

Л 6 10
4816

Л 15

В. д. бр. 4892

1850.

ШУМАДИНКА,

ЛНСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовичъ.

Допущенъ препечатано укратко на место 1. 2. 3. 4 и 5. броя.

П О З Д Р А В Ъ.

Ново лето, нова радость,
Шумадинко, нова ты си,
Зато носи крозь савъ народъ:
Нову слогу, нове мысли.
Изиди Срба кудь годъ проѣшь,
Кодъ свакогъ се у домъ сарата,
И понеси искренъ поздравъ
Удачной одъ насъ браћи.
Кажи свакомъ да намъ слога
Цыгла слога само треба;
Па да ербско мило име
Подягне се чакъ до неба.
И кажи имъ Шумадинко,
Юшть истину праву оу:
Да безъ слоге пропадѣмо
Горе него на Косову.
Неслога намъ све узела
Подомила сважа крыла,
Слогомъ немо повратити
Славу стару што и была.
Само слога и просвета
Диди не насъ опетъ горе,
А безъ тога прелидѣмо с'
У туфниства мутно море.
Садъ имамо три Србіи
Све три ербне, све три славне:
Княжевино и Войводство
И стрмена горе чарне.
У свакоме томе краю
Раѣаю се садъ юнацы,
Кои неће дати выше
Ногомъ за вратъ стати майцы.
И у свакомъ томе краю,
Србске старе царевине.
Подяжу се света чувства,
Старе наше величине.
Добыли смо три Србіи
И четарта родиће се,
Духомъ ербства и именомъ
Међу собомъ споиће се

Аль то писмо изпросили
Као просятъ кору леба;
Негъ на сабљи задобили
И Богъ посла нама съ не
Крваво нашомъ кушисмо
Данасъ ово што имамо.
Крваво нашомъ бранидѣмо
А никоме веѣ недамо,
Па айдете ко годъ оне
Да истину куша оу,
Было то ва Србобрану,
На Цетини ил' Косову.
Свудъ е Србинъ правый Србинъ
Неможе га ништа смести;
Да свой животъ нешертуе
Отечества свога чести.
Свудъ су Срби едиогъ чувства
Къ слави рода постојани,
Како овай край Морина
Тако овай на Бояни.
Свы мы знамо шта смо были,
И шта немо опетъ быти.
Те веѣ желѣ неморамо
У грудыма нашимъ крити.
Нема юште ни по века
Кады смо били ко дивляцы,
И крили се по шумама
И по мрану са курыцы.
Када за насъ не было
Нити правде нити суда.
Смртъ небеше у судбе руци,
Бси а' ербинъ? — кривъ си свуда,
Четиръ пуна столѣтѣ
Са андѣломъ борисмо се.
Четиръ пуна столѣтѣ
Самомъ сузомъ поисмо се,
Зверовина у планинахъ
Завидли до скоро см;
А данаске примѣръ многимъ
Народима мы постасмо.
Съ тешкомъ мукомъ спянули смо
Съ наши руку мы оковѣ.

И прелили за обраду
 У начеве и топице.
 На радје свакиј Србинъ
 У свой гробъ не погледати,
 Негъ помыслил да се игда
 Онь у робство оцетъ врати.
 Србинъ одна с' на све решия,
 Смысла да е единомъ мрети.
 Милошъ пори подъ шаторомъ,
 А езикомъ онь не прети.
 На Мишару, Делиграду
 Стоя тамо юшти гробови,
 Кои нама данасъ кажу:
 „Та вы нисте већ робови!“
 Она кула озидаана
 Све одъ сръбски боли глава.
 Своимъ потомству вѣчно каже:
 „За родъ умреть, то е слава.“
 А живити кадь све падие
 Прежнати Отечество.
 То намъ нѣ правий животъ
 Негъ смръть вѣчно и проидство
 У насъ има доста твожа
 И юшти има шуме чарие,
 Тешко оноиъ, ко у нашу
 Слободицу кадь годъ дарие.
 Србинъ никадь недиже се
 Сбогъ суете ни сбогъ племства;
 Чуйт — сръбинъ бив е само
 За спасенъ Отечества,
 Па кадь сатре свога врага
 Онь се кући враћа радо;
 Моли с' Богу, ган децу,
 Оре землю, чува стадо.
 А кадь оне да с' одмори
 Довати се онь гусала.
 Непоштене строго грди
 Поштенима ренне фала,
 Што е нужно већ имамо
 Имаћемо юште више.
 Само свакиј за напредакъ
 Свога рода неки дине.
 Юште треба да с' сложимо
 И да с' бољ мы познамо.
 За спасенъ целогъ сръбства
 Бданъ другомъ руке дамо.
 Рѣке нису растаивае
 Србе браћу едиородну.
 Неге пакостъ и стра одъ насъ,
 Меду свуда распру грдну.
 Времена е доста прошло
 Одъ надъ смо се ми растали,
 И съ Косова чакъ до мора
 И до Пеште расекли.
 Остали смо свуда срби,
 Ал' с' туђинцу прилабили,
 И еданъ се одъ другога
 По времени одтуђили.

бли сръбинъ? — негледаймо
 Ма с' у Книи онь родю.
 Грлямо га, дѣла гледай,
 Гледай шта е ко радю.
 Домовина нама свима,
 Чуйте! — то е сръско име.
 Гди с' говори езикъ сръбскій
 Ту туђинцемъ незови ме.
 Гди с' у Славу общу сръску
 Руйногъ вина нѣо чаше;
 Онд' некъ свакиј Србинъ пева,
 До мора е браћо наше.
 Наше было — оцетъ наше:
 Бы не свакиј комадъ землѣ;
 Гди годъ уста сръско име,
 Сръску славу сръбски веле.
 Па ко не намъ юшти шкодит'
 Ако с' само мы словимо?
 Неможе намъ нико шкодит'
 Сами а' себы нешкодимо.
 Гвожђе тврђе одъ камена,
 Ђдва да га сатре ништа;
 Ал' нѣгопа права рѣа
 Претвори га сво у ништа.
 Мы смо народъ поштень, храбаръ,
 Народъ искренъ народъ великъ
 Ванъ неслогѣ неможе насъ
 Срушит' гвожђе нити челикъ.
 После Русса мы смо првый
 Нѣговъ орѣ надъ намъ трети,
 Одъ яраза насъ зими чува,
 А одъ жаркогъ сунца лети.
 Барбарыма ты насъ зовешъ,
 Просвѣщенный подлый сите!
 А мы првый жертва бы смо
 Противъ врага све просвете.

Любомиръ П. Ненадовичъ.

(Како гласъ расте.) — У Новинама берлинскимъ стои едно извѣстѣе о русской войски овако: „у русской войски на границѣ польской примѣчаю се различна движения, и спрема се за премештанъ съ единого мѣста на друго.“

То исто извѣстѣе у берлинскимъ новинама стои овако: „Руска войска на границѣ знатно се умножавана, и говори се да ће маширати на границу турецку.“

То исто извѣстѣе узеле Бечке Новине и съ додаткомъ являю овако: „Изъ достовѣрныхъ извѣстия можно явити да се руска войска озбыльно спрема и умножавана у польской одаке ће на пролѣте маширати къ Югу, да пружи одну лавию поредъ турецке границе.“

То извѣстѣе докъ е дошло до Загреба дотле е нарастло да славенскій Югъ означавана и месецъ

кога ће прећи у турску: „Руска војска у польској сиремна е и чека само пролеће па да се креће к турској граници гди ће месеца ожујна провалити.“

То е извѣстіе подобно едномъ извѣстію о ед-ной рыби, о којој су све новине говорили. Пре некогъ времена у мору кодъ Хавра увате едну рыбу која е имала место крыла као неке мале шапе. Новине изъ Хавра јављаю овако: „Овде уваћена е една рыба која се може снатрати као неко најред-но природно појавленіе ерѣ поредъ свогъ природ-ногъ састава има съ ниже главе као неке шапе које се изподъ крелюшти еднѣ примѣчавају, та иста рыба не дужа одъ две стопе.“

Паришке Новине јављаю овако: „У Хавру ува-ћена е еднѣ чрезвычайна рыба коју осамъ свогъ рыб-нигъ састава има на место крыла две велике ша-пе, на којима се прсти и на прстима прави нокти налазе, та иста рыба не дужа одъ три стопе. Ову новостъ саопштавамо одъ речи до речи изъ нови-на у Хавру.“

Друге парижке Новине јављаю овако: „Чудо преко сиго чуда! У Хавру уваћена е една рыба, која е више наликала на животињѣ које по земљи одъ него на рыбе које по мору плаве, ерѣ осимъ што има предњѣ ноге на подобіе руку, има јошѣ и гла-ву сасвимъ наликала на човечије лице, та иста рыба донешена е овде и може се видјати у свако доба, цена е за улазакъ два франка. Писатељ овогъ чланка гледао е ту рыбу и дивіо се, она не већа одъ четири стопе.“

Новине Шпачке изъ Штутгарда о тој рыби јављаю овако: „Ова ће година остати знаменита и у Историји Божественној, ерѣ, као што француске Новине пишу, уваћено е едно чудовиште кодъ Ха-вра у мору, које чудовиште има предњѣ трупѣ као годѣ у човека, а и глава ничинѣ се другимъ не-разликује одъ човечије главе осимъ устима, шта ви-ше има другу плаву кошу, и више очію обрве, то чудовиште дугачко е осамъ стопа и по — услѣд-ству тога гласа друштво Божество испытатеља др-жао е една засѣданіе, и послало Дра Хендла са две хиљаде фр. сребра да исто чудовиште изпита и пошто было да купи за краљевскій музеумъ — у Штуттарду.“

(Ласкатељ предъ поштеннымъ владетельнымъ). Бдавѣ ласкатељ дође Лудвигу XII ирану Француза, и поднесе му неколико табана написане артиѣ ко-корени: „Господару, овде су поднесени сви имена оны людѣи, кои су шта противу васѣ говорили или радили.“ Краљ баца му артиѣ у очѣ и пруживши прѣст на вратѣ, реке му: „а што ниси овде еданѣ протоколѣ и одъ свега оногъ што су они за мене добро говорили или радили.“ (Боже мой, овакве приче измишлявају люди о владетельнымъ, које ни-

су истине, ерѣ сваки владетель оваконе труде и заслуге наискупѣ награђуе.)

(Како се награђуе храбростъ.) У битни кодъ Новаре одсену едномъ граничару обаде руке. Ра-дециѣ звонѣ га после битке, и пружи му шесть цванѣика. Сирозау граничару потеку сузе, нехте-не принити новце, него одговори команданту: „Зарѣ ны мыслитѣ господине, да самѣ я изгубіо две ру-кавице у бою, кадѣ се надате да ћете ме съ тымъ утѣшити; две руке изгубіо самѣ я господине, две руке које су равиле жену и петоро неяке деце, две руке господине стое садѣ уцрпалѣ на ономъ полю съ коима самѣ мирно землю орао и рано ста-ру майку. Па садѣ я нежалѣмъ оне две руке, само ако моя куѣа и деца непомру одъ глади, и ако сва захтеванѣ Србскогъ народа буду одобрена. А ако небуде тако, онда некѣ е пролета свака капля србске крви која се у будуће проліе за цара.“

(Храбростъ.) На Томашевцу теѣ што е хтео еданѣ войникѣ да припали топѣ, алъ несприятельскій картачѣ удари га и одбѣи му ону руку у којој е држао фитилѣ. Онѣ шчепа другомѣ рукоѣ дру-гій фитилѣ и припали топѣ говорећи: „Мацари мы-сле да Сербіанцы имаю само по едну руку.“

(Итарѣ одговорѣ.) Бдавѣ аустрійскій офицерѣ погледа у Карловѣца попреко едномѣ булюбашу па му реке: „Вы Сербіанцы, вы се тучете само за новце, али мы тучемо се за честь.“ Булюбаша на-смее се па му одговори: „То е познато одавно Го-сподине, да се свѣак туче за оно што нема.“

(Бдавѣ истинитый догађај.) Беше еданѣ чо-векѣ, побожанѣ, поштенѣ, праведанѣ, и све што се едномѣ добромѣ човеку придодати може. Но поредъ свега његовогъ труда, био е сиромѣ. Онѣ е био свагда приљжѣи и радіо е самѣ на своимъ нѣпама, но свагда кадѣ присѣлѣ жетва, изађе една волшебна змѣи, те му половину његовогъ стецѣва однесе. Онѣ е самѣ датіо и чувао свое овице, но свагда кадѣ е хтео одъ нихъ што годѣ да ужина, изађе еданѣ курѣлѣ и преполови му стадо. Онѣ е ћутао и триѣмѣ своју инаѣсть и бѣду сносіо. Бдно јутро у средѣ зимѣ, узне онѣ свои гнѣзде и вѣде, и поѣе у Мошоринско пољѣ, да положи спо-иѣи овицама и да надгледа и тѣрѣе огради своѣ стаѣи. Кадѣ тамо има шта видѣти. Онай курѣлѣ уврѣбао ону змѣиу кадѣ се смрзла, и стао јоѣ ша-поѣи за вратѣ, и зинуо да е прождѣре, уздаѣи се, да ће оѣи и другу половину оногъ сиромѣанѣа у-живати кадѣ змѣи нестане. Волшебна змѣи кадѣ о-пази онѣгъ добротѣ человека повиче му полу мрт-вымѣ гласомъ: „Недай ме ономѣ курѣку! ты знаѣи

да самъ я подшебва змѣя — и да ъу после све твоо праведне желѣ изпълнѣтъ.⁴¹ Овай добрый човѣкъ замѣна вѣлама, и промышляваюѣи се кога не да удари, запѣта курѣна: „Курѣче, оѣнѣи се ты одрѣѣи мои оваца?“ Курѣкъ на то покаже му зубе и одговори: „Докъ годъ я имамъ зуба твоо съ овце моеѣ.“ На тай одговори овай добрый човѣкъ змиѣи га вѣлама по глави. Курѣкъ заурѣла и пусти змиѣю, а щѣпа оѣнѣи човѣка за прѣи, и уѣде га за дѣспу руку, но тай човѣкъ надъ се вѣди на неволи пробѣде га вѣлама, и курѣкъ яко ранѣиѣи надѣе. Тай човѣкъ поврати се, и узѣе полѣи-бѣи змиѣю коѣе оѣдъ мѣраза укуѣла лежала, и мете ѣу своѣи недѣра, и поѣе тако да надѣдега своѣе стадо, и да огѣради своѣе нѣиѣе, но на пуѣту, та подшебѣа змѣя одѣраѣи се, и уѣде тога добрый сѣромѣшка, и то за срѣе. — (Многи за овай догаѣѣѣѣи ѣмѣлиѣе да ѣе бѣсаѣа, но мы свакоѣѣи уѣѣѣѣѣѣѣѣи да ѣе истинѣѣѣѣи догаѣѣѣи, и да тай истѣѣѣи човѣкъ ѣѣѣѣѣи ѣѣѣѣи и садѣѣѣи бѣѣѣи, и рана му се сѣѣѣи ѣѣѣи ѣѣѣи ѣѣѣи ѣѣѣи.)

(Займъ.) Ера сретне едного кмета, а зааште одъ илга десетъ дванцаца. „Како бу ти дати десетъ дванцаца кадъ немамъ ни я више одъ четири.“ „Е ты ми дай та четири, а шестъ оставеште ми дуканъ.“ одговори Ера. „Али како бу ти дати та четири дванцаца кадъ те незнаемъ.“ Рекше кметъ. „Та башъ, зато я я иштемъ што ме незнаешъ, еръ ко ме познае тай ми неда ни заре.“

(Равнодушје.) Када су Наерадин' Они казали да му е кућа поарана, одговори: „Ей што се ни самъ и я десіо да грабимъ.“

ПУТОВАНІЕ ПО ПРАЙЗКОМУ ПРИМОРЮ, И
ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(У два писмо.)

Любимый друг!

Ево веће прође недеља дана, како самъ иди-
ше берлинско и у њима тебе остајо. За ту не-
дељу дана много ми се кое шта чудноватог и сме-
шног догодило. Најпосле ево ме у Грайфсвалду,
тридесет мила далеко од Хеглова гроба (а сто-
тину може бити од његове философије). Триде-
сет мила далеко утеко самъ и од те душе и њи-
ке берлинске. Овде самъ ти у заћтриншту, овде
самъ мирањ, овде самъ ближе грудји сладке при-
роде.

Путованиѣ доведе врло и чудновато, и пуно ле-
на искуства; оно ме е увело у тайне овдашњиѣ
селяка, оно ме е научило да познамъ и различъ не-

мачке просвете, оно ми е узало јоште већу ljubavъ къ нашемъ отчужду, единомъ речію оно ме е изведе изъ неволи обаяногъ круга, у коме самъ досадъ бѣо, и отворило ми едно поакъ, поакъ пуно бѣди, жалости, сиромаштва, суза и туге; али не путовахъ одъ Берлина до Штетина него одъ Штетина дожде, које самъ пешке прешао. И я данасъ съ чистымъ увѣреніемъ приимъ путь нажемъ; ко не познава селяне него само вароши, тай не ће нигда моћи изправно мыслити или судити о той држави, я увѣренъ самъ да ћешъ и ты исто тако мыслити, ако у овомъ писму све мои поразе дожде пропастишь, ты само буди расположень да читашъ, а я ћу ти изадати преповѣдати, садъ самъ се одurio у шуптењемъ источномъ мору лепо се окуаю, сладко ручаю, ва могу ти обширно писати, докъ нашъ Шлава спава, ты знаишъ да я немогу ни воу намоли даню да спавашъ :

У недељу као што знаш, пре седам сатј
 био сам и по оной књи са Шламом већ код
 гвозденог пута. Седнемо у кола, и една сам че-
 као кад ћемо се отиснути, и међу полј, шуме и
 њиве дођа. Пола осам изјбје, звоно зазвона, и
 ми се кренемо. За пет сатј претрчимо ми 16.
 мил и дођемо у Штегвиц. О томе путу, до Ште-
 гина немогу ти ништа говорати, ер знаш како
 се на овимъ козима лети, ади за ови други 16.
 мил доде, које сам милъ корацима мерјо, могао
 би ти заданъ приповедати.

Кады добremo у Штетинь, изабе́мо, і сьва по-
тpимo да тpажимo гдé нeмo што pучати. Однa-
чынъ изабе́мо изъ ко́ла пoчынъ вeсть нашe пyто-
вaннe пeшкe, eрь свaнэй e узeлo cвoй тeлeфннъ (тoр-
бa зa пyтникe) і штaпъ у pукe, і тaкo торжeствeн-
нo убeмo у oвaй iстoчный Тpіeстъ. Чытaвъ сaтe
oдaлa смo тaмo aмo, нeмoжeмo дa нaбeмo нaкaкy
гoстaннцy (нeмa зa Pайкa кaнe.) Мы тpажимo мe-
нaу a oнo сe вeчe нeкaкe цpквe і клoстepи изaвe-
пpeдъ нашe oчe. Нaйпocлe дaмo eднoмy дeтeтy
нeкoлaкo фeннгa, тe нaшъ oдвeдe нa рeкy Oдpу,
пopeдъ кoe вeчe гoстoвaцa дo гoстoвaнцe. Мы eд-
нa дoбeмo у гoстoвaнцe „Лoндoнъ“ eднy coбy сe-
дeпaнтъ изглeдoмъ нa рыну і нa пpoмeнaдe. Пocлe
pучкa вaзпaтpиo oнe другe бeрлнcкe вaнe кoи пeшкe
oдoнe у Cвиннeмeдe, пo и мы дyгo нeoтaвeмo
у Штeтaну, eрь у нeмy ншвa нeмa штa бe бoлo
вpeднo дa нaшъ зaдpжн, у нeмy смo нaшлн oнo штo
смo у Бeрлнy oтaвaлн. Штeтнeй e кaлo і другe
тpовaчкe вapoшa. Лaфe, пapбpoдe, тoвapя, шпe-
кyлaнтa. Чытaтy, paзпyтнeтe мopcкa лaфapя, і штa-
тн і злaтъ, eднoмy рeчю, влчный нaшepя, a тy
знaштъ дa ce мeнe тaкoвa мeстa нeдoпaдaю, eрь e
интeрeс тy глaвнa дoбpoдeтeлe, і пoштeнъ, cлaбo-
cть пoдeйнe лyдeй.

(Продукція сільськогосподарська)

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪНИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВА И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ П. Ненадовичъ.

Документъ препечатано укратко на место 1. 2. 3. 4 и 5. броя

БЕГУНАЦЪ КОДЪ АЙДУК-ЧЕСМЕ, 1. Маѣ 1849.

Сунде с' раѣа првогъ Мая
 Природа се сва отвара.
 Земля цвѣеми, небо сунцемъ,
 А Богъ крозь све проговара.
 Тица жельна топла сунца
 Небои се выше мראה.
 У зеленомъ коштуляу
 Песму пева изъ свег' гласа.
 Цвѣе лепо на ливади
 Тамо амо люлюшка се;
 А виш' нѣга майскій ветрићъ
 Съ лентирима надлета се.
 Беле оице у пригреву
 Съ лганицама своимъ пасу.
 А коште съ еленина
 Играюћ' се полѣмъ скачу.
 Тихо шуми ладна вода
 И крозь траву тече доле;
 Да напои жедну зверадъ
 И залѣ равно полѣ.
 Све с' радуе и весели,
 И све у гласъ песму пева.
 Само плаче Банаганичъ
 Ёр' за нѣга песме нема.
 Онъ избро е себи место,
 Не у диву — већ' у жару.
 Гди су змиѣ и гущери
 Ту онъ даваст седит' мари.
 Сакрѣо се да негледа
 На ливади лепо цвѣе.
 Сакрѣо се да нечуе,
 Славуево лепо песме.
 А на да се сунце роди,
 Онъ на нозе горе скочи,
 Главу диже, гледа сунце,
 И тре сузе свогъ очи.
 Крива му десна рука —
 Босъ, гологлавъ ко сироче.
 Пошто сузе обрисао
 Онъ са сунцемъ сборит' поче:

„Бси а' ты то јарко сунце,
 Оно исто оно старо?
 „Што си мене у Карловца
 Задовољна лане сало.
 „Ниси, ниси оно старо
 Ты си са свимъ сада друго.
 „Зракъ твой данасть са себе е
 Све радосне знаке спук'о.
 „Ниси — ербо лане кадъ е
 Твој зракъ озго мене сјао;
 „Пун надежде за будућностъ
 У Карловци я самъ стаѣо.
 „Лане весо мислио самъ:
 Ево веће време дође,
 „Да с' и ербскѣи народъ дигне,
 И да стресе робства гвожђе.
 „Лане кадъ си мое чело
 Твоимъ топлимъ зракомъ пекло,
 „Целомъ моме тужномъ роду
 Славу, срећу, ты с' обрело.
 „А данаске тужанъ Србѣи,
 Свасѣи свою майку куе;
 „Што га роди, да му срече
 За слободомъ вѣчно труе.
 „А данаске тужанъ Србѣи
 Съ огништа се свога клоѣи.
 „И по тућемъ (за се краю)
 Просећ' леба сузе рони.
 „Сиротѣи тужно пишти
 На обали мутне Саве.
 „И како јој кућа гори
 Гледа тужна съ ове стране.
 — — — — —
 „О! — палисмо мы пропади,
 Али нисмо побегени!
 „Нег' издати, и лукавствомъ
 До у пропасть доведени.
 „Благо вама о юнаци,
 Што помресте на Перлеву,
 „Невидисте ербску пропасть
 Не видосте ербску беду,
 „Мислихте да гинете
 За войводу и слободу,

„Мислите сте да дигнете
Нову славу својој наци.
„У тој мисли изгубите,
Благо нама вы сте срећны:
„Брѣ умирућ невалите:
„Само србству ми смо верны.“

„За туђу се славу Србинъ
Одъ невога неће бори.
Туђе цѣли, туђе войске
И войводе туђе двори.
„Свы видимо да е Србство
К'о велико едно море.

„Но укаплям' разливено
Туђе крепи свудь изворе.
„Я самъ им'о три юнака
Царске слуге, три солдата.
„Три старія и врсніа

Сва три тужна моя брата.
 „Саде ни едного више немамъ
 Сва три су ми погинула.

„У далекой тугой земли
Сва три су ми останула.

„Едногъ брата убише ми
Край Будима — ахъ! Мауари.

„А другій ми братъ погябе
Чакъ невуда на Новари.

„Трећій братъ ми трећа радость,
Паде изъ подъ пусто꣑ Беча

Ии данути ніе мого
Одъ пушавка и картеча.

„Сва три тужна моя брата
Удовице садъ имаю

„Оне съ децомъ своїомъ ситномъ
Сузе роне и кукаю.

„Наше куће спалне су,
Оништа имъ разорена.

„Наше цркви оскверњене
И сва срећа оборена.

„Нисмо знали, — ону рану
Само лечи што те боли.

„Проклетъ быо свакій Србинъ.
За туђина кон с' бори! — *)

кле као што знашь има изъ Штетина пуни 16. мил. Идући крозъ варонѣ разпытаю кога е кація и путь къ Гайсвалду, люди намъ добро кажу, но мы непогодимо, него на бернскую кацію изаѣхомъ, и упутимо се истымъ путемъ као прасе у полѣ. И мислиши да е то нашъ правый путь, нисмо никако выше ни питали, него почнемо о философи и теологји мислити и разговарати се. Онай мой другаръ као кандидаты Теологји, и вѣрный Невандеровъ ученикъ, почне на Мишеля *) и на целу философи нашего времена видати. Према самъ му я доказываю да философи и богословію имаю едну исти предметъ, само што имаю различна обѣдѣланиа, и да е се философи съ богословіемъ помирила юште пре Канта, и да сада као две сестре упорно раде да човеку право Богопознание даду, сие бадава, онъ остае убеженъ да е баремъ Хегловъ правацъ душевна кута. И тако смо се далѣ препирали. По то препираѣи меня е было прилично равнодушно, ерѣ ты знашь да се я о такowymъ предметима само изъ другога времена разговарамъ, и да вѣруемъ само на одну систему философи, кою е Богъ свакомъ и найпростѣмъ человеку юшту у колени даю, и кога се после у животу више или маиѣ съ различнымъ средствама разліа, а то е здравый разумъ. Богъ е човѣчѣи уму дао врло велику моћ, онъ е (умъ) кадаръ готово на сва наша пытанья одговори, и съ истымъ одговорама люде умерены мыслимъ задовольти. Сваки човѣкъ у своемъ здравомъ разуму, у оной Божіей частици, има сва правила за цео свой животъ, коя такоже можемо назвати общими правилами за свакогъ поедногъ човека, ерѣ она господствующа частица божія у човеку, свакомъ едно исто назави, и кадъ люди зло чине и греше, несмемо помислити да то иѣму иѣгово разумъ заповѣда, не, човѣкъ кадъ зло чини онъ е онда у несогласію и завиди са своимъ здравымъ разумомъ, и сваки човѣкъ, ма онъ быо и найлѣиш злодѣй, кадъ учини какво зло, зна да е преступи волю свога душевнагъ господара, и очекуе заслужену казнь совѣсти, коя има место и унайконварѣнемъ срцу. Здравый разумъ то е высавѣршеніи философи живота, али сва она правила коя намъ онъ у животу о Богу, о нама и о нашихъ ближнихъ диктира, треба воспринимати текъ надиктати на срце, пре него што би страсти надъ разумомъ добыла ма, и пре него што оне узурпирало пладъ здраваго разума, и сво дѣланъ таковогъ човека доведу у несогласіе са самимъ собою, и са своимъ совѣстѣу. — И ѣако зна што е право альне не да чини? Шта мыслиши, има ли ту какве философи? — то е послѣдняя проста коя е изишла изъ устъ каквогъ орача или спинара, и кога се не пикидъ бадава да he се споменути онде у край оногогъ вѣдливѣгъ мора. а нарочито на такowymъ по-

ПУТОВАНІЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРІЮ, И
ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Прод. след.)

(Продуженіє.)

Киша престане, изведри се, сунце огране, и ми се пренемо на нашъ путь у Грайфсвалдъ, до-

*) Оно в самом одномомъ. — Но породе свего того што в наше время казали, мы бы опять рады съ продолживанья целу судьбу и адикованъ того Бъгуца нашихъ читателейна са- обштили, да намъ инеу вѣче претреке на путу.

*) Мишель и профессор Философии, а Нисандер проф. Теологии на берлинскомъ университете.

сту, да потврди, праяца, не, едне йогунасте мысли, него управо едну природу систему практичне философије. — У природи и у здравом разуму, нађемо ми све оно што у себи садржавало те гомиле универзитетски књига. У природи и у нашој души нађемо ми све оно, што религија, закони, уредбе, дужности и Бог заповеда. У нашој души налазимо судио, сведока тужитеља и казана. Нико неможе тога судио поднети, нико се неможе од тога сведока сакрити, нико неможе тај тужитељ опростити нико неможе од те казни намами се. Од материне сисе, па до гроба, то све у застопице прати сваког човека. — Ту су равни царени издје коима нема суда ни закона, са онима, што за читав дан непоуду више од децет кривира.

Ты ћеш се лутити надъ чуешъ одъ мене, да философија што се тиме њигогъ правога и собомъ себи даногъ задатка, стои на ономъ истоу месту, гди е пре две хиљаде година стаяла, а само е у толико напредовала и човечеству подзвала, у колико се надъ удалила одъ свога опредѣленогъ предмета, и ступала у практичнй животъ, се чиме се немци данасъ, са својомъ новомъ философијомъ фале. Философија две хиљаде година мучи се и тражи да нађе и позна оно, што Поезија налази и познае у едномъ лептириу, у едномъ цветку, и у едной највишњој капљи росе. Овај човекъ не живио, кон проведе свој животъ неспростано мислени да ли е овај светъ створенъ, и како е створенъ. Я ти говоримъ о понатию старе Философије, — ерѣ понатию данашњѣ Философије, ама врло великою простростаномъ и јошъ мало на ње се и певанъ и игранъ подъ њомъ разумевати. О свему томе другѣй љу путъ говорити, а садъ да виднѣшъ чуда! — Што смо више о Мишелю и Невандеру разговарали, тимъ смо више штевовали. Брѣ у разговору нисмо прихватили како се путъ мало по мало на леву страну свѣа, а насъ у срдљиве берлинске улице опетъ води. Найвише да пытамо едногъ: Кудъ иде овај путъ? а онъ намъ одговори: Само напредъ! нигди неможете задржати, тавне су алее све до Берлина. — Дакле опетъ у Берлинъ, изъ кога смо јутросъ овако жельно излетили. Седнемо одъ све нуже те се подъ еднимъ широкимъ кестеномъ одморимъ, ерѣ читаву миљу прешли смо у залудъ. Одмараюћи се тако гледали смо дугачки путъ коимъ се опетъ морамо вратити. Тако е то — често човекъ труди се, мучи, ради, па кадъ све сврши онда текъ види да нешала и да е напоачне радіо. Тако ти е и са сребромъ своју людіа на свету, донекле иде у напредакъ, па после не само да стане него се јошъ и натрагъ поврати, па најпосле то ти е судбина своју народа, отвори историю твою онешъ, па ћешъ се уверити да е сваки народъ опредѣленъ да неке године или некове пропрати у срећи слави и слави, а друге опетъ да дочека или изпрати у робству тути и

пропасти. Па таква ти е историја и просвете и цивилизације целосветске. Помисли само да нема јошъте ни сто година одъ како е Европа постаала што но ми сада зовемо европејска. Француска револуција затворила е текъ врата средишњмъ веку, и букнула и изпунила цео светъ својомъ славошъ, но француска револуција може отворити опетъ врата новомъ средишњмъ веку, али може онда изпунити цео светъ тугошъ своју пропасти. Народи се менио на позорништу света, исто овако као вѣшти играчи у каквој лезој драми. — За тѣй сто година ступило е човечество у свакомъ обану, даљъ него пређе у иллади година. Помисли на данашнју књижевну трговину, на душевно спољанъ своју народа, помисли на Хеміо. — Кога самъ пре недељу година, на гвоздене путове и на параброде, чему данасъ ми се ништа нечудимо. — На веруешъ ли ты да може човечество у томъ скоку дуго тако трчати? — Ано веруешъ ти се вараши. Брѣ за двеста година овакогъ сто на сто растебегъ напредка, пола бы земљъ у Европи было покривено са самымъ гвозденимъ путовима, библиотекама театрыма, и што ти а знаешъ шта се не бы доиде измыслило. Другу половину земљъ у Европи, притиснуће касарне крадѣски звериницы, променаде и банше — па гди ће се онда орати и кривирѣ сѣати, или које ће доиде измыслити люди да лебащъ месецъ одъ земљъ као што садъ њомъ пеи грею, а людіа ће онда петъ пута више бити него садъ, ерѣ знаешъ изъ шгатиистике да сваке године у свакој вароши и у свакомъ селу брой людіа знаучу на парашуе, и већъ онда а садъ љи е више него што љи може земља раити. — Збѣла, садъ бы те радо нешто ушытао, држнѣшъ ли ты да а ово тебы се пуномъ озбылносту нишечъ? — Но за све а то мало, али ко да пређе ову заврлину милю. — Гди си ме оставио? А, сањамъ се, подъ онымъ широкимъ кестеномъ, гди самъ сладко на трави читаво по сата лежао и одмарао се, и готово бы заспао да не нашъ добрый Шлава непоче луби да идено.

(Продувение сабуда.)

(Старѣй Вла.) Нашъ народъ држи да се то име зове отудъ, што кадъ су Турци нагнали на ове крајеве, жители тога предѣла поилоу 30. старца пару турекимъ да се предаду, паръ кадъ љи види запити: „Шта ће ти стари власи“ И одъ то доба зове се тај предѣлъ Старивла а жители старовласи.

(Бра.) Бданъ пође да проси за свогъ сына девојку, па поведе Еру са собомъ, и научио га, да кадъ онъ почне броятѣ отцу девојкомъ колико има стоке, воћника и т. д. да Бра све удвојави и да потврђуе да има јошъ еданшѣ толико. Кадъ већъ добу девојачкој кужи и виде девојку, и кадъ запыта отацъ девојачки забаштину и ипанѣ просиоца,

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Издае евокогъ Че-
твртка.

Београдъ 9. Фебруара.

Цѣна в годниш. 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 ца.

ПУТОВАЊЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЈУ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Продуженіе првогъ шеска.)

Пошто смо се ту одморили, вратимо се награтъ хутаюћи у Штетинъ, и ние намъ одъ то доба пао никававъ диншутъ на паметь. Кадъ дођемо у Штетинъ, свратимо се у први кондитеръ, гди Шлама поіе два сатаника пива а я се ситъ наслажемъ колача; па онда текъ предъ вече кренемо се нашимъ правимъ путемъ, псујући и рачуваюћи гди бы досадъ были, да нисмо заврѣли, и наивнше смо на фило-софію жалели.

Сунце се на западу смируе, тице лете одъ дрвета на дрво и траже себи границу на којој ће ноћити, люди се праћаю са нива своимъ кућама, облаци се по небу гоне — а мы путуемо. Коракъ у коракъ, и штапъ у штапъ, ишли смо хутаюћи као каква движећа машина, едвако прекретањ леђа, едвако танкањ ногу, и едвако малихъ руку, давало намъ е тантъ, и одлашвало нашимъ већъ гото-во уморнымъ ногамъ. Често смо се пропивали и гледали, видили се гдигодъ предъ нама какво село. По бадава смо гледали, нема нигда вишта, по гдиное дрво високо, кое се предъ нама према румену западѣмъ прикло, варало е очи наше и чинило намъ се да е торонъ или каква висока кућа. Сунце зађе, облачи се, вѣтраъ почне дувати, икога нисмо нише сретали путемъ, ни одкудъ ника-кавъ гласъ ние одговарао по гдинојој нашој несми. Мы се забринемо и почнемо се калти што нисмо у Штетину ноћили. — После дуготъ ода сретнемо едвогъ старца, и запытамо га: ели близо какво село? — онъ намъ наже: садъ ѣте доби у Найкирхенъ (Нову црву). — То ние разигра срце у Шла-ми, и почнемо бже корачати, и договаралисмо се шта ћемо вечерати, и побрнимо пидеиша бердин-ска ела иза кои јоштъ смо чачкали зубе и облизи-вали усне. Уморни, гладни, жедни и дремљивни; ед-на смо чевали кадъ ћемо после лене ветеце лећи

у лене мекане постелѣ. Но ко што ћемъ видѣти, те наше надежде остану празне. Найпосле дођемо у то село. По имену судеи, рекао бы човека да су ту Богъ зна какіе куле и цркве, а кадъ тамо, нигда брата ни едвогъ крста, кои бы оименуо пут-ника да е Христосъ и за ово село умро, а камо ли цркве. Но фала Богу, была е една меканъ изнеи седамъ осамъ кућа. Найпре о той мекани да ти про-говоримъ неколико рѣчи, па ћемо онда опетъ далѣ. Она е спола мала и крованомъ покривена, съ ма-лымъ прозорима, и на ликъ е на какву сиротиньску кућуцу у Славони, гди нема ни ошана на крову, на-внтра несметъ ти ни описивати каква е, еръ бовмъ се нећешъ веровати — унутрашность те мекане дела се на два павилона (као сардинске палате); у едвои спава газдарица са своіомъ децом, а ошано у другомъ ноћиваю господа пѣшаци сви скупа. Крчмарице по селамъ, особито гди се неспраћа по-шта, одвећъ су гробе, свагда намрштене, лютице и неуслужие, еръ к ѣмъма се само спраћаю вагабун-ди и вандровци, кои млоге обещанкѣли и препаре свуда чине. И о свакомъ путнику кои се у ошано-ве меканице сврати, гаада и газдарица имаю већъ рѣчна предрасуеиѣя, еръ нису научили нигда да виде добре или богате путнике, и у томе су одрасли и то имъ е обична стваръ сусрети и изпратити свое-го госте у вики, канѣи и псовки. То су намъ казали јоштъ у Штетину они ѣаци што су отишли у Свя-немиде, да ћемо се овимъ путемъ помучити, и знали су насъ да идемо съ ѣмъма заедно с'поредъ мора, но нисмо ради были да ошай край видѣно, и мыслили смо да они зато неће овимъ путемъ што су већъ едвинутъ прошли. Но докста, ошамъ пу-темъ редко ѣаци јду, а то е наивнше съ тога, што нису деи предѣли него само песковите равнице. По Хановеру и Ваймару, гди ѣаци у на претъ сва-иъ данъ тамо амо тумараю, сасвимъ су другіе го-стѣице.

Мы уђемо у ту азилу путника, кои пешце траже памети, (ако се пешце невађе, на коно се аѣ, стиги неможе.) Шта е было у той соби гди смо ушли? — соба велика, тамна, чађава и ние пре-

чена осимь ако већ за време великогъ Фридриха, у два краја стаю е по еданъ дугачкагъ асталъ, и на около спуда широве клупе. На едномъ астау стало е „данъ жижакъ, поредъ кога сеѣау два пандронца и предъ свакимъ стало е по еданъ сатљикъ шпанца (раніе). Они су пили и ђутали, жижакъ е тако слабо светло, да осимъ свогъ сатљика далъ нису могли ништа видети, но они су слабо и марили да што друго гледе него свое сатљике. На дувару една е се могло видети како е бележенъ рачунъ, и то не съ писменима или цифрама, него са различнимъ чертама и знаковима, кое е наликъ на наше рабоше. Клупе биле су масне и рапане, а стали такође масни, насечени, рапани и разкламани. За вратима лежало е може бити подгодишњъ сметлиште, за-ѣуруномъ стало е лежанье трпаницъ и поредъ тога био е еданъ затворенъ орманъ и на њму две три прашљиве чаше. Но кадъ бы ти стао све неурядности ове гостилнице описивати, онда ово мое е онако дугачко писмо, небы имало прая. Чимъ уѣмо почнемо јошъ съ врата вникати: „хей биртанъ, келнеръ, дай намъ одну собу, па намъ одна донесе те вечеру, ерѣ смо глзди и умори.“ Но на ту нашу њку ни одкудъ одговора, она двојца седе и ђути е часть нѣю часть пуше. Мы имъ назовемо: добро вече, и седемъ на клупу за другій асталъ, спуштимъ наше телеѣняке и чекали смо кадъ бы дотрчали келнеръ да пытаю: шта заповедае, у томъ чекано гледали смо она два пандронца, и сажалъили ии: „гледай Србино“ рече мени Шама, „она два сиромашка мораю овде у овомъ свинѣу ноћти.“ — Я самъ се чисто трес’о, и мыслю самъ у себи: „пошто бы ти садъ тако уморанъ на оной клупи преноћіо, као што ће она двојца.“ Нама се досади чеканъ, и почнемо обонца штапопима по астау ђупати и вникати. У томъ изаѣе газдарица съ еднимъ жижкомъ у руци. По чистоти и уредности ове собе можешъ судити и о домаћини, она е изгледала као какво страшило, сва разбарушена, груди раздръѣне, намргоѣена, аљине на њой масне и све закрпа до закрпѣ, бледа, сува, едномъ речію вѣшпада, или као одъ оной баба изъ тайны паризки. Чимъ изаѣе, место добро дошли или добро вече, почне намъ набусито говорити: „шта ђулате?“ — шта ђете?“ и узме еданъ сатљикъ и поѣе къ ономъ орману. „Дайте намъ одну собу съ два ѡрвета, па гледайте одна штогодъ да вечерамо, мы смо умори.“ рече Шама. Она се онда окрепе и почне се чудити, „шта? — собу ђете? и немамъ друге собе, овде ђете сви спавати, а я ђу намъ сламе донети.“ Ето ти јада изъ невада. Мы мало пре чудисмо се како ће она двојца спавати безъ постелъ а нисмо знали да ђемо и мы имати честь, заедно съ њима одну среѣу ове ноћи делити. Кадъ то чуемо, почнемо се славески договарати, шта да чинимо, далъ да оставемо далъ далъ да идемо, она мало послуша, како се мы разговарамъ што она неразуме, па се окрете на ново вникати: „шта вр-

мляте? ако вамъ се допада, добро, ако вамъ се не-допада а оно лаку ноћ.“ (ето ти чеда чувене и фалъне немачке цивилизаціе). Она е добро знала да мы неможемо далъ њи, ерѣ е было доцканъ, и на полю гринъ, теѣ што нѣе њина пљоснула. Мы се почнемо инатити, и кажемо јой да морамо овде ноћити, и да намъ она мора наѣи две постелъ, макаръ она на земљи спавала, а да ђемо јой платити колико годъ ђе, то смо више пута повторавали. И тако доѣе е се Шама инатіо, и одемъ у њну собу, гди самъ се наѣао да ђу наѣи простирке и покриве и постелъ, кадъ тамъ, нигди ништа, и ништа се неразликъ одъ ове друге собе, ни столице, ни астала, нигди ништа, ђубре до колена, и у едномъ ђошку неколико дрона, поредъ кои спаваше двоје деце, а еданъ средочетанъ дембелъ дремо е са ђулонтъ у ђубима. Кадъ виднѣи да ни тамо нѣе болъ, вратимъ се и кажемъ Шама: „ђути — па да спавано ту.“ Та цела куѣа внала е самоте две ђиде собице. Утишано мало ту наѣаи-бабу, и кажемо јой да смо и са слзномъ задовољни, кадъ пера нема, него само да намъ донесе одна вечеру. Већ нисмо се ни вечера большой надали, али инакъ мыслили смо бы ђе баръ што годъ смока. Она оде по вечеру, и мы смо пытали ону двојцу имати гди боля гостиница? но они намъ кажу, да у целой околини одъ Штетина до Анклама све су такѣ. Ово ти я зато све ђапу по ђапу описуемъ, да бы и ти могао познати болъ како живе Нѣмцы изванъ вароши, ерѣ мы непрестано чуемо и читамъ туна, како се они подстеваю и ругаю польскомъ куѣномъ животу, и њиной сиротини, чему су они узрокъ, а необиру се да виде како њіюви селяци живе, и то око њіюви главни градова, ерѣ оданде до Штетина нема ни две пуше миль, и ко што видишъ изъ Берлина доѣа доѣа самъ за данъ. Они вавѣкъ виде у туѣмъ оку трунъ а у своемъ невиде балванъ. Они кадъ путую по Србији или по другинъ ѡдѣниъ земляна, па гди неѣау само еѣе, они до Бога дѣгау ларму, и своихъ свету казую да такѣа земля невала ништа, и да е јошъ дивля, а редко кои самъ себе пыта: каѣа е она земля гди се онъ родіо. — Меѣутымъ доѣе биртаница и дене-се намъ на едномъ таньѣру мало бутера, и еданъ ножъ и комаѣ леба (Боже ми опрости што назва ону землю лебомъ). Само еданъ окриѣтъ таньѣръ и еданъ мастанъ и зарѣанъ ножъ, то ти зато повторавамъ, ерѣ боимъ се неѣешъ веровати да више немаю, и я чисто нисамъ могао моимъ очима да веруемъ, да онавоѣу сиротино и непоспитаніе на-ѣемъ у ономъ краю Европе, кои самъ до то доба мыслио, да е найсрѣннѣи и найизображенѣи комаѣъ землѣ, то самъ зато држао, што самъ вероваю њіювымъ описаніямъ, кои сами може бити незнаду како стое. И коме небы было за чудо наѣи такую разлику измеѣу села и вароши, такѣо велико одсто-ѣніе едно одъ другоѣ, да се никаѣъ приблизити немогу едно другому. Изъ берлинскъ лепи и пространи

хотела, на еданъ путь у ову малу, бѣди и сиротинску кнайпу (мѣну) гди цела кућа има само еданъ тупъ ножъ. Мени и Шлапи была е та, безъ никакве степености промена исто овако као што е было высокоблагородномъ господину Адаму, надъ е изъ рая изишао.

(Продуженіе слѣдую.)

ДОБАРЪ УЧИТЕЛЬ.

У селу единомъ, не далеко одъ Београда, видіо самъ я учителя единого, како е съ одушевленіемъ ѣже свое учію.

Едномъ сѣдіо е онъ изванъ школе на зеленой травѣ и читао, а деца су весело око њѣга трчкарала и играла се. Ово е было сѣдо одмора школьника. Често е онъ овако децу свою око себе скупляо, па бы у њиловымъ погледима, њиловымъ играма, њиловымъ симпатіама и њиловымъ равновѣсіяма старіо се, да позна свойства и наклоности свакога.

„Децо моя, говорио бы имъ онъ врло често, моя драга деца! Я осећамъ да срце мое отечески за вама куца. Я васъ люблю своимъ душою моію. Послушайте ме добро.“

„Нѣ доста, да знате само читати и писати и нешто мало рахувати. Вы имате единого Бога, коме треба увекъ да се молите; имате родителей, сусѣде, пріятель и другове, кое треба да почитуете и любите; имате отечество ваше, кое вама да слушаетъ и бранитъ кадъ неби будете, и да га любите неогранично.“ —

„Кога можете выше любить и почитовати негъ Бога? Никого заиста. Онъ е вашъ створитель и отаць свій. Онъ види все, чуе все, зна все. Онъ изъ высине небеса чита у дубляну срца нашихъ. Ништа се одъ њѣга сакрити неможе, ни даню ни волю. Њѣму е познато все што говорите, все што чините, все што мыслите. Нека дакле Богъ увекъ предъ вама буде, и вы предъ њимъ.“ —

„После Бога, децо моя, треба родителей ваше найвыше да любите и почитуете. Треба да ѡй у труднымъ и многобройнымъ пословима њиловымъ подпомажете. Будите добри и послушни; то ће имъ увеличати радость у срећи, умалити брѣгу у несрећи њиловой. Пріймайте са благосху опоминанія њіова. У ѣзности и любви вашой ће ѡни награђени за толике жертве и брѣге што ради васъ подносе.“ —

„Сасусѣдима вашима живите у миру и любви. Немојте безъ нужде свакиъ часть трчкарати по њиловымъ аніама и баштама, немојте зажелати ни еданъ комадић њіове землѣ; не помичити границе њіовѣ, да лизаду или њику вашу поцирате; не сеците ни стабла, ни гране, ни лишће одъ њіови дрва; не кварите њіове жетве ни усеве са вашнимъ воловима, кравама, свиняма, коньима и овцама. А-

ко су родители и сусѣди ваши завађени, узмите њіовѣ руке, метните єдиу у другу, и будите свежа њіовѣгъ припріенія и будућегъ пріятельства.“ —

„Съ вашнимъ друговима живите братски. Любите и подпомажете еданъ другогъ, као да сте сынови единого истога отца. Будите сложни; ерь само слогомъ мали и слаби постаю смяжия. Немојте, оставити другове ваше кадъ страдаю и кадъ су болестни. Притеците имъ у помоћъ, ако су у неволяхъ, послужите ѡй посабѣтуйте ѡй. Подайте, ако ѡбете да и вама други даду; позаймите ако ѡбете да и вама други позайме. Чините добро самого добра ради.“ —

„Богъ васъ е све єдване створио, а устанъ землѣ ваше дао вамъ е свободу. У другимъ земляма само ѡни могу нешто быти, кои су рођени одъ богати и благородныи родители. У вашой земльи, Богу ꙗла, нема спаія, нема благородія, а богати равни су сиромасина. Изъ вашій колиба, као изъ найвећи дворава, могу изиди судіе, начальники, соѣтъники, капетани, игумены и владыки. Нитко вамъ неможе казати: „я самъ одъ вышнего рода, ты си одъ нижегъ; я самъ нешто, ты си ништа.“ — Вы сте еси Срби, децо моя, и само Срби, сынови единого истога отечества.“ —

„Ахъ, любите отечество ваше, ваше мило отечество. Но знате ли вы шта е то отечество? Немојте мыслити, да е отечество ваше само ѡнде, гди су ваше ѡйвѣ, ваше ливаде, вапи забрани, вапи виноградъ, ваше куће. Не, отечество е ваше все што лепа наша Србія сдржи; отечество е ваше ѡнде, гди се србски говори, србски пева, србски слави, гди се гусле чую, гди се Краљвицѣ Марко заноси, гди се Вукъ прокляѣ, гди се свѣтій Сава слави, гди се име вашегъ Княза споминѣ. Честуйте дакле, децо, отечество ваше, любите га, служите, и браните своимъ силомъ нашего разуна и вашій мишица.“ —

Важно е и благодѣтельно за садашность и будућность, за отечество и народность, за привременность и вѣчность, заванѣ ваше, о учителя, коме се вы посвѣщавате. Оная кои болинце установлява; сиротне куће зидѣ, трговачна и благодѣтельна заведени оснѣва, ради безсумнѣ на подлау човечества, али не тако непосредственно и сильно као вы. Вама е повѣренъ первый распадъ ѡбште грабское сребѣ, и облагороженіе човеческого рода; како у моральномъ тако и физическомъ сютренію. —

Ф. Христѣвъ.

ДОМАШЕ НОВОСТИ.

— 4. о. м. држала е школска комисиія свое прѣводно засѣданіе, у комъ е за прѣдѣдателя избранъ ѡбытнѣмъ согласіемъ Г. Д. Исавловичъ, Начальникъ поп. просвѣщенія, а за дѣловодителя Г. Я. Шафарикъ, Професоръ. У томъ прѣводъ засѣданія комисиія узела е пре свега у прегледанѣ

Букварь, и много се договарало, како би се деца коју почињу учити писмена, могло олакшати, и како би се писмена најпростије назвати и изговарати могла. Брѣ познато е да е код нас свако писме една рѣч, коју помета деца изговорѣ таковог писмена, и сбогъ тога деца требао више времена докѣ науче читати и теже имъ е у срцању. Ту препреку редко кои народи имају, но и они кои су имали били су принуђени да е узмоне, и своја писмена по њиховомъ природномъ гласу опредѣле и назову, тако н. пр. и сами Руси, да би олакшали деца учењѣ, поврстили су своја грађанска писмена и назову ихъ више: азъ, буква, вѣди, него: а, бе, ве, и т. д. Но комисија увидѣла е, да ни сѣ тимъ не постигнута она цѣль којој е се тежило, почемъ б, нема тога гласа бѣ, него само бѣ, ерѣ иначе морало би се бъ звати и учити на онолико начина колико годъ има самогласни писмена. Зато да би еднѣ путъ за свагда оно се унело, што по самој природи мора та прета после доћи и одржати се, рѣшено е: да се учительма даде наставленије да деца ради лакшегъ учења, при почетку познавања писмена свагда показују и изговараю: а, бѣ, вѣ, еѣ, ѣѣ, жѣ, зѣ, и т. д. — Комисија кадѣ е ово решила, осланила е се највише на искусство. А да се сѣ тимъ много олакшава, засведочио е покойниъ Исидоръ учени тако читати калѣе и шегрѣ, кои су овимъ начиномъ за неколико сати могли познати и изговарати сва писмена. Многима ће бити та промена необична, но то ће бити само зато што смо се навикли на овај стары изговорѣ писмена. Но нека нико нечисти да деца неће учити и ова сада постојећа имена писмена, али то ће онда и то лакше научити кадѣ већ узимаду понављење о гласу писмена.

Далѣ прегледана е почетна штица, коју е комисија нашла да е одвѣће велика, и прво незгодна носити, а друго скупо стае, и тимъ учени шкоди, зато рѣшено е: да се само грађанска писмена на половини садѣћѣ обичне штице печатају, сѣ обе стране, а црковна писмена да се у Букварѣ ставе. Далѣ комисија е нашла такође да су буквари одвѣће велики, будући да е сѣ букваромъ у едно и мала читавка, и тако дете изнена по неколико буквара, докѣ га пређе, а сбогъ свое величине буквари су прилично скупи, зато рѣшено е: да буквари буду за себе, а читанке за себе печатане. Но знајући комисија да е Букварѣ прва књига, коју се у руске деца пружа, одредила е свои петъ поуздани членова да Букварѣ новѣ израде и комисију на прегледанѣ поднесу.

Далѣ у истоми засѣданію преко поп. просвѣщенія добила е комисија већѣ два школска предмета на прегледанѣ. Прво е одъ г. Д. Матића, проф.: „Объясненѣ грађанскогъ законика.“ То е дѣло велико преко 400 табакѣ писани, и треба више времена за прегледанѣ, зато е комисија одна по-

менуто дѣло предала правословной подкомисији. Друго е одъ г. Ф. Христића, секр. поп. просвѣщенія: дѣе читанке за основне школе. Које се одъ лужкомъ лепшимъ изборомъ предмета за деца, и лажнимъ штицама. Поменуто читанке узеше се у идущимъ засѣданіямъ у прегледѣ.

— 5. т. м. држало е друштво србске словесности свое редовно засѣданіе, у коме се као обично, о различнимъ предметима разговарало и решавало; спомена вредно е то, да е друштво одкупило свѣ сбирку или припрему за историю Србіе покойногъ Исидора за 25 ₪. И одобрило награду единомъ учителю за србску граматику 10 ₪, коју ће друштво печатати и сбогъ свогъ лакогъ начина учења деца у школама до болѣ граматике препоручити. Та е граматика израђена у штицама и одговорима. Далѣ г. проф. Матићѣ предао е друштву за печатаніе едно дѣлце подъ именомъ: „Историчный развитіе понятія права морала и државы,“ не тражећи никакве накнаде. Далѣ истый господинъ предложио е писмено о пређе поведеномъ питању, како би се и гди, селска читалишта могла завести? По друштво после другогъ о томъ говору узело е на себе ту брѣгу да се најпре постојећа шта ће се читати. Зато поредѣ сви свои послова стараће се друштво нао што се и до садѣ старало да пише и печата и такоме књиге, кои се одна у руке селяну дати могу, и кое ће му бити одъ ползе не само за душу и срце; него и за његовѣ кулєвныи животѣ. И онда текъ моћнѣмо доћи ва то питањѣ, како да се читалишта уреде, и гди? (У свакој рѣки иницији.)

Обявљена књига:

НАПОЛЕОНЪ БУНАПАРТА,

и л и

30 година изъ исторіе Француске.

Драма. Преведена одъ А. П. Н.

готова е веће у типографіи, и само чека на пре-
нумеранте, зато молимо скупитељѣ, нехъ имѣтѣ до
15. о. м. пошлю, како би могли књиге одна рас-
послати. Цена е позната 6 гроша, а ко се и на обя-
вљене песме преброн (које се продаю по 4 грошѣ),
добыће обе за 8 гроша. Свакомъ скупитељу еда-
наеста на дарѣ.

Многи одъ доцнѣе уписани, зато недобію
„Шумадинку“ што немамо више одъ лажавни
петъ броѣва. Ко дакле жеми лажавни брой, и да-
лѣ плати, нека намъ се на ново лив. Цена остае
иста. Које е могуће нехъ плати пошту.

— Ова дана купиће се пошты за „Шумадинку“,
но молимо предбронирати одашѣ да само ономе раз-
носителю плате, кој има писмено сведочанство съ
моимъ подписомъ и печатомъ.

Учр.

Травер Угуагунку епископ.

Евангелиста, како ево дошло крсто не.
Како не би наје и мошћу, нешто, само да мачи-
ло земљено, и нудеје не ислова само да мачи-
не.

Улуу е ното у Тарпагу?

Законенике.
Епископ. Покровице.

№ 1.

Ок   у, хонр.

№ 2.

Соборна книга мена.

№ 3.

№ 4.

№ 5.

№ 6.

ї 666.

Пропованіе сѣбже у азгѣхъ епископ.

THE
LONDON
MAGAZINE

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учрединикъ и издатель Любомиръ П. Ненадовичъ.

Издава евокогъ Чет-
верта.

Београдъ 16. Фебруара.

Цѣна е годиша 8, по-
год. 9, а на три жес. 2 ц.

РѢВА УТѢХА ЧОВЕКУ.

(Изъ Хероса)

Ты бешъ лепшій животь живитъ себи,
Вѣчностъ вѣчно да те рукомъ жити;
Златне куле саградише с' теби,
Само — морашъ найпре мртавъ бити!

Ты бешъ лѣтитъ до звѣзда сводова
Нѣя величѣ да те славомъ жити,
Одъ свѣтова пошепъ до свѣтова —
Само — морашъ найпре мртавъ бити.

Ты бешъ, другій Брутусъ, съ пуномъ чести
Быт' слободникъ у другова святи,
Тешки твои ланца не се страсти,
Само — морашъ найпре мртавъ бити.

Кадъ грѣшници у паклу се пеку,
Весѣо ты бешъ сласти рая шти,
Любљивъ тамъ си, неизданъ у ѣлку...
Само — морашъ найпре мртавъ бити —

Бс' видѣо труду кадъ лажицу —
Шта помажу ѣлойи лдра бела?
Шта помаже да и О р' о птицу
Носи мртву врху сунца вреда ???

Д. Р.
Србквин.

ПУТОВАЊЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Продуженіе приговъ писка.)

Можешь помислити како смо гладни били, а-
ли смо се опетъ тежко ѣнаканили да почнемо
гу нашу вечеру. Прво ело было е псовка и и-

вать, ерѣ чимъ она донесе овай комадъ леба и о-
но мало бутера на ономъ окришномъ танциру, Шла-
ма іой наше да донесе іошѣ бутера; но она, ни
петъ ни деветъ, него за наше лепо новце каже
намъ: „Не, ту вimate доста . . . и я морамъ сутра
ести.“ При полазку пакъ запыта насъ онемо ли
шнѣпса (особита ракіа.) То се сме мени дадо на
смей, и хтео самъ пући одъ смѣа, докъ е се Шла-
ма и она иштили. Но кадъ самъ узео лебъ у ру-
ке стргозіо самъ се, и некакавъ ладанъ стра прошао
е крозь мое срце, не, сбогъ тога што самъ га то
пече я морало ести, него што самъ помислио да ина
людіи кон читавъ свой животь прежние са овак-
вымъ лебомъ, и у оваквой кући. Овай лебъ нити
е одъ ражи ни одъ зоби ни одъ кромпира, црѣ
као земля, непечень, горакъ, представи себѣ кадъ
бы умесіо лебъ одъ неславы мѣница на оставіо да
се на сунцу изпече. И ако се смѣ прайзки селници
оваккимъ лебомъ ране, о, онда нека бежи та нѣя-
на просвета и цивилизация далеко одъ наше сре-
не шумадіе! — Нека лони вратъ преко владу мила
— нека иде тамо у пустынь, гди се човечество у-
спавало. — Човекъ е онда срећанъ кадъ е са сво-
іомъ судбиниомъ задоволянъ, на макаръ ту ѣгову
судбину когодъ и несрећомъ називаю. — Шта е
овай халбъ према подгорской белой прои! штати
ова награда женска, према одной послушной и не-
селой шумадинки? па, ма она была изъ найгоре
колебе, шта ли еданъ неизображенъ Немацъ према
едномъ мачизискомъ орачу? — Те сме разлике он-
да бы могоа познати, кадъ бы сѣдіо за овимъ а-
сталомъ, и држао овай комадъ леба, и гледѣо у о-
ну нашу газдарицу. На ѣдномъ лицу такове су
черте, као да нигда никаква радость не осіала ѣ-
по срце, кадъ говори на ѣвнимъ уснама неостас
нигда какавъ баретъ малый трагъ смѣа. Ето ти,
садъ видишь . . . вароши само напредую, театри
и университети и краљские палате издаю се, опе-
ре и концерти се даю, а земля слаба, земля страда.
Што выше краљъ прави касарни, то црвій лебацъ
еде се окуда. што су скупилъ краљичине минибше
и престенъ, то выше сирота босе иду. Сада вы та-
мо у Кроловой башти ліете чоколаде и трошите

три путь выше него што вамъ треба, па онда читате романи и спавате, докь ми овай приный и ядний лебаць сямомъ сувъ и опору гутаю да бы сутра на ново могли носити и копати, да вама у Берлину да Горчино и Линдино пенавъ плахаю.

Ии една државна неће поштити свою одредлену цѣль, ако буде едностранна, т. е. ако узгледа да вароши подигне и обогати на макаръ то было и са штећотъ оны кон по селыма живие. Вароши и села у колико е могуће треба да буду близу едно другомъ; или треба баремъ да се познаю. По овой бѣдной сиротини, ко бы могао рећи да заедно съ Берлиномъ и ова села стою подъ единымъ владательмъ. — О, када бы прайзій краль преобукао се у путничке альяне, и дошао у ову меану и преноио, и кадь бы могао чувствовати, онда бы се морао одъ свое круне застидити, и рукама своимъ покрити свой образъ. Но ко што знаишь онъ е свегда пренъ, на му се никадъ и непознае кадь се застиди. — Свакій владатель треба да гледа у колико е выше могуће да ратаре и ораче усерши, и на свакомъ своемъ златномъ танъиру некъ му се чини да по една капля орачкого зноя стон. И онда бы народи кайсереиънъ были, кадь бы своимъ владательма при ступаю на престолъ то условіе полагали, да мора сваки владатель по одну маду нивну сваке године, узорати, посјетити, и поияѣти. (Тогъ леба нећемо ести.) Но као што неможемо тражити да сви будемо варошани или сви селаци, тако не можемо се ни томе надати. Но народу было бы само то доста, да владатели и подъ крунонъ остану люди. И владатели ни кадь не бы грешили и народи бы свегда были съ нъма задовољни, само кадь бы ово двоє непрестано у памети имали а то е: Да су они одъ люди избрани да надъ *людима владаю*, и да се свегда себаю да *не упрети*. Али то е чудновато, човекъ чимъ корачи да мете ногу на престолъ прво то двоє заборави. И тако постаю тирана. Помысли однадъ прайзи воле краля да имъ да устанъ, а онъ све одлаже одъ године до године, еръ му се чини да бы тымъ изъ нѣговогъ минюгъ неба спустио се човечеству. Уколико су владатели приии кадь су тираны, у толико су и они кривы што су око ны, еръ себанъ се добро како о томе Чоке каже, даши еданъ владатель не сполняѣ или одъ саме природе опредѣленъ да буде тиранъ, него га саямоа дворяни и ласкатели у тирана претворе, еръ око свакого владателя поучеиъ е еданъ обаяный кругъ, ванъ кога онъ неможе изаѣти, и тако свакій владатель гледа крозь туђе очи, суди по туѣмъ речима, слуша крозь туђе уши, т. е. преко единого трећегъ. И тешко ономъ владателю у кога су тій посредственици непоштити. Такавъ владатель чиниѣ зло, а мысляѣ да чини добро.

Но знаишь ли ко е найбѣиъ тиранъ не само людима него и крадьвма? — Новаць. — Новаць

е препрека те нема међу людима еднакости, новаць е узрокъ свію процеса, новаць е казнь праточеского грѣха, новаць е узрокъ што немо ради и даио и ноу, новаць е у почетку човечиѣгъ друштва разоріо нѣгово право опредѣленіа, новаць е Сатана изнашаю, зато на свакомъ новцу може се видити нѣговъ ликъ. И докъ е годъ новаца на свѣту неможемо разликвати чисто поштитъ одъ претворного поштитя,^{*)} — еръ одавно се свуда у соразиѣности сирачъ новаца одае честь и почитаніе и придева добродѣтель, и доиѣ не време кадь не свакій свой капиталъ написати на челу и носити га; да му се зна одавати пристойно капоскиданіе.

Знаишь ли садъ, после новаца ко е найбѣиъ тиранъ човечиѣгъ рода? Нико другій него высокоблагородный Господиный трбу. То е неограниченный владатель не само двоножны него и стоновжны животия, то е тиранъ и наислободный духова, то е Деспотъ коя незна за уставъ, Господаръ безъ милости, Судія безъ протокола, узайматель безъ театера, онъ е узрокъ многотъ зла и многотъ добра, онъ дише рать и прави миръ, онъ дише буне, онъ краде и отима. Трбу краде, па опетъ кадь увате допова, оны га нетуку по трбуу, него съ друге стране.

Но далеко самъ отишаю одъ меане о којіой ти іоуишь инамъ говорити. И мое писмо моѣи не те одморити одъ хелговы категоріи, еръ до ове меане нема іоуишь ни пуно две милѣ одъ Штегина, а камоли іоуишь 14. одавде до Грайфсвалда о коима ти такоѣ морамъ рачунъ дати.

Мы такъ што сарнимо нашу суовариу вечеру, а врата се съ поля отворе и газдарица пуно уже сламе донесе, и насредъ собе бацн, па онда окрете се само оной двоици, а они іой дадоше свое пасоше, затымъ доѣе къ нама и рекае намъ: дайте ваше нандербухе. Та речъ увреди на ново у Шлаиш студентску гордость, и процессъ и ианъ на ново се почне — и докъ самъ я тражио и мой и нѣговъ пасопъ онъ е нѣкой доказанаю да смо мы студенти и да место нандербуха имамо университетскѣ пасоше, коє немо іой сутра при поллаку показати, као што е то одъ државне прописано. — А она ти се различа: „шта се мене таче државца? — Овамо ваше пасоше.“ И безъ сваке Етикете, и безъ углаѣвеногъ съ *допуитенъ*мъ реѣи, каже намъ у очи: „малоги су тако вечерали и ноѣили па поране пре мене, и оду, а ништа неплате, па Богъ зна гди бы и вы осванули.“ Садъ можешъ знати како е ономе кои првый путь у своимъ животу тако што о себи у очи чувъ. — Тешко оной држави, гди се свію нѣны чланова она найнише нечиче.

Мы дамо Пасоше той злой жени, одъ кое бы светлый Петаръ у накао побего. — Она онда узе жинке и безъ лаку воѣи оде, а мы остасмо у мра-

*) Но поредъ свѣта тога, некъ намъ се поимъ на Шмадинку и кинете одна пошма.

ку. Садъ да видишъ чуда. — Видишъ да мое путовањѣ не досадно еднообразно, него да се сцене сваки часъ менно, и свакогъ тренутка излази преда ме нешто ново, кое е кадро да ме забави и много више равнешеи него ли напоти. — Она двоица шунте већѣ по слами. Брѣ они томе вѣшти докѣ смо се ми являли, они увате за себе место и сву сламу подѣле. Шлама се лютио и на ново по мразу почео викати, но я самъ было насавшто готовѣ. Брѣ што мучиѣ и чудниѣ путуемѣ, твѣ самѣ путовањѣмѣ задовољниѣ. И я одѣ како памтитѣ за себе, свагда самъ было готовѣ срести у највишеѣмѣ спокойствию сваку судбину кол може предѣ човека на његовомѣ дугачкомѣ путу прози животи изаћи. И тако безѣ свакогѣ затезања почнемѣ скидати чизме, и пинати гди е слама. А Шлама после неколико уздисаја за лепомѣ и меканомѣ беранскомѣ постельомѣ, зашита ме: «Србине! чо робити?» Я му кажемѣ да изпрежемѣ конѣ да имѣ даѣмѣ сламе, и тако одвоимѣ доста сламе на страну за насѣ двоицу — и онѣ онда скине се и загнури-мо се у сламу као посањски кршци. Брѣ смо морали спавати ма гди, ма како, ерѣ было е већѣ пропало доста ноћи, а были смо прилично и уморни, и саме су се очи затварале, нити е њима стало на што ће се дећи.

На позо киша плушти и грми, по тавану маче скачу, предѣ вратима песето режи, слама шунти како се ко макне — лепа музика за спаванѣ! — Шлама после некогѣ времена заспи, но я гласѣ могао, легнемѣ на уво а оно слама шунти горенего воданица, легнемѣ потрбушке а оно пуна недра сламе, у то доба стигну и буве и почну ме јошѣ више мучити. Окрећући се по слами тако амо падие ми на память много кокакѣхъ изѣ блаженогѣ детињства весели спомена. Како самѣ овако негда у очи Божија по слами весело и безѣ брѣге пиокао и играо се, а сада овако далеко одѣ оне земљѣ гди е тај обичај, и безѣ бадѣгѣ дана на се опетѣ по слами валамѣ. Пошта кадѣ кадѣ е протућивала, и гласѣ њѣне трумбете опоминио ме е ланьскогѣ могѣ путовања, кадѣ самѣ се и я на дилижансу возио, помышляѣ на Бечѣ, Прагѣ, на Италију и на Венецију. Помыслимѣ на све дешѣе хотеле у којима самѣ се задржавао: на цара римскогѣ у Бечу, на ону чудну кафану у Падуи, на трепорто у Венецији, на пригоѣ Орда у Триесту и на стотине други, и најпосле помышляѣ на ону малу Уиерцу. Место талијански широки и высоки постела, у слами на даскама. Када бы было несталано у овакѣмѣ променама, могао бы уздисати за моимѣ ланьскимѣ аристократическимѣ путовањѣмѣ, као какѣмѣ банкротѣ за своимѣ изгубљенимѣ ношцима. Но промена иза промене, то е мое единѣ задовољство, то е мой најслабѣй животѣ. — Но я бы на слами врло радо и безѣ више спавано, ерѣ се я Христосѣ на слами родио, али, оно се незове на слами него у слами славати.

Најпосле кадѣ видимѣ да немогу већѣ да заспимѣ, оставимѣ я сламу и Шламу и легнемѣ на јѣду тврду за спаванѣ узаву клупу, гди одна заспимѣ — но чимѣ заспимѣ почнемѣ снитѣ да летимѣ, кадѣ свршимѣ мое летенѣ я се пробудимѣ, и почнемѣ пинати гди самѣ, — и видимѣ да самѣ заоста одѣ клупе до из земљу слетѣо. «Сѣ мои лепы 35. десетица, да я овде лежимѣ!» Али друге ме мысли убавиѣ, да се искуство само безѣ новаца тражи и наћи може, а то е што я обѣ, и што е узрокѣ овогѣ могѣ путовања пешке, кое ме е више и труда и нонаца и времена стало, но никада не бы имао оваково ясно понятѣ о поеме краю. При тоу највећѣ неугодности яя самѣ се каю што самѣ овада пошоа. И за тѣй неколико тренутка, было самѣ задовољниѣ са светомѣ него игда. Преврнемѣ се на другу страну и заспимѣ. И тако самѣ спавано два сата. *)

(Продужѣнѣ слѣдѣ)

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Промѣ суботе Гр. Ф. Христићѣ, подшео е преко Попечительства Просвѣщенѣя ново едно школско дѣло, подѣ насловомѣ: «Прва зная. За основна училишта у књижевству Срби, у питањима и одговорама.» Књига она садржи кратко, вѣштественно понятѣ о свима готово наукама. Жѣла е Г. Христића да ю деца у другомѣ и трећемѣ разредѣ напаметѣ уче, како бы у едно исто време и паматствованѣе свое упражњавала, и полезна зная себе прибавила. Опредѣлена е затымѣ комисѣя, којѣ е дѣло оно на рассмотрѣнѣ и одѣну предато. — Поменутиѣ Господинѣ предложѣо е затымѣ, како бы дѣли сходниѣ было, да се ново расположенѣе учебни предмета у основнимѣ школама на разредѣ и полгодѣа учини, и прочитао е свое писмено мнѣнѣ о томе. Предметѣ е овај цело време комисѣя заузео. У идущемѣ засѣданѣи быѣне на ново речѣ о томе, и онда ѣе комисѣя разредити на свое членове, да оне елементарне књигѣ за основна училишна изrade, кое јошѣ до сада нису были изrade. — Међу тимѣ рѣшено е да се време одмора, кое су досада ученици основниѣ школа уживали, на шесть недѣла скрати, и то одѣ 15. Юлиа до 1-го Септемвриа.

— Неможемо претприти да нелимо, да смо изѣ гди кое места добила такове дописе, кои су намѣ (на таково што јошѣ ненаникутѣма) доста горна еда проузроковали. А то е између осталогѣ да многи рачунаю, и казале да е наша Шумадинка одевѣ скупа. Поменути дописатели рачунаю онако: «Србске Новине излазе три путѣ на недељу

*) Мы се бонко да ово писмо своѣмѣ азѣитическогѣ штада тебѣ досадно читателѣя, сѣ тимѣ више што смо садѣ тебѣ у половина тѣта преповѣдали, зато глѣдаемо да исто причѣи прекратѣмо, како бы у идущемѣ бромѣ можѣло быти по правѣ писмо свршати.

на великомъ табаку, и цена ивъ е 3. талира, а Шумадинка излази еданъ путъ на недељу, и то на по табака, на јој е годишња цена 8. цванцика, дакле у соразмѣрности са ценомъ србски новина могло бы учредити Шумадинке давати свой листъ за 3. цванцика, преко целегодине. — Сады на то, свакоме ономъ кои тако мысли и рачуна одговарамо мы опетъ овако: „Србске новине као правительственный органъ, неће ни ти смеду престати, наваръ не было ни едного предбройника, ерь учредити Србски Новина, као правительственногъ органа, има на то у помошь годишню плату одъ 500. талира, и осимъ тога печатаю се Србске Новине као правительственный органъ, у правительственногъ Типографіи до 500. комада бадава. Правительство то чини, башъ зато, да бы се поменутъ Новине етаніе давати могло, како бы ии и сиротина читала. Сады да видимо кудъ Шумадинка здева ибни 8. цванцика? Као што смо обедали, сваки предбройникъ добые свака 3. месеца на поклонъ по одну кнѣгу, коя не се иначе продавати по цванцику, дакле у тымъ кнѣгама враба се свакомъ предбройнику за годину дана 4. цванцика, дакле остае Шумадинка за 4. цванци, преко целе године. Далъ, као што смо се обедали и по истомъ обедамо сады уредила да баремъ свакогъ месеца изабе по еданъ особитый додатокъ съ милозваннымъ заговетками или съ другимъ предметыма, (кое нѣмо зато обашка печатати, што су намъ писали да су многи одъ првогъ брой ону страну одсекали и надуваръ пригнѣтали, и да не тако са свыма радити ако заедно буде) тай истый листицъ плаће се предбройницама бадава, а и наче продавае се по грошъ, дакле за годину дана чини 3. цванцика, дакле остае Шумадинка за целу годину за цванцики; по тай цванцикъ оде на плаханъ конверта, экспедитора, и на плаханъ поште за оваково дописе. Шта дакле остае учреднику, осимъ таковы дописа, у коима наклади да е ибнова главна цѣль де се обогати. По опоме изложеномъ дакле видѣе сваки ясно, да е главна цѣль, не само ибнове Шумадинке него целогъ ибнового живота: общте добро, и напредакъ Србіе. Но ипакъ осимъ овогъ рачуна, ко іошть оне да рачуна, тай нека дође при свршетву сваке године, па ако една крайцара претече делимемо. (По ако кыпе претече, онда нећемо.) Ово изясненіе (за ксе нисмо ради были да оовомо места запреми) надиго се да не быти доволно, да уѣбри све да се цена на манъ спустита неможе, но ипакъ поредъ свега тога обедавано се — шта? да нѣмо ако неузнотемо излазати на край, цену знатно понисити, али таканъ случай односише се навекъ на будуще рокове. Они пакъ кои се надаю да не новине какіе не само бадава добліати, него іошть да не имъ учредити плаћати за читанъ, нека чекаю можда не и такыи времена быти. — Но уза свако о-

ваково писмо, добліасмо по четири по петъ другій, коя су намъ саобитавала савршено задовољство са нашимъ Шумадинкомъ, и да се у многотъ весело и друштву, напіало у адралъ Шумадинке, и по гдѣкое млогола дѣла одивало, то намъ е съ кыше страна съ повтореномъ молбомъ саобитавано да печатаемо, на чему имъ овде благодарѣнъ уедно одговарамо, да намъ таново што печатати недопушта малый просторъ листа и наша собствена скромность.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Варошь Сент.-Андреа была е 1. о. м. тако потопљена, да су се люди у кућама морали на таване пеняти, но познато е да едно зло редко само долази, тако и ту буде; ерь іошть е потопъ трапо а ватра бунае и дивста куба изгоре. (У 1847. години беше гладъ, у 1848. рать, 1849. колера и поморъ, у овој сады потопъ и погоръ, изъ свега тога видимо да не споро быти страшный судъ.) —

— У Паризу сады се само о Грчкй говори и сви начу и ради су да се Француска заузме за Грчку стварь. (Само некъ небуде као лане съ Римомъ.)

— У Лембергу држанъ е при концу прошлогъ месеца еданъ балъ, гдѣ су тако играли да е сала съ целымъ друштвомъ пропала у подрумъ. (Они се неће лютиати.)

— Изъ Загреба то е ново да е „нашъ родолюбивый“ Банкъ смиланов се и забранио новине „Славенскій Югъ“ и последній брой метуть е подъ печатъ; а Госп. учредникъ вргнутъ е подъ присиотру.“ Но како нека непомысли да Банкъ не пріатељ Славеница, ерь ово е друга година како се мы уѣбравамо, да е онъ и на срцу и на езку великій доброжедатель Славена, само мрази га да се дѣломъ покаже. Доста е што добро веси и говори, на наваръ и зло радю.

— Съ даваншнымъ Листомъ саобитавано читательницамъ „блвну на Апостола Караѣорѣвиу, одъ Г. Малетића.“ Одакле не сваки обширниіе и ближе се упознати са овадѣлымъ кнѣгомъ. Мы мислимо да не свакомъ ово дѣло быти и безъ наше препоруке, найкыше съ израженымъ предметомъ и са познатымъ именовъ Слѣвателя, препоручено. Пространіе о томъ дѣлу говорићемо кады кнѣга и заше.

— (Разрѣшеніе заговеткѣй) Са 6. броемъ саобитенъ е свыма по еданъ напаранный листъ са 6. предмета у виду заговетномъ, при коима треба само изречи оно што човекъ види па е заговетка погорева. Подъ № 1. значі: ся-очи парецы хотъ! № 2. „Понъ се небира по бради него по глави.“ № 3. „І-юпанъ“ № 4. Дия-и-три-е.“ № 5. Пета-ръ. № 6. „Кост-а.“

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

ЖИЗНЬЮ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель. Любомиръ П. Пенатовичъ.

Издава се еженедѣльно, по-
четвертъ.

Београдъ 23. Фебруара.

Цѣна 6 годична, 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 цр.

ГДН 6 НАЙБОЛЪ. *)

Ветаръ вес, и снегъ сее,
Мене покривъ ништ' негрее.
Мати е ћерку питала:
„Бы а' кодь мене спавала!“

„Нећу нећу, мила мати,
Кодъ тебе е ружно спати;
Кратакъ покривъ дуга ноћъ
Зима ми е по свуноћъ.“

Ветаръ вес и снегъ сее
Покривачъ ме ништ' негрее.
Мати е ћерку питала:
„Бы а' кодь оца спавала!“

„Нећу нећу, мила мати,
Кодъ оца е ружно спати.
Кратакъ покривъ дуга ноћъ,
Зима ми е по свуноћъ.“

Ветаръ вес, и снегъ сее,
Аљина ме ништ' негрее.
Мати е ћерку питала:
„Бы а' кодь сестре спавала?“

„Нећу нећу мила мати
Кодъ сестре ми ружно спати,
Кратакъ покривъ дуга ноћъ,
Зима ми е по свуноћъ!“

Ветаръ вес, и снегъ сее,
Мене покривъ ништ' негрее.
Мати е ћерку питала
„Бы а' кодь брата спавала!“

„Нећу нећу, мила мати
Кодъ брата ми тежко спати.

Кратакъ покривъ дуга ноћъ,
И ти зебешъ по свуноћъ.“

Ветаръ вес, и снегъ сее,
Мене покривъ ништ' негрее.
Мати е ћерку питала:
„Бы а' кодь драгогъ спавала?“

„О — то само мила мати —
Кодъ драгогъ е сладко спати!
Дугъ е покривъ кратка ноћъ
Мани топло по свуноћъ.“

ПУТОВАЊЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЈУ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Продуженіе првгъгъ пѣсма.)

Кады се пробудилъ и устанемъ съ мое мене
постелъ, было се већъ почело разсвѣтати. Нигда
се ни самъ већма радовао да спане, него тогъ да-
на, една самъ чекао да могу изкорачити изъ подъ
овогъ крова. — И свуда кудъ самъ до садъ путо-
вао желю бы јошть еданъ путъ баремъ, у животу
проћи и све јошть еданъ путъ видети, али одъ Ште-
тина до Грайфсвалда онымъ путемъ, да триста го-
дина узживањъ не бы ме срце повукло.

И Шлама е већъ было пре мене устао, и се-
дѣо е съ еднимъ старымъ Штудентомъ, кои е мало
пре тогъ савъ мокаръ и окисао стѣго и препира-
ли су се коє већи поста био Шалеръ или Гете, и
размышлявали су да ли е храбрость добродѣтель.
То препирањъ и то размышляванъ, немогу ти са-
обштити, ерѣ онда бы се морао упусти и у иѣ-
гова преповѣданъ о иѣговомъ путовањю, кои е се
фалю измѣл' осталогъ да е био и у Египту, и да е
видѣо Мемедалию, и да е био дописатель выше
Немачки Повина. Томе снѣму могао самъ баръ у
пола веровати, ерѣ ово е еданъ одъ оны людѣй, кои
читанъ свой животъ готово, проведу у штудент-

*) Ово е народна пѣска, преведена изъ Славянскогъ языка,
изъ Сборке Г. Ст. Врота. О подобно и угаданю на срб-
ске нар. пѣснѣ, и како она певао краљъ Марко, гово-
риломо други путъ.

фент, ерь, онъ е живий романъ и онъ е наликъ на оне кои путую, на кадь се врате кући преповедаю, да су били на край овогъ света, и да су на други светъ бацали каменъ. —

Чимъ се разване, прекинемо мы разговоръ съ онымъ Бискамъ Штудентомъ, и почиемо се спремати за путъ, межу тымъ изађе газдарница и донесе намъ пасоше, и каие намъ да јой за све дуге-мо седамъ прайски сребрны гроша, и шесть фенига, и чудила е се кадь нисмо хтели да чекамо, да намъ врати три сребрна гроша натрагъ. Мы смо се чудили той «типои», ерь ту е све было срачу-вано, и вечера и слава и спаванъ и псовна и вика.

Ајмо — спреми смо и готови смо да изафе-мо изъ ове тамне собице, коа е се и теби зацело досадила. Но напоследку баремъ да рекнемъ и е-ду лепу речъ о той газдарници, да непомыслишь да е се са свимъ претворила у двоножко живин-че. Кадь смо поили изпратила насъ е до врата, и молила да јой опростимо, што ние кадра была да насъ дочека, као што е требало, Шлама јой е опро-стио, али я немогу јой никадь опростити, не, сбогъ тога што самъ на слами спавано, и црнь нешечень хлѣбъ ео, него што е она и њѣна меана, узрокъ о-вогъ дугачногъ ниема, а сигуранъ самъ да јой ни-ти небушь опростити, ерь ље те ово писмо наму-чити и одиинути одъ твои наѣлпшии часова одмо-ра, ерь самъ уверенъ да љенъ га читати и читаю-ћи све љенъ се надати да љенъ баръ штогодъ на-ћи што бы валяло, или што бы баремъ јоме лепо было, но и ти ево изкрено кажемъ да љенъ се ба-дава мучити, шта си нашао до ове меаице то љенъ и далъ наѣи, само љенше дочеке.

(Продужение слѣдуе.)

СВЕ Е ПРА И ПЕПЕО.

Пра и пепео, то е Алфа и Омега, почетакъ и свршетакъ човека. И человекъ, — тай пра и пепео кои има руке и ноге — мысли да нешто выше вре-ди него една гомилаца пепела, и тай истый пра и пепео чисти пра са себе, а онъ шта е друго него пепео и пра одъ различногъ броя година, па се о-неть бож оного элемента язъ когъ е произашао, и у кои ље се претворити.

Пра и пепео, и то оѣе да е безсиртно! Пра и пепео, и то оѣе да има некакку свою историю! Пра и пепео и то оѣе да се одриче или призна Бога! И тай пра и пепео оѣе да има новаца! —

Да, — свегда о люди! требало бы да јоште синате пра и пепела по глави. — Ако сте љютити, посните се пепеломъ. Ако васъ глава боли, поспя-те е пепеломъ. Ако сте залюбѣни узмите свакогъ сата по едну кашкику пепела и престаю уадисан,

ако вамъ поверители, донесу монте посните ѣи пепеломъ. Ако имате каквы мысли коа васъ на-таванъ ледъ воде, брзо пепела! Ако сте љиня, пе-пела. Кадь оѣете да изданете вичите пра и пепе-о на поможѣ. Ако немате новаца а вы метите пе-пео у кесу.

Пепелява «арба то е свеобшита застава чове-чѣе судьбине! и она се по найболъ и найдалъ држи.

Пра и пепео! пра и пепео! све е на свету пра и пепео! — О koliko морала лежи, кадь човекъ погледа на едну гомилицу пра или пепела! — Ко-liko суетны надежда, koliko потрошени новаца, koliko уташени изкрица! — Пепео, то е ядолъ е-дваности, онъ е непознае, или е одъ сыровогъ др-вета, или е одъ поносногъ педра, или одъ какве пр-бове кладе. Пепео одъ престола Луи-Филипова неразлику е се нинта одъ пепела изнодь черге. — Пепео непознае се био онъ одъ царскогъ синтра или одъ саѣпачке штале.

Ко бы могао по малой гомилици Наполеоно-вогъ пепела познати, да е подъ ѣговымъ ногама тресалсе земля.

Пепео! Пепео! Пепео! О люди! тасили вы ва-тру koliko му драго, опять ље све бити пепео. Ваше лепо палате бы ље пепео, — ваше крупе и златие аљине, бы ље пепео. Вы сви и вашъ по-родъ бы љете напоследку пепео. Зато заранѣ јоште оканите се сваке суете и титуле и место што се зовете садъ Благородный Господиъ или Высокоблагородный Господиъ да се зовено най-болъ: пепелявый, ерь то е наисходия титула за човека.

И оваѣ пепелявый дописатель, о љубезны пепеляви читатели, шалъ пепеломъ учердничеству, да ове пепеляве забаве у пепелявой Шумадинки печата.

М. А. Скулачъ.

ПРАВЫЙ ЕНГЛЕЗЪ.

Бдавъ ѣмаць у Лондону уѣе у едну кашану, и будучи да е было зима то стане поредъ ошана да се огрѣе, поредъ ѣѣа седѣо е еданъ енглезъ и улюбѣо се у читанъ новина, и пепео вруѣи одъ ѣ-гове цигаре падао му е на прусудуъ, а онъ е чита-о еднано. Њѣаць како вида примѣти му одна уч-тиво: «Господине пепео одъ цигаре пада намъ на прусудуъ.» Енглезъ га и непогледа. Кадь опять падне пепео енглезу у недра, немать му опять то исто каже, ко Енглезъ га само погледа на проду-жи опять пушеѣи свое читанъ. Найпосле кадь се почне прусудуъ пушити новаче Њѣаць: «Та за-име божѣи Господине изгоре намъ прусудуъ.» На то се Енглезъ продере: «Та онанъ те же се веѣи едан-

путь, шта се вась тиче што мой пруслужь гори? наше лунце гори има четврт сата па л'хутимъ." Кады се сиром Шваба окрепе, а оно сво лунце острогу изгорело.

ЧУДНОВАТА ЗАБАВА.

У Америки Дрѣ Рихардъ Диксонъ избрвоу е у Библии сва писмена и све речи и нашоу е да у истой има: 31.173. стиха. 773.692. речи. И 2.556.480 писмена. — Ине бхова повторено е 6.853 пута а саюзнаѣ частица и повторена е 42.227 пута. Онъ се съ тымъ суопарнымъ и бесполезнымъ посломъ нуве три године забавляо, и сваѣй е данъ по 8. сатѣй съ тымъ бровиѣмъ и бедельѣмъ провео. (Тай е умео свое време употребити.)

РАЗЛИКЕ НАРОДА.

Приѣхъло се межу доселѣнцѣма у Америки, да Шпаньолцы найпре заидоу цркву, Енглезѣ Гостѣнцу, а французи салу за играѣ.

ДОМАЉЕ НОВОСТИ.

— Гласови о театру у Шабцу, Крагуевцу и по другитѣ местина у Србѣи, побудили су и овде маѣ чиновникѣ, да се договараю, како би се и у Београду театръ завести и одма играти могао, кои бы у играню участвоваѣи има и доста, но три су найвеће препреке кои не то друштво тешко надлаадати, прво е што немаю новаца, друго, што на ту цѣль немаю скуплѣне ни крајцаре, а треће што е најглавниѣ што немаю пара. Но кады бы се одъ тог' трога само макаръ едно съ пута уклонило, онда смо сигурни да не и Београду у тогъ огледу успоредити се са крагуевцомъ и убити. Далѣ незнаду гди бы се могло играти, ерѣ нема нигди велике собе, и свѣ су тога миѣниѣ да се направи за детосъ одъ дасана, али нема се новаца, за то бы требало баремъ 200 дуката. О овоме озбылионѣ предмету спордаемо други путѣ пространѣ. (Ерѣ коды нашь има пословица: „новци говоре ѣзыкъ спрда.“)

— У прошлу неделю давао е св. Князь последниѣ балъ одъ оныѣ ѣшанѣиѣ, на кои имали су честь наиченачки и земунски Генерали позвани быти, гди су такође съ многитѣ офицерима и присуествовали. Они су были несели, и играли су ене ербеке игре, и мило нашь е было видити, да аустријски Генерали еданпутъ барѣ играю онако како итъ Срби свираю. Веселѣ е травало до 3. сата после полночи. Тогъ прилякомъ воена банда подѣ упра-

вомъ Г. Шлезингера показала свое вештину съ выше новѣ саставлѣни предметѣ.

— На место *блаженнопочившегъ* наше београдскогъ доби не за цело Паша нишевачки (забора-био самъ како се zove.)

— О школской комисіи вѣдно е обширно у Србскимъ Новинама, но овде само то имано примѣтити, да е се Госп. Христѣмъ награде, кою му е комисіа за израѣну кнѣгу опредѣлила, изъ благодарности спрамъ свогъ отечества кои е на нѣгово избображеніе трошило одрекао, и исту, кады поп. Одобри на фондъ издавани лены кнѣга уступіо. (О томе фонду говори немо пространство, ерѣ мы смо ради, да тай фондъ буде као што е была Матинѣ Србека у Пешти, како бы помоћу тога фонда могли лене полезне забавне кнѣге у пола данашнѣ цене продавати, а такође и изъ тогъ фонда и списатель награђивати. Ако публикумъ узима полно вато, мы пошто одберемо членове кои не тымъ фондомъ управлѣти, позваемо све родолюбце у помоћъ.)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Са стране нема ништа важногъ, и све стране политичне новине наууѣне су са маленкостима. Само јоштъ очекуемо шта не быти съ грчкомъ, и то пытанѣ забавля давань све европскѣ кабинеты а особито енглезки и руски кабинетѣ, и то су по нашемъ миѣнию цыгле две державе кои да нашь у Европи могу межданѣ делити. Енглезка гледа да јоѣ буде Грчка као и Јонски Острови, паманѣр се съ свршило и са ратомъ цѣле Европе. И ако се почне рать новыѣ, нѣгово не бойно полѣ быти море, гди се енглезка нада побѣду добити, ерѣ се узда у свои 30. хилада топова кои по мору тамо амо плоче. Лане су были ратови народа за слободу, а сада ако се почну ратови то не быти ратови политиче за интересе по едины державѣ. Француска неће никакву велику роду у свету играти долѣе, докле јоѣ е Луи Бунапарта президентъ.

— Немачна скуштинѣа пременѣта се изъ Франкфурта у Ерфуртъ. Но ни тамо неће ништа учинити. То е као кады картатѣи промене свое место или столицу, мысли да му е то узорѣ што губи.

(— Мождо све скушитель одъ оны двоѣ обилѣныѣ кнѣга, да намъ до конца овогъ месеца предбройниѣ пошлю, ерѣ имена дошнѣ послани, неће моћи быти печатана, почемъ не се кнѣге съ почеткомъ Марта разшиляти.)

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель. Любомиръ П. Пенадовикъ.

Издаея svakогъ Че-
тверта.

Београдъ 2. Марта.

Цѣна в годшинъ 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 ца.

ПУТОВАНЬ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Продуженіе првогъ писка.)

Мы изпорачимо већь еданиути изъ те мѣане, у кою смо са онодинокъ надеждама ушли. Мы на врата, а сунце иза брега изађе и сретне насъ своимъ неселамъ зрацма. Нико неможе при излазку суща тако чувствовати, као путникъ, нико се неможе тако весело осменити и обрадовати излазку сунца, као путникъ. Сунце е обшитъ воѣа svakогъ путника. По сунцу управля путникъ свое путованѣ, гледиши на сунце онъ брже или лакше корача, путникъ са сунцемъ за едно путѣе и другѣе, ерѣ и само сунце, шта е друго — него вѣчный путникъ, али путникъ безъ воѣа, путникъ безъ однора, — человекъ путѣе и смѣри се, ала оно остае, и преко иѣвовогъ гроба миллионъ миллиа година путоваѣе, оно е осушено да единымъ истымъ путемъ вѣчно иде. И помысли само шта бы было человекъ, да е на оной земльи бессмртанъ; поредъ своѣо блага и уживаня, коя му е Богъ створіо, да нема смрти, онъ бы былъ наивѣнш мученикъ што се може помыслити, све радости и забаве уживоту, быде бы му прометейске мукѣ. А пошто бы едани Енглезъ ступіо у овай животъ, гди онъ мора неперестано живити! — Ништа нѣе само себи, и природныи законъа тако противно, као та два понятія: *вѣчностъ и животъ*. — Вѣчна и неперестана промена, то е животъ овогъ нашего сета. Инали пакъ овай светъ какву велику скривену цѣль, то я не знаемъ, нити о томъ оу да мыслямъ, ала, да лъ поедини люди таково што имаю? то треба да свакий самъ промысли на не видати. Свакий человекъ, кадъ достаетъ до мышленя, поставля и опредѣляетъ самъ цѣль своимъ животу, но готово све су те цѣли приковане за матеріалный иѣговъ животъ, кое су основане на иѣговымъ желаня, и кое га желѣ у только чинѣ блаженнѣмъ на ономъ свету, што га неперестано забавляло до иѣвовогъ гроба. Онъ већь издише, а іошть единако мысля на

свое желѣ, на богатство, славу, ордене, трговину, конте, дугове, вештину и хиляде другій желѣ. Желѣ то е нашъ животъ, или ако онещъ другіи: животъ то е желѣ. Текъ што человекъ едну желѣ испуни, овда му се друга желѣ роди, и неперестано мыслеши: іошть да ми е то и то — и очѣ заклопи.

Желѣ? — то е една лажа,

Што человека увекъ води;

И колъ му изладама,

Другій веѣи желѣ плоди.

Аль я неимамъ — неимамъ желѣ!

Неимамъ цѣли, неимамъ пута:

Кадъ знамъ да самъ брѣжнѣиъ землѣ,

Кадъ знамъ да самъ рака пуста.

Хей — садъ да ти нешто нажемъ, што не те зачудяти. — Нигда у целомъ ономъ моемъ писму ни самъ нашѣо ни едну врсту, при коіой бы те могао опоменити да се развеселиши, него овде садъ при свршетку тога размышляваня о животу и желѣи. Ту — молимъ те насмѣсе овако сладко, као што самъ се я смеяо, кадъ самъ те тужне мысля писѣо. На кадъ се сытъ насмѣсеши, овда отвори онегъ хвѣлову енциклопедію философіе, на тражи у книжѣ оно, што у себѣ неможешъ да наѣнѣши.

Но айдемо далѣ! — Далеко е іошть Гравефнадъ, и ако се при свакогъ мѣаня, и при свакомъ излазку сунца только задржимо, овда цѣо мой животъ проѣи не у самомъ писаню, а ты знаши да я држимъ да свакий животъ има онодинокъ цѣли колико желѣ. — Книжа е была стала, прашанье нѣе было, я лепѣ ладовина за путованѣи. Мы смо нишли преко вѣнѣа, а облацы преко неба, (ой додо додоло!) и сунце мало по мало дизало се, и греяло намъ е у леѣа. Мы смо путѣиоши разговарали се о нашемъ превѣншуту. Я самъ приповѣдао Шламинъ, како самъ санѣо да летимъ, и кадъ самъ се пробудіо гди самъ былъ. — На кое ми е онъ читаво по сата врѣло мудро говоріо: «видиши мой ербино?» рекше ми онъ, «такъ многи люди, а особито велики люди нидѣе се изъ таковогъ сна небуде, него увѣнъ и на яви санѣо да лете, и да се узвинутѣ, а кадъ бы се пробудили, видѣли бы да нѣе ништа друго цѣо

нїювъ животь него тай твой санъ. Милїонарь мечѣу своимъ повѣщаа сана да е среѣнанъ, философъ надѣ отвореномъ книгѣомъ съ двоимъ наочарыма мысли да е буданъ и да е цѣо свѣтъ на овай листиѣхъ артїе скупїю, али опетъ то ништа друго нїе него твой санъ. Краль кадъ се са свога престола обазре, и илде капа предъ нѣговнѣхъ погледомъ скидаю се, мысли да е полубогъ, и да е све што у нѣгоной дрѣжани има, створено за нѣга; али то опетъ ништа друго нїе него твой санъ. Люди неселѣцѣ, кои су своимъ животу само уживанъ и неселѣ за цѣль положили, и кои се своему осталоумъ свету смею, мысле да су найнаметнѣе избрали начинъ свогъ живота, али то све опетъ ништа друго нїе него твой санъ. Мы путемо и мыслимо да смо задовольни и среѣнни, али то све опетъ ништа друго нїе, него твой санъ. Човекъ, продужи ми оны далѣ, ништа друго нїе, него своя собствена лажа, и нико на свету не быва одъ другоѣхъ толико пута препаренъ, колико одъ самого себе. И многи се сеѣбаю юште оного старогъ депогъ грѣкогъ изреченїа: „Познай себе,“ али слабо ко дублѣ о томе мысли, — и многи мысле и убѣженїа су да познаю сами себе, али тымъ самымъ убѣженїемъ о томе на-раю се страшно, и што се выше груде да познаду самѣ себе, тымъ се далѣ одъ себе удаляю. И сва-кїй человекъ гледа на другоѣхъ, и мысли у себѣ „аа тай и тай непознае себе, али ала е тай и тай та-канъ и таковъ человекъ.“ А оны е можда илдуу пу-та у томе гори. То е єдина препрека човеку да неможе самъ себе да позна, што себе увекъ сма-тра съ лѣпе стране, а све друге и людѣ и ствари съ рѣше. И то е єдина велика среѣна, што лю-ди немогу сами себе точно и нѣрно да познаду, ерѣ онда бы сваки готово познао у себѣ све оно што на другима мрзи. О колико самъ я пута слушао, гди пїаница говори противу пїастина, и гди и ружки другѣ пїаницѣ; колико самъ пута слушао гди єданъ человекъ оговара оне исте слабо-сти на другоне, кое оны ина. Човекъ се увомъ свету тужи на ласкателѣ, а сваки е себѣ найвѣиѣхъ ласкателѣ; человекъ се тужи на неправду и неистину, а неѣе нїгда да трѣи, да му се правда или истина у очи каже. — Мы често чуемо да се говори или пише: проиша съ златна времена, времена искренности и поштеня, времена истине и любви. — То се само говори, али верей ми она нїсу нїкадѣ ни была, человекъ навѣкъ мысли да е оно болѣ, што нїе кодъ нѣга, навѣкъ уздише за старымъ временемъ а узда се у ново време. Но я веруемъ да су сва времена была као наша, ерѣ су сви люди были ка-о я имъ.“

Онѣ е говорїю, а я самъ ћутао и чекао самъ, докѣ се онѣ умори, па онда да я говоримъ, и та-ко менїа смѣ се у говору, и ни смо ни осеѣвали дужину нашегъ пута или уморъ ногу. Разговоръ свако путованъ много прекраѣуе и олакшава. Путъ е быо лѣпъ и свуда насутъ; съ обе стране были су

засаѣене лѣпе воѣе, — зрѣле крушке и ябуке сме-щили су се са свои грана на насъ, но ми ии са-мо погледамо па проѣмо, и свакомъ путнику све-єдно е или гледаю у ово право зрѣло воѣе, или гледаю молочно, ерѣ свуда поредъ пута кодъ сва-ке четвртѣ милѣ стое колебе, и чувари ћуваю да не бы путникъ кою лбуку или крушку одкинѣу, да жеѣ загаси. — Идући крозъ те редѣе зрѣе я-бука и крушана, могао самъ ѣчувствовати како е бы-ло Адаму у раю кадъ е гледао лѣпе ябуке а нїе смео узбрати, и правдао самъ савршено Евїно пре-ступленїе — О трбу! трбу! Ты си узрокъ да че-овекъ нїе више у раю, за любовь твою, одрѣао се человекъ рай, за любовь твою о трбуше! преступїю е человекъ божию заповѣдъ, па за любовь твою зашто не бы я преступїю човечїю заповѣдъ? Мыслеи та-ко зауставїмо се кодъ єднѣ найлѣпше ябуке, подъ нѣомъ зеленила се рудина, у полю жиѣли су лю-ди, мы спустїмо наше студентске телеѣнїе съ лѣа, и метемо иї у ладѣвину, па почнемо онда бирати на коїой су грани найзрѣле ябуке. Шлама увати за єдну грану а я за другу, и тако затресе-семо сву воѣку, и ябуке су као кїи падале. Ме-ѣу тымъ доѣе и чуварѣ, но мы нїсмо нашъ посоа прекинули, него смо далѣ трѣаи и бирали кои су лѣпше. Тай чуварѣ бы е наликъ на человека. Чимъ доѣе каже намъ доста учїиво: „Господо мол, я не-снемъ то гледати, да вы такову штету чїните.“ А ты замїури! — нажемъ му я и бацымъ петъ пра-скїа гропа. О! — погледай како е человекъ у сва-кой маленїости кувавица! Онѣ узме тїи петъ гро-пїиѣа, скїне капу, и понудї се да намъ набере най-лѣпшїй ябука, непрестано увераваюи насъ да онѣ то противъ свое дужности чїни. — Одавнѣ люди говоре и пишу да е человекъ маймуѣ, али я бы му дао єдно благороднѣе имѣ, человекъ е пасъ, ерѣ до-тѣ лае на тебе, докѣ ѣу штогодъ небацїишъ, па онда не само да нелае, него юштѣ се и умиѣава. Это ти тогъ чувара — таковъ ти е сваки человекъ одъ найвѣеѣгъ до найманиѣгъ, одъ найчестнѣгъ до найпростнѣгъ. Оваковы случаета наи нешъ изме-ѣу судїи и парничара, измеѣу министра и владате-ля, у обще измеѣу своїо класа людї. — И то веѣъ нїе нїкакѣо чудо. И юштѣ маю па ѣе доѣи вре-ме, гди ѣе подъ томъ речї: *поштенї*, быти поня-тїе порока.

Продужїмо наше путованїѣ далѣ, нашъ се раз-говоръ мѣняо, но найнїше разговарали смо се о миѣама колико смо проиша и колико юштѣ имамо да проѣмо. Проѣсимо Ђисари, кои е прилично и съ куѣана и са вошнїемъ и людма изгледаю, то е мала парѣница. Мы смо се ту врѣло маю задржали, па онда поредъ Пасва, Беѣга, Новог и остади многи села, коя као што виднїи имаю славенскїа имена доѣено у Пасвадѣ на ручакъ. То е при-личанъ комадъ пута одъ Найкїрхена до Пасвадѣ, кое смо мы найвише зато тако брзо преиши, што е Пасвадѣ прилична парѣница, гди смо се

надали да надокнадимо нашу изгубљену вечеру. А знали смо да многи из околини села шест дана раде при сувој лебу а седмог дана дођу у варош те се што по коју нась кажу заране, зато и ми смо тежили да у варош стигнемо на ручак. Но ни смо се ни преварили. Кодь „првеног пола“ нађемо асталъ пунъ сваке ђаконіе. И ту самъ првиъ пунъ уфрѣо се да путникъ не треба нико да каже: „прѣтанъ ручакъ“ или „добаръ апетитъ“ еръ за време делогъ ручка ћутали смо. И ани ниско никадъ шест или седамъ сатиъ пешке путовао, онда неможешъ знати шта е то: прѣтанъ ручакъ.

Пошто смо се одирили, кренемо се даљ. Но да ти се не бы ово моє писмо, са свимъ досадио прескочиу у описивану. Све малености кое су нась даљ доведе сретале, премда и до сада описивао самъ ти саме малености, а важније предмете изоставио самъ но и онима бы не места, не треба све у еданпутъ представити. — Одатъ стигнемо на конанъ у Фердинадсхофъ, ту неколико кућа само има, али ту е штација поште, и нѣ намъ никакво чудо было да смо нашли дочекъ, и све, као да смо одесли у каку берлинску гостилницу подъ Линдама. — Ту смо поодили едного берлинскогъ познаника, коѣ нась е частіо съ лепимъ киселимъ млекоиъ, и коѣ нась е сутра данъ изпратио читаве две милъ пешке до његове ливаде, гди смо се опетъ почастали и съ њимъ раставили, тай познаникъ учио е са Шламомъ богословию у Хали, и чека сада да постане парохомъ.

Мы смо тогъ дана много лакше ишли, споредъ пута нѣ было више воћа, али готово непрестане слове шуње, и гди смо годъ хтели могли смо у ладу почивати. Но поредъ свега тога што смо полако ишли и сваки часъ се одмарали и одмарајући се читали а кадъ кадъ и савали, дошли смо рано у Мекову, одде писмо хтели даљ ићи. Она два дана зато смо онолико, и онако брзо ишли што нась е заплашио онаѣ дочекъ у Найкхену, и игда писмо падали на конакъ дочъ писмо видели најпре како е: по ѡала Богу на целомъ путовану даљ писмо више наишли на онаково ноиште. Не само да у Мекову писмо ни учеиъ оскудость тршилъ: него јоште могли смо и чоколаде изъ позаћенихъ пола пати, и у лепой, по швайцрскомъ начину направљеној кући спавати, премда, што смо ближе ишли мору, налазили смо све више и више кућа направљени од дрва. Земља е свуда песковита.

Изъ Мекова сутра данъ пођемо рано, јутро е было лепо и ведро, малый ветрићъ доносио намъ е лене летњѣ мирасе, но мореко весело повѣтарце развеселило нась е више него ишта, и едва самъ чекао кадъ ће погледъ мой на пучину морску полетити. Съ обе стране пута осимъ другогъ цвећа, жутило е се и мирисао синаѣ, и тамъ ми е милѣ

было што одъ њѣга венаѣ србске невесте праве, мине ме жѣла наше удаљне постойбине, и нашѣй обичаѣ, и наберемъ тога лепогъ жутогъ цвећа, коѣ е се по песку као кођ нась млечка или други корови жутио. (Край сѣдуе.)

Н Е Ш Т О .

Изъ живота Јосифа П.

Кадъ е царъ аустрійскій, Јосифъ П. едномъ у Луценбургу на Богослуженію био, понуде га, да заузме у цркви за њѣга нарочито приутовљено место. Онъ ту понуду одбѣ сѣдуюћимъ речма: „Предъ свешшенимъ сви смо мы едниакъ“ и клекине посредъ народа. — У Намуру врати опредѣлену му страже натрагъ съ речма: „Мои стражари су мои поданици, на његовој любви почина сва моя безбѣдность.“ — Магистрату Луценбургскомъ рече на некомъ приликомъ између осталого: „Я бы желѣо, да вы у внутреность моего сердца погледате можете те бы видели, koliko е меня жао, што нисамъ устану свакогъ човѣка да усрећимъ. Но будите уфрѣния, Господо мой, да љу се л изъ своіо сила мои трудити, да до тога дотерамъ.“

Будимскомъ магистрату, кадъ га е оваѣ за допущеніѣ молю, да му у Будиму панетникъ подигне, одговоріо е: „Я благодарямъ Магистрату и грађанима за мени наименіу почестъ, да ми на едномъ одъ наилучшихъ места у Будиму панетникъ подигну. Што самъ я за подпомаганіѣ послова и большѣй прегледъ держанимъ надлежательства ова у Будиму свединю, и тимъ вароши случайно неке користи прибавію, то доиста толику почестъ незаслужу. Но ако надгодъ до тога дотерамъ, да мађари права одношенія између краля и поданика свеобщте припознаду, ако сва злоупотребленія духовенства и миряна укинѣмъ, ако дѣятельность и радность побудимъ, торговину подигнемъ и землю одъ едного края до другогъ уреднимъ путовима и бродопловнимъ водопима снабдимъ, као што се надамъ онда ако ми народъ какавъ панетникъ усхте подіти, можда бы га заслужио, и онда љу ту почестъ съ благодарностіу и прійматі.“

НАЙВЕЩЕ ЦРКВЕ.

Петрова црква у Риму може сместити у себѣ 54. хиляде люди. Домъ у Майланду 37. хиляда. Св Павла црква у Риму 32. хиляде. Софія у Цариграду 21. хиляду Св. Стефана у Бечу 12. хиляда.

КНИЖЕВНЕ НОВОСТИ.

— Опредѣленіѣ Шумадинке више е забавно-книжечно, него политично, зато многи се и люте

кадь нају какву политичку новостъ, и шта ни-
будь, у оной форми у којој пису навикли. Хтели
бы да су у шуми сва дрва права, но мы неможе-
мо изваи природу закона. У свакој шуми има
свакокви дрва, а гди гди нађе се и по гди кои тръ-
нъ, кои маклопролазебегъ огребе, или му алыну раз-
депи. Али ни коме досаде нѣ очи изкопаю. —

— У Бечу изаша е Миклоша славенскій
рѣчникъ, кон е за све славене а особито за насть
коя имамъ тай езикъ у нашимъ дрянама, одъ ве-
лике важности, и знаѣмо га выше ценити и почи-
товати, и што е најглавниѣ правилниѣ немо га учи-
ти, но тай е рѣчникъ протокованъ само на грчкомъ
и латинскомъ языку, и потома за садъ е одъ най-
де само выше наученой класи, было бы одъ вели-
ке ползе кадь бы се нкогодь одъ Срба приватио да
га на Србски протокаже.

— Овы дана издао е Г. М. Спасиѣъ позывъ
на книгу подъ насловомъ: „Нравственный Воспи-
татель дече, за родителѣ и учителѣ.“ У комъ е се
трудю показати родительска: „Шта имъ недостае,
и како имъ съ децомъ одъ найранѣ младости по-
ступати вая, да имъ разумъ развию и изобразе, а
срце и чувства облагоуде; крозь ова пакъ, да ѣй
учине добродѣтельнымъ и нравственнымъ христиани-
ма.“ — Изъ наслова види се да е предметъ ове о-
бавляѣне кнѣге важанъ и велики, и треба доста
труда и вештине а найвише искусства да се изра-
ди, у koliko е поменутой Господинъ у томъ по-
слу успѣо казаѣмо кадь кнѣга буде готова, а за
садъ упућуемо наше читателѣ на 3. и 4. брой Шу-
мѣтине, гди е еданъ одоманъ печатанъ, по ономъ
молку може свакій одъ прилике судити и о це-
лой кнѣзи. Книга не быти преко петь печата-
ни табакъ, и цена ѣой е 4. гроша. Пренумерация
трае до св. Троице.

— Изъ Беча пишу да не Г. Вукъ ове године
быти готовъ са своимъ пречишћаванѣмъ рѣчника,
но међу тымъ печата не ѣошъ одну нову сборку
народни песама.

— Ни едно книженно объявленѣ одъ ове го-
дине, нѣ насть толико обрадовало, koliko земуско,
у комъ смо читали гди Медаконѣи оглашуе и по-
зыва на предлѣту — на све Доситесне кнѣге —
кое е онъ предузео, да на ново препечата. То е
требе изданѣ Доситесна дѣла. И слободно може-
мо казати, да свана ова година, у којој се Доси-
тесна дѣла препечатаю, остаѣне светла у исторѣи
наше книженности. — Мы до садъ имамъ само
едногъ народногъ учителя, а то е Доситей. Доси-
тей, то е она звезда преодница, коя се прва на
нашемъ мутномъ небу подвила, и мракъ и суевѣ-
рѣ почла гонити. — О Доситею! koliko годъ пу-
та проѣмъ поредъ београдске приве, свагда уда-

немъ, ерѣ видимъ твою плочу предъ вратима, по
средины твоега имени пребѣиу, и свагда помислимъ
да те ѣошъ мы нечитамъ съ онымъ чувствомъ съ
комъ си ты нама писао. И твоя желя ѣошъ нѣ
испућѣна да выше гроба твоего стои: „Онъ е родъ
своемъ любю.“ Но ни о тебѣ овде несмемо говорити
оново као што бы хтели. Али — то намъ се баръ
мора допустити — да на ту пребѣиу плочу е-
дину сузу оронимо. Но животъ народа србскогъ
вѣчанъ е, съ ѣимъ е и твой животъ вѣчанъ —
твоя не се желя изпућити. Твоя желя нѣ была
да ты у цркви починашь, ты си желио да твой
гробъ вазданъ осѣваа сунце, да поѣмъ расте тра-
ва, а тице око нѣга да прваю, то си ты желио,
кадь си избрао себѣ место кодь Айдукъ-честе, ту
не ты желио срећѣиѣ потомство изпућити, и овде
ти подѣишъ споменикъ гди се неѣе мешати наостъ.

И то ѣошъ имамъ о томъ новомъ изданѣю я-
вити, да цена за сва дѣла Доситесна неѣе
быти одъ петнаестъ цванцика, а свакій аза да су
млого у новѣ време плаћали иста по петнаестъ та-
лира. А ко жели имати добро у кожи везане, до-
бы не све кнѣге Доситесне у 6. конада за 7. фор.
или 21. цванцикъ. I. и II. кнѣ. веѣхъ су готовѣ, и
остале бы не све до Августа готовѣ. Скупитель
нека купе предбройниѣ, и явиѣмо доѣиѣ коме не
овде у Београду послати, свакій скупитель добѣа
едназасту но и на по едну часть може се прену-
меритати, но онда изази мало скупѣ.

— Овы дана изашла е у Земуну ѣошъ една
нова кнѣга, о којој такоѣе морамъ кою речъ ре-
чи, она има насловъ: „Милошъ Обреновиѣ, или
погледъ на исторѣю Србѣ одъ 1813 до 1839. као
одговоръ Г. Киприану Роберту — одъ кн. Михаила
М. Обреновиѣ.“ Г. К. Робертъ писао е исторѣю
Србѣ, но доста пристрастно, а съ тымъ е дао ру-
жѣно нестало и подло понятие французскомъ публи-
куму о србскомъ народу. Кн. Милошъ напѣ бави-
ши се у Паризу, радъ е было то поправити, зато е
и написао исту исторѣю на французскомъ языку, као
одговоръ на исторѣю Г. Роберта коя е такоѣе пи-
сана на французскомъ языку. Иста исторѣя пре-
ведена е. Млого су ту исторѣю отворили съ некимъ
рѣшанѣмъ предрасудѣнѣмъ, но кадь су е прочитали,
са своимъ съ друго мнѣиѣ и о счислателѣ и о нѣ-
говой исторѣи имали. Онъ бравеши предъ публику-
мъ французскимъ умерено своего оца, бравѣо е
жестоко характеръ, онашество и пошѣтѣ србскогъ
народа. Свана прста ноги къ слози, и ни едну речъ
нѣсмо могли наѣи, за кою бы посумняли да нѣ изъ
пошѣтѣ срца изашла. Счислатѣ е платѣо тро-
шакъ, а савъ добитанъ одъ те кнѣге поклонѣиѣ е
удовичкомъ фонду у Београду.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВА И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Пендовъ.

Издава сежкогъ Чес-
терта.

Београдъ 9. Марта.

Цена 6 годниш, 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 ца.

М О Я Ж Е Л Я.

Тамъ гди вьоръ горе краси;
— Бде облакъ задиру,
Гди с' по полямъ азати класы,
Непрегледно простиру:

Тамо желимъ крочитъ ногомъ,
И последнъ казатъ збогомъ! —

Тамъ гди воће свано роди;
Гдино липа пушта цвѣтъ; —
Гди се неба плаве своди,
Гди е мѣ понынъ свѣтъ:

Тамо желимъ крочитъ ногомъ,
И последнъ казатъ збогомъ.

Тамъ гди пастыръ ильжо свира;
— Фруле с' чуъ любкій вой;
Гдино — агнѣ друго дира,
Ахъ! тамо е животь мой!

Тамо желимъ крочитъ ногомъ,
И последнъ казатъ збогомъ! —

Тамъ гди Србинъ вољно диъ;
— Дѣла Србена жито жѣъ;
Гди Србинъ Србче нѣъ,
— Вносъ Србчадъ око нѣъ:

Тамо желимъ крочитъ ногомъ,
И последнъ казатъ збогомъ! —

Д. Н.

ПУТОВАНЪ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Край прѣгогъ писма.)

Што смо бляже Грайфсвалдъ были, то смо
лякше корачали, и каля смо се што смо она два
дана онако яко ишли, ерѣ она два месеца ѣачкогъ

одмора, мы смо опредѣлили на путованѣ, али да
то путованѣ буде одморъ а не новыи уморъ. — До
подне доѣно у Анкламъ, одседнемо или болѣ да
кажемъ свратити се у едну лепу гостѣницю, гди
се само отресемо и уиѣмо одъ прашане, и поѣ-
мо по едну чашу сладке воде, те оавасимо гушу
и разладимо се одъ врѣшне, на онда ишли смо чѣ-
тве три четврти сата по вароши тамо амо, да о-
биѣмо и видимо варошъ. Кадѣ се вратимо асталѣ
е бмо поставлянѣ, али ручакъ юишѣ нѣъ бмо го-
товѣ. Но мы место да седнемо и одморимо наше
ноге, узиемо билдирске штапове, и играли смо би-
ларъ све до ручка — после ручка кренемо се да-
лѣ. Анкламъ е стара али лепа варошъ, и сбогъ
тога што е близу мора, прилично стои съ тргови-
номъ, ина такоѣе еданѣ маля каналъ кой га съ мо-
ремъ спончава, и по коме каналу плоче нанѣ лаѣе.

Мы смо истина и далѣ путовали весело, а
ипакъ едина смо чекали да еданѣ путь веѣъ доѣ-
мо у тай Грайфсвалдъ, гди смо опредѣлили оно
право место нашегъ одмора. Врѣшина е вѣро
велика была, и наступе саме равнине и поля безъ
никакогъ дрѣвета и шумѣ, села онѣда у раздалеко
леже, и често кадѣ намъ се досади врѣшина, ишли
смо съ пута на десно или на лево, по читаву чѣ-
тверть мѣлѣ, да бы нашли гди годѣ мало лѣдовине,
или какву елову шуму, и гди смо годѣ нашли ка-
кво дрво съ лепымъ лѣдомъ, писмо га обилаи, не-
го смо се одмарали, ерѣ смо изрѣчували да немо
и онако рано у Грайфсвалдъ стиѣи. Свако гото-
во село, шума или брежичинѣ, крозъ кое смо про-
шли, имали су ако не сасвимъ славенска именъ, а
оно баремъ могао се познати по корену речѣй, да
е славенско было, и да е повемчело, и то намъ е
дало повода те смо се неперестано одъ Анклама, о
Славенству разгонярали. Стари славенскѣ обита-
тели оны предѣла, изгубили су свои иже, езыкъ
и свою народность, заедно са своимъ язическимъ
боговима, они су се борили противу немаца, кадѣ
су ѣй хтели у христѣянску веру да обрете. Неици-
на вѣчный грѣхъ на душу, они су онда злоупотре-
били науку Христову, и заедно са вѣромъ Хри-
стовомъ, нагонили су силона Славене да приме и

ньюво име и ньюве обычае, и ньюву народность. Тако е и было, како е кои одъ свои идола у християнство прешао, престао е већь быти славенинъ — туђимъ се именомъ знао, за туђъ се народъ ту-као, туђимъ языкомъ Богу се молио, — ето тако е претворила се ова славенска земля у чисте Немце, ерѣ, као што самъ казао, чимъ е кои постао Християнинъ престао е быти славенинъ. Подъ маскомъ Християнства понемчилису Немци онда онуда Славене, а данасъ у наше време подъ маскомъ просвете и цивилизацие, немце не само Славене, него и многе друге народе. — Последнѣ славенско колело у ономъ краю затрло се на острову Ригену, очему љу ти пространства пасати, докъ поодишь тай тушинъ гробъ Славенски идола и богова; гди су стари Славени, заедно са своимъ оцарима и боговыми уклонили се одъ Немаца, али нису се могли спасти. —

У томъ разговору понемкио се наједанъ брежичињъ, погледъ съ тогъ малогъ брежичиња прекине нашъ разговоръ, и заборавимо старе Славене. Съ десне стране укаже намъ се у дальнинъ широко и за наше очи безгранично море, лађе тамо о плыви-ле су, и ньюва платина, видила су се на мору и бела-ла, као крила одъ какнкогъ леногъ лабуда. Съ леве стране предъ нама заприе се високи торонѣи овогъ старогъ места — то е Грайфсвадъ! Но да ти право кажемъ, теже намъ е было прећи овай последнѣ комадъ пута, него чинило путь прошлы дана. Мы смо непрестано вили, и непрестано ви-дили смо торонѣ Грайфсвадске, исто овако као и правн путь, и чинило намъ се да се предъ нама из-миче, то ме е утѣрило, да су путнику пешаку те-же равнине, негоди брегови. И тако непрестано гонорехъ: «нема јоштъ по сата до вароши.» Ишли смо пуни петъ сатѣи, и опетъ гледали смо у нго-ве торонѣ у равнини, исто овако као и съ овогъ брежичиња. Та насъ е равница врло уморила и наљу-тила, ерѣ поредъ снѣга нашеть ода, гледати на варошъ кола читано после подне у едногъ готово одстојнио преднама лежи, чинило намъ се да на едногъ месту стоимо. Прашина и врушина јоштъ већма су намъ досаживале, и наипосле почнемо се договарети да се натрагъ вратимо, манаръ опетъ у Найрихену побили. — И сунцу се већь досадио путовати, и почело развѣати свой тавни покривъ, да завѣе свое светло лице, и да се одиори. Но са залакомъ сунца добемо и мы у наше пристани-ште, и свратимо се у најблищу гостиницу «Хам-бургъ.» Ево ме данасъ у Грайфсвадду! — У оной вароши гди е Штудентъ првѣи грађанинъ.

Постъ смо се за неколико дана одморили и сместили, одемо у универзитетъ, предавана была су већь и овде свршена, и оиданѣи Штуденти и Професори отишли на друге стране, а са други страна опетъ дошли овде. Мы нађено доста бер-лински, енски и халски познаника, съ коима најза-

довољније и највеселије часове проводимо. Оиданѣи универзитетъ, — што се зданѣи тиче — левъ е, и пространъ, ерѣ е то био дворъ едногъ цеза у старо време, и основанъ е јоштъ 1592. год. и на гла-су е сбогъ лѣкарства, но ипакъ мало е знао ове године слушателя, ерѣ овогъ другогъ теченѣи нѣ выше одъ 140. Јака было, дакле готово мањъ негъ у Берлину Професора. Овде највише дођу они, кои обе мало да се одъ учена одиоре, и да се овогъ здравогъ морскогъ воздуха надишу, и да се угов, и тако по читаво лето овуда штуденти или воза-ю се на чамцима, или седе съ удиномъ у руди по-редъ канала, и ловѣ по вазданъ рыбу. — И мы смо одна съ почетка купили по два штана съ удицана, и сваки данъ готово дреждимо на обали или на чамцу, и да нѣ тога, ово бы писмо јоштъ еданъ путь овилоко было. — Мы смо одна поодили у универзитетскогъ квестора полка Конеку, на когъ смо имали препоруку одъ Професора Цабульскогъ, и кои насъ е врло пријателски примио, и съ нама највише времена проводио, онъ овде седа има већь еданаестъ година, и несамоданъ е остао изранъ поль-скогъ чувствъ, него е јоштъ и панслависта, што е тешко у полку наћи. Онъ е се врло обрадовао надъ насъ е видіо, ерѣ редко кои Славенинъ пооди ове крајне. Онъ са своимъ женомъ, саноу и ћеркомъ непреставо говори польски, и шта выше, нѣга, чакъ овде на обалама источногъ мора, инте-ресирају се Славени са брегова Саве и Дунава, ерѣ кодъ нѣга нађемъ све наше народне песме, кое онъ нѣ джрако текъ обичај ради, него ѣи е читао, и то са особачињъ читао. Онъ е помоћу речника све што чита разумевъо, само нѣ знао гди на ко-јој речи треба гласомъ ударити. И зато чимъ смо му првишутъ дошли, и како самъ му казао да самъ Србинъ, обрадовао се, и одна е скочио и донео срб-ске песме, и кадъ е нашао песму, о проласти срб-скогъ царства, пружи ми и рекне: «То читай ми, да чуемъ изъ уста правогъ Србина, — ту самъ ти песму и ето пута прочитай, и сваку врсту сзломъ задо, ерѣ и я самъ мое отечество саранио, и уклонио се чакъ овде, да му негледачъ гробъ —» Онъ се наслади на асталъ, а я самъ му позано читао. Изговоръ и ударанъ гласа у нашемъ языку врло му се допадо, и выше е пута по десетъ сти-хова за мношъ, онымъ истымъ гласомъ повторавъо. — И тако проводимо време — често насъ зове на ручаѣ, выше пута читао е са мношъ «до-совку девојку.»

Я мыслимъ да е време, да преставемъ писати, и да ово мое писмо свршнѣи, изъ кога нећь мо-ћи — и то укратко — све оно видити и почитати, што самъ я видіо и познао. — По паронима ле-по е и весело, али свуда наоколо жалостно е ста-нѣ селанъ, спашѣи е селанъ брижанъ, занимањѣи и несесело, кадъ онѣ да бригу разгера, а онъ оде у мѣану, на баремъ да е одна весело и да нѣга кадъ се напе, неча бы му просто было, али онъ да јоштъ горе — онда су жалостниѣи. — Помысли,

шестнаесті мѣсяцъ прешао самъ я, све крозь нѣвѣ и лавѣ, гдѣ су люди съ обе стране косили, жиѣли или други посао радили, но нигдѣ нисамъ чуо радости, нигдѣ пѣсѣ, нигдѣ весела гласа, мени е то врѣло необычно было, ерѣ самъ навикао, као кождѣ насъ кадѣ се жиѣ или коси, да све нѣвѣ и поля претворе се у саму песму и веселѣ. — Одѣ тога овде нема ни спомена — мене увекъ вѣтао е стра, кадѣ самъ сретао путемъ оне ѣтатице и незадовољнике, съ општрѣмъ косама у рукама. Они носе на босѣмъ ногѣма место обуѣ, дрвене опанке, кои изгледаю на подобіе еменѣ, кои си видѣо и у Берлину. — Села крозь коѣ самъ доведе прощаю, у врѣло бѣдномъ станю стая, и врѣло су сиромашна, куће су готово свуда старе и сламнате, мале и неопраћене — а укућански животъ јошѣ имѣ е горѣ, мы смо се у много кућѣ свѣраћали, да само видѣмо како живе, па смо се свуда уверили да неможе горе быти. — Путови врѣло су мртви, и на целомъ путу до Анклама ни една кола съ еспапомъ или съ чимъ другимъ натоварена нисмо средѣ; но томе е узрокъ што е близу море, и што е свѣаки преносъ ланѣмъ водомъ негоди сувымъ. — Овде у Грайфсвалду има свѣашта доста, а особито лепѣ и свѣакоѣ воѣна, Херинге суве за чудо су етѣне, по 12. за сребрѣн грошѣ, и постаю спѣлѣ, кадѣ се усое. Овде има такоѣ неколико Салина, гдѣ се изъ слани извора прави морска со. Варошѣ ова нележи банѣ до мора, али има лепѣ и пространѣ каналъ кои е въ мору приближава. — Одавде до мора има као одѣ Београда до Топчидера, у мору има направљено врѣло лепо купалиште, и свѣаки данѣ иде поедна зато направљена лѣаца тамо амо, коѣ конѣмъ изъ каналъ вуку, неделѣомъ особито е лепо кадѣ, и музика плыви заедно съ нами. Осимъ ѣана има доста овде гостию изъ Даніе, Шведске и Ёнгелске, кои се задрже неко врѣме овде, па онда иду у Свинемюнде. — Мы смо се кадѣ кадѣ повозданѣ купали, и ѣ незнатѣ можели човеку што годѣ прѣитѣ быти одѣ купали у мору. После морскоѣ купали, тако човекъ остане лѣаѣ, да се мора самѣ себи чудитѣ — а вѣаѣ да неѣ ти быти чудо, да кадѣ се дванѣшт за данѣ окупамо да онда треба два путѣ да ручамо. — Нагда се нѣ леппе купати него кадѣ се изъ дублине море залѣа, и кадѣ се талѣса почну валѣти, и часѣ у прѣси, часѣ пакѣ високо преко наше главе грукѣти. — О да знанѣмъ како человекъ сладко спѣа и еде, кадѣ се съ такѣмъ талѣсамъ, по еданѣ сѣѣ борѣ, и противу нѣмъ плѣа. — Ту кождѣ мора гдѣ е то купалиште, близу е едно селѣ гдѣ има врѣло велике и леппе развалине старогъ манастира Елдене, и ѣ ти најрадѣ се врѣа тѣмъ развалина излазѣмъ сунѣа дочекуемъ, али ништа нѣ леппе видѣти, него кадѣ при тѣмъ ноѣмъ, месецѣ преко мора путѣ. — И ово се селѣ одѣ тѣмъ развалина зове Елдена, гдѣ има заведенѣ за польску економию, о трошѣку универзитѣта, и гдѣ има много оѣаца и

крава, гдѣ се музе и сви, и мы сви ѣаѣи, кои смо овде гостовали, были смо одѣ овдѣшнѣмъ често посе купаѣи у томъ економичномъ заведенѣмъ чапѣени, премѣа са самѣмъ белѣмъ смокомъ. — О Елденѣ писанѣти други путѣ — изъ Елдене кадѣ е лепо врѣме видѣ се островъ Ригенѣ, а особито е лепо погледѣти на десну страну острова гдѣ се у дальнѣмъ мора плѣае велика брѣа у Менхгутѣ. Мени се допада врѣло Грайфсвалдѣ, али еѣа чѣзѣмъ кадѣ ѣемо на Ригенѣ поѣмѣ, ерѣ тамо е, као што кажу много леппе. Мы ѣмо овде остѣти јошѣ 15. данѣ, па ѣемо онда путовати на островъ Ригенѣ, одѣудѣ ѣемо се опѣтѣ овде вратити. — Па онда нѣудѣ Богѣ да. — — — *)

У Грайфсвалду 8-га Августа 1846. год.

СРЕБЛА

Среѣа е людѣмъ у общѣе непостоянѣа и врѣло променљивѣа. Истина она се радо даѣ додѣрунѣти, опѣати, а по надѣаѣ и увѣтити, но ѣ пакѣ неѣа да се свѣзѣаѣ. И зато човекъ банѣмъ кадѣ помѣсли да се у пожеланомъ станю налази; даѣ вѣрѣ славе и достѣиства достѣаѣ, и слѣободно рѣкѣи: „ѣ самѣ среѣанъ, ерѣ е среѣа у моѣмъ рукама,“ — онда се она презрѣтельно осмѣяѣ, и говори му: „чѣвѣче! ѣ самѣ истина садѣ у твоѣмъ рукама, но докле? — Ты си ме упѣаѣи, но знаѣ да ме нисѣ неѣаѣ! — ѣ самѣ неверѣаѣи! И зато често обѣу, и да изневерѣи, и то онде гдѣ се човекъ не наѣаѣ! Но не свѣакоѣ него онѣа у коме се ѣ и прѣзѣаѣи! Моя е воля доѣде уруѣама твоѣмъ остѣти, докле видѣи да са моѣмъ унѣмъ поступѣти. — Людѣ су другѣаи моѣ, и ѣ съ нѣмаи свѣагда живѣти морѣмъ; ерѣ моѣ знѣтѣмъ безъ людѣмъ ниѣаѣа было небы; моѣ слава и моѣ прѣимѣство, теѣ се по средствомъ людѣмъ показѣа. Но ѣ и пакѣ ни самѣ ниѣаѣа собѣственѣостѣ, и зато немогу допустѣти да людѣ самѣомъ по вѣаѣной неопраѣиѣчѣой и незѣаѣной вољѣи располажу. — ѣ не радо другѣаи моѣ мѣнамъ самѣ кадѣ су они разумѣи, правѣдѣи, и добродѣѣельѣи. — Оне презирѣѣи, а чѣсто и оставѣаѣмъ кой се у дружѣству моѣмъ горѣ, другѣаи презиру, и дрѣе да само теѣѣ они участѣиѣи дружѣства моѣа быти могу. — ѣ самѣ одѣвѣѣи стрѣльѣивѣа, и зато иерѣтѣко и опѣаѣко у молѣ дружѣства моѣмъ имѣамъ, кои инаѣе то ни данѣ еѣаѣа за-слѣаѣивѣаѣи не бы. — — *

А. Поповѣаѣи.

*) У послѣдѣиѣй Шумаѣиѣи обѣаѣаѣи смѣ се, да ѣемо съ дальнѣишѣмъ брѣаѣмъ око нѣско сѣрѣшѣи, зато, да бы ѣаѣрѣаѣа рѣѣи, были смѣ прѣзѣвѣѣѣи, све онѣ изѣаѣаѣи, што е мѣаѣа изѣаѣиѣи ѣаѣа сѣаѣаѣа ѣаѣа нѣско неѣаѣаѣи. — Садѣ приѣаѣаѣаѣи, доѣ се чѣзѣаѣѣи ѣаѣа одѣ овоѣ прѣаѣаѣи пѣаѣа одѣаѣи; па ѣемо имѣ онда ѣ друго пѣаѣи, у коѣмъ ѣ описѣаѣа ѣеѣаѣа ѣуѣаѣиѣи по десну страну острова Ригенѣ.

ДОМАШНЕ НОВОСТИ.

— 4. т. м. држала е школска комисија свое заседание, у коме е прегледан Буквар, кои ће се дати у печатањ.

— 5. т. м. држало е друштво српске словесности свое редовно заседание.

— Високославно наше правителство бринући се не само за просвету деце и људи; него е јошће обратило свој милостиви поглед и на животан, и желећи волове и коњѣ обогородити, послао е Господина Ат. Николића јошће сь једним чиновником, у Бет и јошће даљ, да нају и дотерају веће и благородније волове и коњѣ, и кои ће се по времену, по свимъ крајинама разделити. (О трбу! трбу!)

— У једномъ крају, има читави пет села, кои су — незнамћи да овако доцканъ ове године пада ново покладе — запостили јошће прве недеље после сретенија и постили су читаву неделу дана, док им ље некакав путникъ казао. (А ми се овде у Београду чудимо, зашто е пасули посукио.)

— 10. пр. м. примио е учредникъ Шумадинке одъ једногъ великогъ господина једно писмо кое овде само у изводу стављано:

„Господине! Вашъ листъ чуемъ да е добро примљивъ кодъ наши, — и ја велимъ да е добаръ зачитанъ. — Ја вамъ шаљемъ сь овимъ писмомъ јед. цванц. Осамъ цванц. као предплату за овај листъ што мени долази, но будући да желимъ јошће једну сиротницу пренумерирати зато вамъ шаљемъ јошће другиј 8. цванц. — Ја јој само знамъ име, али гди обитава незнамъ, тој сиротници коју желимъ пренумерирати име е Правда. — Ја очекуемъ да квартиръ поменути сиротинце наћете и да јој уредно Шумадинку шаљете. Вы сте млађиј можете е сь мањимъ трудомъ, него ли ја годинана стариј, тражити и наћи. — Ово писмо кадъ прочитанъ рекламъ самъ себѣ: „Одавно ти шаљивъ другима заговетке, ево и теби садъ едне.“ Но мое заговетке, сваки лако погоди, али ова заговетка учини ми се да нема одговетке. Да е пренумерирана Госпа Неправда, можда би е лако нашао, али не Правду наћи, кадъ се преповеда да е она само међу људима била за време златногъ века, па кадъ е настао гвоздениј векъ она е утекла на Небо. Ова ми падне на паметъ и оно што е покойниј Сима Милутиновићъ казао: „О Астрео неулази ти Небу, Али е и насто вѣкъ желданиј.“ — Мислио самъ дуго, најпосле уземъ перо и запишемъ е у протроколъ међу остале предбројнице. — Кадъ изађе 7. број Шумадинке, ја уземъ те адресирамъ еданъ комадъ и на: „Госпоно Сиротницу Правду.“ и пошамъ међу остале савиене, и предамъ разносителю, беда самъ му ништа казао, мис-

лио самъ можда ће наћи. Но после краткогъ времена дође разносителъ само сь онимъ бровемъ кои е адресирамъ на Правду, и каже, да јој нигда не могао наћи квартиру. Ја уземъ јесту Шумадинку и дамъ другомъ разносителю, и кажемъ му да иде одъ куће до куће, изъ канцеларије у канцеларију и да пита знали ко што годъ о нојан, и гди седи? Тај другиј разносителъ носио е и тражио пуны десетъ дана, најпосле дође са изцепанимъ чизмама, баци преда ме Шумадинку правде, и каже ми: да ме неће више послужити и новине разносити, ако узимамъ ја такви предбројника кои нема на читавомъ свету. Пытао самъ га редомъ гди е тражио — и видниј да е свуда био. Даљ ми каже, да су му се свуда смејли гди е годъ пытао, и да су држали да е полујидо. — Садъ овде обилуемъ и пошамъ ако е гди годъ нека се јави, да јој шаљемъ Шумадинку, ер е предплата за целу годину плаћена.

— Данасъ настае умилно пролеће, ветаръ дува, коху е мразъ и све се बारे следило, и умилна прокладителна нетретица кадъ кадъ и сь величникомъ нека се на пољъ помозити да човекъ ужива овај први умилниј данъ пролећа.

— Одъ неколико дана у Београду климаца у највећемъ степену сварљивае.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Енглезка направи уки и буку у свету, и околику штету у Грчкој, на сада смируе се. Тај нѣтъ поступањ може се уподобити югузству размаженогъ детета.

— Сва правителства спремају свое войске да су готове, али зашто, куда, и на кога? ни они сами незнаю.

— Изъ достојниј извора, можемо нашимъ читателјима јавити, да су: Луи Бунапарта, министество бечко, и сви германски кабинети, држали тайниј саборъ у Ахену, гди су заключили да ове године nebude никакo пролећа. (Фала Богу, садъ смо сигурни да веће быти буне.)

— Чуе се да е Патријархъ на параброду дошао у Карловице.

— У Црној гори породиле се партае, и зладика има много непријатеља, највише зато што Црногорци немогу да трпе, да се онъ по туђој политикѣ управља или на обстоятелства какна осврће, особито Морачани (праве честе буне и немире. (Садъ текъ видимо, да су Црногорци права наша браћа.)

Објављена јанѣга: „Апотеоза великомъ Караџићу“ већ е печатана, и само се на уписнике очекуе. Ко дакле жели, да му име у књизи печатано буде, нека се најдаљ до 15. т. м. јави.

Б. М.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенатовъ.

Иланя своаго Че-
тврта.

Београдъ 16. Марта.

Цѣна е годиша. 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цѣ.

Н О Г А.

(Преводъ изъ Чокча.)

У есенѣ време 1782. год. добѣ лѣкаръ Лун Тевентъ у Кали еданъ писменый али безъ имена позывъ, да се сутра данъ одвезе у едну недалеко одъ парязкогъ пута положену польску кућу, и да све справе са собомъ понесе, кое су нуждне при одсецаню какве части тѣла. Тевентъ беше онда, као найискусниѣ у своимъ занату свуда познать. И ништа не было необычно да су га преко канала и у Енглеаку подили, и иѣговома вештинамъ помагали се. Онъ е дуго при войцѣ служио.

Тевентъ чудю е се томе безъ именомъ писму. Време, сать и место были су съ найвеомъ точношћу назначени, кадь и гди не га чекати, али, као што е назано, подписа не было. — „Валада оне какавъ Хула да не превари.“ Мыслише у себѣ, и не оде.

После три дана добѣ онъ опять истый такъвъ позывъ, али юшть съ веомъ молбомъ, обзаноюи му, да не сутра у деветь сатѣи кола предъ иѣгову кућу доиѣ кол не га на оно место гди се позыва одвести.

И сутра данъ заоста, чимъ набѣ деветь сатѣи зауставе се една лепа отворена кола предъ иѣгову кућомъ. Тевентъ не се далъ ништа затезао, него седне у кола.

Предъ капиомъ запята кочиша: „Коне нете не ноти?“

Кочишъ му одговори: „Things unknown to me i am not concerned;“ кое одъ ирлике толико знача, колико: што незнамъ то не се и нечѣте.

Дакле Енглеаъ. — „Вы сте Хула!“ Одговори му Тевентъ.

Кола се зауставе наипосле предъ ономъ означеномъ польскомъ кућомъ.

„Коне љу а овде? но седи овде? но е овде болестанъ?“ пыташе Тевентъ кочиша, пре него што

е сѣшао съ кола, кои му одговори као и првый путь, и Тевентъ му благодари првымъ начиномъ.

На кућевнымъ вратима дочека га еданъ лень младъ човекъ, одъ прилике двадесетъ и осамъ година да е имао, кои га узъ степенѣ у едну велику собу одведе. По разговорѣ и изговорѣ речѣи, позна Тевентъ да е то Енглеаъ. Онъ съ тога окрепе съ нѣмъ одна енглеазки, и добѣ е прѣтѣльске одговоре.

„Вы сте не дали знати!“ запята лѣкаръ.

— „Я самъ вамъ вѣло благодарамъ, што сте се потрудили да ме поодите“ одговори Енглеаъ. „Седите само, ето ту стои предъ вама чокаладе, кафе, вина, ако бы вамъ се хтело што годъ пре операціе естѣ.“

„Покажите ми наипре болестанка господинѣ, и онда текъ знаѣмо ели нужно да се одсече или не.“

— „На свайѣи начинъ нужно е господи Тевентѣ. Седите само. Я се сасвымъ поверавамъ вама. Слушайте ме. Овде ено стои една неса са сто гвинѣа, то самъ вама опредѣлю као награду за вашъ трудъ кои не те садъ имати. — Но ако среѣно несаршите, или ако нехтенете ту мою желю изпувити, ено, вы видите овде овай напунѣвъ пинтоль. — Вы сте садъ у моимъ рукамъ, — да самъ проклетъ ако васъ неубѣю.“

„Господинѣ, я се вашигъ лиштоля небоимъ. Али шта оѣте ви одъ мене? Кажите ми веѣ е-дашуть, што сте ме звали шта љу а овде?“

— „Вы морате нѣни десну ногу одсеѣи.“

„С' драге волѣ господинѣ, ако оѣте и главу юшть. Али, ако се неварамъ, ваша е нога вѣло здрана. Вы сте преданиомъ узъ басамакѣ трчали болѣ него они што на ужѣтѣма играю. Шта ѣали да-кле той ноти?“

— „Ништа. Само моя е желя да е немамъ.“

„Господинѣ вы сте полунали.“

— „Ништа зато господињ Тевенте.

„Али за кие Божије шта вам е та лепа и здрава здарица зато сакрила да е одсечете.

— „Ние ништа. Али естели се вы решили да ми е одсечете?

„Господиње, я вась неознаемъ, донесте ми наипре сведочанство да сте при здоровой панети.“

— „Онете ли вы мою молбу изпунити господиње Тевенте!“

„Одма, чинъ видимъ да имате довольно узрочка да постанете сакати.“

— „Я вамъ немогу садъ казати зашто. — Може бити посае годину дана знаєте. Али я ху се обладати, ево я ху се обладати, да не те вы сами, после године дана казати да самъ имаю право, я да су мои основя наиплеменити были, да одъ оне ноге ослободитъ будемъ.“

„Я се неху обладати“ одговори му Докторъ „ако ми вы ваше име, фамилию, начинъ занимања, и ваше место живања не кажете.“

— „То не те све я доцнѣ дознати. Али садъ ништа. Уостаюмъ молимъ васъ држите ме за честна човека.“

„Честанъ человекъ господиње непроти своѣмъ лекарю съ пиштолѣмъ. — Но я имамъ дужности и спрамъ васъ самогъ когъ неознаемъ. Я васъ неху осакатити безъ нужде. Ако желите да постанете ублаженъ едного невинногъ человека кои коды свои куде има жену и децу: онда ево пуцайте.“

— „Докторъ“ реке Енглезъ и узме пиштоль. „Я васъ неху убити, али ипакъ принудяху васъ да ми ногу одсечете. Оно што ми нисте хтели изъ усложности, ни изъ любви къ награди, ни изъ стра одъ кугле учинити, мораєте изъ сажаленія.

„Како то?“

— „Я ху самъ изъ пиштоль пробити мою ногу, я то садъ предъ вашими очима. На не онда бити нужно да се осече.“

Енглезъ седне, узме пиштоль и мете цевъ выше свогъ колена. Докторъ Тевентъ хтеде притрчати да га одъ тога заустави. „Немичите се съ неста“ реке му Енглезъ, „или я ху одапети пиштоль. — Само одговорите ми: Оне те ли вы мою болю само бадава да умножите и продужите?“

„Господиње, вы сте будала. Али шта знамъ, нека буде. Я ху намъ одсеи ту проклету ногу.“

Све буде спремљено и приправљено, што е нужно за такавъ посае. И кадъ а Докторъ већ хтео да започне сећи, запали Енглезъ свой чибунъ, и зарекине се да не га неперестано пушати, докъ му се нога неодсече. Онь одржи речъ. Нога одсечена лежала е на цатосу. Енглезъ пушаше однако.

Докторъ Тевентъ сварио е свой посае веншто и брзо. И боленитику помоху нѣговомъ буде за кратко време у прилично стањѣ здравља доведенъ. Онь обдари свогъ лѣкара, кога е онъ одъ дана на данъ све више уважавая; благодари му одъ свегъ срца за свою изгубљену ногу, и однесе се натрагъ у Енглезку са својомъ дрвеномъ ногомъ.

Одъ прилике четири месеца и по, по одлазку нѣговомъ, добие Докторъ Тевентъ едно писмо изъ Енглезке, одприлике овогъ саржава:

„Съ овимъ писмомъ добыћете приключену вексу одъ двеста и педесетъ гинея на Госп. Паншоя банкера у Паризу. Примите тай знакъ истинѣ признателности. Вы сте ме наисрећниѣмъ неху свима людма на земљи учинили, одушевиши ми онъ уды тѣла кои ми е земальской срећи быо на путу.

„Добрый господиње! Садъ чуйте узрокъ мое будаласте худи, као што вы рекосте. Вы потврђавате онда да неможе никакнѣ панетанъ основъ бити, за ованову штетну намеру, као што е мой боля. Я се хтедо съ нама обладати. Вы несиелосте, и измаете право.

„Кадъ самъ се по други путь изъ источне индїе у Енглезку вратио познать се съ Емилиомъ Хармай, съ наипленномъ и наидражестниомъ женскомъ, Залюбить се и любю самъ е више него ништа на свету. Мојой родбини допадо се нѣко инанъ и фамилириа одношениа; меня пакъ само нѣна лепота и анѣлска добровольность. — Я се помещамъ у голмилу нѣны залюблѣни. И ахъ мой добрый Тевенту, я самъ быо наисрећниѣ, и побѣдѣмъ мое противнике, она се у мене залюби, и одъ свою людѣ избрала е мене. Она не то прила; али бангъ сбогъ тога што ме е однећъ любила, затезала е се да поје за мене. Бадава самъ е я просио, бадава су е моими нѣни родители и прїятельнице да ме не одбїа. Све бадава, она остане постоянна.

„Дуго нисамъ могао дознати узрокъ тога ѣогунства, ерѣ као што сана признавање любила е преко мере. Напоследку една нѣна сестра одкрие ми ту тайну. Господична Хармай не имала едне ногѣ, и сбогъ тога не смела да се самномъ венча. Она е се болла да е зато неху моћи любити.

„Чимъ дознать то, я се одна одважамъ да будемъ нѣой равантъ. И кама имамъ благодарити, што самъ мою нѣль постигао!

„Кадъ се повратихъ съ моимъ дрвеномъ ногомъ у Енглезку, првѣй е посае быо да надемъ господичну Хармай. А нехъ се было чуло, а я и самъ напредъ писая, да самъ пао съ коня и сломио ногу, и да бы само живъ остао, морала ми се пѣта нога одсећи. Снуда су ме сажалѣвали. Емилиа падне у невестъ кадъ ме првѣй путь инди. Она дуго не се могла утѣшити, али пошла е за мене, и

садъ е моя супруга. Топрвъ после венчана, саоб-
щитимъ я въойав ту тайну, какву самъ жертву я
поднео за нѣну любовь. Она ме е любила юишъ
више. — О мой Тевенту, кадь бы имао десетъ но-
гу, и кадь бы сва десетъ требало за Еялино изгу-
бити, а бы йй радо и безъ циглогъ уздися жер-
твовао.

„За целогъ могъ живота я ху намъ быти бла-
годаринъ. Дофите у Лондонъ; Посѣтите насъ; ви-
дите и познайте мою жену, на онда да видимъ о-
нете ли казати: „да самъ лудъ.“

Карль Темплъ.

Докторъ Тевентъ саобшти тай догађай и пи-
смо своимъ прѣтельима, и свагда кадь е то при-
поведао, смею е се изъ свегъ граа. „И есть и о-
став будаа.“ Рение оны и седне те му напише
сѣдуюи одговоръ:

„Господине, благодаринъ вамъ за вашъ драго-
цѣный покловъ. Тако га морамъ назвати, ерь га
немогу снатрати као награду за мой малый трудъ.

„Я вамъ желаю да среѣни будете, са вашомъ
любезномъ Британиомъ. Истина една нога много е
за едну лепу, иѣжну и добродѣтельную жену, али и-
пакъ нѣ одвеи! много кадь човекъ види да се при-
той променя нѣ преварю. Адаиъ морао е прѣтя-
жанѣ свое жене съ еднимъ ребромъ платити, и са-
да много люде стане жена толико, а много плате и
главномъ.

„При свему томъ, допустите ми да я останемъ
при момъ старомъ мнѣио. До душе за садъ вы
имате право. Вы живите сада у раю брачногъ про-
леа. Али и я имамъ право, само съ томъ разли-
комъ, да то мое право, полако сазрела, као свака
истина, койей се дуго противя.

„Господине, упаятите добро, — я се боимъ да
не те вы после две године. вати се, што сте по-
гу више колена одсели. Вижете видяти да бы до-
вольно было изподъ колена. После три године, вы
не те се увѣрйти, да бы доста было само стопало
да сте одсели. После четири године вы не те ви-
дити да е, велики прстъ, а после петъ година ма-
лый прстъ, одвеи! много было одсели. После
шесть година вы не те ми признати, да бы доволь-
но было да сте само нокте одсели.

„То я све кажемъ безъ икакве намѣре, да ва-
шой иѣжной супруги, какву увреду али штету съ-
тымъ узрокуюмъ, жене могу свою лепоту и поште-
иѣ постоянное сачувати, него ли люди свою пресу-
ду. — У мойой младости, я самъ спавиъ данъ го-
товъ био за мою драгу животи, али у целомъ момъ
животу вигда ногу изгубити. Ерь за ону пр-
ву жертву небы се никадъ каю. али за ону
другу каю бы се читавогъ живота. Ерь да самъ
тако као вы учиню, я бы и данасъ самъ себѣ, го-

ворио; „Тевентъ, ты си былъ лудъ!“ — Сотымъ о-
ставемъ вашъ покорный слуга, Г. Тевентъ.

У години 1793. кадь е была страовита влада
Гилотина, обвини Тевента еданъ маѣи лекаръ да е
аристократъ, и тако, да бы свой животъ спасао,
утече Тевентъ у Лондонъ.

Выше изъ дугогъ времена, него ли изъ любо-
пытства, потражи онъ госп. Карла Темпла.

Покажу му нѣгову плату. Онъ се прѣяви, и
буде приидѣиъ. — У едной великой столци, се-
дѣо е еданъ врло дебео господианъ; прѣдъ нимъ и
око нѣга стало е преко двадесетъ новина. Онъ е
тако дебео и тежакъ былъ, да е се едва кретати мо-
гао.

„Хей, добро дошао, госп. докторе!“ Викисъ тай
господианъ, кой нико други нѣ былъ него Карль Тем-
плъ. „Немойте ми замерити, да васъ морамъ седе-
и доченати, пролета дрвена нога смета ми усве-
му. — Вы вальда доудите, да видите естемъ по-
годили, и ели оно ваше полако сазреваюе право
неѣ зрело?“

„Я долазимъ овамо као бегунаиъ, и тражнмъ
обрану овде кодь васъ.“

„Вы морате овде кодь мене преселити се; ерь
садъ видимъ да сте занята мударъ човекъ. Вы мо-
рате ме тѣшити. Данасъ — при онымъ ратнымъ
обстоятельствама — може быти да бы былъ Адми-
ралъ, да ме нѣ ова проклета нога учинила неспо-
собнымъ за службу могъ отечества. Ели видите
читамъ само новине, о славыимъ и великимъ дѣла-
ма и побѣдама кое мои друтови чине, и лютииъ се
и псуемъ, да я нигда немогу участвовати. Дофите
меня и тѣшите ме.“

„Ваша госноя супруга знае васъ болъ тѣ-
шити него я.“

„Неговорите ништа о нѣой. — Нѣна дрвена
нога смета йой да игра на балонима, на зато изъ
дугогъ времена ништа друго вѣради него игра кар-
те и оговара друге люде и жене. Неможе се съ
нѣомъ никако изаи на край — да богъ сачува. У-
осталомъ врло е добра душа.“

„Дакле я самъ имао онда право.“ Рение доп-
торъ. „Савршено, любезный Тевенте! али само
хутите. — Я неѣ видимъ да ништа луѣ несамъ
могао учинити. Да ми е садъ да ногу имамъ, небы
дао на оно што се одъ едного нокта одсече, одъ
иѣ! — Межу нама казано; я самъ былъ лудъ! — Али
задржите ту истину за васъ.“

Е Н Г Л Е З Ъ.

Еданъ Лоповъ почне полако обѣати врата одъ
едного дѣлана, кадь чуетъ газда кой е ту спавано
якине изнутра: „Господине дофите мало после а
юишъ ни самъ заснао.“

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель

Издава е всякогъ Чес-
тартна.

Београдъ 23. Марта.

Цѣна е годишна 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цр.

НА ГРОБУ ЗОРИЦЕ.

Песно тужна, али сладка,
Увснута мого цвѣте!
Песно тужна буди кратка,
Бр' те вико читат' неће.

У краткоћи изли чувства,
Найтайније изли мисла;
Што немогу казат' уста —
Томе толмач' песно ты си.

Любю самъ тужна песно,
Мого срца много вредне.
Любю самъ, али любљамъ,
Тек' бмо самъ я одъ едне.

Ни те едне више неча
Ево видиши оде лења,
Ню покрива лапа стена,
Јо песно, бежи — бежи.

Са собомъ е све одиела
Кады се са мною разтавила.
Само тебе тужна песно,
Да ме тѣшиш — оставила.

П И С М О.

ЦАРА ИОСИФА П. СВОМЕ ПОСЛАНИКУ У РИМУ,
КАРДИНАЛУ ХРЦАНУ ГОДИНЕ 1781.

Господиш Кардинал!

Одъ како самъ на тронъ ступио я прву крупу
света носимъ, учинио самъ философию за законо-
дательку мого царства.

У саѣдству нѣве Логике Аустрија не другѣ
видъ добити, власть улема ограничиће се и царска
права добине опетъ свое преѣшанѣ уваженѣ.
Нуждно е да я неке ствари изъ круга върозакона
уплонимъ, кое никады тамо принадлежале нису.

Будући да я суевѣрије я садукее презиремъ, то
бу мой народъ одъ тога да ослободимъ. У той на-
мери одуступиу калуѣре, нѣкове манастире укни-
ну, я подчиниу ихъ владыкамъ нѣковы окружи.

У Риму казаше се, да е то даранъ у права бо-
жѣ; я знамъ, да не се гласно помысли: Наде ве-
ликобѣи изаранла, тушбе не се о томе подизати,
да я народу нѣгове катедре одузимаю, я измѣшу
понятѣ о догми и философиѣ границу повлачимъ, а
иошѣ више не се озабедити, кады я све то преду-
зимемъ, одъ слуге слугу божѣ одобреня на то я не-
имаюћи.

Мы знамо овимъ стварма благодарити за па-
денѣ духа човѣчѣгъ. Никады неће служитель ола-
ра допустити, да га држаня ономъ упутѣ, кудъ оль
управо принадлежи, кады му она никакво друго за-
ниманѣ, осимъ едного евангелѣя неоставля, я кады
законѣмъ предупредуе, да сивоия Левина са човѣ-
чимъ разумомъ монополю неведе.

Пачела монашества почишѣи одъ Нахѣмѣя на
све до наши времена была су уинѣи светлости са-
свимъ противна; она долже одъ высокопочанѣи свои
основателя до самого обожаванѣ тако, да мы у нѣ-
мѣ видилисмо, гди изарантѣи опетъ оживише, кои
су на Витасемъ пошлѣи, да се златной теледи клаваю.

Ова крива понятѣи религѣи распростреше се
на простъ народъ; оль више Бога не познае, я на-
да се свему одъ свои светаца.

Права владыческа, кол бу я опетъ обновила,
мораю начинъ мыслѣна народа одъ части преобра-
зѣи; я бу учинѣи, да простѣи човѣку место ка-
луѣра мирскѣи свѣштенѣи, место романа одъ о-
влашѣныи людѣи Евангелѣе, а у разлѣки религѣи
красѣиность пропонеда.

Я бу се о томо постарати, да зданѣи, кое самъ
за будущѣиность подигаю, постоянно буде. Главне су
семинариѣ расказницы за мѣи свѣштенѣи, душело-
печѣи, кои се у нѣмѣи образу, носе са со-
бомъ очашѣиъ духъ у светъ, я у мудроу наста-
вленѣиу приобѣтаваю га народу.

Математикомъ доведа га е до тога, да му руке нигда мировале нису чертајући еднако математичке фигуре, шта више и у самомъ купатлиу чинио е онъ то на собственомъ златномъ намазаноу тѣлу своѣмъ. Учитель његовъ био е Канонъ изъ Самоса. Архимедъ медлећи за наукомъ учини путъ у Египетъ и посети варошъ Александрију, коя е збогъ наука у то време у цвету и на гласу била; онде е онъ различита покушенија у науци и знању његовомъ чинио, коя су тако рећи предѣстници знањемоу његовоу. Само била. — Стародревности неможе намъ никогъ другогъ показати коя би у геометрији или Земљомерију и Механици тако искусанъ био као Архимедъ. Онъ е те науке са прво важнимъ изобретенима обогатио, којима се свакъ чуђити мора. Занаста невѣрљива би намъ се његова знања чинила, кадъ небы довольного и истинитогъ сведочанства о томъ имали. Онде се у кратко само наподе: Архимедъ кои е по некада за краљевъ разговоръ водно; удучи прилику да свое знањѣ краљу покаже. Онъ докаже краљу даће са маломъ силомъ свакѣмъ тереть био овай на кое тежине са места кренути. Краљъ заштеди доказательства; Архимедъ даде таки едавѣ велики бродъ на суво извући, обтеретити и са людьми толнко наузину, колико е исти бродъ сместили могао; после почнега помоћу едне малине себи са таковоу ланцишу привлачити да е на то само едну рубу, коя е машину крѣпала, употреблю. Доказательство е дакле било очевидно краљу о слему што е видіо убеѣнителножи Архимеду да му различна орудіа за рать справи, ксл би како за обрану тако и за нападаніа служити могла. Све ово приведе онъ у дѣло.

Такође прави е Архимедъ измѣћу стари био, кои е то правило у Идростатикѣ поставіо, да замочено тѣло у канву течности толнко одъ свое тежине у течности изгуби, колико е тежина течности, у подобномъ обнѣтку истогъ тѣла. Архимедъ е случайно до тогъ важногоу правила дошао. Краљ Хиеро да едну круну одъ чистогъ злата начинати; посумня се за тимъ да не златаръ канвалъ дометанъ одъ другогъ метала у круну додао, и тако наложи Архимеду да онъ пронађе средство како бы се прѣвара златара одкрити могла. Архимедъ разреши овай задатокъ у купатлиу; онъ осети кадъ у купатлиу уђе, да ногомъ и рукоу въ води долеко лаше мицати може него изванъ воде, и тога наведе на оно горепоменуто правило Идростатике. Онъ е се тако силно при изобретению томъ обрадовао, да е го нагъ изъ купатлишта изтрачо и виканіи „нашао самъ нашао самъ“ кући дошао.

После сирти краля Хиеро, сивованъ његовъ Хиеронимъ ступи на престоу. Владѣніе овогъ злоудногоу намѣстника было строво и тиранско. Римляни, кои су саюзъ са његовимъ стрѣцемъ имали, гледали су да и съ њиме обнове; но овай примѣнѣ поругателно римске посланике, саюзъ прекрине и прилюби се картагиняныма. Но скоро буде овай

грозни тиранъ убиенъ. Наслѣдници његови давали су еднако повода незадовольству Римляна, и тако они имъ рать обаве, и подъ управленіемъ вождя Марцела Сиракусу обсеуду, пристаниште освое и већѣ машины за освоеніа на бродовима смѣстено градскимъ зидовима примцаити зачу; но Архимедъ све вѣштнѣмъ своѣмъ осуети. Овъ подигне помоћу свои машинѣ все неирѣтелске бродове високо у воздухъ, и после и пусти тако да су неке одъ нѣхъ поразпадалеся а неке на дно потонуле. Не само да е Архимедъ издалена са бацаиѣмъ велики стрѣла много квара римской войсци нанео, него када е се ова градскимъ зидовима приближила, буде са кшномъ одъ сто ока велики каменя поздравляла, кое све машинѣ обсаде поломи, и войникѣ кудковъ разтера тако да Марцелъ принуженъ буде обсаду у облолѣнѣ (блокаду) преобратити. — Три годино дана бранио е Архимедъ Сиракузу место рођена свогъ. Сва вѣштнѣ и покушенија предводителя се Сиракузанци одъ светлѣпавля правника Диане одмарали, напасти и освоити, и тако заставши грађане на спаваню, разярени войники римски полете на све стране вароши оставлюћи пламѣнѣ и сиртъ за собою. Марцель изъ великогъ почтиванія спрѣчь Архимеда заповѣди войникѣмъ да живють његовъ поштеде и да га нѣму жива доведутъ. Међутимъ Архимедъ са свимъ у мислима удубљѣнъ сѣдео е на пилѣи и прегледао фигурѣ кои е было по песку начинио, правѣни тако планѣ да далѣ варошъ противъ неирѣтелѣ брани на еданути налетѣ на њѣа войникѣ римски, Архимедъ ништѣ незнавши шта се око њѣа догађа повише „неквари ми мое кругомъ“, на кое разяри се римлянинъ и забодо му ножъ у прси и са животоу га растави. Овай несретни догађај яко опечали Марцела; за показати напѣ свое почтѣваніе прѣма Архимеду и после сирти, да торжественно погребстига и памятникъ му подати, на ономъ памятникѣ изобразенъ е био обручъ (cylinder) у коѣ е стало земли Шаръ. Оно е было означѣя главногъ, Архимедѣноу изобретеногъ правила у Стереометриѣ. Да е практична Механика у време Архимеда такође нова наука была, види се изъ тогъ, што е Архимедъ, видѣћи какве му услугѣ махѣническе силѣ чини, но неизознаваюћи границѣ ови, съ najveћимъ одушевляиѣмъ за механику рекао: „Да би овъ целу землю помоћу свои машинѣ обнуо, кадъ би изванъ землѣ едну постояню точку имао, на кою бы се одупрѣти могао.“

M. A. Савица.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Школка комисіа у последнѣмъ своѣмъ засѣданію замишляла се са прегледаиѣмъ земљописа Србіе

за основне школе, које Г. Гавриловић саставио, и такође и земљопис срп. турске написане е поменути господић, кои ће се узети у предвид.

— Чусмо приватно да су следујућа лица судейске струке постављена: ГГ. Стојча Ипановић за Секретара Апел. I. од. — Андрија Станевиновић за Секретара Апел. I. од. — Јован Димшић за Секретара Врховног Суда — Матија Матић за Секретара Врхов. Суда. — Светозар Даниловић за Члена Варошког Суда. — Владимира Богдановића за Секретара Варош. Суда. — Сава Грујовић за Секретара Суда Окр. Беогр. — Милић Лукић за I. Писара Суда Окр. — Петар Маринковић за II. Писара Суда Окр. — Миладина Радойковића за I. Писара Суда Варош. — Ђорђа Николића за млађег Писара Суда Варош. — — Михаила Ђирића за млађег Писара Суда Гургусовачког. Миланка Тинића за млађ. Писара Суда Јгудинског. — Бараковић премешта се за члена Суда Пошаревач. — а Караматић за Члена Суда Окр. Нупраског. — Стојан Симић поставља за Канцелисту Попеч. Правосудја.

— (Изъ мон. Каленића.) Ланьску писанију изъ Окр. Смедерескогъ, коју су благоч. хришћани у-срдествовали подарити Монастиру Каленићу, и која се састоја изъ 3974. гроша чар. по одобреној архидијецалне консисторіе хтели смо едати дунањ при манастиру подићи, но по пречой потреби обратили смо исту суму на 50. хил. ћеранида, и 10. хил. цигла за друга манастирска здања. А оногодишню писанију изъ Срза Тезинскогъ и вароши Јгудине саставио се изъ 1773. гроша чар. съ одобренијемъ исте консисторіе жељимо употребити на једну воденицу зовому Прскану. За коју милостино съ целимъ братствомъ приносимо Богу топле молитве, да Богъ даруе приложницима плодъ, родъ, животи, и да имъ сваки трудъ благослови. Ђ.

— Изъ Зайчара опетъ намъ явља дописатељ једно ретко појављение. У селу Врапограду близу Зайчара измеченъ е еданъ овањ и био е тежакъ 80. ова. Дописатељ о томе чудноватомъ овању, явља да му има три године, но ми га молимо да цело лично описаније извоља намъ послати, и онда смо у стању бити дали кодь насъ има тежиј. — Други дописатељ опетъ изъ неогъ места явља намъ да су у планини кодь села Злата убили једногъ медведа коме е кожа 12. стопа дугачка а 8. широка, и явља да се величини тога медведа више чуде него ли белой лисицы.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Политика у целой Европи подобна е премени Марта месеца, кадъ се частъ наоблачи и ступи-

ти, као да ће Богъ зна какавъ кіаметъ навалити, али за неколико минута, па засја сунце; а частъ лепо и недро па на еданъ путъ смире се дуње вестаръ и почне снегъ — тако е са политикомъ данашњомъ. Еднъ данъ добиемо такве новости по којима мыслио бы човекъ, да ће за неколико дана бити цела Европа у рату и пламену, другиј данъ опетъ сасвимъ другіе, и нигда неможе да нађе човекъ никаквѣ знањ лемира. О Грчкой стари јошъ се не свршило, и по свој прилици мора ће платити египтской што ниште, почемъ то и други покровители одобравзо.

— У Бечу почео е курсъ банка врао падати, чему е узрокъ триумфъ социјалиста у Паризу.

— Медаквићъ отишао е у Беч да извади дозволенъ да може издавати Напредакъ, и продавати, безъ икаквогъ узрока, секвестриране књиге.

— Аустрија јошъ едвако недопушта превосити у Србију никакви гвошварію, а съ тымъ се трговина нашој велика штета наноси. Правителство наше у слѣдству тога, чини и чинише све могуће кораке, да бы трговина опетъ дошла у свој првѣ токъ. — Узрокъ е той забрани, поставише питањ о бегунцима и сада о новымъ заплетима, и могућности рата. Но мы смо сигурни да Турцы у ратовима нетуку се съ косама.

— Многи трговци изъ Београда отишли су у Беч и Пешту по еспањ, а такође изъ околини места трговци долазе све гомилама у Београдъ, ово пролеће обрече већу живостъ у трговини, премда сбогъ несигурности мира по великимъ варошима стои еспањ на цеви.

ПРЕЂЕ ОБЈАВЉЕНЕ КЊИГЕ.

„НАПОЛЕОНЪ БОНАПАРТА“

„ДВАДЕСЕТЪ И ДВЕ ПЕСМЕ“

Већъ су са свѣзъ готове, и могу се добити: у читалцишту и у дућану г. Петра Јазаревнића књиговеца свиже Варош-Калие. Приа за 6. гроша а друга за 4. гроша, но кон обади е еданцутъ купи, доби ће обе за 8. гроша.

ГГ. екупителѣма изъ околини мѣста, послаће се чимъ добиѣмъ прилику, а молимо сваку прилику за кою околино мѣсто да намъ се прѣвѣ, и доби ће по еданъ екземпляръ одъ обе за свој трудъ. Некима у оружія већъ смо послали.

— Што се овај листъ овако задоцнио нѣ крајица учредника

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пендовъ.

Издаеи свѣтъ Чес-
тартъ.

Београдъ 30. Марта.

Цена е годишн. 8, по-
год. 4, а три мѣс. 2 ца.

ПЛАНДОВАЊЪ.

Съ аганѣцма пландовала
Край потона студена
Подъ зеленымъ витнымъ боромъ
Лена Яна румена.
Поредъ нѣ е ягнѣ младо
Съ рожчиѣма влахенымъ,
Съ вратомъ цвѣта шаренога
Венцемъ лепо кибенымъ;
Изъ руке га наранила,
Па га мази, милуе:
„Душо моя, азъто мое,
Како лепо мируе!“
Гледало е момче младо,
Па запева: „ой! ой! ой!
Срце, Яно, изъ недара!
Кудъ те сломи бабо твой,
Да с' пребиятъ по горичи
Тако млада зелена?!
Но ты прими мене, душо,
Место стада малена;
Я ъу т' быти юшть вераи
Него твое ягнѣ то,
И волеи него майку,
Нег' царво благо сво!“

М.

ПРЕДЛОЖЕНІЕ.

ЗА ПОБОЛШАЊЕ ТРГОВИНЕ, ЗЕМЛѢДѢЛІЯ, СКО-
ТОВОДСТВА И СВАКЕ СТРУКЕ РАДИНОСТИ, У
НАШЕМЪ ОТЕЧЕСТВУ:

У нашемъ отечеству, найвѣща е, а готово и
едини производъ, свинѣпашество; Но овай произ-
водъ недоноси никакъ *праву* ползу нашемъ наро-
ду, осимъ година кадъ жиръ роди; ербо онъ немо-
же млађе свинче продати, докъ му найманѣ три
године nebude, а за оне три године, онъ на то сви-
нче толико у равн потроши, колико и свинче вреди,
а кадъ-кадъ и винне, слѣдовательно само е за рану,

и то после три године, новце узео, а свинче му
отишло бадава, и тако нѣ се ни найманѣ подзовао
за дангубу свою око нѣга, за коби време могао,
радећи што друго, себи лепо ползу прибавити, а
сперху тога кадъ-кадъ долази и цриванѣ свина,
коѣ му юшть винне одъ нѣя ползу умалыва. Осимъ
тога, свинѣ тако прериваю землю, да неможе ни
трава по нѣой да расте, и друга марва неналази
себи пану, и зато е люди манѣ и пате, слѣдова-
телно свинѣ прешатстаю умноженѣ говеди, коѣ
и оваца.

По овому изишло би рѣшеніе, да се свинѣ за-
тру кадъ толику штету праве а никакѣ собствен-
не ползе недоносе; Но то се неможе, и не треба
нипошто чинити, докъ се народу неотнори путь,
да онъ може свою рану продавати у натури, и за
нѣо сваке године новце узимати, наби онъ онда и
самъ затрѣо свинѣ, крозь коѣ е до садъ само свою
рану продавао а за нѣя ништа недобиѣао.

А да би се то постигло, треба начинити добре
и уредне путове преко планина, на границе одъ
све четири стране отечества нашегъ тако, да се-
ликъ може возити на своя два вола 800 ока у ме-
сто што садъ нѣзи само 250, и путовати за пѣтъ
дана, у место што садъ путуе 15 дана, па бы онъ
онда свою ползу увидіо, и батало патѣнѣ свина, а
цривати се болѣ землѣдѣлія, и патѣнѣ говеди, коѣ
и оваца, коѣ бы му све болѣ ползу приносило не-
го до сада.

Она путови по момъ мнѣнію, треба да буду,
одаѣ измѣху Пожаревачкогъ и Нупирскогъ окру-
жіа преко планина, на Милановацъ и одаѣ на Бр-
зу паланку, други одъ Карановца преко планина на
Рашии карантинѣ, трећи одъ Београда до Раче на
дринѣ, а четврти одъ Београда до Нишке границе,
коѣ е већъ скоро и готовъ. После да се таковимъ
путовима союзе међу собомъ све главне вароши
своѣо окружи. А найпосле да остане да се сѣко
село союзи съ онымъ окруженимъ путовима, а чрезъ
то и сва између себе, паће после бити свако се-
ло союжено са свима великимъ путовима на коѣ

страну оће да иде. А доиде мучиће се јошћу до о-
кружни путова, кадъ е велико блато.

Ови путови осемъ поменути ползе, привелиби
велику користъ и нашимъ гозденимъ рудокопцима,
еръ бы се чрезъ нѣя сваке сорте гвозђе наше из-
нести могло, као што ће се у њима правити сва-
ке струке алата, судова и прочи потреба, и одъ
ливеногъ и кованогъ гвозђа, и отворио бы се путъ
за пролазне еспапе како изъ турске за аустрију та-
ко, и одуудъ за турску коби нашој земљи тако-
ђеръ велику полузу приносило, а осемъ ови изникле
бы онда и многе друге кое намъ садъ непознате
нису.

Кадъ бы пакъ и порта отоманска, направила
таковъ путъ одъ Новогъ Пазара до Скадра, кое се
зове на адриатическо море, съ коимъ бы се нашъ
одъ Рашке сѣдѣио, онда бы ми наше производе
управно на оно море могли износити, кое бы была
неисказана полза, а и то може лако бити, што е
Г. Петровићъ о тому већъ и говорио са садаш-
нимъ Садразамомъ г. Решиѣ-пашомъ, и у овомъ
случаю, половина влашке, ако не сва овуца бы
проносила своє важије производе на адриатическо
море, и небы иѣ више шилла дунавомъ и преко
приогъ мора, ер би јоу онуца неисказано прече бы-
ло, и само бы најефтинѣе производе досадашнимъ
путемъ износила, и оне кои неиду далъ одъ Цари-
града и њгове околине.

Може бити да ће ко помислити, ето намъ Са-
ве и Дунава, па зашто садъ непродана наша ра-
на за море и овимъ у Европу. Ово зато небува,
што лаѣ морау пролазити крозъ два ђердана, па
е чрезъ тога скупъ наладумъ, и зато при ефтинѣи
рани мало остане селѣку за рану, а овако, кадъ
сваки одесе своју рану на Брау Паланку, онда е
прода пошто и власи съ оне стране, а самъ ю во-
зи, кириѣ га ништа неконита, кол се Савомъ и Ду-
навомъ платити мора, и сваки ће човекъ накаръ изъ
ногъ места па даже и изъ Шабца пре одиети своју
рану на колима у Брау Паланку, него Савомъ и Ду-
навомъ на лаѣ. Было е пређе миѣиѣ, да оти-
стино и мораву за плавитву, но припоменутиѣ
путовима ни то не би значило башъ ништа. Ербо
како не полезно возити рану Савомъ и Дунавомъ
у Брау Паланку, онда и плавитва мораве была бы
са свимъ бесполезна, ербо за Смедереву и Бео-
градъ, опетъ бы рана одъ свуда пре долазила на
колима ованимъ путовима, него моравомъ и дуна-
вомъ, особито кадъ се узме у призрѣиѣ возенъ на
колима до лаѣ и изъ лаѣ до маѣаза, и товаренъ
и растоваренъ на лаѣма.

Наравна стваръ, да се оће на ове путове ве-
лики трошакъ. Но ѣ съ поверенѣмъ смеемъ реѣи,
да бы нашъ народъ радо притекао съ новцемъ у-
помоћъ, за оваково предпрѣиѣ, ербо е већъ осе-
тио полузу и олакшанѣ одъ оваки путова, текъ одъ

ово мало што иѣ већъ готови инамо, и да прави-
тельство у тому предпрѣиѣи не бы никакну недо-
судѣицу осеѣало.

КАКО СЕ ГДИ ГОВОРИ.

У источномъ се нарѣчию овай слогъ (кои се у
славенскомъ пише са ѣ) изговара као е, и. п. *вѣра*,
сѣмѣ, *колено*, *дедѣ*, *дѣвојка*, *дѣте*, *сѣно*, *бѣло*, *лѣно*,
несам, *сѣлати се* *желѣти*, *волѣти*, *видѣти*, *врѣти*,
еде, *оде*, и т. д. Овако е у многимъ рѣчима и у
дашаиѣмъ Славенскомъ езикѣ е, мѣсто ѣ, и. п.
песокъ *мѣско*, а особито послѣ р, и. п. *время*, *пре*
(препразный), *предѣ*, *престолѣ*, и т. д.

У западномъ се изговара свуда као и, и. п. *ви-*
ра, *силѣ*, *колино*, *дѣдѣ*, *дѣвојка*, *дѣте*, *сѣно*, *бѣло*, *лѣ-*
но, *несамъ*, *силѣти*, *сѣлати се*, *желѣти*, *волѣти*, *видѣ-*
ти, *врѣти*, *еди*, *оеди*, и т. д.

У южномъ пакъ изговара се одъ више руку:

1. Гдѣ се у источномъ и у западномъ на
овиѣмъ слоговина гласъ не отеже (него или се
изговара онтро са знакомъ ѣ или ѣ, као и. п.
сѣница и *сѣница* *die Waife*, и *сѣница* и *сѣница*
die Waife, или само полако безъ икакѣа анѣнта,
као и. п. *ѣверити* и *ѣверити*), ондѣ се изговара као
ѣ, и. п. *ѣбра*, *сѣмѣ* *пѣвати*, *цѣтѣти*, *бѣжати*, *сѣница*,
ѣврѣти, и т. д.

2. У овоме доѣаѣу кадъ е овай слогъ послѣ
ѣ, ѣ, и, и т, онда се свуда (као и у Славенскомъ и
Рускомъ езикѣ што ми читамо) прѣвѣри ѣ у ѣ, а
и у ѣ (и. п. *ѣго*, *нѣдра*), а по многимъ мѣстима
(као и. п. у Херцеговинѣ и у Црној гори) ѣ у ѣ, а
т у ѣ, и. п. *ѣдѣ*, *ѣвојка*, *ѣци*, *ѣѣти*, *ѣвѣ*, *ѣвѣ*
врѣти, *лѣтѣти*, *ѣрати*, и т. д.; но некимъ пакъ мѣ-
стима, особито къ западу (као у Дубровнику и у
Босни — особито по варошима) она се два слова
не прѣвараю, него се говори *ѣѣѣ*, *ѣѣѣѣ*, *ѣѣѣѣ*,
ѣѣѣѣ, *ѣѣѣѣ*; *ѣрѣти*, *лѣтѣти*, *ѣрати*, и т. д., и
за ово могло би се реѣи да е граѣански или гос-
поски говоръ южного нарѣчѣа, кои ми велимо да
би требало узети за киѣвѣвни ѣзикъ у свему на-
родѣ нашемъ.

3. Послѣ р изговара се у овоме доѣаѣу као
е, и. п. *предѣ*, *преко*, *прѣгнѣти*, *срѣѣ*, *врѣѣ* *ѣѣѣѣ*,
лѣтѣѣѣѣ, и т. д. Истина да самъ ѣ у Триѣ-
ѣу јошћу дѣтиѣству слушао *рѣѣѣѣ*, *ѣрѣѣѣѣ*,
ѣрѣѣѣѣ, али у Дубровнику и у Црној гори го-
вори се *ѣрѣѣѣѣ*, *ѣрѣѣѣѣ*, *ѣрѣѣѣѣ*, и т. д. Овако су и
Руси у дашаиѣмъ Славенскомъ езикѣ на ованиѣмъ
мѣстима пометали е мѣсто ѣ, као што е мало прие
папоменуто.

4. Гдѣ се у источномъ и у западномъ нарѣчи-
ю на ованиѣмъ слоговина гласъ отеже (са знаѣима

или'), ондѣ се спуда изговара као *ие*, н. п. *диете сисно, биело, липац, ниссам, ричец*, и т. д.

Тако се по описанѣ правилама говори, кое многи наши књижевници јошѣ никако не могу да разумију, н. п. *диете* и *дѣтега* (или *детета*) и *дѣца* (или *дѣца*), *липо* и *лѣпше* и *дѣлота*, *ерисме* и *ерелена* и *ареленицѣ*, *сисно* и *сѣсна*, *прелагити* и *приглазѣ*, *претопити* и *пригопѣ*, *преварити* и *приварѣ*, и т. д.

Као што се каже да никакѣга правила нема безъ изимке, тако се и противъ овога правила изадази неколико речѣи у којима се слогови изговарају као е мѣсто *иа*, и то е у род. мн. кодѣ онихѣх речѣи кое се у именит. изговарају са *е*, н. п. *дѣло дѣла, мѣсто мѣста, вѣра вѣра, дѣла дѣла*, и т. д. Ако би се нашла јошѣ која речѣи да се гдѣ у именит.: овако изговара, у оной не би нико погрешно кадѣ би написао *ие* мѣсто *е*.

5. Предѣ самогласниехъ словима и предѣ *и* (по Славенскомъ предѣ *и* и *ю*) изговарају се као *и*, н. п. *иати*, *сиати*, *смиати се*, *Биографѣ*, *илю* (*изела*), *иудио* (*иудѣла*), и т. д.

Кадѣ помислимо да сваки књижевникѣ зако-на источнога зна или да *мора* знати гдѣ би по Славенскомъ езикѣ њалло писати *ѣ*, а тако сваки књижевникѣ закона западнога да зна или да *мора* знати гдѣ би по доякошишѣму писано многицѣхъ њалло писати *е*, а узѣ то сви да знаду или да мораю знати съ какимѣхъ се гласомѣхъ кои речѣи у народу изговара, онда се слободно може рећи да сваки од-накъ безъ икакѣга учени може знати не само како се која речѣи по јужномѣ нарѣчию изговара, него и у онихѣх речѣима гдѣ се *ѣ* или *е* изговара као *ие*, на комѣу е слову и какѣхъ акценѣхъ, н. п. по Слав. *лѣхъ*, по источ. *лехъ*, по запад. *лихъ*, а по јуж. *лихѣхъ*; тако Слав. *лѣчити*, источ. *лечити*, запад. *ли-чѣти*, јуж. *личѣти*: тако гдѣ е *году* у источномѣ нарѣчию на *е* и у западномѣ на *и* знаѣхъ, ондѣ е у јужномѣ опшѣи (') на *и*, а гдѣ е у источномѣ на *е* и у западномѣ на *и* знаѣхъ, ондѣ е у јужномѣ мало слаби (') на *е*.

Осимъ назначениехъ ондѣ мѣста јошѣ се у јужномѣ нарѣчию изговара *ие* (мѣсто *и* у обаѣа дру-га нарѣчѣа): 1) у именахъ прил. и у мѣстоим. кое се као и она скланѣю у род. мн., н. п. *добрицѣхъ, на-шивѣхъ, овицѣхъ*, и т. д.; 2) у онихѣх речѣи мушко-га и среднѣга рода у твор. ед., и дат. твор. и скаж. мн. сва три рода, н. п. *добрицѣхъ человекѣхъ, дѣстѣхъ, добрицѣхъ и добрицѣхъ людина, женама, сѣлѣма*, и т. д. У нашимѣхъ народнимѣхъ пѣсмама јужнога нарѣчѣа гдѣ е одѣ она два слога њалло начинѣти еданѣхъ, ондѣ се на пређашњимѣхъ мѣстима изоставѣа и на остаѣ *е*, н. п. *дѣте, ендѣдо, блѣо*; у онихѣх пакѣ на-дежима изоставѣа се *е* и остаѣ само и по изгово-ру другихѣхъ нарѣчѣа, н. п. *овицѣхъ, тѣхѣхъ*; а и у го-вору по најјужнишихъ крајѣма (као н. п. у Дубров-

нику и у Црној гори) кадѣ би ко рекао н. п. *до-брицѣхъ, добрицѣхъ, добрицѣхъ*, не би било ништа особѣ-то; за то я мислимѣ да би књижевници кои би во-дѣли у овомѣ не држати се јужнога нарѣчѣа, мо-гли (за садѣ; докѣ се не би што дружице у дого-вору одредило) и у прози писати или само овако *добрицѣхъ, добрицѣхъ, добрицѣхъ* или мѣшати и едно и друго (*добрицѣхъ и добрицѣхъ, добрицѣхъ, добрицѣхъ и до-брицѣхъ*) као н. п. што се говори и пише *могѣа* и *мога, моле* и *молю*.

Вук. Стеѣ. Караѣѣ.

ДАФИНСЪ И КЛОЕ.

(Издаѣ изъ Геснера.)

Вечернимѣхъ првѣнимѣхъ бѣлицѣхъ небо покриве-но, кадѣ е Клоѣ са своимѣхъ Дафинсомѣхъ дрѣвѣи се за руке, къ жубореѣмѣхъ потоку, у усамѣнѣхъ пѣбу-новѣ дошла; но ту веѣхъ сеѣшѣне Алексѣа; красѣхъ младиѣхъ. Любѣхъ небѣлицѣхъ јоште у њѣговимѣхъ пр-сѣма пробѣуѣна. „Здравѣ ми будѣ, за любѣхъ нишѣ незнајѣи младићу!“ прѣговори Дафинсѣхъ. „Може-да ти е веѣхъ дѣвојка пакѣа срѣце умекѣшла, кадѣ та-ко усамѣнѣхъ сѣмѣхъ тражишѣхъ; ерѣ залобѣли радо усамѣна мѣста траже. Я самѣхъ дошаѣ съ моимѣхъ Клоѣмѣхъ овамо; у тихѣмѣхъ пушѣнимѣхъ овѣмо срѣху любѣи наше да пѣвамо.“ Тако говорѣше онѣхъ, и прѣтисѣхъ руку дѣвојке на свое прѣсѣ. „Онеѣхъ ли и ты да слушаѣхъ Алексѣа?“

Алексѣа. Никакѣа дѣвојка нѣмѣхъ срѣце умекѣ-шала. Дошаѣ самѣхъ овамо да видѣмѣхъ како красѣно вече брегове румѣни; но радо ѣу послушати пѣванѣхъ наше; прѣтѣно е при сумраку лѣну песну слу-шати.

Дафинсѣхъ. Оди Клоѣ! седѣмо овде покрај ѣвѣ-га на зелену траву; пѣвајмо песну едну; я ѣу пѣ-ванѣхъ твоѣхъ съ моимѣхъ фруломѣхъ пратити. А ты А-лексѣа, ти си добѣхъ свираѣхъ; ты съ твоимѣхъ фру-ломѣхъ мое пѣванѣхъ спроводи.

„Я ѣу га спроводити,“ рече Алексѣа. Садѣхъ седѣу сви на зелену траву, и Дафинсѣхъ почне овако:

Дафинсѣхъ. Чѣхъ тихѣа долино, и вы листѣнѣи хо-лмоѣи! Ни еданѣхъ пастѣхърѣхъ нѣ тако среѣнѣхъ као я, ерѣ ме Клоѣ моя любѣи. Она е любѣа као равно-јутро, кадѣ се сунѣце изѣ брега мало по мало по-явѣла онда, онда се свѣзѣхъ цветѣхъхъ весѣла, а итиѣхъ му на сусрѣтѣхъ непаѣю, и по итинѣмѣхъ гранама весе-ло скакуѣаѣи, росѣу съ листѣна обѣаю.

Клоѣ. И мѣла се лаѣта радѣхъ, кадѣ се изѣхъ ду-боѣмѣхъ зѣмљѣмѣхъ сва пробуди, и красѣно прѣлеѣхъ у-гледе; она скаѣуѣхъ онда по ирѣвѣнимѣхъ граниѣцама, свое ухѣиѣнѣхъ брежѣуљѣмѣхъ и долиѣнама саѣобѣта-ва, и вѣче: друѣарице! пробудѣте се, прѣлеѣхъ е до-шло; — но я самѣхъ много усѣхѣлѣнѣи јоште, зато, што ме Дафинсѣхъ любѣи, на я я друѣариѣцама моѣма

говоримъ: много е слабе нег' и само долазеће про-
леће, кадъ насъ добродѣтельный младѣнь любѣ.

Дафинсь. Лепо е кадъ на удалѣннымъ брежуль-
цыма стада кровъ тавне побуове тамо амо тумара-
ю и блуде; — но лешне е о Клоіо, кадъ ти свѣжій
цвѣтний венацъ мре носе твое краси. Лепо е
недрогъ неба плаветило, но лешне е черно оно
твоє, кадъ се на мене любно оснеює. Да, мила
Клоіо, тебе я выше любимъ него рѣбе бистро взе-
ро, много выше него шева ютренній воздухъ.

Клоє. Кадъ самъ се едномъ у тихомъ езеру
огледала, ахъ, уздасала самъ тада, говорѣи у
себя: были се Дафинсеу, найболѣе пастыру, допа-
сти могла? Межу тѣмъ ты си иза мой лебъ ста-
ло, и цвѣте преко главе мое у воду бацао, тако,
да е дикъ мой у трепетѣицъ кругогами поде исче-
знуо. Уплашена обзирала самъ се тада, опазивъ
тебе и узданемъ; а ты ме онда на прси твоє при-
тиснешъ; — ахъ! повикао си: богови су свидѣте-
льи, я те любимъ Клоіо! — Ахъ, повикала самъ и
я онда: я те любамъ Дафинсе, выше него пчеле
цвѣт на дрвини, много выше него цвѣте ютреню
росу.

Дафинсь. О Клоіо! кадъ ми са сузымъ окомъ,
и са обрлинаюномъ мишиномъ твоимъ каженъ:
Дафинсе, я те любимъ; — ахъ, онда я погледъ мой
кровъ тавне сѣнке дрвѣи у сіаює се небо управ-
имъ. Богови! удишуби, говоримъ тада, ка-
намъ за срећу мою благодарити могу, што сте ми
Клою поклонили! па онда наднемъ іой и на прси
вѣи, и заплачемъ се, а ова ми сузе съ ова мога
полюбѣица утре.

Клоє. Да, и онда ти а сузе любви съ ова
твога полюбѣица моима утѣремъ. Али юштъ гро-
зѣи сузе потеку мѣи изъ очю и помешаю се съ
твоимъ. Дафинсь! Узданемъ тада. Клоіо! узданешъ
и ты, — и ехо намъ се на уздасає наше одаива.
Стада крѣпи млада пробѣица трава, — даѣне сѣ-
нке опоравлю при несносной полудневной жарко-
сти; — но мене о Дафинсе, ништа тако не крѣпи,
као кадъ ми любка уста твоє нажу, да ме любимъ.

Тако су пѣвали Дафинсь и Клоє. Срећна дѣ-
цо! преговори Алекса, и уздане. Ахъ, садъ осе-
ѣамъ, да е любанъ среѣа. Ваша песна, ваши по-
гледѣи, ваше усхиенѣ о томе су ме увѣрили! —
1845. Ф. Х.

ПРИВРЖЕНОСТЬ.

Едномъ краю представи се едѣиъ, кои се радъ
быо своимъ прирженосцу препоручити и одма
свой говоръ почне: „Мой деда, отацъ и я изгину-
ли смо за наше величество.“ На кое добѣ заслу-

женъ одговоръ: „Е, кадъ сте изгинули, я съ мрт-
выми немамъ ништа посла, на полъ!“

СВЕТА ОСВЕТА.

Пыталъ су едногъ црногорца зашто онъ оѣ
да се освети. „А да како небы“ одговори црно-
горацъ. „Кадъ осимъ што мы знамо да тако треба,
и свѣтый нашь владѣица сваєе неделъ у вѣрую
чита „света освета.“

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Посредствованъ французске у англеско-груз-
ной преприци, слабо е помогло, ерѣ стигао е гласъ
да англеска унаѣне даѣе оѣе да прода, я тѣме да
се наплати.

— Овы дана спалѣно е у Бечу на гласѣица,
гди се цѣла земля у тавницу претворити, гди не краљъ
быти тавничаръ.

— У краљѣиству Неаполѣтанскомъ само се 33.
хилѣде люди у затвору налази. Юштъ мало па не
се цѣла земля у тавницу претворити, гди не краљъ
быти тавничаръ.

— Изъ Беча явлю да е се Банъ Блѣицъ зару-
чюио са графѣиномъ Софѣиѣмъ Штонау у Напаѣду.

ВЗ Являюби ПГ. скупительица предупи-
сника, да су веѣи и имена предуписника печатава,
и да е кнѣига: „Апотеоза великомъ Караѣорѣу“ са-
снимъ готова, принуѣиъ самъ иолѣти и, да бы ми
новце покупили и по пошти послали. Ово чинимъ
абогъ тога, што су ми досадъ увекъ *напредъ посла-
не кнѣиге по веѣи части пропале*, по свой прилици
абогъ тога, што се многи дѣише униксую, него што
плаѣаю, а скупитель нѣи може, нѣи е дужанъ за
друге плаѣати. Комъ е до кнѣиге, томъ заиства неѣе
тежко быти, да новце *напредъ пошлѣ*, кадъ веѣи
зна, да е кнѣига печатава. Осимъ тога, я свакомъ смъ-
чимъ, да не вѣаскорѣ кнѣигу добити. Нека ми
нико незамери, што ме е исущено на овай коракъ
навело. Ко изъ превеликомъ родолюбѣи често ште-
тує, мора найпосле банкротирати. Врата родолюбѣи
отворена су свакомъ, нѣи е оно собственость
само сисателя веѣи *цѣлогъ* народа. — Рука руку
мѣ, а образъ обѣде. Видѣиемо, оѣи ли остати
ногодъ съ неуиивеннымъ образомъ. — Я самъ ули-
сѣицѣица поверовао; надамъ се дакле, да не и они
мѣи. ПГ. Скупительица нека новце за едѣнасту кнѣи-
гу себи задрже, као награду за трудъ, ако бы пакъ
хтели кнѣиге место новаца, нека ми у писму сообщъ,
кадъ новце пошлю, азе.

В. Малецѣи.

ШУМАДИНКА,

ЛІСТЪ ЗА

КНЬИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенадовъ.

Издава свакогъ Чес-
тартка.

Београдъ 6. Априла.

Цена 6 година. 8, но-
/ год. 5, а на три мес. 2 цр.

РАЗМЫШЛЯВАНЯ.

Одъ М.

Съ огромне куле храма светогъ
Што тако силно грня гласъ
Сливене тврде масе доле,
Гласъ громкомъ хукомъ пуни васъ?
На скупъ не лове браћу мирну,
Да песмомъ славе Бога свогъ,
Нит' пожаръ сильный срушит' прети,
У певце зграде града мотъ!
Не тутня непогода дальна,
Нит' ветаръ таре грозный градъ
Да шумомъ громкнѣт' упропасти
Тежакъ плодомъ богатъ радъ! —
Не прати л' ногъ покойногъ тушно
У тамный, усій, страшный гробъ,
Тамъ, гдѣ е конанъ свою желъ,
Гдѣ навекъ земный заспи робъ? —
О, слушно страшно, у истину
Какъ претвори се нагло ты!
Где! путь савъ людство закрило,
А скрушенъмъ са срцемъ савъ.
Изъ тесны грудѣ гласъ продяре
Претешке туге, жалости;
Пре Бога земногъ, гробу носе,
Садъ сама кожа и кости. —
Ахъ, съ Богомъ срешній покойниче!
Та страшна судба чека све,
Юнаке врстѣ, слабе бедне,
Богате, горде цареве.
Почивай тихо покойниче,
Гдѣ тайнымъ крылама трепти ношъ,
Ужасомъ, страомъ и одбѣ
Одъ гробѣ грудне сваку мошъ!
Тамъ брѣга не достижѣ црна,
Нит' беда жалостъ диже станъ;
Несребе, беде трусъ громовный
Не прати крѣпакъ, недры данъ.
Тамъ не прѣбѣ злобе стрѣла,
Нит' завистъ лютый онтрылъ зубъ,
Неправде, злата сила страшна
Не руши мира крѣпкѣ стубъ.

Тамъ вечный покой тихо влада
И вечногъ яра блаженъ санъ,
На беде, мукѣ успаваногъ
Не диже съ одра бурный данъ. —
Ахъ земный живогъ нѣ друго,
Но страшне смрти вечный трагъ:
Створѣнъ цело, светъ огромный
Тай мора прекорачит' прагъ.
Да смрти нѣ, небы было
На земли никадъ живота:
Безъ ладногъ снега, седе зиме
Не цвѣта Мая дивота.
Подъ тврдомъ короно лѣда, снега,
(Незнала оку вѣчна ношъ.)
Сазрева ношъ на живогъ тайно
Природе стварѣно мошъ.
У свету некропада ништа,
Све раѣ с' едно одъ другогъ;
Не живогъ, само форму меня
Смртъ закона природогъ.

(Продужае слѣдуе)

О ПРЕЗИРАНЮ СМРТИ.

(Изъ Монтана.)

Наша се вера нѣ ни на канавъ постоянѣмъ
человеческѣй основила, као на презиранѣ смр-
ти. Не само збогъ тога, што насъ умна размышля-
ваня къ томе воде, ерѣ што бы се страшили стварѣ
пакву изгубити, кол се изгубити, а не омалити да-
е? но и збогъ тога, што намъ смртъ на различитѣ
начине прети, нѣ ли намъ горе съ тымъ, што не-
мо се свою начина страшити, него што немо еданъ
трпѣти? Нанто намъ бринути се о томъ, кадъ не-
мо умрѣти? кадъ се избеѣти неможе. Кадъ е Со-
крату речено: „Тебе су 30 тирана на смртъ осуди-
ли,“ одговорѣо е оны: „а нѣ е природа.“

Какава лудостъ мучити се съ точномъ прѣлаза-
ка къ избавленю одъ свою мукѣ. Као што е роѣнъ
наше, роѣнѣнъ свою стварѣй за насъ было, тако
не исто смртъ свою стварѣй за насъ, наша смртъ

быти. Збогъ того я равна лудость плавати, што после сто година нећемо више живити, као, што пре сто година нисмо живили. Сирѣчь е почетакъ новогъ живота: тако смо исто плакали, тако плаћу и исто теготно было у садашњий овай животъ ступити, и тако смо исто плакали, кадъ смо старо наше покривало оставили, и кадъ смо наду у животъ овай ступили. „Бданућу, као нежданућу:“ вели пословица. Да ли е дакле разумно тако дуго ствари оне странити се, као тако мало траје? Дуго живити и мало живити, збогъ смрти е, све едно. Брѣ дугачко и кратко не мери оне ствари, које више нису.

Аристотель вели: „На реки Хиспаниахъ паладе се мала насекома, која само еданъ данъ живе. Оно насекомо које у 8 сатиј сутра умире, умире у својој младости; а оно, које у вече у 5 сатиј умире, умире одъ слабости у старости.“ Ко се одъ насъ не руга, надъ чуже, да се важность среће или несреће у разликѣ овы дужина живота полаже? Више или мањш у нашемъ животу, сравниѣно съ вечносту, или съ трајанъ бегова, река, злеа, да, дриа, или башъ и са самымъ животомъ неки животина, нѣ мањш сменио. Али, велите вы, природа насъ на то преморана! Идите изъ овогъ живота, вели вамъ она, као шта сте у њѣга и ушли. Онимъ истымъ путемъ, коимъ сте изъ сирѣчь у животъ путовали, пугайте оветъ, безъ страа и ужаса, изъ живота къ смрти. Сирѣчь е наша, часть, поредка светскогъ, часть живота светскогъ. Вальда бы сте ради были, да за вашу любовь, красну ону свецу стварѣй нарушимъ? Сирѣчь е условѣе нашего саздана; часть нашего существованья; вы сами одъ себе бежите. Быће е ово, које уживате, взаимно притягиваѣи смрти и живота, трепутакъ нашего рождѣна, почетакъ е нашего пута, коимъ иде къ смрти, тако у животу води.

(Продолженіе слѣдующ.)

НАПРЕДАКЪ И НАЗАДАКЪ.

Садашній светъ иде у напредакъ съ великимъ порывомъ, у наукама, изображенію, и разнимъ изобрѣтеніямъ. Конгоды идемо за светомъ напредъ, онъ остае натрагъ, изгледа спрама нѣга, као спрама спрама богатогъ, као некая спрама мудроста, и као протастъ спрама изображености, и съ тѣмъ долази у сарочастію и бѣдно стаѣи. Ако бы какавъ майсторъ и сада правіо алыне, као што е правіо пре 30 година, небы му ѣи имао ко кушити, и остао бы безъ леба, аю бы чизмартъ правіо чизме као пре 30 година небы му ѣи имао ко кушити и остао бы безъ леба. Ако бы докторъ остао само прѣ овай науцы што е у школы научио, а небы дрѣіо искусство изъ правителіе леченя, и небы члѣао лекарске новине и вилѣте, о новимъ изобрѣтеніямъ

лекарскимъ; и онъ бы бѣдно живіо съ своимъ лекарствомъ.

Пре 30 година была е Пенита ерсека варошъ, и найвѣши трговцы у нѣой были су Србляи, а садъ у првој класи нема ни єдногъ, а врло мало и у мањој одъ средиѣ а то е све зато, што су хтели остати верни своимъ старимъ обычаяма, па не само што нису сами тѣли мѣняти алыне по модѣ, но ни су хтели ни у свое дућанѣ доносити еспапе по модѣ, које светъ сваки данъ изобрѣтава, па доћоше Нѣмцы и Евреи, и отворилие дућанѣ съ еспапима по модѣ, а светъ оне модѣ па одъ нѣи кушуе, па оны добываю, а наши остальєе све натрагъ, докъ и не пропадоше.

Я знамъ єдногъ калпаѣио, кои е правіо калпаѣе и добро живіо одъ своего заната, а кадъ ми остависмо оне калпаѣе и узвесмо друге канѣ, а онъ садъ нема леба да єде, а да е поредъ калпаѣа тео научити да прави и друге канѣ, онъ бы и данашъ одъ своего заната лѣпо живіо. А коды насъ овде има и неки паметия кои су за светомъ напредъ ишли, па и садъ одъ своя заната имаю депу полу и уживаѣи. На примѣръ, терѣи су пре правили женске антирѣ и зубѣта по овай формѣ. Како се онда носило, а садъ праве неке шуртедѣице и фистанѣ по модѣ, а има ѣи кои су научили правити и мунѣе немачке алыне па и оны добро живе. Ето како е, ко иде напредъ за светомъ, а єно како е кои се дражи све своего старогъ обычая и заната.

Ово исто односисѣ и на све классѣе люди па даже и на царства и на дряжѣе у спаномъ отношенію. На примѣръ, когдѣ дряжава стара о изобрѣтенію разны оружія и о поновомъ искусствѣ, она свагда побѣђава ону коя оставъ все при старомъ оружію, и при старомъ поновомъ искусствѣ, па тако е и у политикѣ и у дипломатикѣ и у свѣу.

Ко зна, како смо ми ставили пре 30 година и то сравни съ данашнимъ станѣмъ нашимъ, мора признати, да смо и ми училии велики напредакъ како у приватнымъ тако и у правительственнымъ отношеніямъ. Нашъ народъ е сада несравнено богатѣй него ойда, нашъ народъ сада не сравнено више ради него ойда, и има више цркви и школы и лепши кућа, има више учени свои синова и дѣтери, има свое изображено священство, своя уређено правительство, судовѣ начальничества карантине и штати я знамъ, које све онда нѣ было, а тосѣ зовѣ да е више напредъ за светомъ а нѣ остао натрагъ. Но требало бы да јошѣ болѣ напредъ корачамо, и когдѣ бы, али намъ оскудѣваю средства къ тому, а то средство зовѣ се коныи. Нашѣ правительство, требало бы да стави народу предъ очи ову потребу, а народъ да му притече у помоћъ съ своимъ средствомъ па да корачамо болѣ напредъ и да неостаемо натрагъ: ербо бы была греота, за наше потомство да натрагъ останемо кадъ смо мо-

гли напередъ иби. Нашъ народъ или болѣе да речемъ и ми, уживаю сво благодѣяіе свое слободѣ, мислю думи и на потребе и тронкове свога отчества подмиривати, да не остаемо у, сравненіи съ другиямъ народина онако као што самъ мало више казао за поедіне люде.

Читано у вашой Шумадинки дѣла школске комисиіе и допада намъ се яко, а найвише опомену за школу у којоіи се избображати учителя за нашу децу, но како се чуѣ да недостаю приходи државни за расходе, а у лежеће новце кои се за сваки случай чуваю, не сме се дирати, онда тешико дабемо ту школу скоро видати, а то е штега, ерѣ колико годъ година е безъ тога прошло, и колико одъ садъ прође, у толико немо у тому остати настрагъ одъ други народа, на коме грехъ на душу моего мама. Я љу баръ у толико скинути грехъ съ мое душе што самъ оно напомену, а проче не зависити одъ обштегъ договора народиѣтъ. Я мислимъ да бы требало, да началнчества при разрешаемо данка на оно опомену народъ, и да његово возраженіе доставе правительству, те да се оноі потреби притече у помоѣтъ, може бити да вестои до народа што те потребе нема, него до правительства, што народу те потребе не предаже. —

ИСТИНА.

Истина влада на небу, она осветляла землю, уселала правду, и управла светомъ. Она потврђава оно што е ясно, и обясняла оно што е тавно. Њомъ све добродѣтели достижу свое савршенство.

Истина прописуе дужности, одъ кои се нико ослободити неможе. Она е новацъ кои увекъ пролази, оризонти кога никакви обацы помрачити не могу, море безъ припаса, пристаниште безъ кораблекрушенія, цвѣтъ кои нигда не вене.

Истина е подобіе вѣчности, здравля и вѣчногъ живота. Она е раина увекъ здрава, суице које никадѣ не залази, месецъ безъ помраченія, врата које се никакво незатвараю, путь свима отворенъ.

Истина е удио исто време постављати, нештествености и средоточіе своіа сила. Безъ њѣ, крѣпость бы была слабостъ; мудрость, продазљивость; уѣреность, липазаніи; правичность, неправда; смиреность, лицемѣріе; стрійность, притворность; благодѣтельность, суята; богатство, сиромаштво; слобода, тиранство; любовь, оскверненіе.

Истина е средоточіа чему се теши, коминасъ коимъ се део светъ управла, деѣтъ противъ своіа отрова, ладниѣкъ подъ коимъ се све добродѣтели одараю, нишанъ у кои свазіѣ гаѣа, и цѣль кою мало число постигаца.

Ф. Х.

ПОШТЕНА ПРЕВАРА.

Ральіе путујући по французској доѣ у Лионъ безъ еднѣ крајцаре. Радъ е био да иде одѣде у Паризъ али ње имао да плати ни подвозъ ни свой дугъ у госталици. Нужда е најнећа науна и избретателька. Онъ узме четири мала стакленцета, и свако науни съ водочъ и мете пошло пригъ шепера те вода пожути, па онда добро запечатити, и на едномъ стакленцету напише: „Отровъ за краља“ на другомъ „отровъ за кралицу“ а на друга два напише „отровъ за принцеве.“ Кадъ съ тѣмъ буде готовъ, а онъ онда изаѣе изъ собе, а остави поменути стакленцета. Кадъ господаръ гостилице уѣе у његову собу, и онази она стакленцета, одма пошлѣ по полицію и по докторе; — кои сви едвогласно гледајући и муѣкајући стакленцета признаду и уѣбре полицію, да е то најячій отровъ, одъ когъ се неможе ни по сата живити. Потомъ Ральіа-а и све његове ствари спреме на колыма у Паризъ. То е онъ и хтео. Кадъ доѣу предъ краља, Ральіе призна да е изъ нужде морао пренарити съ тѣмъ Полицію да га само у покривенымъ колыма до Париза допрате, и за сведочанство, узме и поплѣ сва четири стакленцета и оде кући.

ДОМАШЕ НОВОСТИ.

— У засѣданію школске комисиіе прегледаѣтъ е земљовидъ (карта) Србіи, коя е Госп. Іов. Милениковичъ у рукопису предложио, и на којој е онъ више година приљжио и по собственомъ увѣреніи у искусству радіо. На истоѣ земљовиду окружіа су точно ограничена, и на свое срезове раздѣлена, главни брегови, све реке, села и вароши означене, тако да е комисија тога миѣнія, да за сада нема точнѣи земљовид Србіи кои бы се могао за основне школе поредъ Землеписца препоручити. Истѣй земљовидъ повраћенъ е да га поменути господиѣн доврши и да га потомъ школској комисиіи на разсмотрѣніе и печатно уступи. — Госп. П. Радовановичъ предаѣ е школској комисиіи на прегледаѣтъ свое дѣло, подъ именомъ: „Обита зная“ коя е по плану бив. одбора саставіо, за употребленіе у основнымъ школама, и у обште за сваку масу людѣй. Комисија одабрала е подкомисию коя не исто дѣло прегледаѣти и свое миѣніе о њѣмъ изрече. — Потомъ предаѣ е Госп. М. Спасиѣ Рачуницу, за све разареде селски и граѣански основни школа; које е такоѣ предаѣо другой подкомисиі, на прегледаѣтъ. — Потомъ е „землеписъ турецкогъ царства“ за основне школа саставіи одъ Госп. І. Гавриловича, прочитанъ у нуномъ засѣданію, истѣй землеписъ примѣнь е едвогласно, а опредѣлено награду одъ 25. цесар. дуката, нѣ хтео поменути господиѣнъ прияти, него е уступіо исту на трошакъ за печатанъ земљовида Србіи. — Далѣ, помену е

Госп. Спасић, а и сви су членови били тога мишља, да се ученицима болњим како по основним школама, тако и у гимназији и у полугимназијама, приликом годишњих испита књиге ради побуђења и приликом поклањања. Комисија изабрала је и одредила књиге, које ће бити спаком разреду сходне возрасту и науци. За то за сад узете су књиге које и друштво српске словесности издало.

— Пожаревацки сложили су се да издржавају једног лекара за саму парашу, те цркви ради сложили су се да установе један фонд од којег ће се интересом плаћати себи доктора, и као што нама дописатељ јави већ је на ту црљ скупљено преко 500. цесар. дуката.

— Други дописатељ пише нама из Пожаревца и јави нама да је читалиште Пожаревацко са свим престало. Оно је установљено 1847. године, а сад је пропало највише с тога што се брор плаћајући членова умало. Новине, књиге и остале ствари нов су припадале читалишту предаје су привирителном суду и школи. (Многи ће по овим дописима помислити да Пожаревацки старао се више за људе који стомак лече, него за читалиште и књиге, које срце и душу лече, но ми уфржавамо сваког да што се тиче просвете и вољ и напредку и читану, Пожаревац стои у првом реду окупљених места, то морамо признати, или гледали на брор уписника на књиге и на новине, или на уређене основне и приватно заведено школе.)

— Из Зайчара јавља нама да су ови дана убили онег једну белу лисицу. (Камо срећа да можете све побити.)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— У целом свету спољашњи мир и тишина влада, нигде рата, но сва обстојателства и предмети који сада занимају дипломате, тамо ако често трчањ курира, преправљањ војске уфржавају нас, да се сада највећи рат по кабинетима. Грчка ствар још не сиршена, а и ствар Швајца, а такође и Мађарске и њене бегунаца, може се успести у свако доба у европску политику, ако и каква обстојателства или разпре потребују.

— Сад Грчка стои у врло рђавом стању, политика и јогуство Лорда Палмерстона упропастила су њу финансију. Расира се повела свега око 2. милиона драхми, а сад већ износи штета грчког народа с бог енглезког блокирања на 30. милиона драхми. Државни приходи Грчке износили су прошле године на 17. милиона драхми, а ове године едва ће 8. милиона изнети.

— Многе новине говоре да ће президент француске републике дати оставку, и допустити да буде други нов избор. Ако буде тако, он ће само зато учинити то, што је сигуран да ће њга опет изабрати, и тако тим новим избором само би се већма укрепио.

— Брор књига које су само о догађајима прошле две године у Француској, Италији и у Немачкој печатане, износи већ преко 150 комада.

— До конца Јулија би ће телеграфичке линије до Загреба готова, која ће Беч, Триест и Загреб сјединити.

— На место забрањеног „Славенског Југа“ излазе сада: „Југославенске Новине у Загребу. Издаваатељи су браћа Јупани, а учредник је Јосиф Дворанић. Из приброва писмо могли закључити, оне ли се држати онога правца, којег се држао Славенски Југ.

— У безимљ новинама читамо саме пресуде военог вавредног суда, на смрт, које после цар помиљуе са вјчњим или привременим затвором у гвозђу или без гвозђа.

— Цар бечки послао је по Дру Шницеру своје портре краљу прайском, и за те велике заслуге добио је Шницер од краља прайског орден првог орла.

— У Ерделу говећа болест свирштуе у највећем степену, и люди су с тога много више у бризи него лане кад је колера была, ер се бое да ако ста болест још тако узтрзе, онда неће имати лене суе.

— Све славенске Новине фале се да ће војна граница припасти своим долежњим државицама, с њим условима.

— Управитељ Мађарске Хайнау јавио је да ће цар опростити свима оним официрима који су били пензионирани па се приватили мађарске буне.

— Андрија Шумахер учредник Генгенварта, написао је у свом затвору у тврдињи куштајну један леп роман, који ће се скоро печатати. Одатле видимо да бечка полиција затвара учреднике из велике любви к просвети, да у затвору на миру и тишини пишу књиге.

— Славенско друштво у Триесту почело је издати месечни часопис под именом: „Јадрански Славјан“, и свака свезка износи три табана месеца марта изашла је прва свезка, на истом часопису повећој части раде словиници зато већа часть и написана је словенским језиком, но има такође и српски ствари српским језиком написани само што је латинским словима печатано. Тај часопис са свим је њивжеван, и по гди што о трговини говори. Учредник је С. Рудман.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЬИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учрединъ и издатель Любомиръ П. Пенатовицъ.

ИЗДАВЪ СВЕТОСТЬ ЧЕ-
ТВЕРТА.

Београдъ 13. Априла.

{ Цена в годичн. 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 цр.

РАЗМЫШЛЯВАНЯ.

Одъ М.

(Продължение.)

Нек' пада човекъ жертва смрти,
Нек' другомъ места направи!
Цель природе е постигнута,
Нек' другъй животъ настави.
Ахъ! какавъ животъ? трулезъ тела,
Што црву дае животъ новъ,
Што землю гнои, въздухъ мложи,
По сирти то е животъ новъ?
Зарь то е безсиртѣ гордо,
Живота новогъ светлый данъ?
Што дивномъ снагомъ крепи душу,
Зарь то е златный оный санъ?
Наставит' бедно быће земно
У првобитнымъ силама,
У другой формѣ бесведомно
Ко гусеница съ крылина,
За болну душу то е мелемъ,
За тешке труде награда?
Горязне страшно, беде, муке,
Зарь то е блага заслада?
„Не душа, само тело, веле,
Опада, вене, као цвѣтъ,
По смрти тела душа с' враба
У првобитный опетъ свѣтъ;
Там' наставакъ е быћа земногъ,
Там' правый животъ сазире,
Гди струя чиста савршенства
Близъ Бога вѣчногъ назире. —“
„Изъ другогъ свѣта зарь е душа
У трошно тело слетила?
Та душа-й сь теломъ свой почетаекъ
У едно време добила;
Брь у семену лежи животъ
И лежу тела частиче
Изъ когъ топлота раѣа равна
Неяке животъ дечице.
Ту како душа првогъ свѣта
Изъ когъ почетаекъ води свой? —

Изъ материне, знай, утробе
Извире животъ мой я твой.
„Редъ тварѣй одъ найнижгъ тече
На виный степенъ до вена,
По лестви грдной даже с' горе
До земногъ Бога, човека.
На точки овай нѣе дакле
„Природне грдне лестве край,
Човеку земля првый степенъ,
Последный, печный Божий рай.
На земля савршенства нечогъ
Почетаекъ быва людма свямъ,
По смрти другъй степенъ быћа
Настае душамъ безсиртнымъ.“ —
Ахъ! кудъ се губишь заслепный
Суетомъ бедный брате мой?
Своимъ зашто празниамъ и бунцавамъ
Духъ слабый тако варашъ твой?
Бст' лества тавна у природи
Одъ тврдогъ мртвогъ камена,
До преко свѣта, преко тварѣй,
До вѣчносвѣдлогъ пламена,
Азъ свакий степенъ не постае
Одъ другогъ нижегъ степеня,
Нитъ цвѣтаекъ какавъ води коренъ
Одъ буди каявогъ камена.
Далъ умный человекъ бѣше майиниъ,
Ил' медведъ школька икада?
У кругу быћа своимъ сне расте
И пада ваграгъ снакада,
Тамъ раѣа ле гусеницу,
А ова опетъ лентира,
Одъ нѣга ле, кругъ е саршенъ,
Нитъ кось не бытъ одъ лентира.
На земля овой довршче
Сматрени человекъ леству ту,
У другомъ свѣту наставляю
Существа наша такову,
И тако далъ све крозь кругъ,
Крозь просторъ грдный свѣта своего,
Наставилъ с' лества савршенства,
А край е тога вѣчный Богъ.

Зарь само збогъ човѣка бедногъ
 Богъ неизмеримъ створи свѣтъ,
 Планете, звезда миліоне?
 То чій разумъ можъ поднетъ.

(Продуженіе слѣдуя.)

О ПРЕЗИРАНІЮ СМРТИ.

(Изъ Монтана.)

(Продуженіе.)

Све што одъ живота себи присвоивате, то присвоивате одъ общіе массы живота, и узимате на общій рачунъ. Дѣло е вашего живота, смръть себи задати. Вы сте у смрти, докъ сте у животи; ерь высте изванъ смрти, кады нисте выше у животи; или, ако вамъ е ово повольнѣе, высте после живота мртви. Но за живота увекъ сте у намери умрети; а у мртви безгранично теже пада умрунѣмъ него мртвоме. Ако сте се животомъ вашимъ пользовали, то сте се насытили; устайте мирно и отдадите куни своіой. Ако се пакъ нисте умели нѣмѣе пользоваться, то вамъ е бесполезанъ былъ. Што вамъ после еде брига, што сте га изгубили? Радъ чегъ сте га далъ задржати хтели?

Животъ посеби нити е добро каково, ни зло. Онъ е просторъ добра и зла по оному, што у нѣга положите. Па ако сте и данъ данъ само живи, то сте опять сво видли; данъ данъ рананъ е свима другимъ данъма. Нема друге свѣлости, друге поине таме. Сунце, овай мѣсець, ове звезды, овай строй, све е — овано исто, као што су и ваши дедови умрѣвали, и као што ће и ваши унуци наби.

И ако строго разсудите, то ће те увидати, да сва дѣйства и появляна моя позоритише игре вѣше одъ године дана не траю. Ако сте на теченъ четири годинши времена пазали, то сте видили, да у себи детинство, године младости, године човѣчества и вѣковину старость заключавъ. Представленъ е свершено, и ништа друго не остае, но опять съ почетка започети.

Я нисамъ научида о томъ смыслиати, како љу вамъ време прекратити. Направите и вы другоме места, као што су вама други направили. Бданость е главный стубъ справедливости. Ко се има тужити, кады су еднакой браћи еднаке капи скроне? У осталома живите коляко обете, но опять нећете ништа одъ оного времена купити, у комъ ћете мртви быти, у ономъ положено, одъ когъ се страшите, быћете исто тако дуго, као да сте јоштъ у коловозъ умрѣли.

Смрти се манъ треба страшити него ничега ако бы што манъ одъ ничега было. Вы нити треба

да се ни мртви ни живи о нѣой бринете. Живи, не збогъ того, што есте, мртви збогъ того, што выше нисте. Јоштъ выше; нико не умира пре, докъ му часъ не дође. Што времена после васъ оставите, было е толико исто ваше, колико време, коя е пре рођена вашегъ протекло, и васъ се тако исто мало тиче. Или, кады се животъ вашъ оконча, то е савашъ довршенъ. Полза живота нѣе у дужини нѣговой, но у употребленію истога. Гдѣкоя брои много године, а опять е мало живио. Пазите на ово, докъ сте јоштъ овде! Одъ ваше волѣ завися, а не одъ числа година, да сте доста живили. Вальда сте мыслили да нећете никады ономъ стаѣти, кудъ сте непрестано тежили? Знате ли вы наравъ путь, кои небы ма кудъ водю? А ако вамъ се друштво допада, не путуе ли читанъ свѣтъ онымъ истымъ путемъ, коимъ вы путуете? Не играте ли сви у единомъ коду и по единомъ такту? Има ли какіе ствари на свѣту, коя исто тако као и вы не стари? Хляде людѣй, хляде животина умру у истою тремутку, кады вы умрете. Шта ће то рећи, да напредъ нећете, кады натрагъ не можете? Висте доста людѣй видили, коима е врадо добро было: што су умрли, ерь су тѣмѣ великой неволи своіой край умчали? Бете ли пакъ кога видли, коме е при томъ зло было? И тако е заиста врадо чудно, оно проклятии, што ни изъ собственогъ искусства ни почувано не знате. Зашто се далъ, човѣче, тужишъ на мене и на твою судьбу? Чинимъ ли ти неправду? Да ли си ты господаръ наданомъ или я надъ тобою? Башъ и да ти се нису године направише, твоей се животъ направио. Малый е човѣкъ, читавый човѣкъ, као и наравъ великій. Нити се човѣкъ нитъ животъ нѣговъ на рифъ мери.

ОПЕШЪ НЕШТО О НАПРЕДКУ.

Наше Друштво Србске Словесности, да има наравъ фондъ на своемъ расположенію; могло бы несправлено болъ напредовати, у своемъ предпріятію; него што до садъ и садъ напредуе.

Нѣгово е поглавною опредѣленіе, да изобразана и у совершенства языкъ народни, а то се немозе постигнути нѣновимъ измишляваніемъ Србски речи, нити усваиваніемъ странни нити съ прероденіемъ съ туѣи языка. Совершенство нашегъ языка треба тражити у нашемъ народу, онъ наиболъ и найчистѣе говори свой языкъ изнузиманои неке стране речи кое е усвоено, онъ наиболъ може дати право Србско названіе свакой ствари кою нѣе пре видю и за кою незна како се зове. Одъ ови љу само еду да наведемъ, и то пушки безъ времена коя съ напсомъ пали, и кою европейцы перкусіонъ зову, онъ ю е назвао „Самокресъ“ кудъ ће лѣшше и опредѣлительнѣе него то? Осемъ того, у нашемъ народу има небревно число србски речи, за

ков наши учени незнаду, а те бисе све врло по-лезно могле употребити у нашемъ книжеству. Но те се речи немогу купити преко писамъ, но требало бы да езиковски изађу у народъ по свимъ окружјама, па да проведу тамо по две по три године поселима међу народомъ. Да буду међу њима у свако доба одъ године у свако време рада польскогъ, планинскогъ и кућнѣгъ, и у свима торжествима, неселма и жалостима, и да чују све речи кое народъ уразна времена и при разнимъ случајима, потребама и пословима употребљава, и те да попишу па после кадъ се скупе овде, да представе езиковскомъ друштву, па оно да њи подобително сложи уредъ по свомъ искуству и да њи уведе у употребленіе. Овимъ бы само начиномъ врло скоро дошли до пожелане цѣли у изображенію народногъ языка. Но за ово се обе трошна плазанимъ и стои те се не свршава, и сие оставио натрагъ.

Ј ово съ тимъ намѣренѣмъ нашимъ, да ставимъ народу предъ очи потребу за његовѣ душевни напредакъ, може бити да ће намъ се пожелателно одавати, аколи не, а оно алачито неће насть ни кривити што га ми на његову полузъ опоминѣмо, онда ће бити његова кривица што остае натрагъ одъ други народа.

Ако надъ будемо срећни да ово буде, онда неки ми нико незабира измачително окружити, по којимъ бы имали ови учени люди или него по свима и свуда. Брѣ у свакомъ се налази по нешто важно што у другима нема, па дане и међу самимъ Властима у њиховомъ езику, налази се тако лепи србски речи, кое ми у нашемъ языку немамо. Ј самъ све то очима видіо и ушима чуо. —

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— У засѣданію школске комисіе предложіо Г. Матићъ, да се брзоуке Штице покойногъ Нисдора съ некимъ малымъ преименѣмъ за лакше наученѣ и познаванѣ писмена у школама основнимъ употребе. Комисіа на то предложенѣ заключила е представити Попеч. Просвѣщенію, да се савъ брой брзоуки Штица као у свомъ роду *най-нужније* изобретеніе са 15. ц. дуката одкупи, и за даљъ употребленіе и усавршенствованіе остави. — Г. Хришћѣ предае у вараѣну рачуницу за основне разредѣ, кои е предата подкомисіи на прегледанѣ. Потомъ држале су различне подкомисіи своя обична засѣданја, у којима одѣљенима сви членови комисіе готово свакі данъ засѣдава и раде.

— 9. т. м. држело е Друштво Србске словесности свое редовно засѣданіе, у комъ е изьяво желю да е се радъ уписати у исторично одѣленіе, и да ће у истой струки радити и писати. — Прочитано е писмо Г. І. Балучића, съ којимъ е спровео Друштву неко-

лико стари и редки србски и славенски књига изъ поклонѣ — за тимъ предана е една стара рукописна књига, подъ именомъ Стихологија коя е одъ некогъ свѣтеника юнѣт 1736. год. писана, и кою е Гос. П. Алексѣвићъ друштву поклоніо. — Будући да изъ многи удаљни Србски крајева често траже књиге кое е друштво издало, и да не бы вавѣмъ такова потраживанја или прилике морале до засѣданја чекати, то е друштво оцуномоћило подпрѣдателя и назначел да могу друштвене књиге при свакој прилики коя се на њи обрати у свако време разшиљати и продавати, и о свему томе при свршетку године рачунъ друштву давати. — Потомъ, по желји свою членова, рѣшено е да се одако засѣданја у разне дане саизваю и држе, каковы выше времена могло се на договоранѣ употребити. — За тимъ, видивши друштво, да има доста предмета за Гласникъ, заключило е: да се што пре рукописи у печатно предаду, а да се забудући Гласникъ предмети спремаю, како бы съ тимъ наоднадили се оне године у којима сѣбѣ разны обстоятелства Гласникъ не изашао.

— У Београду човекъ нудъ се годъ мание срещне или Бозаѣно или Алзарио или Кокичара, кои тамо ано лете и свани свое продае и ваче. Кадъ човекъ срещне њакогъ одъ 30. године, крупна, яка, здравъ, кои држи у руцѣ тестіо и носи те вазданъ по пару по две продае бозе, мора сваки помислити како овај и одкудъ овај може са тимъ да живи. А особито надъ человекъ себѣ представи да о ни оставе своју земљу и жену и децу и путую по 14. дана докъ дођу доцѣ, па шта овде раде? — продаю вазданъ по пару кокица и бозе. Не бы никакво чудо было надъ бы то чиніо еданъ или двоица, али съ тимъ се забавља близу 200. душа, кои по већој части изъ старе Србије одъ Прилипа и одъ Охрида долазе. Они лепше и безъ едне паре дођу у Београдъ, али надъ се на излазѣ врате иду на коњма и свакіј по неколико стотина, а многи по неколико иллада гроша изъ Београда понесе. Садъ многи ће ради бити да знаду, како се богате, и колико продају алве, бозе, или другогъ чега? — Кадъ бы назвали да за годину дана та наша стара браћа а землицу краљѣвѣ Марка узму за саму бозу преко 200. и словомъ велимъ двеста иллада гроша, то бы онда было илогитно не понатио и тешко бы каже но веровао; зато ћемо по реду све разложити и свакогъ кои е любопытанъ предъ очі ставити, и онда свакіј ће видити и веровати да е тако: — у Београду има кое на дорѣолу кое у граду и на стамболѣмъ свѣта 18. дућана кои праве и продаю бозу, свакіј тај дућанъ има по 4. момка кои разное и продаю бозу, то е 72. момка, свакіј тај моманъ прода 4. тестіа за данъ, то е 288. тестіа, свака тестіа има по 4. оре, то чини 1152. оре за данъ, свака она продае се по 20. пара, и одкудъ сѣдѣе да Београдъ за данъ 576. гроша саме бозе попије, кое на годину износи 210.240. гроша, нерачу-

наюћи ту и онај дућан на делаској чесми кои прави и продае само у својм дућану а не разноси по пароши, то е господски базари. Многи ће ради бити да знаду ко купуе ту киселу бозу? И то ћемо имъ казати. Многе куће турске, еврејске а и србске погоде на спавиј данъ по една или више тесѣја однесе имъ се, кои за ручномъ и после ручна еднако пию место пива, и много радије пию одъ пива. По томъ кои годъ бошнякъ дође онъ неће отаћи док неће бозе, а особито много пию бошняци лаћари, и често ће човекъ чути да се изнећ себе фале да е пуну тесѣју попио бозе, по томъ много пию низами, и друга сиротиња. И то е чудновато да зими више се продае него лети, ер лети досеко воће и млеко. — Овде смо само говорили о бози, а тај свавиј дућанъ продае и аџу, юнице, салепъ и кисело млеко, одъ чега се много више знади новаци. Они кадъ се врате на вилаеъ тамо су у великој чести, и тамо су оне куће на гласу изъ кое е дошао когодъ да онде вице издани: „кокица, кокица.“ Они обично се фале тамо, да му братъ, стрицъ или рођакъ чашу у Београду тргуе. Они овде држе свое скупштине и договарају се, и често говоре, да е негда Србија била у њиловомъ вилаету па се овамо доселила. Њиловъ езикъ много е ближи славенскомъ языку само што е одъ други а особито одъ грчкогъ и турскогъ языка наиваренъ. О свему томе, као и о њиловымъ обичајима, и о њиновомъ тамошњимъ и овдашњимъ животу, и о србскимъ стародревностима како они причаю преповедаемо другиј пунъ обширне.

— Многи ће ради бити да чују, шта би одъ оны тримесечни књига, и одъ загонетия? Ето шта би: Кадъ смо обећали мы смо рачунали сва уми сана имена па Шумадинку, и тако видали смо да ће се моћи изапати съ трошкомъ на край, но нисмо изузимаи оне кои сбогъ различни узрока неће или немогу платити, нити смо могли предвидити ову тешкоћу у скупљаню новаци. Многи мисле „лакоћу платити, шта ми е то три четири францика,“ а неки мисле „неће му ништа бити ако му и еданъ неплати“ тако наъмъ гди кои скупители аџилю, но неба часть радо би и у свако време платили и новце послали кадъ би имали прилике. Само изъ два окружна места што смо подпуну одъ своју погодношню предплату приими, а изъ други своју една е часть само платила а три части платиће по првој прилици. — Сады о овомъ празнику биће доста прилика, кое ће позавити изъ окружны места овамо, зато учтиво молимо свакогъ оногъ г. уписника кои зна да не плати, да скупителю погодношню цену преда, ер ње право да сваке по године учредникъ узавне на коя па да иде изъ вароши у варош да купи вересю. — Далъ и то морамо напоменути, да су многи одказали држати Шумадинку само за то што неки кои нису преунивер-

рани свагда узму и одпечате млађиј чиновника и пошто ии два три дана читаю, онда текъ дође у руке онымъ чие су. На то е се прегушило и учредничество србски новина. За то молимо најучтивије да нико недира у оне новине кое нису на њга адресирани, тога ради највише и знаљмо у окружиу у завитку и значаење. Ђр при таквимъ негодама губе волю и они кои читаю и они кои пишу. — Многима не адресира се уредно, за кое молимо да се претрпе јоштъ за кратко време, ер и томе е узрокъ поздно плаћањ предплате, те тако јоштъ нисмо могли адресе печатати. Одавде могу читатељи сами видети, али намъ могуће књиге свака три месеца; а загодетке свакогъ месеца на поклопѣ шилати, но и кадъ смо обрели казали смо: ако се предплата до конца месеца Фебруарја скупѣ, а ово е садъ половина Априла па ни пола јоштъ не скупљамъ, далъ и то смо онда казали: Да безъ новаци своју рачунају сума е: ништа, то и садъ нажемо. Сады овај говоръ закључићемо съ речима госп. Малетића. „Ко изъпревеликогъ родолюбѣа често штегую, мора најпосле банкротирати. Врата родолюбѣа отворена су свакомъ, нити е ово собствености само списатељи већъ целогъ народа. — Рука руку мѣ, а образъ обадве. Видићемо оне ли остати когодъ съ неумивенымъ образомъ.“

— Изъ Валѣва аџилю намъ: Госп. Гал Дабавъ пензионирани членъ врховногъ суда престаѣо се 5. т. м. после седмодневногъ боловања, и после оцела изпраћењ е одъ своју чиновника и обштинара валѣвски у најблишњој парадѣ до куле, гди му е данъ чиновникъ слово говорио, одатае е тѣло покойника на кола метуто и у село Докирѣ одишено, гди е такође био одъ свештеника и скупљни његова пристойно дочекањ. И при укупу говорю е практ. началичества слово у коь су споменуте заслуге и многогодишња служба покойника.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Бану Бачићу поклоню е царъ у маџарској еданъ велики спалукъ. (Сва се садъ желя славена изполни.)

— Многе новине пишу да е у маџарскомъ рату 50, хиљада сами коя сатрало се. (А пољско е люди погинуло, то јоштъ нико не рачуна.)

— У Маџарској опетъ е лутрија уведена. (Ко ли ће е садъ извући!)

— 1. т. м. у највећој парадѣ и народићмъ весело дошао е Папа у Римъ. То е онај исти когъ су дане съ каменѣмъ гонили, то су они исти кои су га дане гонили. Само се време променило. Но ипакъ при улазку у Римъ пуцали су изъ неке машинне на њга.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенатовъ.

Изданъ съинотъ Че-
торта.

Београдъ 20. Априла.

{ Цена 6 годичн. 8, по-
год. 3, а ни три мес. 2 ц.

РАЗМЫШЛЯВАНЯ.

Одъ М.

(Продужение.)

Почетакъ кадь е овде душе
 Преправна тамъ за болъи данъ,
 Насишче зашто у коленцы
 Уснава навекъ смртный санъ?
 За другій животъ светь и другій
 Преправне камо прве ту?
 Преправке камо у дивляку
 Подобноиъ зверу и скоту?
 На нашто, пыташь, способности
 Човеку нашто таканъ даръ,
 Да земльомъ влада, мери мора,
 Прелеће духомъ земный шаръ!
 Да чуда ствара, мери сунца,
 И дозна сзезу светона,
 Предскаже точно уштрбъ сунца,
 Управляя силоиъ громова;
 Да позна Бога саздателя,
 Ныгову мудрость, благодать, мошь,
 Заръ све те даре, мудрована,
 Да нитомъ сбрыше, гроба ношь?
 Ко вечности мери законъ светый,
 Когъ придржана е вѣчный Богъ,
 Познае къ савршенству тежи,
 Заръ нѣ вечности даръ за тогъ?
 А нашто ичели способности,
 И нашто добру чуждый даръ?
 Па нашто птицаиъ та нештина
 И пѣане песне сладкій чаръ?
 Одъ слабогъ мравна до човека
 Постояиъ сила лествица,
 У свакомъ сила соразмерна
 Определениъ частица.
 У свету све е савршено,
 Све има была свога цель,
 У другомъ што е нагонъ сильный,
 То й уму нашемъ полеть смель.
 Све одговара споме концу
 И свакомъ быбу сходна мошь,

И едно съ другимъ скончано е
 К'о съ давномъ светлымъ мряа ношь.
 Такъ бесполезанъ нѣ мравакъ
 У прау нити слабый крикъ,
 И животъ рани бела течность
 И сокъ, и топла, ладна кровь.
 У свирни нужна танка-фрула
 И нужданъ дивный виолинъ
 И грочна труба съ бубинъ дасъ
 Сагласю целомъ сладкій чинъ.
 Предъ закономъ е вечныйиъ равно
 Створенъ цело, свана тварь,
 Изъ руке вечногогъ проишчате
 Створенио целомъ раванъ даръ.
 У ланцу дакле нѣ человекъ,
 Створениа тирфа верига,
 Одъ приа мравна, или лава,
 Па каю хоцешъ мери га.
 Гди с' оку мутномъ непостижанъ
 Подиже виныйиъ сила домъ,
 Ту человекъ к'о и крикъ и мравакъ
 Бунце была пѣать и ломъ.
 Одъ страшне надгромонове нatre
 Тамъ пуца пропасть грми адъ,
 У пропасть страшиу руши с' грозно
 И человекъ съ црвомъ, брегъ и градъ,
 Тамъ бурна рена шумомъ расти
 И хукомъ страшио рони брегъ,
 Гди съ гора! стрми плюсаяиъ шуми
 У потоки стопаиъ спущита снегъ;
 Нагромилаиъ, страшиоу сили
 Одолѣт' немоче бава,
 Нештедно топи, руши, дави,
 И люде мраве, све и сва.
 Кадь едно друго подпознаже,
 И едно с' рафа изъ другогъ,
 Кадь сва створениа безъ разлече
 У одной мери любви Богъ;
 Ту камо дачного оданчиа
 Съ поимъ се людскій горди родъ?
 Заръ мраву животъ сиртъ да рафа
 А намъ безсмерт' вечныйиъ плодъ?
 (Продужение слѣдую.)

О ПРЕЗИРАНО СМРТИ.

(Из Монтана.)

(Ковачъ)

Хиронъ одбацио е безсмертје, каџь е за условъ съ нѣкимъ сполчана одъ отца своѣго разумено, коѣ е самъ Богъ времена и травяа быо. Представити себи, истини сходно, како бы безпрестанный животъ човѣку несноснѣи и теготинъ быти морао, него онаѣ што в, кои самъ му я дала! Каџь небысте, вы люди, смрътѣ имали, ны бы есте не непрестано посовали, што самъ васъ исте лишала. Съ добрымъ самъ обозрѣнѣмъ мало и горчине съ нѣмъ понешала, да бы васъ смела, да небы, каџь бы познали, како е уживанѣ нѣко прѣтно, за нѣмъ сувише и непредосторожно грамзили. Да бы васъ у ову умереность поставила, као што одъ васъ желали, да онъ одъ живота, ни одъ смрти не бегате, а самъ обое, сладко и горко едно съ другимъ разбавила. Я самъ учила Талеса, првотъ нашегъ мудраца, да е живити и умири равнодушно. Збогъ того е онои, кой га е „зашто пытаю не умире?“ врло мудро одговорилъ: „Управъ зато небу што равнодушно.“ Вода, земля, воздухъ и ватра, покрай други сѣ ставляющи частѣи ногъ строя исто су тако орудѣя твоѣгъ живота као и смрти. Зашто се плашишь послѣднѣгъ дана живото? Онъ ни еданъ данъ у мерило слухи не меће выше него свакѣи одъ остали. Последнѣи коракъ не причинява уморъ, онъ га само показуе. Сви дани иду къ смрти; послѣднѣи до нѣ доѣ. Видите, люди, овако гласе науке и мудрости матери наше природе!

При свемъ томъ често самъ размышлявао, одъ куда то бива, да намъ се смрътъ у рату, или вѣ на насъ самы, или на другомъ прѣстѣли, безъ свакогъ сравненѣи маиѣ страшна чини, него у нашимъ кућамъ; иначе бы была воинства наша само гомиле лекара и акушери жена. И будиши е смрътъ у вѣкъ и свуда една и вѣта, зашто е землѣдѣлцы и други одъ найниже класе слободнѣи предсѣгаю него други? Я држимъ да су узрокъ того: неутѣшна лица и стравоитѣ наредбе, коима е окружана, и коѣ насъ нѣмаа страшне него сама смрътъ. Нѣкѣи сасвимъ новыи начинъ живота, плачь матери, су-руге и деце: посете косутѣи и прогнѣи особа: о-во насъ стоище блѣде и неутѣшне слуге, врачна соба, горѣе свеѣе, лекарица и свѣщенницама окруженѣи иречѣтъ, саювана око насъ све што е страшно и ужасно. Мы вѣкъ видимо себѣ у мртвачкомъ сандуку и у гробу. Деца се и одъ сами свои любимаца страшне, каџь и о-вако преображене виде. Исто е тако и съ нами! Треба намъ, како стварма, тако и особама ларне скинути. Каџь оне нестане, онда не палажимо ни што вище, ни маиѣ подъ нѣмъ, до управо ону исту смрътъ, кою еу мало пре кулѣвнѣи слуга, или проста слушница неустрашно на сусрѣтъ изили. Нека е благосло-

вена смрътъ, коѣ за сва ова преправляни и наредбе времена не оставяа.

Б. Малетскѣ.

ПРОМЕТАЙ НОВАЦА МЕЖУ НАРОДИМА.

Што се годъ више новцы межу народомъ промѣну и иду одъ руке до руке, съ тѣмъ е све вѣща полза засавъ народъ во обще, и за свакога по насобѣ, ерѣ онда купующи еданъ одъ другогъ сваки свое потребе новацъ иде одъ руке до руке, и дае способъ свакому да може свое потребе повседневно подмиривати.

Напротивъ каџь новцы леже у земльи, или у сандуцѣи каџь приватни люди, или у царскѣи касамъ, онда се не промѣну и не иду одъ руке до руке, и тако сваки осеѣа оскудицу и неможе свое потребе да подмируе. Ово су изображене и мудре државѣ давни и одавно примѣтили, па каџь виде да су се новцы у државѣи и приватне касѣи покупали, они онда праве разне потребе земальскѣ, уграваваю землю съ путовима, свакогъ рода, праве заведенѣи трговацна и экономическа, и троше новце, само да се развиу по народу и да народъ нестри оскудицу. Нека наведемъ онде кои примѣры о тому:

У Русѣи има заведенѣи царско, коѣ дае приватнымъ людямъ новаца у заемъ и до 25.000, r на сигурно ество, а онаѣ му плаћа само интересъ по 6 на сто на годину, на тѣмъ начинѣмъ за 36 година „а садъ веде да су спустили на 22“ исплати и савъ дугъ, и нѣ ништа више дужанъ, а то царско заведенѣи опетъ съ тѣмъ наплати се и за капиталъ и за интересъ на нѣга, па юмѣтъ и за интересъ на интересъ. Дакле оному е толѣку гдѣи помоѣтъ учини, а себи башъ ни наймаиѣ штеде.

Колико е англиско царство дужно, оно неби могло исплатити свой дугъ, да скупѣи све новце одъ своѣи царства кои су начинили одъ како е свѣтъ постао па до сада, акамоѣи само са своимъ, па опетъ сви они кредиторѣи су сигурни и сваки може свою облигацию продати каџь годъ оне и узети новце, ерѣ држава плаћа интересъ на онаѣ капиталъ не по 6 него само по 2 $\frac{1}{2}$ и по 3 на % за годину па люди кои немаю у шта да улажу свое капиталѣ, купую таково облигациѣи и у займаю интересъ држиши се горѣи рускогъ рачуна да не за неколико годѣи съ тѣмъ интересомъ наплатити и капиталъ и интересъ, и интересъ на интересъ, а покрай того зна да може свою облигацию продати каџь годъ оне и узети новце, и наипосле, каџь бы царство пропало и неби могао на платити, ништа га и нешита, онъ то држи да е отечеству дао, а англиѣи особито жертвую и приносе за полазу и потребе своѣи отечества, и зато су тако да-лено и дотерали.

Кады се дакле узме да су и све облигацие и полнице новци готови, онда се може мислити колико у енглеаской новаца има и да се ту непрестано троши на коз канва за веденія и путове и у крашењя па даже и на кляшества само да се новци међу народом промеху и да люди не трпе оскудицу.

Ето како изображене државне и одъ артия праве новце и даю иъ прапу важность, само да се вине новаца промехе међу народомъ. А ми и оно готово што и мамо, едни затворамо у сандуке, други закопавамо у землю гди намъ већа часть и пропада и нигда выше бела свста невиди ако ко случајно не наиђе на нѣ да иъ ископа, дакле ми сами препяствуемо прометай новаца међу нама, ако намъ по са стране неда други на наше земальске производе. Но нѣ намъ ни замерити што тако чинимо, ербо ми немамо ни едного одъ вышеречени заведенія съ коимъ бы се могли ползовати, а нисмо иъ могли ни имати еръ знамо како смо до юче были, па иъ неможемо ни садъ имати, еръ нема ко коды насъ да таковыиъ дѣломъ управля, а зашто нема, ето зато што смо све оставили одъ други натрагъ. Но оно што нѣ было до садъ може быти одъ садъ, само аймо напредъ и неостаймо натрагъ. Неможе се све на еданути, али негеба ни на едномъ месту чамити, зато напредъ за светомъ паће мо и ми макаръ и доцнѣ стибѣ до цѣли.

ИСТОРИЯ БДНЕ НОГЕ.

Сантани, председателю республике у Мексики, одбѣ толь едну ногу у бятки. Иггови сограђани, у найрехме торжеству и паради саране ту ногу свогъ председателя на найлешнемъ месту у гроблю. После краткогъ времена миръ наступи, и мексиканцы не само да промену свогъ председателя и да га протераю изъ свое республике, него юшть ископаю иъгоу ногу, и съ найлешнимъ безчестіемъ и клятвою и прозвонимъ пренесу е и закопаю подъ вешалама. — После неколико година ударе Сьерри американцы на мексиканце и оны позову свогъ старогъ председателя опять, оны дође и одбѣ Сьерри американцы, онда иъгови сограђани ископаю иъгоу ногу изподъ вешала, и са звоняемъ и пуцывомъ топоны, и съ литіемъ у найвећей паради саране опять исту ногу на свое старо место. — Да е тай председатель живію юшть десеть година иъгоу ногу юшть бы баремъ дванути ископавали и закопавали. (Онакомъ ногу у свакой исторіи има много.)

СХОДНО СРЕДСТВО.

Бднѣ жене была су деца свагда плачна и не-весела. Бднѣ запыта е: „За Бога господ, што су наша деца свагда жалостна у бутлиива“ на кое о-на одговори: „Ни я сама незнамъ, я иъ сваки данъ

непрестано пекумъ и тучемъ да бы иъ одъ тогъ о-лучила, и мало развеселила, па ништа.“ —

ДОМАШНЕ НОВОСТИ.

— Садъ можемо за цело нашимъ читателяма явити, да е иъгова Светлостъ князь, оны дана под-писало уредбу покоійей ће сии чиновници униформе правити и носити. Иста уредба одна ће изайти.

— (Пандирало 1. Априла.) У вароши Пироту — 12. сати одъ Ниша — едакъ дервинъ ливо е по кафанама говоріо: да е турска вера најгора; што су турци сами иштапъ погазили и по иъму се невадаю, него да е вера христіанска боля. — Овогъ дервина затвори заповедникъ пиротскій, и по пресуди, коя е у Цариграду потврђена, буде истый дервинъ у реченой вароши у сонаку стам-бод-махали ливо посеченъ. (При таквомъ случаю раба се то пытайъ: На' е тай дервинъ полудио, и-ли се опаметіо?? —)

— У засѣданію школке комисіе држаномъ прошле суботе, заключено е, каква ће быти одяко Терминологія Рачунице. Затымъ подкомисіа, коя е за прегледаиъ Рачуница одређена была, поднела е извѣстіе свое о Рачуницама Г.Г. Филипа Христіяна и Милована Спасића. Рачуница Г. Филипа Христіяна, разборитымъ и яснимъ сагомомъ израфени, одобрена е као школска књига, изъ кое ће деца учи-ти. По иълико подкомисіа, дѣло е ово тако начи-иъло, да човекъ по иъму и безъ учителя може на-учити рачунаиъ. Рачуницу Г. Спасића, такође под-комисіа али выше као унестуе за учителя, коимъ ће начиниомъ деца Рачуницу предавати препору-чила. Комисіа е заключила предложити да се обе рачунице о трошку правительства печатаю прва као правила за ученіъ һава а друга као руководство и толкованіъ за учителя. У име награде рѣшило е комисіа, да се за сваку рачуницу по 10. дук. дес-даде. — Г. Спасићъ уступіо е свою награду на печ-атаніъ земљовида Србіе. — Досадъ е комисіа школ-ска већъ седанъ школки дѣла одъ иъны членова израфени прегледала и одобрила. Скоро сна ова дѣла већъ су се почела печатати: а съ концемъ оне школке године, сна ће быти готова и напе-чатана.

— Књиге Николонъ Бонапарте и Песме, не-могу се выне выди на продаю добити, а пренеу-рантима свима послате су како у Београду тако и у окружјама, кои не' изводе што пре новце по-слати.

— Г. Аниѣ Медовић, Докторъ Медицине и Физикъ, окруживъ пожаревачкогъ послао е Друшству Србске Словесности као његовъ чланъ, карту окруживъ пожаревачкогъ, специјалу или такоу на којој се свако село свакѣй потокъ и брегъ точно назначенъ налази, коју е онъ крозь свои 7 до 8 година одако е љкаръ истогу окруживъ, саставио, а оне године израдио и тако вешто и прекрасно својомъ рукоу начертано и исписано, да свакѣй тай његовъ посао на први погледъ за изрезану и печатану карту држати мора. Къ томе е сачинио и обширно описиванъ пожаревачкогъ окруживъ, а же ли да све то Друштво Србске Словесности као прилогъ одъ њѣга на светъ изда. Свакѣй кон е годъ ову карту видѣо, похвалио е ово дело и важно дѣло Дра Медовића, а и цело друштво занеста не га у првомъ идубемъ засѣданію своѣмъ съ радощу приѣмѣти, ерѣ овако полезный и изредный трудъ сачинителѣвъ занеста заслужуе, не само похвалу и благодарностъ него и награду, којомъ бы се и самъ Сачинителъ къ дальоу дѣятельности на пользу просвете србске ободрѣо а и другѣмъ на подражаванъ побудѣли. Оно не намъ быти прѣва Србска Спеціална карта, точна, исправна а и дело начертана, на кою се ослонити можно, ерѣ су скоро све до садашнѣ карте земаљи къ турской државѣ принадлежеће, (изузимаюћи вальда само вѣшше земаљи) пуне погрешка, но ова ако и не математичкѣ савршена, али е за цело такоу најближа, колико се то естъ ово эмпиричнѣмъ начинамъ и мерѣнѣмъ растоѣна на сатовѣ хода, дакле безъ геометричкѣ и тригонометричкѣ дѣланѣ постигнѣ две. Карта ова са принадлежећимъ къ њоу дѣломъ много не подмочи точно познаванъ нашегъ србскогъ отечества, и заслужуе да е свакѣй изображенный Србинъ има и проучи; мы само то срдечно жељимо, да што пре на светъ изѣйе и да скоро дочекъ себя подобне другарице, специјалне карте остаѣмъ предѣла и окружѣя Србіе.

III.

— На представленіе Попеч. Финансіе поставѣнъ е Архиваръ Попеч. Фин. Г. Стев. Янићевић за казначея окр. Смедеревскогъ.

— Херманъ Шлезингеръ докторъ медицине представіо се после дугогъ болованѣ.

— Изъ Ягодинѣ лѣляю намъ да е тако една овца огнѣнѣа четворо глѣнѣца.

— У Београду то е најновиѣ да ѣурѣвѣ данѣ дође а ускрѣа јошѣ нема.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Пролѣће дође, и свуда се миръ подпуны одржао, мало по мало све се повраћа у свое старѣ корито. Све се више и више стишава. Предво-

дители немира разѣлиа су у све чѣтири чѣсти света, а революціонѣрне новѣе по свѣмъ краѣвѣма умерѣнѣ починѣ да нишу. Дипломати Европѣ продужуѣ даль свой путъ политикѣ, на коу су были у почетку 1848. годинѣ стали, само што садъ све што раде съ вѣшнѣмъ искуствомъ раде, ерѣ прошѣе две годинѣ были су за њѣ и да све будуће велика школа. Владѣтели повраћаѣ се одъ своегъ страѣа, и спремаѣ се са сваке стране да могу у свако доба одпоръ дѣти тековнѣмъ годинѣма. Они су садъ у највѣоѣ слози, и небоу се споѣлиши неприѣтели и нападаѣи,

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

— 1848 и 49. годинѣ нису никакѣо чудо у обшѣитѣ исторіи. У свакоу веку ако не више а оно баръ танѣе две годинѣ могу се наѣи. Само што су неке разлиѣе у узроцима и наѣбрама. Одавнѣ е казано да ништа нема новогъ на овомъ свету, све се стара догаѣан у новѣмъ аѣлиѣма представѣли, све се стара исторіѣ у другѣмъ или онымъ истѣмъ народѣмъ съ новѣмъ именѣма понавѣа. — И досадъ су Тѣліѣни и Маѣдари бунѣли се противъ цѣрѣва аустѣрѣски, и до садъ су Франѣузи имѣли репубѣлику; и до садъ су се Немѣцы меѣ собѣмъ клѣли и туѣли, и у обшѣе и досадъ е све было и бывѣа што е вѣшѣ еѣдѣнѣтъ было, то су истѣ народѣи коу играѣо свое старѣ роле, само су другѣ именѣ ѣѣнови предвоѣдѣтели. То су све старѣ сѣне коу се у тоѣ великоѣ драмѣ или комѣдѣи свѣтскѣ исторіѣ съ немѣмъ променама повтѣрѣваю. Немѣцы садъ опѣтъ зѣву изѣбанѣтелѣмъ Герѣманіѣ оне коу су на њѣ изъ тоѣвоу пуѣдали. Франѣузи заѣраа више ѣѣновъ марсеѣлѣгъ. Тѣліѣни слаѣе Раѣдеѣкогъ противъ коу са се до юѣе туѣли. Римѣли паѣаѣ на колѣна предъ ѣѣновѣмъ свѣтѣмъ отѣцѣмъ, и любѣ ѣѣнове аѣлиѣе и зѣмѣлю гдѣ стаѣ. Маѣдари правѣе готовѣо благодарѣтелѣне адресѣ ономъ истѣмъ цару коу су се торѣшѣвенѣо одрѣѣли были.

— Многе новѣе говорѣе, да не Лѣмартѣнѣ изъ Парѣза преѣо Бѣча и Бѣограда у Цѣриградъ, а одавнѣ на свое дело и весѣло польско добро, коу му е Суѣтанъ поклонѣиѣо пуѣтовѣти, гдѣ не послѣдѣѣ часѣве своѣа живѣота у миру провѣсти.

— У Бѣчкоу увѣтѣла е войнѣодско-аустѣрѣиска влаѣсть чѣтири ѣыгѣаниѣа сѣ два медѣвѣа, при коѣма су наѣли писѣма маѣдѣрѣски бѣгуѣнца. ѣыгѣани су одѣма повѣшѣани.

— Одъ юѣе е ступѣи у дѣѣство аустѣрѣскѣй ѣѣничѣй законъ, а такоѣе изѣшло е и цело одавнѣо очеѣкиѣано устроѣеніѣ. И каѣдамо се да не Аустѣрѣи опѣтъ поѣстѣѣа *благѣословѣно и непоѣколеѣимо* царѣство.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Уредникъ и издавателъ: Любомиръ П. Ненадовичъ.

Издае савога Че-
ртврта.

Београдъ 27. Априла.

(Цена в година, 8, по-
год. 3, а на ери мес. 2 пр.)

РАЗМЫШЛЯВАНЯ.

Ода М.
(Продължение.)

Та духъ е великъ у човеку
Существо просто, вѣчна нощъ,
Што теломъ влада, развѣдрала
У царству ума таму нощъ;
Што светлу любви добродетель,
Положе страсти границе,
И нѣгонъ силный утишава,
До Боже с' дикое лестнице;
Ода тела нешто особито,
Што навекъ мысли наставляя,
И тѣд' кадъ сакала изгубляе
Човеку силе понавляя.
„Што части неца, неможе се
Разтворитъ, великъ, никада,
Нитъ Бога благодѣй допущае
Да с' духъ увидишъ издадъ.“
На кадъ е духъ у нама печанъ,
Одкуда у люда разлика
Могучѣста, разны способностѣй
И дара тако велика?
Высиреностъ, оу умѣ силе
Койомъ се дѣла *Кингъ* и *Крукъ*
И *Мондесонъ* и *Фиге*, *Халлеръ*,
Ты зашто неманъ, твой нѣ другъ?
Зашт' другѣй не постиже тайну,
Но управъ *Негтонъ*, *Коперникъ*;
Лапонцъ зашт' не дикое умомъ
Безсирный себя почетникъ?
Заръ нису людскѣй равни дуси?
Заръ савршенство нѣ цель
Свѣмъ сирнымъ людама една, обща,
И полетъ духа свакомъ смель?
Лапонцу два су изидна века
Да свинке *Канта*, забуну;
Заръ цель е овогъ много близка
Нег' овогъ сирнымъ савдуну?

ПУТОВАНЬ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Друго писмо.)
Любезный пріятель!

Ево ме готова да опетъ мрѣке продивяимо,
писамъ ти ништа одавно писао, и ти нештъ се чу-
дити може бити куда самъ се адео, и зашто ти се
ни одудъ невламъ. Писамъ ти имао шта писати, а
ти добро знаишъ да мене ништа горе не мрани него
писати писма онда кадъ немамъ шта друго да пи-
шемъ у нѣма осимъ да самъ здравъ и живъ, и по едно
свонпарно поздравль, а мое прао писмо узданъ се да
бе ти доволно доказателство бити да ни самъ лень
на писаню. Я кадъ путуемъ прао радо о спачему
пишемъ, еръ на путу сваки данъ излазе нови пред-
мети предъ ме, и свакогъ мѣрана отвара се полъ
новомъ разговору, и новимъ мислима: при свакомъ
догађаю рабамо се нова чувства. Путовањъ, то е
наилепша школа; аа' после своѣ школы, еръ
ниче, кадъ бы человекъ неприготованъ и само
пао ветаръ путовао; могао бы се уподобити
издралонина и ластама кои наилепшие земль пре-
дете безъ никакие друге ползе осимъ што се у-
плоче одъ мрза у топаѣ земль. — Човекъ
кадъ путуе треба да се при свачему ономъ задр-
жи нито на томъ нѣгонотъ путу изае предъ нѣмъ
нао нешто ново, непознато или не обично. Човекъ
на путованю често ваиже на такке обичае коима
се чути или смее но кои обичаи онде гдѣ су, нису
ништа чудновати ни смешни. Егалеъ кадъ дође у
Швайцъ онъ се чути различномъ пошлѣ швайц-
ски люди и жена, а често и смее се, то исто чини
Шнайцерацъ кадъ оде у канѣвъ забаченъ край нѣ-
гове постоѣбине. Човекъ кадъ дође у туђу землю,
одма падне му у очи смее оно што нема у нѣговоѣ
земль гдѣ е се онъ родѣ и одрасло. Човекъ тре-
ба на путованю да повтори смее оно што е у шко-
ли научѣ, треба да на путованю учи садашность.
Ты знаишъ како о томе лепо чупени Ламартинъ пе-
сали: *Etudier les siècles dans l'histoire, les hommes*
dans les voyages et Dieu dans la nature, c'est la

Прѣзѣба. Да небы наше читателъ ованонъ другѣй
савономъ уморалъ, превратѣно за неко време и съ другѣй
ради провеке лажуну.

grandé école. — Ouvrons le livre des livres; vivons voyageurs: le monde est un livre dont chaque pas nous tourne une page; celui qui n'en a lu qu'une, que sait-il.*) — Цяль свагого пудована треба да е искусство и наука; и шета за оне што су се родили, кои путую само да исеу кодь куће, или коима се досадило кодь куће на путую изь дугогь времени. То су они кои имаю доста нована на неће ништа да раде, такови люди колико годь да путую, немому утећи одь дугогь времени. Безпосленость суда и прати и суда и мучи. И много су сребний они кои пре сунца устану и до мрака свой посао раде; него они кои се до подне у постели протежу и мисле: шта ћу данас радити? с' чимь ћу време провести? — они приви проведу читањь свой мапашь и сиротинињь живот у задовољству; а они други све су неразнопожени, све имь е нешто криво, и незнаду сами зашто су рођени на овай светь. Одавно е казано да е беспосленость мати сею зала. Ми у данашнѣмь нашемь пренену налазимо честе немаре у французской и онуда у немачкој и у англиској, гди се младе, радина и посленика подигне с' викомь: „Посао или смрть!“ а такове немаре и више немому осудити, кои нештую као разбойници на путу: монце или смрть; него кажу: дайте намь посла да зарадимь нашь хлѣбь или да се тучемо. — То мора тако бити гди е се много народа народило, и немуже земля свакогь да насити, а трбу незна за шалу. А особливо гди младе богати беспосличара ништа друго неради него наминалава како ће моћи више потрошити; и тымь сиротинињь већма загорчи тѣмь комадъ леба, ту живи само права и друга класа люди, а треба класа све ближе и ближе прикуче се просакомь шану — опрости ми, оно е прави путь да и делимь люде на класе, ерь су ми сви равни, али мислимь да ћу ти тако лакше казати оно што желимь. — Ты нешь се може бити чудити ономь дугачкомь уводу у мое писмо; у коьмь изгледањь сваки чась кою речь о пудовано, но кадь ти кажемь шта ме е на то побудило, познаваючи твоа чувства; сигурнаь самь да нешь ми одобрити; и самь јуче вратио се сь могь пудовани по остроу Ригену, гди самь више одь недељу дана на нѣгонить лепимь кравица прло лепо и весело путовао, на томь путу ништа нисамь узъа се носію осамь шанъ у руди, на томь целомь путу нигда нисамь хтео отворити какву књигу или новине да читамь, ерь самь се боао да ненаћемь што годь што би ми сметало уживаню оногь лепогь предѣла, радь самь био да зати неколико дана — може бити едни у целомь момь животу — само себи и своємь чувствованю прожити.

*) „Треба увити и познати векове у историю, люде у пудованю, а Бога у природу, то е велика школа. — Отворено књигу своје књиге, живице, путуючи! Садь светь нѣкь ништа друго него една велика књига, кою свакијь корисникь путовања пререшно по идеји листъ, шта уга овай кон е само еднѣмь листь прочита.“ —

жити. И тако самь и учинио. И за то кратко време чинио ми се да осамь оногь места гди самь нема више света; нисамь хтео да мислимь шта ће бити сутра, ни шта е было јуче. Ништа ни самь хтео да чуемь ни да читамь о догађанима ни о политикѣ. И ти неколико дана засладили су целу прошлость мога живота, и остаће ми најлепша у спомена до могь гроба. Кадь се повратимь оде опетъ у Грайфсвадъ после тако лепогь путовања, мислио самь да ти сь најлепшимь сценама уживаногь тогь блаженства започнемь мое писмо, но темь што самь почео мислити шта да ти пишемь, ал' Шлама дође и донесе ми Хамбурске новине. Я нисамь се могао уздржити, него и' уземь една да видимь шта има ново, и шта ради тай светь за когь я неколико дана нисамь ништа марио ни разпитивао. Шта наћемь у њима? — Саму бѣду човечињь рода. Краћу у Либену, разпре у Минхену, убиста и пренаре у Хамбургу, смртне пресуде у Берлину, но највише разгертало е мое мисли с' коима самь ти хтео ово писмо писати, описаніе бѣде и сиротинињь у Ирској. Одле видимь да често люди, жене и деца одь велике глади на средь улице падаю, гди мати убія свое дете а немуже да га гледа како се мучи, гди отаць бежи гледањь одь свое колебе и спаче у воду а немуже да слуша писку свое жене и деце, гди гледи люди завиде скотиница за које се природа бољь побринула него за њи. Бдиомь речію, ту е тако та Ирска гладь представљна и описана, да самь се у овай ма стидіо што самь човекь. Они ништу помоћи одь Енглеца, и то с' пуниомь правомь, но они се чине и невестити, они, кои су крозь толике векове њиову кривь по лондонскимь базовица вили, и трудь њиовогь зноа немилице трошили, на садь кадь у ове гладне године помоћи ништу они имь шало само строжию полицију, да мирь одржи, и кадь кои одь слабости и глади падне, онда му текть помажу, и то сь медецинана у Шпиталию, и лекари свагда при таквомь случаю кажу, о таквомь болестнику, да немуже ништа да еде, нити му може што стамь да скуа. — Ова е година најгора за ирландску, овакву гладь одавно непамяте — човекь на човека настрѣ, гаврањь у воздуху гледањь гракће, орао одь глади пада из' висине. —

Орле! орле, дай ми твоа крила,
Да се дигнемь у та места мила.

Да избегнемь сфери земаљской.

Ил' самь бежи одь ови чуда,

Бежи горе више сви небеса,

Непраћай се той земљи бедной.

Ту е видиньь свашта проплакано,

И свачемь се веће дотужало,

И риби е тешко у води.

У таквомь бѣдномь животу

Човекь давно с' понизіо скоту —

Праве среће нема кодь люди.

Човекъ више на творца неласти,
Само јоште што га име дичи,
И споминѣ промашеу цѣли.

Лети горе до неба вишиња!
Тражи себи ти света лепшега,
Немој више озго падати.
Иа' не Орле, о, нечисти тако;
Гладанъ трбу и тамо е пакъ;
Лепшећу ти небо казати;

Вини твоа ослабѣна крила,
И прелети преко мора тогъ;
И долети до дунава тѣи
До милога отечества могъ.
Синови су ту природе млади,
Ту ми већешъ скапати одъ глади,

Не лет' къ небу и немој крила,
Надежде су тамо празне све.
Иди земљи што е и мен' мила,
Сва обилностъ тамо чека те.

Бадава в аспадан' летитъ горе,
Кадъ вѣстъ бѣде онд' на земљи море.
И мен' нада каква туга вађе

Иа' ми бѣда каква загрози.
Тада немајт' у утѣхъ слађе,
Нег' срба се сѣтит' у слози.

О Србио! најмилије име,
Ти напредомъ твоимъ утѣши ме!

Јошѣ бы ти писао о гладованю ирскемъ, да
ни било време ручку, те самъ тако морао прекину-
ти; а садъ после ручка много блажѣ о томе
мислимъ, и више самъ расположен о момъ
путуваню што годъ приповедаѣти, него да ти
продужимъ бѣду ирске. — Брѣ човекъ о сирот-
нини и о гладованю сѣ много већимъ осећа-
њимъ пре ручка мисли, говори или пише; него по-
сле ручка. Али што се мене тиче, кадъ се годъ
сетимъ Ирске или Шлаве, онда свагда презиремъ
читаву фалу овогъ деветнаестогъ века. И заиста
те две земљѣ и Босна трећа, застидиће Европу и
просвету у Историју наше садашњости.

Ни у овомъ писму већешъ ништа друго наћи,
него еду ведемо дана мога живота. 20. Августа
рано поћемо нась двојица да идемо на островъ Ри-
генъ, наше ствари оставили смо све овде, и поне-
ли смо само што и најужидије. Ми смо се били
не само довољно одморили; него јошѣ и путова-
ња зажелали, и зато наумимо до Штралсунда по-
лако да одемо, па ондаде да се на островъ преве-
земо. С' томъ намеромъ изађемо ми изъ графс-
валдске канѣ, но кадъ смо хтели преко канала да
прећемо, видимо едну лађу гди се спрема и текъ
што ние пошла. Ја као одъ шале и више изъ лю-
бопитства запитахъ куда ће та лађа? — и лађаръ
одговори ми да иде у Пудбусъ на островъ Ригенъ,
веће ако оћемо и ми тамо да ће нась радо пове-
сти, и придода, да ћемо тамо за 5. сати стиги аио

буде добаръ ветаръ. (О, како нема ништа на овомъ
свету безъ тога проклетогъ ако!) Ми едва дочека-
мо, с' тимъ више што смо оваку прилику одавно
тражили, ерѣ паробродъ недолази нити став у о-
вомъ крају, премда врао често одъ Штетина и Сви-
неминде плови у Пудбусъ. Ма променимо напѣ
планъ путовања, и заключимо да се преко Штрал-
сунда вратимо, ерѣ смо били ради да и нѣга види-
мо. Седнемо на лађу, и одна се кренемо;
добра три четврти сата пловили смо каналомъ
тимъ спорѣ ишли смо што е каналъ доста у-
завъ и губи се много времена при мимоилазе-
ню лађи, садъ се пакъ чисти и поправља, и гово-
ри се да ће после и пароброди моћи до самогъ
Графсвалда долазити. Ова е наша лађа била до-
ста мала, и само е у едномъ крају имала неки мали
покривъ, као колебицу, имала е добре катарѣ и
платна, у осталомъ била е наликъ на бошњачке ла-
ђе што своје у Београдъ шљиве и други ошавѣ.
Притјажате лађе, — ногъ смо знали синьоръ капе-
танъ, ерѣ е по нешто таѣански говорио, — и његови
синѣ Ернстъ — дечахъ одъ 13. година — то ти е би-
ло све кои су на лађи радили. Насть пакъ путни-
ка било е више: Ја и Шлама, еданъ трговацъ с' ес-
папомъ, два вандровца (банъ куда се годъ манимъ
све на нѣи набасамъ) еданъ младъ полякъ, Шту-
дентъ изъ Братиславе, и еданъ лончаръ изъ Пудбу-
са. У лађи осимъ нешто еспапа, и друге путнич-
ке ситурије, било е јошѣ преко 30. велика камена
и ја с' почетка понислихъ да на овомъ острову не-
ма камена, и да нашь синьоръ капетанъ тргуе сѣ
каменѣмъ, но после каже намъ да онъ то сбогъ бу-
рѣ носи, ерѣ кадъ е лака лађа, а велика платна,
може е ветаръ у еданъ на препрути. — Ти ћешъ
рећи боимъ се; „шта се мене тичу лончари, ван-
дровци и каменѣ, веће казујъ како си путовао по
Ригену и шта си тамо видио.“ Чекај мало — то
све има свој редъ. И ја ти зато веће то напоми-
њамъ, што ћемо сѣ овомъ лађомъ више се банити,
него са овомъ мезномъ у Набирихену.

(Продуженѣ слѣдуе.)

ОБИЧАНЪ ОДГОВОРЪ СУДЕ.

Селѣхъ. Ја молимъ господине, ед' моя стваръ
свршена.

Судѣа. До четрнаестъ дана дођи пакъ запитаѣ!
Селѣхъ. Ал' докъ ја одъ могъ села до-оде
доћемъ, има 14 сатиѣ.

Судѣа. Па добро, то сваки данъ по еданъ
сатъ путујѣ, и тако ћешъ управо до 14. дана овде
допсѣти! — Бѣа а' не разумео?

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Празникъ Воскресенѣа Христова, редко е
кадъ овако весело у Београду прослављѣнъ. Зору

привог дана огласила су звона и топови са своју страну. — Топовима съ вѣрача одзивали су се топови съ калимѣдана и платуни изпредъ цркве, а топовима изъ палилуле давали су одъкъ топови са шестъ велики лађа Госп. Мише Анастасијевића, (које су први путъ овогъ пролећа са до Београда узнеле), и пуцањ кои е небо проламоу сретало е се више Београда; и сваки е с' најрадосниѣмъ чувствомъ у цркву пошао и помислио у себи: „Србинѣ, овај данъ сведочи да си ти овде господаръ.“

— Служба свршила се рано, и после божествене литурѣишло се гомила на посѣтѣиѣ, а пото-мъ е сваки коѣ своје куће благовао. Свада песме и музика, слуда веселѣ и радости; и топови непрестано съ лађи грукали су, кои су са своимъ високиѣмъ катарана давале Београду изгледъ Хамбурга или Триѣста, съ тимъ више што су Сава и Дунавъ тако разлиени да се чини као море. На свакој катарѣ вили су се србски барѣци. Трећи данъ Ускрса (на Мариковъ данъ) давао е Госп. Мајоръ Миша Анастасијевић на истимъ великимъ лађама на Сави часть. Одъ кои лађа три су на средъ Саве склопљене и увезале тако брже, да е на нима могло коло одъ ето душа играти. Веселѣ поче-ло е у 4. сата, гди е присуствовала нећа часть великаша и грађана. Војна банда непрестано е свирала, и гости дочековани су съ пуцањомъ то-пова. — Њгова Свѣтлостъ вилѣ шетао е се по калимѣдану, и чимъ е се са Саве видео, поздрав-љивъ е съ пуцањомъ топова са сви шестъ лађи топови су еданъ за другимъ пуцали докъ годъ не зашао. Обала Саве и Калимѣдана биле су по-кривене гомилама людѣи, кои су сматрали ово ле-по позорѣе. Веселѣ на лађама трајало е до мраке ноћи. Потомъ нећа часть гостио заедно съ бан-домъ и певанѣмъ направили су домаћина с' његовомъ породицомъ, до њгове куће гди се на ново игра и веселѣ до неко доба ноћи продужио. — На мариковъ данъ славиле е и црква палилулска гди су обадве порте биле пуле люди, и едва се могло раз-мимовати. Ту е веселѣ трајало до самогъ мрака. Пре-ко читаве године човекъ неможе нашта друго око палилулске цркве чути осимъ саму запевку и плачъ, само на мариковъ данъ пева се пѣе и весели и у средъ гробља веселе се люди безда мисле на смртъ. — Сва три дана Ускрса прослављана еу весело и торжественно, а било е негда време надъ су они празници и безъ звона и безъ топова само у ср-цу провођени и прослављани; многи панте надъ су на данашњи празнике само сузе ронили, и крили се у најтајнији бувањ да се прекрсте и своѣмъ изба-вѣиѣла спомену. То горко време прошло е, и не-ће намъ негда више доћи. Наши и царски про-тивници сатрапи су до корена. Србинѣ слобод-но душе, слободно своје празнике слави, али нека никадъ не заборава своје тужно старо станѣ, нека

се свагда опомињѣ колико га е муке и крви стело данашњи станѣ, па ће онда знати бољѣ уважати и чувати слободу и срећу коју данасъ ужива.

— На велику суботу уочи Ђурђевдане осва-цуо е снег на Авали, али по томъ сва три дана Ускрса било е време лепо и топло.

— Овде у Београду дошли су два наше изъ Босне, кои се упукали изпредъ побуњѣли краиш-ника, и иду у Цариградъ. Они су одъ Умиде до Палежа свуда пашајлиски дочекивани, и кметови и чиновници излазили су у сретанѣ и притили и скуда.

— У Алабани Турци Арнаути сложили се са-да прилично, противъ Христѣана, и покрај све цар-ске забране чине нетовечна изгупљенија. Тако су пре у селу Лесковцу напали на едну цркву пуну люди гди су 16. љи изселѣи, међѣ којима е био и црковѣиѣи кои има сына овде на занату.

— Изъ Шабца саопштаваю намъ слѣдуюћи човеколюбивѣ поступакъ: Маса поч. Стевана То-калица коя е предъ судомъ дугovala преко 60. хи-лада гроша, а прецена заоставишѣ имана была е вѣро мала. Онъ е оставио по себи шесторо ситне деце. Њгови поверители дођу да се судѣиѣи пореду наплате, но надъ виде ситно шесторо деце кои ће остати безъ леба трону се, и текъ поше-нито узму да би се могло само рећи да су намери-вани, а ово друго све пошљоме деца, и предаду суду писмено да су намерени и да немаю ништа више тражити. Ти поверители были су наши зе-мљѣдѣици.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Буна Краишника све се више разпростра-нија, Краишници не само да никакѣо неспростаю, не-го јоште шаљу своје луѣе и буне по Алабани све редѣмъ. Но Османъ-паша наѣа се да ће са своимъ долазкомъ то све умирѣи и Босну цару опетъ по-корити.

— Изъ Беча чуе се као најновија вѣстѣ коя е преко Триѣста стагла, да е на острову Самосу по-дигла се буна и немиръ противу ондашињѣмъ управи. телѣ. И тога ради већѣ су турске трупе на пара-бродима тамо одна послане.

— Стварѣ грчка јоште не сасвимъ свршена, и јоште нико не зна како ће довести политика да се сврши.

— И Далматинска прибрежѣа почела су се бо-љѣ енглезке флоте.

— Будимѣ, когъ е Гергей разрушио, оправла се сада у најпешей итѣи.

— У Медаковића типографиѣ у Земуну већѣ е готова и пета часть Доситееви дѣла, ко жељѣ јоште изъ окупренихъ места шилати скупљене прену-меранте нека изволи послати одна на „учредѣиѣе-ство Шумадинѣа“ са плаћенимъ писмомъ.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель. Любомиръ П. Пенадовичъ.

Издава свакогъ Чес-
торка.

Београдъ 4. Мая.

Цѣна и годѣш. 8, по-
год. 2, ама три нѣс. 2 цѣ.

П А Р Н И Ц Е.

Нашъ Народъ, по већей части, врло се радо тера по судовима, еданъ съ другимъ. Они ово нечине изъ убеђеня што имаю право, него или изъ ината, или изъ желѣ да присвоє себи штогодъ туђе, кое имъ сладко долази, а ово ни едно ни друго невали. Инакъ е рѣавъ занатъ, а неправду ни Богъ не трпи, па ни едно ни друго неприноси ни едиомъ ни другомъ никакве друге ползе, осимъ штете.

Да оће ови парничари да прорачуне колико они издангубе и потроше око свои парница, они бы видили, да много више потроше и издангубе, него што добыю, а онай што плаћа, јоштъ горе и приѣ, па кадъ неби были инаѣ, они бы се волели међу собомъ помирити, него се по толико година по судовима терати.

Неки се и за цванцикъ тераю чакъ до кнѣза, и да има јоштъ судовъ, тералибисе докле су годъ живи, неки опетъ и кодъ кнѣза изгубе парницу, па опетъ се не смирує, него иде макаръ комъ надлежательству те се тужи, неказујоћи да е еданъ путъ изгубио небили му речъ проша, да му се парница обнови, и да опетъ започне свою несрећу, у некој ниниој надежди. Къ овомъ су много криви и неки ондашњи адвокати, кои кадъ имъ се прилави когодъ да е парницу изгубио, а они му истолкую да има право и да може добыти, само да му узме на рекурсъ 10 — 12 цванцика, а човекъ сиромъ мисли, противъ собственостъ свогъ уиѣреня, да има право, па почне опетъ да се тера, те на ново дангуби и троши, и съ тимъ се све већма у пропаштава.

За то браћо Србљя и вамъ добро желимъ, и совѣтуємъ васъ, да се безъ велике неволѣ нетерате еданъ съ другимъ по судовима, и да се неупропаштавате, „и ѣако зна што е право али неће“ нели наша протвѣ послонца, па, ви и сами знате шта е право, па се намирујте међу собомъ, и бы ѣе за общу полезнѣ. Аколи се неможете међу собомъ намирити, а ви отидите примирителномъ су-

ду, онъ ће васъ поравнати, па башъ да се коме мало и приво учини, све е маня штета него што-ће бити терајући се по судовима, и безъ велике неволѣ неможете терати, а неможете ни неволю правити кадъ е нема.

Наша су люди у Алексиначкомъ, Гургусовачкомъ и Зайчарскомъ окружю много паметниѣ одъ оны у другимъ некимъ окружјама, они се врло мало по судовима тераю, и зато су у свему больи и напредни, еръ они нити дангубе нити троше, па е све већ берибѣтъ за нѣшне куће.

Што овде вицѣмъ на неке адвокате, неможете мислити да я съ тимъ величѣ, да нетреба да буду адвокати, то нѣ, него я вицѣмъ само на невалие адвокате, кои заплећу люди у парнице само да оны штогодъ добыю у кесу. А у прочемъ адвокати су нуждиа гди се годъ по законима суди али ови люди треба да буду поштенѣ и савѣстниѣ а не даварю люди, и навлаче на парнице и кадъ немаю право, само да оны што годъ добыю, као што су кадъ насть по несрећи, повечей части такови, а мало иѣ свега и има, дакле врло редки су добри неки покрај невалилгъ характера и незнаду свой занатъ, а неки опетъ знаду свой занатъ аъ су безсавѣтниѣ па чине нѣше штете людинамъ него оны што незнаду. У свакој струци човеческогъ живота, оће се првенствено чѣсть и поштенѣ, па тако и кодъ адвоката.

Кодъ насъ ово име адвоката, стои у рѣавомъ кредиту, и већа чубѣ мисли да су сви адвокати парнице, а то нѣ тако, него су адвокати врло нуждиа свуда гди се по закону суди, и у просвѣтенимъ државана, ови адвокати изголе изнеху себе оне непоштенѣ и невалие адвокате, да неварю люди и да не ублю поверѣнъ народа къ онымъ поштенѣмъ и чѣстнѣмъ; но кодъ насъ тога нема, може бити даће познѣ бити, докъ наши правослова нѣше узъ ѣзимо него што намъ за судѣйску струку у службе требаю.

И бы желю да ме наши люди послушаю, и да се нетераю по судовима, него да се ли сами и-

ли кодь примирителни судови намирую, као што, горе реко. А за оне инацие што одъ Беса проце-се теряю, жедю бы да наше правительство изда-заповестъ, да сваки онай кои е на првомъ суду из-губью, пасе нѣ задовољно него иде на апелацию, ако и онамо изгуби, да плати сиюе сопернику опредѣлену сумму за дангубу и трошакъ, па ако иде и на верховни судъ, па и тамо изгуби, да пла-ти и други путъ више, па ако иде и до кнѣза, па изгуби, да плати и трећи путъ јошть више, докъ се не умѣри, ербо нѣ право никако, да еданъ зло-банъ чоекъ потрѣа по суду единого мирного чове-ка, па да му проузрокую толику штету съ дангу-бомъ и съ трошковица, па найпосле да му непла-ти ништа више, него што би му и пре шаринце морао платити! —

ПУТОВАЊЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЈУ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Друго изско.)

(Продужени.)

Докъ смо надаломъ возили се нѣ ветра было, и пловили смо мирно и безъ брига; али кадъ се на неверну морску лучину отиснемо, поче дувати ако и то противанъ ветаръ. Нашъ скилоръ напетанъ раз-нѣ сва платна, и намести и њ и укрети тако, да е ветаръ дувао у едно платно, па се онда одъ њѣга одбио и ду-вао у друго, и тымъ нашу лађу за њ ветаръ врта-о. По поредъ еве вештине те съ платнама, морали смо опетъ попречке част на едну, част на другу страну пловити, и врло смо се полако у напредаяъ поимацали. Мы смо се надали стићи у Пудбусъ на ручакъ, но подвѣ пробе а мы јошть нисмо ни на пола пута были. Лађаръ нѣ се ништа за то бри-нуо, него е сѣдио на своемъ корману и певалъ: „Мор-скій Боже, страшний Боже!“ и преповедао намъ е како е се пре две године кодь Сициле давѣо, и како е читани данъ и ноћъ провео пливачиуни само на едой дасцы, то њѣгово приповѣданъ а бы мло-го радѣ слушаю на сушой земљи, него на мору на лађи. — После подвѣ не само да не престаже онай противанъ ветаръ, него јошть почне и киша изъ-гди кои облака падати, мы се сви забринемо и већъ изгубио ладену да ћемо тогъ два стѣи у Пуд-бусъ, и тежнали смо се какоћемо у той доста ладной ноћи и то на мору у лађи безъ крова, но-ћати, а јошть више бринули смо се шта ћемо е-сти. Сви смо были гладни, а нигда ништа за ѣо нисмо имали, еръ смо се надали да ако нестигнемо за 5, сати, а оно ћемо стићи баремъ за десетъ, еръ до Пудбуса преко мора нема нише одъ 3, ми-ль, и тако што смо спремили за ручакъ, то смо послаи јошть пре подвѣ, но и то намъ е млогимъ преседео, еръ осимъ лађара сви смо готово имали

ову морску грозницю, одъ людяи лађе, и тако и онай савъ ручакъ повратили смо, и јошть главо-болю добили, а после те морске болести свагда наступи необична гладъ на тоена. Лађаръ имао е само еданъ велики лебацъ и нешто мало бутера и суви херинги, но онъ е то чувалъ за свою душу.

Мракъ се већъ почне ватати, а мы смо текъ были на по пута, и видимо, да нишъ се можемо на трагъ вратити, ви у Пудбусъ стићи, него да мора-мо на средъ мора на ветру и киши поћити, а при томъ јошть сви гладни. То нѣ была мала брига. Ни с' кою стране нѣсу се више могле обале видити. Брегова на Ригену кои су намъ се ваданъ предъ очима плавали, заишо се у помрчину и облаке, кои су преко неба еданъ за другимъ брзо ишли. Мы смо пловили еднако далъ, и лађаръ ишао е често у колебицу и са свећомъ гледао компасъ. Но ма-ло после тога, помоли се изъ мора месецъ, и ма-ло насъ поврати и обрадуе, но и њѣга одна прогута-ли морски густы облаци, и ни опетъ останемо у мраку.

Пошто смо јошть еданъ сатъ пловили, лађаръ почне скуплати платна, и каже да несме далъ у помрчину пловити, еръ онуда има велики каменѣ, на кою може лађа ударити и сва се у комаде раз-бити, и каже намъ да смо одъ варони Пудбуса јошть далеко, али да е обала одъ острова близу. Пошто савѣа платна баци онъ две котве (ленгера) и застави лађу да е ветаръ негони натрагъ. Садъ шта ћемо. — Ко ће гладанъ заспати? Сви путници почну вникати на лађара, да ишъ мора набавити што јодъ за ѣо. Найпосле лађаръ еклини се, да даде Ерста и чамецъ, па да иде јошть неколико путника на обалу да траже гди да купе баремъ ле-ба. Ветаръ е био мало се утишао. Мы спустимо изъ лађе чамецъ у воду, и Шлама, еданъ вандро-вацъ, Лончаръ и Ерстъ, седну и одвезу се на о-балу пѣвачиуни. Я самъ Шлама даю новаца да ку-пи за мене доста естива, а при томъ спремямо и њ две велике бутѣлѣ, ако набу млека да купе за су-тра. Они оду, но а њ нѣ нисамъ имао кадъ чекати него, према да скупе јошце купишъ одъ лађара онай лебацъ и све што е био за себе спремио да вечера, и седнемъ те вечерашъ, а лађаръ е за мене гладовао. Кадъ е чоекъ сѣлъ онда е мирна кра-ина. И тако одѣмъ и замотамъ се у райбећа платна. И колико самъ био дремљивъ и уморанъ опетъ нисамъ могао да заспишъ, еръ самъ се не престано бринуо за Шламу боло самъ се да се гди годъ не-подаде, и како самъ се што и я нисамъ отишао съ њимъ, да и ту негзоду заедно делимо. Тымъ њаше бринуо самъ се што е почео ветаръ опетъ дувати.

Добра три сата прошла су, однако су они о-тишли на обалу. Докъ на еданъ путъ напъ ла-ђаръ скочи и поче трчати по лађи и изъ свега гла-са вникати. И мы сви скочио одна и запитамъ га

шта е. „Ено слушајте шта е,“ одговори намъ у највећемъ страу, „она са чамцемъ даве се и ни еданъ неће главе изнети.“ И почне на ново опетъ викати. Но ни ојдну одговора. Ноћъ была е мрачна и невиди се прѣтъ предъ ономъ, а они съ чамцемъ прошли далеко мимо нашу лађу и веслао даљ у пучину морску, и немогу да насъ нађу. Мы се ућутило, и чуемо опетъ далеко иза наше лађе гди вичу што годъ могу, и њиовъ дрктаюћи гласъ кои е едка до насъ допироа, уплатио ме е тако да самъ едка на погама стаю. Ветаръ е дувао и њиовне гласове са различни страна прес-цаюћи тако доносио, да намъ е се чинило, да се чамцаъ преврнуо и да она дашећи се вичу, и сваки гласъ чини ми се да е гласъ Шламе, кои се бори съ таласима и виче ме у помоћъ. И нигда ми тако сузе гронуле нису, као онда, кадъ самъ чуо како изъ дубљине и помрчине као изъ какве нећине вичу, а помоћи ни одјудъ. Ето гди умало нисмо и я ты изгубили нашегъ нај-болѣйшъ у оной тугой земљи прѣтеле и познаника. „Ей мой Шлама“ помислихъ у себи. „Заедно учисмо, заедно путовасмо, заедно на слави спавасмо, на намъ небы суђено да заедно умremo.“ —

Знашь ли садъ кое спасаю тай чамцаъ и нашегъ доброго Шламу? — Оная младый полякъ, ѣаъ изъ Братиславе, когъ самъ ти напомену при улазку у лађу, и на кога се свагда съ радостію опоминѣхъ. Ми смо ту много поляка познавали, али ово е право чедо изгубљеногъ отчества. Онъ чимъ е ушао у лађу простро е свой капутъ и непрестано лежао и ћутао, ми смо съ нимъ се разговарали, но онъ намъ е плачући казано, да се ни съ нимъ радо неразговара, еръ му се чини да су сви сами прѣйшии цѣпио, кои га траже, и опетъ се ни немогао уздржати да намъ некаже да е онъ при оной последной польской буни био утекао съ университета и тукао се противу Прузаю. Онъ е се ладно сматрао, и еретао. Но кадъ чувъ вину, а зна да е тамо и Шлама, скочи и извади изъ цѣпа два цѣпгола мала, сваки одъ две цѣви, и опали све, еданъ за држимъ, и они съ чамца виде лађу, и чуо пуцањъ, и окрену се и почну ѣъ назъ познати, за-тѣмъ запади неколико табака артѣ, и они почну се већъ приближавати, и за четвртъ сата били су сви четворина на лађи. Я и оная полякъ дочекали смо Шламу са разширеннѣмъ рукама. Шлама бо-гне добро, накуповано свашта доста за мене а особито мака. Међу тѣмъ чуемо гди лабаръ туче свогъ Ерста, и псуета: „обещеняче ни еданъ у ма-ло ми ниси упропастіо онакавъ леѣъ чамцаъ, што ниси пазіо гди си лађу оставіо.“ — И я текъ садъ види да се онъ био уплатио више за свой новъ-чамцаъ, него за свогъ сына. И запитахъ Шламу, „За бога шта сте до садъ радили?“ а онъ седне и почне ми умраку приповѣдати: „Мой Србино, у ма-ло на два мѣста што ни садъ животъ изгубіо. Мы одавде кадъ се извеземо на обалу појемо да тржи-

мо какво село. Оставимо Ерста ноѣъ чамца, а мы смо ишли дуго преко некакия бара и кроѣъ некакую треску, најпосле нађемо три куће, я напредъ а она двојца за многъ прѣхемо преко еднотъ шанца, и дођемо до плота, врата су била затворена, я се ни самъ дуго промышлявао негъ почнехъ се на плоть и съ плота у авлію скокнѣти, но текъ што я труп-немъ на земљу, а еданъ великій овчарски пасъ до-лети и шчепа ме за прси, а другъ два почну ужа-сно лаяти и за алыне не дрпяти, тако да самъ од-ма у себи помислио: „Ей мой Србино, заедно учисмо, заедно путовасмо, заедно на слави спавасмо, на намъ не бы суђено да насъ заедно пси поеду.“ Оная други што е съ нама ишао почне дрекати и бежати, но Лочаръ прѣкочи замногъ плоть я од-брани ме одъ паса — мора да е тай Лочаръ био одъ славянске крви. — Међу тѣмъ ишау изъ куће са свѣтомъ две девойке я почну викати: ко е то ноћасъ, есте ли ловили или поштени люди? — Србино, Србино, две красне девойке. Лочаръ од-говори имъ одна: мы смо поштени люди, ако, и у ко-ляко могу гладни люди быти поштени. Пси ућуте, а слуге и овчари дотрѣе и почну лаяти и викати, но мы имъ кажемо да смо се извезли съ мора да нађемо што да кушнѣо за едо и да носимо на ла-ђу. Они насъ уведу у кућу я докъ су спремали за лађу шта ћемо понети, поставе нама двојца те-лопо вечерамо, и јошъ намъ пива донесу, а онај плашљивыи вандровацъ ченео е гладнѣ иза плота. То е био стаъ, маоръ, еднотъ польскогъ племиа и зове се Грабоно, а тай край острова зове се Су-даръ. Мы изплатимо све, врата намъ отворе, мы благодаримо овимъ добрымъ людьми и дођемо чам-цу, седнемо я почнемо веслати. Но ми што смо тамо нечерали заговорили се, а Ерстъ кои е кор-мачіо забуніо се едући, а помрчина, и тако прошли смо поредъ лађе я све даљъ веслали, я сваки смо часъ изгледали да виднѣо лађу, но кадъ таласа по-чне заплюскивати у чамцаъ я ветаръ све већъ до-звати се, уплатио се ми, Лочаръ скочи я поче думенисати, и сви почнемо викати, већъ нашъ чам-цаъ био е готово пунъ воде, я тако морали смо престати веслати, него смо са шеширима плюска-ли воду на полѣ, я единако на помоћъ викали. Чу-емо кадъ кадъ одъ некудъ одзивъ, али нисмо зна-ли съ кое стране, я већъ смо се прашѣли са о-выхъ светомъ, кадъ на еданъ путь почне пушке пуцаѣти, и виднѣо ватру. Мы се на ново повраті-мо и ослободнѣо узнемо весла, я почнемо едина ве-слати, а единъ опетъ воду заплюскивати, я тако ед-на смо живи изаплали. — “ Тако сврши Шлама, али бољъ да рекнехъ я свршимъ. Брѣ онако умо-ранъ я дремљивъ завѣнемъ се опетъ у платна я на ново заспимъ. Было е већъ неко доба ноћи. И сви су били поспали. Мамо оставимо за сутра рано.

Ты нешь садь помислити да е сва опасность прошла, и да е то najveћи догађај на овој лађи бмо, о ком сам ти намерава писати, и да ћемо се одна сь овым лађом раставити и у лепе пумовите и бреговите предње острова доћи; али не то тако, ми ћемо сь овым лађом јоште посла имати. (Брђ као што нешь видјати было е суђено да се сви заједно подавамо. — И а ти ово писмо пишмем сь овогъ света).

(Продуженије сљедује.)

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Бданъ калуђеръ изъ манастира Дечанскога; кои е овуда милостивно купио, доброе писмо изъ истога манастира, укомъ му ављено да све нећи и већи зулуми настану. Измелу осталогъ вели исто писмо: „ — Мы плачемъ и жукамо, заједно са светомъ обителю и немамо куда руку къ избавленію да пружимо, и да се спомогнемо, голи ми а голъ манастирь. Мы страшно страдамо одъ арнаута одъ проклете фамиліе презубца, одъ проклетаго сына Кеѣ, Берина и његовы еднородника. Беде насть и прете намъ непрестано, за она два христјанина говорехи да бы се они потурчили, али дасмо и мы пропустили. Мы се класмо и пардасмо одъ сваке руке, али они проклети сыновји нипошто нехтедохъ да насть се окуану, него глобише манастирь опетъ са десетъ кеса, и поредъ свега тога опетъ прете да убио кога одъ насть, и много су се выше усвирепили на манастирь и на насть у манастиру, непрестано дооде изъ манастиру на ковакъ кадъ нѣхъ двадесетъ кадъ тридесетъ, и еду и пію а ми морано служити, па незнамо и чудимо се сами шта да радимо, и обели кадъ Богъ насть избавити одъ оваконогогъ тиранства. Све наше године изгубисмо и проведосмо у жалости и плачу, а данаске е савъ светъ у мирноби и веселю само ми јднѣ кукавци свагда плачемъ и тужимо, и нѣ намъ слободно да изађемо изъ манастира у пољъ, ни ми ни наши момци. Ако одемо у пољъ или у Пећъ или у ђаново свагда смо у руци, арнаутској — и морано и по два по три водити да насть са собомъ проведемъ, бесомучне и водили дабогда. — “ Ето какви намъ жалосни гласовни стигу изъ наше старе Србіе, ето у каквомъ тужномъ станю стои нашъ Брусалинъ, наши високи Дечани. Люти арнаутъ неће да се покоравано благимъ уредбама милостивогъ цара, него руше наше манастире, освиреплюю наше светинѣ, турце затиру и убиаю гди годъ кога србина чуо илѣ виде. Јоште да нема манастира сви бы се тамошњи срби до садъ изтурчили, јоште калуђери око свои манастира призиваю и скупљаю народъ и опинони и да су срби и да су развалили овогъ великогъ царства когъ се царъ знао, царъ србски грчки и западни. Тако е исто и у Србїи было, да нѣ

манастира было за време толикогъ робстве сви би се изтурчили, манастири были су наше школе, калуђери были су јднѣ народни учители. То треба да знамо, то намъ е одржало веру а сь тымъ и име и народностъ. Видимо како е у Босни гди нема манастира, нећа часть изтурчила се или прешла къ западној припи, а сь томъ обадовоъ променомъ баремъ у нашимъ времену престаю бити срби, и непријатељи су. Треба дакле подпомагати и подизати све манастире у којима су наши стари споменицы. Треба да гледамо, да кадъ су се србски народъ и србски манастири тамо држали и славили толико стотина година да се садъ неутру и неугасе. А скоро ће време доћи кадъ ће се царска и Божја воля изгнунити, и кадъ ће араміи србски светинји, поддирнути се мачу праносудїа, мачу гнѣва Божїа. Зато нека сваки обрати свой погледъ на коленку свога народа, нека сваки подпомаже колико ко съ чинимъ може манастире у нашој старој Србїи, ер то е наша Палестина, то е нашъ Синай, тамо су престолни градови и гробови наши цара, тамо е косово, тамо е вечный нашъ споменъ и вѣчна наша туга и жалость, ер све што е тамо опоминѣ насть на разрушену величину нашего народа и наше прошлости.

— 2. Маја преселіо се I. полубаталіонъ II. баталіона у Толчидеръ, а II. полубаталіонъ истога баталіона у овдашню касарну.

— Сава јоште једнако долази, и јоште два шуха, паће бити као штогъ была 1838. год. кадъ е солару одсела. У босни и по медведнику јоште снега има много а време е непрестано кишовито.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Аустријски царъ стигао е до садъ нећу у Триестъ. — Бану были су опредѣлили квартиру кодъ чувеногъ Србина Михаила Вучетића, но онъ се извїао да га неможе у свою кућу сьбогъ свои послова примити.

— Безке Новине пишу да су Цигани Унгарски држали скупштину у Найдерфелу, и да су заключили, да пошлю у Бечъ цару депутацію да моле да призна држава и царъ и нѣмъ за народъ, и на основу изданогъ устава да добию и они место и равноправностъ међу осталимъ народами, додавајући да нѣмъ преко 150.000. у Унгарској има. (Та има и у самомъ Бечу толико.)

— У Прагу видѣла се јднѣ светла кугла ноћу на небу.

— Новине ављю као неко чудо да е у месецу Маю ове године у Булоњи снегъ падао.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Лубомиръ П. Пенадовичъ.

Издаеи свакогъ Чес-
твртъ.

Београдъ 11. Мая.

Цена с гонимъ 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 цр.

СТАРИ И МЛАДИ ЛЮДИ.

Стари люди веле, да млади незнаю ништа, и да їй треба бити, да слушаю старе, а млади опетъ веле, да стари незнаду ништа, и да їй треба сикиромъ у главу, да несметаю младима у њиниѣ паметниѣ пословица.

Ове претиѣ неваљаду ни една ни друга, но она за младе јошѣ бы се могла коѣ како и претриѣти, али она за старе башѣ никако; а ја самъ старъ човекъ, па ми нїе до оваѣ шале. Зато самъ радъ, да се ми съ младима помиримо, па да нестрепимо ни ми одъ Сикире ни они одъ Батина.

Неспоразумљивъ е највише узрокъ свима расприѣ на свету, па тако и овој. На овде нема сопершено право ни една ни друга страна. Зато треба да се споразумемо, па безпристрастно да признамо свани своѣ недостатке, и да у уважимо у другима оно што е бољѣ одъ нашегъ.

Природно е да стари люди знаду више него млади, ербо су више година живили на овомъ свету, и имали више практике него млади, но то само одъ они млади, кои немаю већегъ дара разума одъ њиховогъ, и кои се нису викудѣ далѣ макали, него гди су и они стари живили, и нису ништа друго видели на училъ него оно што и стари.

Кадъ у паметъ кои млади съ равнимъ даромъ разума овогъ старогъ, више света прошао и више видіо, и више научіо, онда онъ може више знати него онај стари, но и то само у овомъ што е учио и што е по страниѣ земљама видіо, коѣ сие старому нїе познато, али у смотренію домашниѣга или отечественога знанја, некаѣ млади съ старимъ нећати, ако нема већи даръ разума одъ њѣга, а то се може препирајућѣ најлакше решити, само ако оѣ стране буду безъ пристрастїе, и ја бы у овомъ случаю совѣтовао старима, да се ползую наукомъ и свособношћу млади, а младима бы совѣтовао, да се ползую практикомъ и искуствомъ старѣ, а оѣ стране да буду разложни у избору жићѣ. Зависили пакъ предметъ препираѣна одъ среће или слу-

чая, у каквомъ предпријатию ту совѣтуемъ младима, да послушаю старе, ербо су они сталниѣ и ано неуциѣ никакву ползу, то по крайниѣй мѣри негубе ништа одъ овогъ што имаю. На противъ млади, съ своимъ ватренимъ наслиѣна и енергиомъ, могу врло велику ползу учинити, ако имъ срећа или случай буду наклонливи, али могу у противномъ случаю и све упропастити, а нїе совѣстно никадѣ, метати сво иманѣ на лутрију за макаръ какву му драго велику добыть, ербо е бољѣ неметати сѣи на лутрију па имати што годѣ, него метути сѣи па неимати ништа, ако лутрија неизлиѣе.

Велика е то стваръ и нужно е свакомъ, познати домъ свой и свое отечество, свой народъ и његоѣ обичаѣ и наклоности, и по њима управљати, ерѣ како се почне у којој земљи радити по обичаѣма страниѣ земљи, коѣ немаю сходства съ нашимъ, неваља, и неће добро изићи, онемоли што полезно да уводимо у наше обичаѣ, то треба тако полагати и обозирати до чинимо, да неубудимо противностъ народа или наши домиѣни противу себѣ, макаръ да су наше намерѣ за кућу или за отечество Бога зна како полезне. Ево едѣи примѣръ къ тому: да е каменѣнъ богинѣ или краста врло спасоносна стваръ, то сви знаю, па опетъ се е нашъ народъ у почетку противіо тому, противъ собственогъ сиогъ и своѣ деце благољѣнѣ. А то е зато, што е народу или нашимъ данашњиѣмъ сваки нови обичај противанъ, а кадъ га познаду да е добаръ, они га онда усвоѣ, и неможеѣ после да га раздвоиѣ одъ њи.

Богъ недела свима людина еднако даръ разума, него даѣ едномъ 25 драма, а другомъ 50 драма, едномъ латру, а другомъ полъ оѣ, трећемъ три латре, а четвртномъ оѣ, и тако далѣ иде у бесконачностъ, и колико е кому дао, онај у онолико бива по природи одъ едни разумниѣ и паметниѣ, а одъ други неразумниѣ. После тога долази наука и практика, у којима такоерѣ заслужно приеѣство они, кои су више такоѣе приобриѣли, али при едѣакимъ даровима разума сама практика е свагда бољѣ и полезниѣ одъ саме науке, а кои има обѣ онеѣ треба

рећи ейвала. Наука е то исто што и разговоръ съ людьми, само одъ пангея завися, и одъ количества предмета; али практика се оснива на собственимъ дѣланиа, на е свадга сигурниа. Бѣдѣ стари державникъ есть жива архива нѣговогъ отечества. Ко нѣ участвовао у каквой революци, онъ немое нишошто разумети повине о таквой у другой землѣ, нѣти срашавати случавне и обстоятелства, и отудъ проицати исходъ дѣла оная, као оная што е участвовао. Практика е велико и врло полезно знанъ за снагога; и, донде неби могао едѣнъ човекъ великогъ дара разума дотерати, да живи баремъ хиляду година? али намъ е Богъ положио предѣлъ кога немоемо прећи, и тако съ нама умире и наша практика, и наука а другъ на ново починю и уче, и зато никадъ ништа совершенно немое ни быти на свету осамъ едвогъ Бога. Одъ наука е математика найистинивѣйша, но она е само средство къ другимъ совершенствама, коя люди едѣнъ одъ другого насильну и продужую, докѣ опетъ неизгоре едѣнпуть александрииска библиотека, пабѣду онда потомцы почти сие на ново, као и наши предци после нѣвогъ спалевѣя.

Я знамъ дабете ми ви садъ рећи „дошао си да васъ помиришъ на шта си намъ казао?“ и тако е, и вамъ писамъ могао казати рѣшително кои кога треба да слуша и кои е одъ кога паметниѣ, но изъ овогъ што самъ говорю, видѣлисте, да има и стари люди паметниѣ одъ млади, и млади одъ стари, на ви садъ разсуждайте и пользуйте се, и вамъ при оваковомъ стано ствари у природѣ, немому рѣшеніе казати, доста е да обете право и разложно и едни и други, пабѣтесе помирити; ерѣ колико е годъ правила написано у свима кнѣигама колико ѣй има на свету, ни едно се немое и свуда одъ слова до слова практицирати него се мора прекрати по обстоятелствама, по духу времена, и духу народа, и нашегъ домаћегъ живота, на одъ куда я да вамъ кажемъ рѣшително у тому како ће те чинити. И, што се мене тиче, гледаю да се сачувамъ одъ сикире у главу, а моя старцы некъ се брину за себе, као и млади за батине съ коима имъ прете.

Я се падамъ да ми моя врста неће за зло примити што ово пишмѣ, ерѣ имаде люди, кои су млади годинама, а стари разумомъ, а мислимъ да ми неће ни млади, замѣтити ербо ми се чини дасамъ правду казао, а и они ће ду оустарѣти и познати да е тако, и бѣдѣду онда и ови спрама ондашнихъ млади оно, што су садашнихъ стари спрама ѣи, по ако се кому противно, учиня и буде имао шта противъ овогъ примѣчавати, нилоће ми быти ако ми се одзове, па да се растокуено, може быти да ће посое и результатъ изићи, кои бы читатели желѣли да виде. —

ПУТОВАНѢ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Друго писмо.)

(Продуженіе.)

Снавали смо тако и любили се нао у колевцы до дванаестъ сатѣ; у то доба ноћи тргнемо се сви на едѣнъ велики тресекъ. Кадъ се пробудимо имамо шта видѣти; буря и то велика буря подигла се. Нашъ несрећный синьоръ капетанъ повиче страоанто и уплашено, и позове насъ све у помошь, да му помогнемо лентере изиући да бежимо у дубину съ лаћомъ, ерѣ е осетіо а и ми смо сви осетили гди лаћа често запачеу о некакавъ камень. — Ми сви спочинмо пао да ни едѣнъ нѣ ни спавѣо, али нѣ се могао доћи донде одакле бы се могли лентери извлачити, ерѣ е се лаћа тако прекретала тамо амо да чимъ се кои изирави а онъ опетъ по трбушки на нось падѣе, тако да смо морали четворовошеи пузати, а таласъ е тымъ више заплюскивао у лаћу, што е была пезана, камень оно кобрѣяло се по лаћи частъ на едну частъ на другу страну, и многима е нозе изприбѣло. Помрчина бѣла е туста као тесто. Грмѣянина и громови сароводили су нашу вику на лаћи, по гди коя муля синѣ, и после себе о стави намъ іошѣ вѣћѣй страи и мракъ, ерѣ теѣ кадъ синѣ муля видимо какви се страшини тадашнѣ подижу, и на нашу лаћу удараю. Кадъ изиушено лентере, а ветаръ насъ дотече, и наша лаћа полета као перо. Ми се предадо судбини, и сваки шчепа за какавъ конопцѣ или за греду па прилепне уаъ лаћу, ерѣ другѣѣ све бы насъ ветаръ и таласъ у море славѣо, као и мое две бутелѣ млека. Ахъ мое две бутелѣ млека, никадъ насъ немому заборавити. — Мени се чинило да смо са свакимъ таласомъ по читану мѣло дѣтили; а никога нема на корману, ерѣ лаћаръ имао е дуго посла и нуже докѣ е до нѣга дошао. Шлама кадъ кадъ изъ помрчине звао ме е и вѣко: сربیо на мою душу зло, ми немо се подавати. Одъ некуда е и плачь допѣрао до моя ушѣю, али я писамъ имао кадъ слышати, я се писамъ улашѣю, преда самъ прилично дректа, вальда одъ зне. Таласи на сусретъ тако су ако удараѣи у лаћу да се чинило да о какву стену или о обалу лува. При тои опасности и страу чужѣмъ іоште гди лаћаръ пусе и проклинь свогъ Ериста; иажеѣ осталогъ каже му: сбогъ твогъ небреженія да оволѣни люди садъ пропадану. Фала лепо помисляѣи я у себи, и сквѣнѣй мой горныхъ капуть, я сваки самъ частъ стрѣлю кадъ не наша лаћа почѣти тонутѣ, и вѣнѣнѣ Шлама да се преправя за плавѣнѣ; но фала Богу до того нѣ дошло. Али при спакомъ севаню муѣ видіо самъ свуда отворенъ гробъ, и ко нѣ видіо морскы ноѣи, и морске густѣ и црне облаке кадъ и муля тамо амо пресече и пенуѣ се морске таласѣ осветѣли, тай

РЕДКОСТЬ.

У Индіа *стакло*, у Египту *снег*, у Норвегії *вино*, у Мауританіи *бело лице*, у Италиі *плава коса*, у Немачкој *Елефанти*, у Америці *пси*, у Хини *конки*, а кождь дворова и велике господа *истина* е редка.

ИЗБАВИТЕЛЬ.

Бдѣвъ пѣваба штрангаръ, проговори едному капетану: „заръ ме више не познаете, господине Штрассеръ — ваша е милость мени некаждъ животь спасла!“ — „Я тебѣ?“ — „Да богме, я самъ быо войникъ у вайсой роты, и кады сте вы у битки кождъ Н. нагли бегати, я самъ быо прѣмъ, кон самъ вашимъ примѣру слѣдовао, и тако самъ се спасао.“

Д. Ав.

ДОМАШНЕ НОВОСТИ.

— 3. т. м. Друштво Србске Словесности држало е свое редовно засѣданіе, у комы е прочитано писмо члена Г. П. Тирола у смотренію книженихъ предмета, и писмо корреспонд. члена Г. Тям. Нѣмца се приложило „уводъ у рачунку.“ Предложио е Г. Я. Шафарикъ земљовидіе окружіа пожаравачкогъ кон е Г. Др. Медовићъ израдѣо, и кон е земљовидъ у свѣмъ своимъ частима и у свакомъ обзору вайточнѣ изразѣнъ, съ тымъ да не истый господиць и описаніе поменутогъ окружіа послати, да друштво обоє, ако одобри, печата, и наупотребленіе публикуму преда: Рѣшено е да се и описаніе окружіа набави, и да обадоє одрѣбени зато членови друштва прегледаю, и у првомъ издѣнѣ засѣданію друштву свое извѣстіе и нѣмца предаду, и оада не се о печатаню рѣшити. Межу тымъ да се Г. Дру Медовићу на томъ великомъ труду одъ стране друштва благодаря. Г. Д. Аврамовићъ поклонѣо е друштву свою книгу: србске древности у святой гори. Г. Шаф. поклонѣо е еднѣ бакарни новацъ. — Госп. Стеванъ Јозифъ Веселићъ поклонѣо е за србски музеумъ 13. комада различни старіи новаца.

— У засѣданію школке конисіе 6. т. м. државномъ, спровело е Попеч. Просвѣщенія I. часть Финансіе изразѣну Г. К. Цукићемъ проф. државне економіе, съ тымъ да не и друга часть за кратко време быти готова, како бы се до 15. Септ. обе части прегледале, и за употребленіе ѣака печатале. Предато е подкомисіи да се прегледа. — Затимъ разговарало се дуго о називословнымъ речима србске граматике.

— Совѣтъ е рѣшио, и Князь е одобрио да се на место доякошнихъ канка кон измежу Београда, Земуну и Панчеву возе, еднѣ малыя пароброды набави, конѣе брже и уреднѣ ићи, тай же се паробродъ купити на акціе, и тога ради нещѣ е наложено правит. банкеру Гос. Кумануди да ту брату на себе узме, и да се цена акціа опредѣли и скуппи, и да се паробродъ ома набави.

— У неделю 7. Мая была е свадьба Госп. Милана А. Симића еднотъ одъ наиболѣе помомника и пріятеля овога листа. Веселѣ было е у пуномъ смыслу речи лепо и весело, на конъ су осытъ србске господа и грађана и Князь са св. Книжнѣомъ, и Конзули и Паша присуствовали. И то е свадьбомъ было мило видити да е све постаромъ србскомъ обичаю ишло.

— Оны е дана добовало овде да сѣя аустрийски шестацы кон су до садъ ишли по 50. пара, да се одъ садъ непримаю скуплять одъ гроша. (Непрѣде ни толико).

— Данасъ е велика военна маневра съ палубомъ на топчидерскомъ броду.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Са стране нема ништа новогъ што бы е могло назвати политическомъ важностѣу. Свакъ чека да види шта не у Паризу быти. Правительство французско садъ е у najveћемъ страу, ерѣ видя да се све спрема да ѣмкову пропасть ускори. Генераль Шагарниъ издѣо е юшть яко еднѣ прогласть кон прѣти сѣ najveћемъ казни оныма солдатамы кон неухтеду на побуйный народъ пуцати. Луи Бунапарта отишао е у Фонтенебло. Полиція дада е изъ два совака спу калдру извадити и продати, а на мѣсто намена шлюнакъ е насутъ. Но на то су радни даи протестацію и викали: „заръ наше последнѣ оружѣ и оруаю оне да намъ одуаму, сѣ чимъ немо се ми противу наймилни боюнеца бранити, одъ чега немо мы барнаде правити?“ Шта више 5. хилѣда безпослени Англеза дошло е преко Хавра изъ Лондона у Паризъ, ни зашто друго него да присуствую и да глѣде коменшѣи и буно у Паризу.

Будући да се Шумадинке првы петь бровѣа конѣ маиъ печатано сасвимъ разнѣло, тако да намъ ни еднѣ брой ниъ сунуше остао, и да смо на чѣста потражѣваня были привућени у № 6. объявити, да више нема одъ првы петь бровѣа, сдобъ чега многи нису се хтели преумерирати, ерѣ е свѣдѣи радъ быо све бровѣе имати; зато смо овы дана сви петь првы бровѣа у кратко као допунѣи у две Шумадинке све што е важнѣе препечатали, и можемо садъ свакомѣо колько годъ ко оне сѣ тымъ допунѣи и даѣ са свѣма бровѣима служити. Цена остае иста. Ко дакле жели имати све доякошнѣи и будући до Петровданѣе бровѣе, нека намъ напредъ пошлѣ по пошты 4. дванцѣица и одна не и добити. Они пакъ кон су само одъ № 5. добили, примѣи ово допунѣи препечатано у два броя одна бадава.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учрединикъ и издатель Любомиръ П. Пенатовъ.

Издана svakogъ Чет-
вертка.

Београдъ 18. Мая.

(Цена в годни, 8, по-
год, 1, а на три мес. 2 цр.)

СЪ БОГОМЪ ОСТАЙ!

(Споменъ сестре брату у Выйдоству.)

Коя си ми кракъ са чела
Сосниват' знала — ты,
Вазда Драга, неувела,
Съ Богомъ оstay радости! —

Юче было грозе рата,
Бъсно сѣна пламен' шити;
Бъхъ ранѣмъ . . . нѣска хата . .
Да чѣй ли не мейданъ быт'?

Бразъ ли беше мачъ да трза,
За правицу Србинъ младъ? —
Пытай срну в ли бразъ
Кадъ извора тража хладъ!

Ал' слагаше сръбски санци —
Домовино моя ты,
Некруже те среће данци,
Зато: съ Богомъ радости!

Тамъ у луку боровоме,
Гди по среће царство сѣ,
Гдѣ с' путнику несретноме
У нождие силѣ стра. —

Тамъ садъ мол чезна леће
Некадъ сребанъ агушат' гласъ,
Тамъ киѣреса тужно цѣће
Ушлетабу себ у власъ.

Шать голубче наѣмъ ког
Блудеи' тамо дралѣмъ титъ,
Отишло искат' любе свое
У гукања страшливѣмъ.

Од' овамо (иѣмъ љу реѣи),
Пріятелья будмо — вай!

Скупа двое насъ тужеѣи
Слушаи' луке бледѣй сай!

Од' овамо, теб' не мека
Маовина станакъ дат',
Мое т' топло крѣло чека,
И ту нешъ ми владоват'.

Дѣлићемо непокое,
Пресуди ѣй нама Богъ.
Теби нема среће твоѣ,
Мен' спасеи нема могъ!

Д. Р.
Сръбѣи.

С Л У Ж Б А.

Ко годъ држи слуге, онъ зна да има и добри и рѣши слугу. Ономъ добромъ онъ дае болѣ плату него ономъ рѣшомъ, па и преко плате, о великимъ празницима, поклана му по штогодъ, неки опавне, неки еменѣ, неки аљину, а неки и читаѣ паръ аљина, а неки по нешто и у новцу, а ономъ рѣшомъ неда нико ништа више него само плату, па и ону му недае башъ са свегъ срца, ербо и ону незаслужуе.

Кадъ тако бѣва у поведенимъ домовима, колико неѣна треба да буде то у нашемъ общемъ дому, у правительству народномъ, и мирскомъ и духовномъ? Правительство мирско и духовно, не ништа друго него нашъ общи домъ, а служители ѣлюви, слуге тога нашегъ общегъ дома у комъ имамо стареѣние Кѣзза у мирскимъ и Митрополита у црковнимъ дѣлима. Све слуге общегъ нашегъ дома, зову се чиновници, мирски и духовни. Они у своемъ реду имаю сѣи едѣику плату, и онаѣ кои е вѣданъ и способанъ, вѣранъ и приљѣзанъ, нао и онаѣ кои за све то немари, само сѣи нао трутъ у кошници, и узима ону плату па еде и пѣе и спаѣа. Кадъ се данѣе коѣ приватни домовѣ уважаѣа и награѣуе бола служѣа, зашто се то неѣи чинило и коѣ нашегъ общегъ дома?

Сваки газда кон награђуе съ чимъ му драго доброгъ слугу, жели да побуди у нѣму и болю ревностъ къ своимъ дѣламъ, те да види и болши успѣхъ у своѣмъ дому одъ дѣла доброгъ слуге нѣговогъ, то исто треба да чини и правительство наше и мирско и духовно, ерѣ одъ ови служители зависѣхъ благостаніи нашегъ общегъ дома, а ако останемо и унапредакъ све при досадашнѣму, молишъ да ми ко каже, съ чимъ ће се ободрити вредни служитель, да продужи ревностъ свою, и съ чимъ ће се побудити овай ленъ и неспособни, да достигне овога добротъ?

Я мисляшъ, да полза и напредакъ нашегъ общаго дома „нашегъ отечества“ изискуе, да се вредни дѣлатель и болъ награђую него ови ленъ и неспособни, съ тимъ бы они добиѣли болю волю къ общему благу народа, а они ленъ заведеши нѣмъ отъ оного, старали бы се и они да иду за нѣма колико толико, и све бы болъ было него до сада. Кодъ насъ нема ни ордена ни спалудка, съ чимъ бы владѣтель могао награђивати отликующе се служитель, зато треба да ѿ награђуе съ повишеніемъ плате, и заиста нѣе право, да овай вредни слуга за о ну исту плату за кою служи, или болъ да рекнемъ ленюе, овай ленъ неспособни чиновникъ.

Неопростими бы грѣхъ было, да неопоменемъ овде и наше священство, и духовенство, и профессоре и учитель. Ова класа служителя, нашегъ общаго дома, найвише су заборављени и најрѣваніе плаћени. Я незнамъ како е то остало тако у неуваженію кодъ народа нашегъ, а они заслужую дако немо право рећѣ призрање правительства пре него мирски чиновники. Свештеници и духовники служе церкви божию коя е наша мати, испуњаваю законъ Божи, и наставляю христiane у страхопочитанію къ Богу, и уче ѿ да буду добри и отечеству полезни грађани, а профессори и учитель, уче нашу децу, и преправляю ѿ да буду грађане, за чиновникъ, за сановникъ, за свештеника и владике и митрополите судъ не важне опредѣленіе, на башъ ови люди да остану безъ призрањѣ народнѣгъ и правительственогъ! Та ово башъ нѣе право ни наймѣнъ.

Башъ стари учитель види многе сановникъ и чиновникъ, кои су нѣгови ученици были, а ошъ сѣе ови учитель, па што е јошъ жалостнѣе, све съ ономъ истомъ платомъ. Бедна е то стваръ, кадъ оваки стари живе безъ сваке надежде побожанія свое будущности, за кою се свака стара. И а ошу да они остану све еднако учителя и профессора, и нѣта више, да предаю еднако овай предметъ науке кои су и почели, ерѣ што га дуже предаю то се све већма у нѣму усавершенствовавало, и познѣе се то већу ползу приносѣ. Я ошу да они остану свагда и при оной постоянной платѣ својој,

као и остали чиновники, али ошу да се награђую они способни и ревностни, чакъ до сравненія съ найвећимъ сановникъма народнимъ, па было онъ све свештеникъ, ерѣмовахъ или учитель или профессоръ или шта му драго само, тако ће мо ми излѣти изъ нѣхъ спѣхъ ползу кою они могу принети на пользу народа, и другогачѣ не. И царъ Давидъ у Псалтиру пева Богу „ушѣдри мя да пою тя.“

ПУТОВАНѢ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЮ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Друго именовъ.)

(Продуженіе.)

Сутра рано пробуди насъ музика, коя обычно свако утро предъ свакомъ больномъ гостиницомъ свира. Мы се за часъ спремно, и оставимо ову лѣпу варошъ, и често смо се освѣтали, и оиде се годъ могла видѣти гледали смо е, и чисто намъ е живо было што и Пудбусъ неможе свуда за нама да иде. Гледаючи на Пудбусъ, на море, па онда на пазва висока брда, ништа небы волю онда него да самъ молеръ. А често наглазили смо молеръ коя у ладу по наздавъ седе на ове лѣпе предѣле себи, за споменъ своегъ путована молуо. Но и безъ тога све ми е ово остало у памѣти тако, да кадъ и есе и после десетъ година опоменемъ, видићу и исто онако као што самъ и онда гледао, споменъ овакыи предѣла може се видѣти и кадъ човекъ зажмури. Одъ Пудбуса па по целомъ Ригену даждъ што смо путовали, неможе се сматрати као путованѣ, него као каква шетня, непрестано сретали смо гониле путника страни, кои тамо амо тумараю по шупи, и кои су овде дочекали да мало изађу изъ вароши, и да се овогъ здравогъ воздуха надишу, и да се певаня тица, не изъ канела, него изъ шуме наслушаю. И често смо наглазили на путнике кои седе и слушаю гдѣ салуѣ или кось пева. То е и насъ често заустављало, и свагда кадъ смо хтели да се одморимо, тражилисмо место гдѣ каква тица лѣпо пева. Путника онуда има много изъ цѣле северне Германіе, али найвише изъ псковитогъ Берлина. И мора се човекъ смеати кадъ нађе путника кои путуе само онолико колико му е берлински докторъ рекао, кадъ путуе онуда куда му е онъ рекао; и многи оставе најлепши места и невидѣ само сбогъ тога што му нѣе нѣговъ лекаръ рекао да треба тамо да иде.

Мы преѣмо неколико села и доѣмо у село кое се зове Селивъ. Овде пошто се мало одморимо и подкрепимо, оставимо друштво кое се суслигло было, а такође оставимо и путь кои е на десно водію у Менхгутъ па онда безъ пута, поѣхѣмо у право преко едиогъ брда. Ту близу тогъ села ви-

двѣ смо страшно велике четири камене плоче, које су по свој прилици биле на гробовима стары сла-
вена, на њима нѣ было никаквогъ надписа. Ка-
дъ се поспѣмо на тай брегъ видимо предъ собою на
«данъ» путь море на све стране. О, оваково што
неможе се описати, нити на берлинскимъ бинама
видити, овай погледъ неможе се никадъ забора-
вити. Я самъ Дундево море с' оны високи стена
више Фіуме гледао, али оваково што нѣ ми се
могло предстанити, оваковогъ задовољства и радо-
сти нисамъ уживао. Шта е лепше погледати него
море с'дѣлно съ небомъ. Погледъ на безграничну
пучину, погледъ е на савршено задовољство. По-
што смо се сѣти нагледали поѣмо низъбрдо у ра-
внину, по људу низъбрдо наѣмо узънутъ тако много
лгода да смо свакиъ часть стали и брали, и чуди-
ли смо се да н' овде има и у ово доба године, на-
пили смо и дивљи ора и лешныка али нису љошть
са свымъ зрели, а поредъ лепи и крупни лгода на
купине нисмо ни гледали. Сиѣмо у равнину, а по-
ѣмо на десно к' Меххуту све поредъ мора: Нигди
никога нѣ было овуда, текъ по гди кои рибарски
чамаць лежао е на обали. Доѣмо опетъ до «д-
ногъ» брегчиѣна што се зоне Пеердъ, и кои е са
све три стране моремъ обурженъ. Кадъ огадинмо,
оставимо и море и брегове, на поѣмо, да тражимо
ручакъ, но нигди нисмо могли какво село видити.
Отворимо земловидъ Ригена, да тражимо кое е се-
ло найближе, али ево муче нисмо знали на комъ
смо краю острова. Найпосле поѣмо управо одъ
мора, и надали смо се да морано на какво село на-
йди. Често ме е до садъ надежда преварила, али
за садъ испуни се, и текъ што преѣмо преко «д-
ногъ» брегчиѣна, на комъ е се само смядъ жутило,
доѣмо у село Гору (немци га зову Шгил). Но у
тогъ селу непаѣмо Круга (но то нѣ философъ
Кругъ, него тако овуда зову меане). Куѣе биле
су у тогъ селу дрвене, и све готово разштрнате,
спаса куѣа была е за себе, и имала е свою дво-
рану, и воѣнякъ. У прву авѣно гди смо ступили
наѣмо домаѣна гди тресе крушке, онъ намъ одна
изнесе столце, но нама се веѣ досадило сеѣ-
ни непрестано на тымъ берлинскимъ клупама у шко-
ли, и радѣ смо седи на чисту зелену траву. Они
су были веѣ ручали, но никакъ изнесу намъ две
велике чинѣ кисела млена, и сира и све оно што
су имали у приправности, и нити друго насамъ
ни желѣо. Млено лепо и густо, а повръ тога кай-
маѣ лепъ се уватио, нѣ другѣе, него ми се чини-
ло да самъ гди годъ у средъ Шумадиѣ; и нигда ти
слаѣе насамъ ни у «дномъ таночниѣмъ трактиру са
сребринимъ напикама ручао, као овде изъ оны про-
сти чини на овой зеленой травѣ: То вальда зато
што самъ цело пре подне ишао. Мы кадъ ручаю,
спремѣмо се на ново да идемо, и запытамо: коли-
ко има да платимо; но домаѣнинъ нѣ знао шта да
намъ одговори, найпосле каже намъ да дамо шта
оѣмо. Кудъ неѣтъ лепшій знатъ непоквареногъ

селскогъ живота? такавъ одговоръ нигда неможе
путникъ наѣи у онымъ селымъ кое леже близу ве-
лики парощи и градова. И ако гди годъ тамо, и
каже но годъ тако, то само зато каже, да бы о-
най гость што годъ више дао него што бы онъ
занесао, но при ономъ нѣ была та мысао, љгово
простудѣни, гостоприимство и искренности могло е
се читати на љговомъ лицу. Мы му дамо по петъ
прайски сребрини гроша, и онъ е с' тымъ тако бы
задовољяѣ, да намъ е спремио сваяковка воѣа, и
понуѣо се да насъ изспрати и да намъ путь пока-
же до Мителхагена, докле е было добаръ сать о-
да, но мы то нехтевемо, него поѣмо сами преко
њивна кудъ намъ е онъ преки путь показао, и до-
ѣмо рано у исто село. И будуѣи да наѣмо до-
бру гостиницу, и позвати дружества, то оставемо
ту да ноѣмо. — Пре залака суѣа свѣ смо веѣтъ
были поспали, и сутра данъ (23. Августа) пробуде
насъ и опомену да е садъ наѣлѣнне путовати. Те-
пшио е истина дѣи се у зору, кадъ е наѣлѣнне
спавати, али овде, гди смо знали да насъ на полно
толѣе радости и мылине чекаю благодарѣли смо и
обдарѣли љошть оногъ што насъ е пробудѣо, и ко
небы несемо и са задовољствомъ путовао овуда о-
собито изъѣро кадъ е ладовина, а кадъ у свакоѣ
шумици поредъ пута стотинаѣа тице неваю, а смяѣ
мирише, и све друге мирисе осталогъ цѣѣна на-
вѣинуе. Путница развиу се на све стране, а мы
поѣмо да идемо у варошъ Заградъ (немцы зову
Сатардъ) прво село, у кое смо тогъ дана дошли
зоне се Баба, вальда су у старо време знали ба-
бино село, и чудновато е, али е истина, докъ смо
крозь то село прошли срели смо баремъ десетъ
баба, и ни едно село може быти на ономъ острову
нема свойственѣе име. Преѣмо опетъ поредъ Се-
лина, и доѣмо до «дногъ» великогъ плота кои е
цело брдо опасало. У той оградѣ была е млада шу-
ма съ леснымъ путовымъ изпресеѣана. То е было
овай зверѣнякъ каѣза ригенскогъ, о комъ берлинци
овано често приповедаю. Мы поѣмо мало поредъ
плота и наѣмо една врата, и кодыѣи чуварѣа, врата
су была затворена. Мы му нажемо да намъ от-
твори, да идемо крозь зверѣнякъ у лѣдшость, кои
е на другомъ краю зверѣняѣа было. Но онъ намъ
каже, да крозь та врата нико непролази, и замоли
насъ да идемо мало наоколо до велики врата, кое
су свагда отворена, а овуда вели да неупуѣаю
путѣне с' тога найвише што се плаше копуѣе и
други зверѣли. Онъ е имао право, и мы смо чули
љошть у Пудбусу одъ оне двоѣце да се само мо-
же на ону велику капию уѣи и одати по зверѣня-
ку, но мы смо ради были да неидемо поредъ пло-
та по познѣвѣнимъ љывама, него по леснымъ ста-
зама и у ладовинѣ крозь шуму у зверѣняку. Овай
нѣе никако хтео да отвори, найпосле каже намъ
да нема клача. Онда мени Шлама каже: «Србино,
и тай е чуваръ наѣикъ на човека, онъ не быти по
своей прилици као и овай што е воѣе чуваръ.» Садъ

се и сѣтишь да свѣтовъ клаче у момъ цену, и помыслишь у себя: айде да пробаю ели и оваъ чужаръ правый човѣкъ; и извѣдимъ изъ цена десѣтъ прайскій сребриѣ грошиѣ и решимъ му: Ты кажешъ да немашь ключа, а оно глады ево га коды мене. На то скоми чужаръ и почне тражити ключъ, и отвараюѣи врата каже намъ: Башъ кады толико желите да онуде пробете, а ово заповѣдайте, и ако бы одесѣи узлутъ какавъ штапъ, а вы тамо кажите да сте га изванъ аверинѣа юмъ одесѣи." — "Небрина се ты зато," одговорико му "и мы смо прави люди, слѣдовательно и мы умемо лагати." — И заиста по годъ предпозвала за кога да нема сва човѣча свойства и страсти, тай га съ тымъ вреѣа, еръ му одраче име човѣка.

(Продолженіе слѣдуе.)

ДОМАШНЕ НОВОСТИ.

— У засѣданію школке комисіи 13. Мая дражнѣмъ, предложію е Г. Христіѣ выше школки атласе комисіи на изборъ, кои бы се прерадіо и пречечатао за срѣске школе. Комисіа пошто е разгледала и сравнила сие предложене атласе, рѣшила е предложити: да се кратки Елементарный атласъ, кои е одобренъ академіюмъ францускомъ, по найновѣмъ изданію преради, и да се печата съ томъ променомъ, да после европе доѣе Србіи, на онда све земль у коима Србіи живе, а по томъ европсѣа турска за едно съ грчкомъ. — Госн. Проф. Богословіе Вердешъ чл. комисіи, предложію е свое изараѣено дѣло подъ именомъ: "краткій прегледъ библіекогъ или свѣтлогъ земљеписѣа." Съ нѣтъ земљеписѣа таблица. Рѣшено е: да се исто дѣло Попечителству препоручи, и да се съ прегледомъ и благословомъ Г. Митрополита печата.

— Чумо да су сви овдѣшныи судови предложили Попечителству Правосудіа и Просвѣщеніа, да се доикомънъ феріе кое се обично у ускресу и о божићу судовыѣа даю, а съ свимъ изостане, и о сикъ само празника единако у канцеларію иде, а на место тога да се опредѣли време улето и. п. Юли и Августъ или до 15. Августа, онда кады су найвѣе врушине и кады свакій може подизно уживати свой одморъ, а особито кады су люди забавляни са подликимъ пословыѣа и нѣтерѣе се много по суду. То е се предложене свѣдомъ готово допало, тымъ выше што то нѣ захтевалъ новы феріа, него само пречешанъ изъ зимногъ несприятногъ доба у лето, еръ и онако божићъ и ускршнъ феріе износѣ заедно преко 6. неделъ, кое, будучи да падаю у зимно доба, мораю чиновницы опетъ провести у собѣ за вруномъ வருномъ; а поредъ тога опетъ у лето са сви страна ишту се дозволенѣа да могу по гди кои одуствовати, банъ и

ли киселу поду ради свога здравля, или свою кућу и баншину сбѣгъ свои послова да поюде. Мы се надамо да ће се ово предложене одобрити, еръ обично тако се у свѣтъ добро уреѣенымъ државѣа и поступѣа.

— Марко Томиѣ еданъ измеѣъ найбольи слушатель 1. годъ. Прѣа, хтевши изкорачити изъ чамца, случайно се оклизне и у Саву падне, и брада вода однесе га подъ лаху, и не само да се нѣс могао брзо притрчаномъ помоћу спасти, него никакѣ се нѣс могао ни да наѣе.

— При войничкомъ управленію у прошлы четвртѣа догодила се случайно една несреѣа, тогъ угреанъ упали се самъ и двоицу рани, одъ кои еданомъ найбольимъ топчѣмъ нареднику Или Милковичу одби леву руку, свакій, ко га познае и не познае одъ свѣтъ га срѣа жалѣ; но уздушѣи се у Бога и у помоћъ лекарену молиѣе пребожѣа. — Меѣу тымъ манѣвра изнала е боль него што се могао надати. Читави нѣтъ сати нешто су се управлявали, и како марширавѣи тако и пуцаѣи шло е у своимъ реду, и кады гладыѣи ону окрѣтѣи и вѣштину солдата, кады помысли човѣкъ да меѣу нима има половина самы регрута, и кады помысли да е у той манѣври было много войника, кои текъ одъ шесть неделъ служе; онда мора рѣши, да е свѣдомъ срѣбину свойственѣа пушка слѣдовательно и слабоѣа, еръ подъ оружіѣмъ нигда неможете робѣ видѣти. Но честь и фѣаа поимѣи начальнику и офицѣрѣа свѣама, кои у обучаваню свою дужнѣи тако точно исползували. У той манѣври пукало е до 400. топова и преко 20. хилада пушѣа.

— Краѣишницы Србіи беже единако одъ аулама оны Турака што су се одъ цѣра одметнули, и гди годъ кои срѣску кућу наѣу пале и убино Оны е данѣ те тужѣе сирѣтѣа преко 300. замѣлиѣа кое коды Београда, кое выше Палеѣа и Шабца у Србію прѣбѣа.

— Саѣа почѣла е нагло опадати, меѣу тымъ онудѣ иде свакій даѣъ готовѣо кѣа. Трѣшѣаи онде вѣѣъ има и продаѣ се она по 4 цѣанѣа. — До 26. има юмъ осамъ данѣа. —

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Са ючѣишнимъ парабродомъ прошлы су преко Земуѣа на лѣроброду сыновѣ Кошутѣи кои иду ону преко Цариграда. Кады су пошлы изъ Пеште пуѣе обале были су свѣта, и вынали су поредъ сеѣе Польцѣи, сви у гласъ: "Поздравѣъ Кошутѣа, да живѣ Кошутѣа."

— Ючѣ у 10. сѣи прѣлазіо еѣа Г. Коринѣи, командирѣндѣъ Темѣишварскѣа, са многимъ офицѣрѣаи, одъ стране кѣлазѣа лѣпо су на Савѣ дочѣаи, они пошто су кѣлазѣа Г. пашѣу и юмъ гди чѣе поодили, вратѣаи су се у Земуѣу.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВЪ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издаватель Любомиръ П. Пендовъ.

Издава се ежесѣ-
мѣстно.

Београдъ 25. Маѣ.

Цѣна в годинѣ 8, по-
год. 3, а на три мес. 2 цр.

ПРОЛЕБНА ПЕСМА.

Пролебе нан' лено дође
Милни се сретаю;
Мразъ и люта зима прође
Руже свуда цвѣтаю.

Лено тихи ветрићѣ дува
Лено люта границе.
Вѣрно србинъ свуда чува
Свое земљѣ границе.

Мај разнѣ своа крила
И надъ земљомъ тренеће.
Са Авали србска вѣла
Честита намъ пролебе.

Мале тѣце подсказуо
Съ гране свудъ на гранциу,
Одъ радости извио
Пролебу томъ песмциу.

Сада е дошла сна милина
Свудъ мирниу цвѣтаѣ,
Процвѣтала лесовина
А лѣтали цериѣнѣ.

Свако дрво зелени се
Сваки цвѣтанъ процвѣто
Све што живи весели се
И поздравља све лето.

У плавадишту овчаръ свира
Пева Богу на славу.
Тешко онома ко га дѣра,
У ѣговома кадъ праву.

С У Д О В Н Ѣ.

Тужесе люди на Судове, да имъ врло споро парнице пресудују, и кривицу тога приписуо судѣма, и вичу на ѣна до зла Бога много се о тому кесило и радило, какоби се то поправило, да се парнице брже пресудују, и до сада се не могло

успѣти, а то е зато, што не прави узрокъ тому погођењѣ, него се све друго кесило, и на оно по-
зоръ обраћало, што опетъ неће принети вещество не ползе.

Узрокъ е тому тај, што е мало судовъ а много парница, па немогу Судѣ да доспеду да сваки данъ пресудују. Оне парнице кое имъ онај данъ добу, него суде редомъ, едну за другомъ како имъ е кол долазила, и надъ којој редъ дође; а кадъ у едномъ суду предъ едномъ парницомъ има преко хиљаду парница кое су пре дошле, онда оној текъ после едне и полъ године мора редъ доћи. Нека нико неписли да судѣ не раде, ербо кадъ еданъ одъ најобтерѣненѣй судовъ, пресуду за годину дана преко 800 парница, а има нумера у свакомъ дѣлоподномъ протоколу преко 7000, онда се заоста неможе казати да тај Судъ не радио, па зато му е опетъ на концу године остало преко 1300 непресудѣни парници. Шта е дакле друго узрокъ тому, него да парнице превазилазе сваку судѣ па тако а мањѣ или више, и по свимъ вѣнамъ окружѣма. И ово тому сведочанства: александричко, гургусовачко и црнооречко окружѣ негусесе да имъ се парнице споро пресудују, а то е зато, што су она окружѣ мала, и люди нису парничари, а имаю и она по еданъ Судъ као и проча најбѣша; па ѣновъ Судъ стигне да ѣвине парнице одма пресудуе, па они немаю узрока ни жалитисе на свое судѣ, а по великимъ окружѣма (гди е опетъ само по еданъ судъ, а народа, може бити тримъ ѣмѣ, и јошѣ ѣтъ тому радо се люди тераю по судовима) то неможе бити, као што горе реко смо.

Шта е дакле лекъ тому? вѣшта друго, него треба по некимъ окружѣма дати судовима јошѣ по едно одѣленіе окружногъ суда, а тако и апелационъ и треће одѣленіе па ће се онда брзо парнице пресудѣвати, и люди неће имати узрока вичати на судѣ, да имъ споро парнице пресудују. Фала Богу мисмо се о томъ освѣдочили кодъ неки наши судовъ, кои су съ дѣлѣма заруѣани били, и коима е правителство придало за време јошѣ по едно о-

сити, она е жертва свагда најпре морала преко те стене прећи, па ако е невинна онда непозна се ништа на стени, но коя жертва не невинна њна се стопа удуби у стѣни, и јошће остане и траг њног детета. Ја сам добро загледао та скопала, и доста е велик на човечио столу, има пету и прети лепо удубање. Недалеко од те плоче има опет едан велик издубање каменѣ, гди су лепо и крвѣ привнешење жерте чували. Ону да врло много наши смо путника, кои од камена до камена иду и завирују и траже какве знаке те несреће славенске прошлости. Ми се сви изупукимо и попенѣмо на Хертиног града зидѣ и седећи онде гледали смо како сунце преко плаве Арноне залази, а месецѣ полази да осја ово свето место стари славена, гди су се Велибогѣ, и Чернобогѣ, Триглавѣ и други славенски боговија чак до е данајсти већ славили и почитовали; и гди е е лизичество најдуже задржало. О, како би се ја радовао да су се онде одржали Славени, па макар ѣ и сада были лизичници. — Арнона лежала е предѣ нама, и могли смо за данѣ и тамо стићи што би вредније было може бити него све, али нисмо имали друштва. Пошто смо залазеће сунце изпритили, вратимо се нашѣм Шумару а други путници на друге стране на ковањ. По томѣ замалу свуда су велике бујве, и редио е гди коя была, на којој не было по неколико путнички имена урезано, коя се могу познати и после двадесет година. Сваки путник за споменѣ изреже свое име на неколико места. Да смо насѣ двојца наша имена и грбѣ Србије на више места изрезали, то не треба да ти кажемѣ ерѣ нећѣ и самѣ знати.

Сутра данѣ (26. Авг.) пре зоре пробуди насѣ све домаћинѣ, ерѣ треба да стигнемо пре суца на брегѣ стубоно каменѣ називани, ерѣ у целомѣ оновѣм крају европе, ни одо кудѣ не лепше видати излазањѣ суца него одане, а залазањѣ са Хертиног града, а месечину у ономѣ лепомѣ езеру. Мы сви крозѣ иракѣ пенаѣић појемо, и опетѣ спореѣмѣ езера кудѣ насѣ е путѣ водѣ дођемо све крозѣ буюву шуму па то место. Каѣ дођемо тамо наши смо преко 30. путника коя людѣ коя жена гди већ стои преко мора гледају, и чекају да се сунце помоли. Море е было са свимѣ мирно, а небо ведро, мы смо сви стаяли, и сваки частѣ смо гледали у сатове, и казивали еданѣ другомѣ јошће десетѣ минути, јошће петѣ минута, међу тимѣ петѣ сати и по буде, и сво се море одѣ истопа зарумене, и разговорѣ путника утиша се и сви уђуте само су очи са ниничѣм ѣмѣм разговарале се, сунце мало по мало изааило е изѣ мора, и каѣ сунце са свимѣ изађе изѣ мора, тишина се међу нама прикину и сви на вратѣ на носѣ потрчино низѣ брдо доле у равнину, морало се трчати, да видишѣ чуда, каѣ у равнину на обаду мора стрчало, а оно нема суца видѣи, и ту после врло кратког времена опетѣ почне изѣ мора за ново

излазити, и тако тога дана видѣо самѣ два путѣ гди се сунце за еданѣ данѣ роди, и кога не може овакво што уверити да е земля округла томе се не може недоказати.

Мы се вратимо полако горе опетѣ на брегѣ сѣ когѣ смо стрчали, и коя брегѣ зове се иралѣвѣ столѣ, нажу зато што е Карлѣ XII (8. Авг. 1715. годѣ) гледао одатѣ морску битку између данаца и швеѣа; и тај е брегѣ одѣ мора узвишенѣ преко 400. стопа, а своимѣ одцекомѣ са свимѣ надвео на море и рони се еданоу у море. Ту на томѣ брду има еднѣ лепа гостилица, гди смо сви сладко доручковали. Збили, ако незнашѣ шта е то доручковати, то да ти изяснишѣ. Доручковати то е што по наши изобразени Срби свуда па и у Београду јакѣмѣ фрштукуютѣ, дакле упати до ручковати значи на србски фрштукуютѣ. Какав е то срамѣта за насѣ, да сѣ туђомѣ речѣ изяснямо своју рођенцу, али наши людѣ каѣмѣ нио каѣу сѣ илекомѣ и уначу аеиичку они нисле то се мора другѣмѣ и звати, а незнаду да све што се доручка поѣде то све нашѣ народѣ зове доручањѣ или ручаница. Ја сам чуо у Бечу еднѣмѣ Србина да доручањѣ зове предручакѣ коѣ е склована речѣ и нече се у народу, а што е јошће чудниѣ еднѣмѣ рѣчѣ чуо самѣ гди каже: р а н о в ѣ д ѣ, но равнеѣдѣ може сасвимѣ нешто друго значити, а особито за оне коя непознаю свой языкѣ, него га новимѣ немудримѣмѣм рѣчѣмѣм кваре и безѣ неволѣ праве одѣ њѣга вавилонски торони.

(Продуженіе саказа.)

ЗАГОНЕТКЕ.

1. Данѣто ми ти дашѣто. Ко не воду каѣмѣ нема воде.
2. Гди е Магаре рикало да га е савѣ светѣ, могао чути?
3. Какви дрва највише има на свету?
4. Коѣ е слово у азбуки најјачѣ?
5. Сѣ коя дрва неопада нигда лишѣе.
6. Ко е сѣ едномѣ рукомѣ четвртѣмѣм део людѣ на земљи убио.
7. Колико дана има еднѣ година?
8. Ко е пре свое мајке родѣо?
9. Шта човекѣмѣм тражи а моли Бога да не вађе.
10. Шта е створио Богѣ предѣ лицѣмѣм својо людѣмѣм?

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Засѣданію школске комисије, спровело е Попечителство: „Немачко србске разговоре за упражненіе младехи“ израђене одъ Г. М. А. Симића, кои су предати Г. Цукињу на разсмотреніе; затимъ управителъ подуглавице негостинске Г. Јованъ Николићъ поднео е преко Попеч. са францускогъ одъ Е. Жериза преведену Матологју стари Грца и Римљана, и предато е Г. Мариновићу да прегледа и сравни и комисија свое ишлѣе поднесе. — Проф. Ненацъ, љазка у Гимназији београдској Г. Ђ. Малегићъ поднео е преко Попеч. комисији школској: „I. свезку Немачке Граматике,“ коју е изарадио у целой својој обширности по Гегегеру, љазоују у припреми не само ученике него и учитељѣ. Комисија рѣшила да се преда Г. Исаяновићу и Цукињу на прегледањѣ. — По томъ читала се у пуномъ засѣданію Србска Граматика за основне школе одъ Г. Цукића, и договарало се о називословнимъ речма Србске граматике.

— Ови дана овде е дуго јакъ и ладанъ ветаръ дувао, и не наликъ было на майско него есенѣ време.

— У Шабацкомъ округу изумео е и начинио еданъ простай селакъ воденицу, коју мелъ и безъ воде и безъ ветра, веће се покреће само са претретајућимъ владама.

— Познатиъ Г. Вукъ С. Караџићъ кои се одъ неколико дана овде бави, намерава путовати по горњимъ крају Србије.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Сада е Европа у ономъ политичномъ положењу у комъ е была кадъ е Наполеонъ био на острову Елби, само съ томъ разликомъ што е овда цела политика Европе била само политика дворова, и што су овда сви готово велики народи Европе били међу собомъ у завади и после овако дугогъ рата желели су миръ и одморъ и предавши се својој судбини изгледали су љазу руку свои краљѣва шта имъ уделе, садъ пакъ политичниъ животъ узео е другіъ пранацъ, преида по сполаш. пљамъ току ствари рекао бы човекъ да се ништа друго не ради него само повторава се све оно старо. Онда е француска била слаба и толѣкимъ многотодишњимъ ратовима изнемогла, и собогъ погрешне коју е Наполеонъ својимъ освајањимъ туђи земљи учинио, симпатию и пријатељство остала народа изгубила; онда људи кои су на челу слободне партије били имали су много другѣи мисли и основе него сада. — Сада не само народи

него и дворови обзиру се на Паризъ и гледају шта ће се тамо почети и нико не мисли да е свршило, него текъ да ће се почети велико какво дѣло које ће у обшитој историји остати као сабѣдство и плодъ своју доакопниъ коменшана. Француска о-симъ републикански има јошѣ и три династичне партије које-су се са предсѣдатељимъ Бунапарта сложиле и које су подпомагане одъ сполашнихъ интрига да бы само републику упропастили. — Луи Бунапарта са својимъ партијомъ види добро да ће морати та пре та после велику борбу вретрпнати, и види да што се дуљѣ протеже тимъ се више онъ народу замерава и његова снага слаби, и зато што више може раздражуе противну партију, само да бы пре револуција букнула ерѣ е сада у надежди да бы е могло свладати, и тимъ се болѣ утемелити и време свогъ предсѣдатељства продужити. Ово е радъ да буде што и његовъ стрицъ, али Навинне Паризе кажу о њему: „Ово ако и носи велике чиме као његовъ стрицъ, опетъ ми знамо да онъ не као његовъ стрицъ.“

— У Бечу многе су поватали кои су фаличне банке правила, пређе о томе писале су Новине едну чудновату анекдоту: еданъ лоповъ украде одъ едногъ великогъ господина у театру његовъ ишраибухъ са баниана, и одна оду да вечера и пошто е вечеро изаиди едну украдену банку да њомъ плати, кадъ биртанѣ узме банку позна да е фалична и пошлѣ одна по полицију коју тога лопова узати, и кадъ чуе лоповъ да су фаличне банке каже итъ одна „и самъ у томъ послу са свамъ невинѣ, а самъ те банке пре по сата украо у театру.“ И онда одна одведе полицију са собомъ у театеръ и покаже овогъ господина кои е мирно седио и гледао. Полиција изъ средѣ театра узме га и одведе у тамницу, кои е на много већу казнь него лоповъ одсудѣнъ.

— У Прагу поливила се колера и првогъ дана разболело се дванаест одъ кои само су два едналистѣ умрли, а за оне остале издежда е да ће о-стати.

— Изъ Берлина ишну одъ 30 Мая да ће Пруська краљѣвина ставити еданъ корузе одъ 60.000 људи између Ераурта и Торгауа; исто тако ће ставити и на шлезно-чекској граници.

— У польској краљѣвини усредоточена войска руска, подѣљна е у три табора, и то еданъ у Варшави; други у Ловичу и трећи у Калишу; у свакомъ овомъ мѣсту имаде по 25.000 људи. Осимъ ове войске имаде на граници и по тврдицима 35.000 Козака. Гласа се за садъ да ће се на скоро велика войска подъ Варшаве сакупити, те ће се држати маневрѣ у присуство царя Николае.

— Царъ аустријскій отишао е 20. о. м. у Варшаву да поздравља цара рускогъ.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенадовъ.

Издаванъ свѣтлѣ Честно.

Београдъ 1. Юнія.

Цѣна 6 гроша, 8, по-
год. 9, а на три мес. 2 дн.

ЗДРАВИЦА.

Пуна радостъ, пуно чаше,
Одѣте ко 'бе да с' љуцимо:
Да Богъ живи што е наше!
Што желимо да ствѣямо.

Што имамо
То недово.
Шта желимо?
То мы знамо.

Прво: да Богъ народъ живи
Друго: Боже живи народъ.
Треће: Богъ нашъ милостивъ
Нек' покаян само народъ.

Народъ све е
Сбогъ њѣг' грее,
Сунце с' неба
И дае леба.

Боже живи све трговце,
Чиновнике и свештенство,
И сво оне кои раде
Да прославе отечество.

Створи Боже
Нек' се сложе,
Да по правди
Свака рада.

Боже живи правителства
Она коя народъ любя;
Она што су противъ њѣга,
Боже с' неба, удри, уби!

Народъ нашъ раниа
И одъ зла браниа,
Њѣму кайнебу
Боже дай срећу.

И, о — да се сто'ка вина
У еданъ путь изнѣти може;

Уза сваку капию вина
То те исто молимъ Боже!

Мо'те с' Богу
Сви за слогу,
Па онда 'бе
Быти среће.

ПУТОВАЊЕ ПО ПРАЙЗКОМЪ ПРИМОРЈУ, И ПО ОСТРОВУ РИГЕНУ.

(Свршетакъ другогъ писма.)

Ты изгледашъ валада веће одавно кадъ љу о-
во мое писмо свршити? — веће јошѣ дуго трајати,
и ако буде мало веће одъ оногъ пригъ ништа за-
то, ерѣ е и путовањѣ дужѣ; а већу тимъ и самѣ
ти при полазку казао да ако кое кое писмо доби-
вѣш пре ручка, да најпре седнешъ на ручанъ, па
онда да га отворишъ и читашъ, ерѣ иначе бы о-
стао безъ ручка кадъ бы га хтео целогъ у еданъ
путь прочитати. — И признаемъ да много у овомъ
писму празнословияхъ али ипакъ уздамъ се, да ми
нећешъ замерити што се при овимъ славенскимъ
древностама подухъ задржавамъ. Ова цела обала
и шума зове се Стубница, шума е велика и честа,
но гди гди има поля кое су јошѣ французи насе-
или кадъ су онуда страму чували. Овај е брегъ
одъ саме готово беле землѣ, и место обичногъ ка-
меня самѣ е кременъ у њѣму, а особито поредъ мо-
ра ситно кременѣ лежи као кодъ насъ шљонакѣ.
Мы смо ишли цело пре подие тога дана све крозъ
ту будучу шуму и прелазили смо преко велики по-
тона кои су низъ брдо врло брзо и са шуштанѣмъ
текли. На више места кретали смо кошуће и еле-
не, кои су бежећи одъ насъ съ највиши одцека
спасали. Пдући крозъ ту шуму врло смо често на-
лазили на брегчиће кое неци зову felsenränder или
Kieferngräber, (хунски или гигантски гробови.) Брѣ
они онуда мисле да кадъ су овалили гробови, то
су морали и люди быти баремъ трипутъ већи него
сада. Ови гробови стари славена врло су велики,

и изгледају као накавѣ великиа насипѣ, и на нѣма порастае су стогодишнѣ букве, но едну страну те шумѣ тако су гусенице опасле да нигди едне листѣ нисмо могли видѣти. — Нигди се нисмо могли одѣ мора одиоити, и ишла смо по вр' тога шумовитогъ брега, и наслабавали смо погледе наше на пустой морской пучини. Често смо наиздали на томили люди, кои копаю белу землю и товаре на лађе те носе да праве судове, а на времѣнѣ нико и негледа. — — —

Дођемо у село Засницу, подне е было, ту ручамо, али и пакъ нећу ти ништа о ручку говорити. После ручка погодино рибарскиа чамацъ, кои насъ чакъ до Шмале-хайде возио, а ми смо ловили са чапца рибу. Ми пробемо поредѣ Шмале-хайде, кои намъ се пролазакъ сбогъ равнине и песка врло досадѣ, и дођемо на Лидоверъ-бродъ, и превеземо се у други предѣлъ овогъ острова. Ту гди смо се превезли нѣ была вода дубля одѣ полса, и може се на коноу прелазити, а нѣ шире одѣ Дувана. — Одатѣ имали смо лепъ путъ све сами брѣчвици покривени са измешаномъ а вѣйнише растеномъ шумомъ, но было е доста и ливада и пшеница. Дођемо напоследку у варошъ Бергенъ (славенски Горѣ). Кои е читавъ данъ са своимъ торонкомъ предѣлѣ намѣмъ очима стрѣно. То е главно место овогъ острова, и види се съ многи удалѣни краева Ригѣна, не зато што е варошъ велика него што е на брегу. У Бергену у той главной вароши нема више одѣ 360. кућа и до 3. миле души. Куће сумале и рѣаве, а варошъ е врло стара, ерѣ е но юштъ. Прославъ князь рански (стари славени звали су овай островъ Рана, а Немци доице прозвали су га Ригѣнъ) основао око 1190. године. Ту осимъ старѣ прише нисмо имали шта друго видѣти, за то крепемо се далѣ и дођемо у Гарцъ, гди нобино. — У Гарцу има една стара тврдица Каранца, коя е юштъ у 1168. год. у ратове умешана, и была е одѣ Вадемара, Бонслава и Казимара I. освоена. Но зидѣне и све око ѣи зарасло е у коровѣ.

Садъ љу ти юштъ мало у обште проговорити о овомъ острову на љу ода сврхити ово мо е неясно писмо: — Цео островъ Ригѣнъ дела се на полуостровѣ: Витовъ, Ясмундъ, Сударъ и Менхгутъ и има оно себе други преко 20. мали островица на коима редко ко осимъ рибара живи, одѣ кои островица еданъ зоне се Руденъ зато што се тамо гвоѣже копаю, то е чиста Славенска речъ, само су љѣ Немци свое оячаницѣ продали. На целомъ Ригѣну нема више одѣ 40. хилеа души. Они живе као годъ и наши Срби, — островъ се може сазъ съ края на крајъ за еданъ данъ прѣћи. Менхгутъ знае се негда Раденићъ и променули су му нѣе калуѣри 1295. год. кадъ су га купили за мовастиръ Бадену, кодѣ Гравенсвалда, кога разнаише и сада велике стое, но ина и садъ едно селце кое се Раденићъ зове. То све сада припада грайф-

валспомѣ универзитету, и врло е богаты, има свои преко 25. села Сударъ полуостровъ Ригѣна и зоне се тако одѣ судити. Немци га пишу Sudar, и сами кадъ оѣе да протолюку шта значи кажу: Seelischgeit. — Тако исто и имена села: Царковъ, Ковицъ, Тешвицъ, Пенеловицъ, Штедартъ, Баннида, Долъ, (и кадъ и' човекъ запита шта значи то Долъ, они одма слаки одговори да то значи: Thalort.) Дути мошъ (Dolgemost) Бляжонъ, Коваль, Ключъ, Мигила, (ер' ово тогъ села има много поменути гробова.) Постелица, Пухадемъ (подградомъ) и тако далѣ. — На но бы рекао сада у тимъ селина коя славенски имена на себи носе, да живе сада прави Немци, кои некажу нигда: «наши су праоци были славени», него обично кажу: «овуда су негда живили Хуни». — Недалеко одѣ заграда зоне се едно село Дубинца, а друго Мокранъ (мочно подбарно место ерѣ е близу едно мало езеро и барѣ). — Кодъ Раинберга пакъ у приморио има едно место одѣле се превозѣ на Ригѣнъ, и зову га сада Немци Сталбродѣ, кое ништа друго нѣ него: старый бродъ. Да смо се дуже задржали и више съ правимъ островляныма нешали може бчѣти да бы старославенске обичае а може бити и погди кою юштъ славенску речъ меѣлѣ нѣмаи наши. Ово путовањъ было е много другичѣ него по приморию, овамо свуда налазили смо люде задоволие и веселѣ, и за свакогъ брѣчвица ориле су се различне песме и просте свирке, на еданъ селакъ нѣ мимо насъ бѣтећи прошао него ил' насъ е поздравѣо или поздравѣу нашимъ весело и учтиво одговорѣо, когъ смо годъ зашто упитали, было е сваки свагда расположень да намъ говори докле годъ оѣмо! Островъ нѣ врло населѣнъ, путоваъ су природни свуда, и нигда иясу о правѣни, осимъ одѣ Подбуса до Звериняна гди се князь вози, трговине нема никакве, то имъ е може бити вѣйнише што свакогъ лета по неколико илада страни пробу тако амо и остае имъ новаца толико да могу зивовати. Люди су учтивѣ, гостоприѣни и задоволия. Села су мала и евраманѣи, крѣве су врло редѣе, и кадъ има у каквомъ селу крѣвѣнца то е село веѣн на гласу, куће су малѣ и сламанѣе.

Изъ Гарца пођемо врло рано и преко неколико села дођемо у стари бродъ гди е море врло узавано, и садъ, превозѣи се у Штралуундъ прашѣмо се съ овияъ светлымъ островомъ, гди смо неколико дана задоволио и съ неимъ светлымъ чувствомъ по прау и по гробовыма стари Славѣна са штапомъ у руци весело одали. Мы решемо овомъ прѣятномъ острову последѣи и може бити вѣчно с' боготъ оstay, и превеземо се у Штралуундъ (27. Авг.). Штралуундъ е леца варошъ има стару лепу цркву и варошкѣ кућу юштъ одѣ старогъ доба, но и неrado описуемъ варошѣ. То ти юштъ имамъ казати чему се и ми юштъ чудимо, да смо чакъ изъ Гарца до у сами Грайфсвалдъ за еданъ данъ стигли, и у целомъ момъ животу нисамъ веѣи про-

сторъ землѣ прошао за еднѣхъ данѣхъ, а то найвише зато што су била уапуть рѣвна села и бовали смо се да гди годѣ на слави неспазуемо, и тако волили смо мало се и одоцнити али само да кући сти-
гнемо. — — —

Садѣ с' богомъ, ту ти е све што самъ имао съ тобомъ диванити. Ето ти целога могъ досади-
шигъ путовања, па кадѣ дођемъ тамо да самъ ми-
ранъ и да ме непакуеишъ. Ми хемо онде про-
бавити юиштъ неколико дана, па хемо онда преко
Ростока, и Лебека у Хамбургъ, и ако неузпугуемо
съ поштома, онда ћу ти изъ Хамбурга треће писмо
могъ путовања послати. Изъ Хамбурга хемо съ па-
рабродомъ узъ Елбу доћи до Магдебурга а одан-
де хемо текъ приконцу Септемврија за Берлинъ по-
ћи, ми хемо гледати да недофемо предокъ се шко-
непачу; но ако се онде дулѣ забавимо ми хе-
мо съ поштома продужити нашъ путь, ерѣ овако
троши се управо трипутъ више и времена и по-
ваца.

Садѣ юиштъ едвипутъ с богомъ, и читай са за-
довольствомъ ове моѣ примѣтке о Ригену, а я же-
лялъ да се онъ юиштъ неколико мила у море измак-
не и да задрихъ све ово што е добро, весело и ле-
по; и што бы може бити берлинска просвета са
свимъ изгладила. — Читай ово писмо, и ако на-
ђешъ по гди кою погрешку, а ти опрости, ерѣ я
мени само тешко е и мрзине да га прочитахъ и по-
эдишто по шправамъ, по величини ова два писма
можеиъ мислити како самъ желаялъ да се съ то-
бомъ разговарамъ. Шлана, правѣиъ планъ за ново
путовање, поздравляю и тебе и све остале славене.
Мы се добро слажемо, и често се я сами чудимо,
да толико путова смо, па се юиштъ нигди писмо
свадили, премда смо обоица Славени. — — —

У Грайфсвалду. 1. Септ. 1836. годѣ

А. П. П.

ПОЛИЦАЙНО - КАЗНИТЕЛЬНА УРЕДБА.

Како се е разгласило даће ова уредба изићи,
одна смо чули, да се то некими недопада, и веле,
да е то неки зулумъ за народъ. Я мисляхъ да су
ти люди мислили, да се та наредба прави за савъ
народъ во обще, кадѣ тако говорѣ; а то нѣ тако,
него се ова уредба прави само за але люди, кои
другима штету чине и неоставилио мирне жителѣ на
миру, у нѣвоинѣхъ кућана и нѣвоинѣхъ имано. А за
оне мирне и добре жителѣ, нѣ ни пошто ова уред-
ба правляна, и они слободно нека е сматраю као
да е и нема на свету. А и за оне але нѣ нишомъ
криво, ербо ће напредѣ знати [шта ће патити
ако какво зло учине, па ако желе да ѿ оно непо-
стигнѣ, а они нека нечине зло, аколи учине, то се
зове да су у кабулили да ѿ она казни спаде, па

кадѣ су укабулили, а они нектъ се никомъ и не жа-
ле на уредбу, ерѣ е то была нѣкая добра воля, а
нѣ ѿ нѣко на то натерао.

Правительство е у видило, да се сваке годи-
не умножаваю злочинства свакогъ рода, и али лю-
ди отинаю ма, а добри и мирни жителѣ страдаю
одъ они али люди, и зато е было принуђено изда-
ти ову уредбу. А ако бы се оставило онако што
као што е до садѣ было то бы се злочинцы преко
мере умножили, и мирни жителѣ не бы имали ми-
ра одъ нѣхъ, па каква бы онда асна была мирняиъ
жителѣма одъ устана, кадѣ оваи нѣ кадарѣ да ѿ
одъ али люди сачува и онда бы се звало, да е у-
станъ само за але люди, да нѣхъ е слободнѣ зло
чинити. А то никакъ нѣ смисао устана, него да
свима буде добро, и правительство е дужно упо-
требити средства, како ће тако свима бити, и да
еданъ у другога и у иманѣ нѣгово не сме дирати.
А нектъ и они али буду добри, па после слободно
нека и они држе ову уредбу, као да е и нема на
свету. С.

ВОСХИЩЕНІЕ НА НИШТА.

О то што читанѣ светъ сматра за нешто ма-
нѣ негъ ништа што нашьму трае, за маиѣ одъ еднѣ
трупке, о ты вѣчно траюће Ништа! теби я оваи
савъ живота мога посвѣћуемъ, тебе се опоминѣмъ.
Ты си найвећа речъ на свету, па и опетъ неблаго-
дарни люди употребляю те само онда кадѣ оне
наймаиѣ што да означе. Тебе я достойно уважа-
ванѣ, ты си едино што е пре створеня света было,
ты си едино ко нештъ оваи светъ надживити. Изъ
тебе е створио Богъ ову нашу землю и све што е
на нѣой, изъ тебе се родило сунце и све звезде,
ты си право опредѣленіе свачега, и кадѣ се човекъ
премѣ у тебе онда е постигао свою цѣль. Понятіе
и смисао наше речи на свету може се сватити
и разумети али твоѣ име и речъ о чудновато Ништа,
неможе се постати неможе се никоме разлѣсити.
Ты си богатство и сиромаштво, правда и неправда
истина и лажъ, слобода и робство, царъ и мравъ,
устанъ и самоуничтоженіе, честь и безчестіе, ты си
све што е игда было и што ће игда бити. Ты си
оваи магнетъ комо сѣи животи иду, и на томе пу-
ту мисле да се одъ тебе удаляю. Круне слава,
богатство и срећа заслепаю човеку очи, и донде
докле годѣ непретворѣ се у тебе мисли да е не-
што. У теби се све спои и поврати у приобитно
свое име изъ когъ е постало, и ни едина сеньва
одъ людске суете неостане коя би могла теби про-
костити. — Блаженъ и срећанъ онаи ко те свагда
у памяти и предѣ очима има блаженъ е [и пребла-
женъ онаи, кои нигда друго нѣ было него ты, и
кои рѣгда нѣ изъ граница твоега царства изкорачи!
— Съ тобомъ о высокопочитаемо Ништа, забавляиъ

се ја, съ тобомъ сви люди проведу цео свой животъ — кудъ годъ человекъ погледѣ тебе види, тебе ѿ почтумъ за найнеће благо, тебе ја на последку шальмъ моимъ превуерантина, но и она тебе мени шало. (Сада уздано се да нико неће казати, да нема Ништа у Шумадини.)

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— У засѣданію школске комисіе 27. Мая држаномъ, одговорило ѣ Попечительство Просвѣщенія ради књиге: Узаимность Славена, кое ѣ комисіа препоручила да се одкупе сва екемпларија и да се добримъ ѣацама у старимъ школама побуѣненіа ради покланію, Попеч. препоручуе комисіи да најпре исто дѣло прегледа ѣли добро преведено, и тога ради предадо ѣ Г. Гавриловићу да оригиналъ сравня са преводомъ Г. Тодоровића, и да се онда по ѣговоми мишнію Попеч. препоручи. — Г. Мариновић повратио ѣ Митологию стары Грка и Римљана преведену одъ Г. І. Николића профессора, с томъ примѣтомъ да се исто неможе сбогъ неточность преводена за школску књигу примати; рѣшено да се позвати Попечителству. — Г. Цукић прегледао ѣ и предао: Разговорѣ немачко-србске одъ Г. М. А. Симића, са своимъ иѣніемъ, да ѣ исто дѣло цѣли својой сходи, и да се печата на употребленіе младежи школске кои Немачки учи, у исто време Г. Матићъ лавіо ѣ у ине Г. Сим. да онъ ипакъ награда за то нетражи, и да се обѣћава и другу часть израдѣти и ш. комисіи поднети, рѣшено: да се пошлѣ Попечит. и да се печата за више поменути цѣль. — За тымъ Г. Цукићъ предложіо ѣ питаніе: оће ли на књигама кое се за основне школе печатао быти и имена оны кои су израдѣли исте књиге печатана, на то ѣ комисіа рѣшила: да ни на едној књизи за основне школе небуду имена списателя, а за старіе школе гди списатель може имати веће полъ оригиналнѣта и свогъ права остављати се списателю на волю. — По томъ опетъ продужена ѣ Србска Гранатина у пувомъ засѣданію одъ Г. Цукића.

— Одъ своіо виши унутрашнихъ дописателя явля намъ се као нека жалосна вѣсть да нягда шалине пису родиле.

— Телеграфическа вѣсть изъ Крагуевца явля да ѣ тамо садъ у неделю преставляни у театру: Краљвић Марко и Арапини.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Омеръ-паша повео ѣ съ собомъ 62. польска и маѣарска офицера, те ѣе иѣ оставити у Манасти-

ру, да ту науче турскій ѣзыкъ, а по томъ ѣе ступити у дѣйствиелну воину службу. — Граць Штирмеръ, досадашній аустрійскій посланикъ при отоманской порти, отиѣае изъ Цариграда — а тко ѣе на ѣгово мѣсто доћи, то се јошті незна.

— У военомъ Попечителству једнако се ради о устројенію резерве; по системи сараскѣеровой, Ахмета, може Порта у случаю нужде 200.000 регулярне войске дѣли безъ остаологъ гарнизона, кои ѣе по крѣпостима понавѣштены.

— Туринске талијанске Новине пишу, да су се бѣгства войника у Коломъ тако умножила, да ѣ военна команда принуждена била протласити преки судъ. Заповѣдъ ѣ ова престрога, почемъ у истой изьявио ѣ се, да ако бы кои войникъ послѣ седамъ сатий у нече изьявио своѣ штатѣе се нашао, подпада подъ преки судъ. Давленъ ставъ обсебно и надъ войницима — то ѣ нова мука, и по неѣа брига.

— У Паризу ѣ Попечителство Французане республики подвало предложѣ, по номъ да се президенту годишня плата новиси за три миліона франка. А сва ѣ прилика, да бы бољъ было да се сманѣ, и да се истый новци на друге потребе и недостатке употребе.

— Досадашній полковникъ у Митриѣзчкој регименти Пуфѣрь сметнутъ ѣ съ команде, а то зато, што ѣ овай неистините вѣсти о некој побунѣ у варадинской регименти явило. То ѣ овай истый Пуфѣрь, кои ѣ приклянскѣе и лавскѣе годинѣ онаково любавъ и ревность спрама Срба у войводству показивао. Али шта се одъ лозѣ црне и јошті томе мртвачко жути, могло више и очекивати?!

— Гласть се разноси да ѣе садъ скупляноа се войска у Босни ударити на Црну гору; другіи опетъ веле, да ѣе ерцеговачкій везиръ ударити на црногорску кранию: свакиъ назуе, како му се лѣпше свиѣа — а сва ѣ прилика да одъ тогъ военани ништа быти неће. У осталоми, свакомъ ѣе познато, да Црногорци на ратъ ѣе ирзе, и тко ижеи нягда нико ништа не добио него изгубио. — За садъ се црногорскій Владика бави у Бони - Которокой.

— Дѣла цѣлокупна Доситеова, већ су у петатни Медакловића готова, и тко ижеи нягда за 5. ф. ср. имати, нека се што пре пожури предбродити и на учредничество „Шумадинке“ опремити.

О Д Г О Н Е Т К Е.

(На законѣстиѣ у ЛѢ 21.)

1. Воденичаръ.
2. На Новомъ Ковчегу.
3. Кривы.
4. О, (бръ се нимъ зауставлю волюи).
5. С' моловани.
6. Каниѣ.
7. Седамъ (неделѣ, повтор. среда, четъ. пет. и субота).
8. Адамъ.
9. Вашъ.
10. Носъ.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Пенатовъ.

Изданъ своего Че-
ртика.

Београдъ 8. Юнѣ.

{ Цена е годинѣ, 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 цр.

БЛАЖЕНИ СЛЕНИ, ГЛУВИ, НЕМИ И ЛУДИ.

10. Мая 1845. год. шетаюћи се по гласіама у Бечу, опазивъ на единомъ кестену препенљиву сѣдуню објаву: „Данасъ у 6. сати продужиће Сафаръ своя хумористична предавања, у великој сали блязу Белведоре.“ Добро помисливъ у себи, и изивидивъ мараму изъ цѣпа и завеземъ, да небы заборавио; тога човека треба да видити, о њему самъ много читао и слушао, његова ми се философія највише допада. Кадъ е било блану то време одемъ у поменути салу, кол е већ пуна люди и жена была, наравно да се морало за улазанъ пацити, на среди сталше еданъ асталъ, а кодъ њга едина столица. Шесть сати избіе, и прата се отвори, и еданъ омалечаки човекъ са сплутенимъ брковицима и наоратрима на носу ступи унутра, савъ се разговоръ утиша, само јошъ гди кои шантали су: „Ево га, ево га, то е Сафаръ.“ Кои су га познавали плѣскали су му рукама, а кога не познавао, пропиха е се да га добро види. Сафаръ се поклопи, и седи за асталъ на столицу. Савъ публикумъ убути, а онъ почне приповедати:

„Данасъ господо моя и госпоно мое, кои сте ми указали ту честь да за готобе ваше новце додете и чуєте штаћу говорити, данасъ, говорићу вамъ о людскимъ чувствама и показаћу вамъ да е человекъ врло несрећанъ съ њима. Познато вамъ е, или ако не вамъ познато а оно е мени, да ни еданъ философъ ни старогъ ни данашнѣхъ новогъ нека не говоріо, ни размишљавао ни писаво, дали е слепъ человекъ несрећанъ одъ оны кои виде, али глупъ и немъ одъ оны кои чуо и говоре, или напоследку да ја е срећанъ мударъ одъ оны што су луди. То е дакле задатакъ о чему ћу вамъ данасъ говорити, и по тоне задатку можете закључити, да самъ я у персони вашъ Сафаръ што вамъ говоримъ, и да сте ни бечіе што такое ствари најбрже слушате. Я вамъ већу о томе говорићу као наши философи само изъ воздуха, а кои темель свога размишљавања на облацима осниваю, и изъ самогъ предпостављая говоре, а ћу вамъ изъ самогъ изкуства приповедати, и место мене напеш-

ћу вамъ саме живе примѣре да вамъ говоре, на ви после сами мыслите шта е болѣ. — Юче у осамъ сати одемъ у ондашњи судъ; предъ пратыма судейскимъ наже ми момакъ да полако уѣмъ да небы судіе пробудіо, а уѣмъ полако и седемъ на едну столицу, на то уѣ еданъ тужитель и почне се тужити суду овако: „Славный и праведный суде! — Я самъ было тако срећанъ да самъ у момъ детинству осленіо. Кадъ самъ порасто ожено самъ се, и до данасъ, до мои тридесетъ и шестъ година, срећно и задовольно живіо самъ. Быо самъ спокоянъ, живіо самъ само себи, живіо самъ само у себѣ, единомъ речю было самъ најсрећнии человекъ на свету. Но Докторъ Фрицъ одмаи ме у његовъ квартиру намаже ми некакою водомъ очи, и я на мою велику несрећу прогледамъ. О, одъ то доба сво мое блаженство разрушено е сва моя срећа изгубљена е, сво мое задовольство претворило се у незадовольство. Чакъ прогледамъ видити предъ собою два жива створеня, я погледамъ едно, погледамъ друго, и тако самъ се сбуніо, да самъ порао питати: молимъ кое е намећъ васъ двоиче человекъ? — на то одговори ми еданъ: „я самъ, — а онай другій? — Запитахъ я, „оно е мой пась.“ То е првы путь да я обличъ человека видити — я се у-плашиамъ одъ њгове дуге косе, одъ њговогъ суро-гогъ лица, и њговогъ запылавогъ чела. Дакле то е подобіе человека! помислимъ у себи, и дуго ово нѣско обилазю самъ и гледаю га, я самъ мысліо да е человекъ са шмыгъ другимъ. Я самъ знао сва имена животиня, али, висамъ ни за кое знао како изгледа изаћемъ изъ докторове собе на сонакъ и сретаю самъ путемъ различны животиня едне на две едне на четири ноге, люде самъ већъ познавао. Донъ самъ слепъ было свагда брозић коракъ могао самъ мою кућу погодити, а онда очи су ме сбунили и тако морао самъ платити да ме одведу. — Путемъ гледаюћи на другина лепше аальне него на меня, роди се у меня завистъ о којой за време ногъ срећногъ сленія нинта друго осимъ њгогъ имела, висамъ знао, видимъ како человеку ружно стои кадъ се смея или плаче, добѣхъ уши и видимъ, шта видимъ? видимъ да мой жена, за кою самъ мысліо да нема

лепше у свету, видимо, да е погурена рушка и адна баба, отворимь театре кувенья трошкова и дугова и прѣмда писамь пророкь видимо опетъ изъ нѣхъ сву мою будућность, единомъ речю све што самъ видю, ние ме задовољило, него напротивъ све мое мисли самъ мой светъ когъ самъ я у мислима преставляю и у нѣму живю разрушенъ е, зато я оде предъ судомъ тужимъ поменутогъ доктора, и молимъ славни судъ да све мое штеће плати и да ме опетъ у привоитно станѣ поврати, ерѣ ако я іоштъ неколико дана гледамъ ова чуда по свету то или ху одъ ада и стра укрети, или моранъ самъ себя очи извадити." Судіе запитаю секретара, о чему е тужитель говорю, па се онда посавѣтую и реше: "Да обтужени докторъ Фрицъ, плати две илде форинти тужителю и да га опетъ усељило поврати. Затимъ ступи у судъ новъ тужитель, и почие суду говорити: "Славный и праведный суде природа е мене између милона други обдарила была тымъ срећнымъ даромъ те самъ оглувио іоштъ у дѣтству, и тако глувъ провео самъ цео мой животъ до данасъ мирно и адовољно. Пре неколико дана на дари ме ђаво те засниамъ у банши Дра Фрица, онъ ми се прикрасе и успе ми нешто у уши, и нады се пробудимъ, осетимъ да онай тихи светъ претворио се у ларму одъ милоныхъ гласова, и онда текъ знао самъ уважавати мое старо станѣ. Одетъ у друштво и чуемъ клеветанъ, оговаранъ, ласканъ, осовку, лажъ, интриге. Дочеми куди, мојой жени, и чуемъ, шта чуемъ? Чуемъ како самъ био срећанъ и миранъ докъ ни самъ ништа могао чути напоследку пошто самъ свуда бежао и свуда све оно чуо што немогу да тринимъ дошао самъ славномъ суду и подносимъ мою тужбу и молимъ да ми докторъ плати за све што самъ претрпю, а особито што ме е жена грдила. Судіе се посавѣтую и рѣше да обтужени Докторъ плати три илде форинти тужителю и да га опетъ у привоитно станѣ поврати.

Текъ што се та парница свршила уѣ на врата трећи тужитель и почие се тужити: "Славный суде! Сама природа učinila ме е была срећнымъ и опредѣлила была те самъ се немъ родю — я самъ срећно чатави мой животъ до данасъ провео, свашта самъ слушаю и гледаю ни очемъ ни самъ говорю, често самъ виђаю неправду али ћутао самъ, и остао самъ свегда миранъ, слушаю самъ гди се люди противу цара разговараю и ћутао самъ и био самъ миранъ — съ моіомъ женомъ нити иснимъ на свету ни самъ се завадио нигда — но садъ е са свимъ другчје, проклетъ Др. Фрицъ превари ме и пресече ми западъ езика едну жилцу и я проговоримъ, одемъ у кафану и почнемъ се о политикѣ разговарати полиціа затвори ме, текъ што ме полиціа пусти додемъ куди и завадимъ се съ моіомъ женомъ, когъ заключа врата на мојой соби и оде у шетню, и я самъ мораю полупати пенцере и проћи крозъ нѣхъ, и ево дошао самъ сада у судъ, и

молимъ славни судъ да рѣши прво: да Доктора плати што самъ био затворенъ, друго: да плати полупане пенцере, и треће: да помира ме са женомъ, и наипосле да учини опетъ како зна да онемиятъ, или я ћу бити принуђенъ утећи одъ мое жене, и оставити Бечку полицію, ерѣ докъ годъ узмогу да говоримъ я ћу истину говорити." Судъ рѣши да да све, трошкове и напакну обтуженный Докторъ плати, и да употребѣ сву свою вѣштину да га опетъ у немогъ претвори, али ако то неузможно, онда да га научи: едво мислати а друго говорити.

Тай трећи тужитель изаѣе задовољанъ а четверти уѣе и почие свою тужбу: "Славный суде! И подносимъ устмену тужбу на пролетогъ Дра Фрица когъ ме е лишю мое среће, когъ е мое уживанъ упропастіо, и учинио да морамъ умрети одъ глади. Я самъ се родю сыромъ и умро бы може быти одавно одъ глади, но природа постарала се за мене, и у мојой младости полудимъ и одма ме приме гладна, изцепана, озебѣ, у куду луди, гди самъ имао лѣпу собу и рану и іоштъ послугу, и гди самъ двадесетъ година провео у найбѣей срећи, нигда се писамъ бринуо на чему ћу спавати, нигда ни самъ мислио шта се чини на ономъ свету, единомъ речю за целогъ могъ аудла био самъ много срећный и памятный одъ своіо философа и краљѣхъ, и био самъ спокоенъ. — Но вре осамъ дана, уѣе Др. Фрицъ у мою собу, и пошто ми е гледао езыкъ и пулъ, и опинао чело, и загледао у очи и зубе, каже ми на велику мою жалость и несрећу: "По, вы сте сада свршено изцѣлѣнъ, и морате едма изселити се изъ оного заведенія, и тринити одъ чега ћете живити." То ме ушлани; ерѣ помислимъ кудъ ћу садъ? немамъ шта ни први данъ ести нити имамъ гди спавати. И груну ми сузе кадъ помисли да самъ се опаметіо, и да опетъ морамъ или просити или отинати или загати те се разнати на ономъ свету. Я самъ моіо Доктора и доваживаю му да се іоштъ ни самъ опаметіо бадава све, да самъ имаю да га поднимать оставіо бы не іоштъ дуго на миру.

Я се морало изселити изъ дома лудѣхъ, првогъ дана писамъ имаю шта да едемъ, но лако се досетимъ одемъ и украдемъ десетъ земничана и текъ што и подемъ они не увате, но я самъ вѣкъ био сытъ, предаду ме суду, и судъ ме осуди на четири дана затвора, и самъ моіо да не осуде на дужи затворъ, но судіе остану нечувствени спиратъ ме моље, за та четири дана мога затвора писамъ се бриную ни зарану ни за квартиру. Садъ кадъ е тай затворъ изтекъ, дошао самъ славномъ суду и подносимъ тужбу на Дра Фрица као на разорителя могъ начина живота, и молимъ судъ да принуди доктора да ме рани, или да ми да сведочаство да се іоштъ ни самъ опаметіо, и тако онда могао бы се опетъ у оно благодѣтелно заведеніе повратити и спокойно живити, а я уверавамъ славный судъ да ћу се я достойнымъ тога заведенія показати и

да ћу се у будуће чувати какве знаке памети при-
мѣтити дати, а и садѣ како славнии судѣ тако чи-
тавъ свѣтъ може јасно увидѣти да самѣ са самимъ
лудѣ, ер' немамъ ни едне крајцаре у цешу."

Судѣ, се договоре и рѣше по жељи тужите-
ля да Докторъ Фрицъ за сваки данъ што е овай
паметанъ био на фондѣ шпитала да по сто форинти:
и да му да сведочанство да е лудѣ.

НЕКЕ ЧЕРТЕ О ДУБРОВНИКУ 1848.

Извочиниша исвѣра слободѣ у овай години у глав-
нои французскои граду Паризу, гдѣ се ороѣ гласѣ,
слобода, братиство и еднакостъ, допрѣ е овай гласѣ
у престолнии градѣ Аустриѣ Бечѣ, а одаде и по чи-
тавомъ царству, те тако и у Дубровникѣ, гдѣ одна
по приѣзду остаѣи градова установѣ мобилну гар-
ду илѣи народну стражу. Сваѣ е ово препоро-
чењѣ нововоскрѣшавише уставности радостимъ ср-
дцемъ поздравляю и радовао се овай и управѣ не-
наднои стеченици.

У исто ово време поради учинѣне јошѣ 1848
отиначише одѣ стране ћесарске Пригородима, са-
стоѣиша се у тридѣстѣ бравѣ, ударе Пригородѣ на
Боку поради освѣте, те почине велику штету. На
овай гласѣ прене се гарнизонѣ изъ Дубровника и
съ нимъ ћенера Райхе у Боку, да бы предупре-
дио нећу освѣту и чинѣћу штету одѣ Пригороца.
Дубровничанима тако остаѣе цѣла властѣ у рукама, и
они начу агонати надѣ Србима православне вѣре.
Срби невини и мирни, сносили су све стрѣљиво, и
своимъ стрѣљивѣмъ мисляци су ублажили раздра-
женостъ и разяреностъ овай незнабрата; али бада-
ва, мржња и горчењѣ дубровчана противѣ Срба мно-
жила се одѣ дана на данѣ то већѣ, те почну јавно
у очи добримъ и великодушнимъ Србима претити,
говорѣици: "Мы вѣмо вѣстѣ све поклата, и сажечи-
немо насѣ у самой вѣлои приѣмѣ, као што су то
већѣ едномѣ наши старѣи учинили."

Ужасно ово дѣло учинили су они Србима у
старѣ време башѣ на самѣмъ данѣ воскресѣнѣя хри-
стова, надѣ су добрый Срби при божественѣи ли-
тургиѣ у светомъ храму были, те запале светѣи
храмѣ, гдѣ су сѣи погорѣли. — Ово зло и крайнѣ
безаконѣи злобный Дубровчана было е забашурѣно,
и она су сами отрицали да то зло учинили нису; а
ли 1848 надѣ се породе свеобщѣи буна, начу вы-
шепоменутии гласомъ вѣнати и прѣтяти, да ље
све Србе, башѣ надѣ буду сакупљѣи у светомъ
храму, прѣдати огню и пламену да ни еданѣ не-
остаѣе. Србала будући вѣло мало число, пораженѣи
страхомъ нису знали; шта да чине, већѣ су трча-
ли къ своимъ священнику, проти Г. Николаевичу и
искали свѣкта куда да бѣже одѣ овогъ паравоскогъ
насилия. Прото и самѣ у чужу, али трезвѣи
духомъ, подстрѣяне свою браћу, да се срамотно
неупуштаю, већѣ да се бране доплѣи еданѣ тече.

Найпослѣ имѣ рече: "Не бойте се браћо, а ћу пр-
вый, ано што буде, прѣдѣ вама барѣи носити и
сразнѣмо се нашимъ могућимъ силама; а барѣи
се одѣ зла и самѣ вѣстѣ христостѣ спасительѣ учи."
Срби се онымъ рѣчѣи мало охрабре и рѣше се бы-
ти приравнимъ, одупрѣти се свакои насртаюћѣ
сили.

У едѣно ово време стигне изъ Трѣста Владѣи-
е пригородскогъ секретарѣ, кои е опрежѣиъ био у
Трѣстѣ и Млетке, да набавѣ арѣа за топовѣ — съ
коиѣи е имѣо Владѣи намерѣиѣ удариѣ на островѣ
Лесендру и Вранѣицу, кое е скадарскѣи Пашѣа пре-
ко вѣре 1844. год. заузѣо, надѣ е Владѣи съ При-
городѣица отишао био на Граовѣ противѣ Али па-
ше, незыра ерѣцеговачногъ, будући е Али пашѣа
био у намери отргнути Граовѣ изподѣ Владѣиѣи
области. Дубровчани докъ чую, да е секретарѣ
Владѣиѣи дошао, разяре се противѣ њѣга и начу
га тражити да га убию. Секретарѣ е био кодѣ он-
дашнѣиъ рускогъ конзула, къ кое му доѣе мѣстѣи
окупѣиши капѣтанъ баронѣ Рознерѣ и достаѣи рускоѣи
конзулу, како су Дубровчани зачули за до-
лазѣи секретарѣа пригородскогъ Владѣиѣи и да онѣи ѣе
сигуранѣ съ њѣговымъ животоу у ономъ граду ни за
еданѣ сѣтъ. Будући у присуствѣи те конференциѣ и
самѣ секретарѣ, одна се рѣши, поѣи изъ неспѣ-
ногъ града, те да иде у Которѣ, а ондаѣе, ако му
небудѣ слободно на обалу которѣи ступити, опѣтъ
се на паробродѣ уписати и возати се тѣно дуго
по мору, докъ се ова несреѣа неулажи. Секре-
тарѣ се прене и отидѣ путѣ которѣа; а овы су га јошѣ
едѣно потражили, еда га не бы гдѣ спазѣи. —
Такоѣи се гласѣ слободѣ и равноправности 1848 у
Дубровнику био заворѣо. Овоѣ жалостѣо было он-
да пакѣ и данѣсѣ чути, а тѣмъ нынѣ, што е он-
да био свеобщѣи гласѣ: слобода, братиство и една-
костъ — пакѣ глѣ! гдѣ су јошѣ учѣи люди, како
се братиство паблодавѣи! Добрый Срби, кои су
попѣиѣише дошли поради трговѣи изъ Моста-
ра, Сараѣиѣ, Требиѣиѣ и остаѣи мѣста, сносили су
стрѣљиво ову крайню бѣду и тѣшили се больомъ
будућности: *Чѣо Бога спасаюћѣи!* — Срби се ни-
су усудили никомѣ у своѣи невољѣи писати, ерѣ
бы одна зло прошли; но опѣтъ су попѣиѣише по-
лагали надежду на стѣганѣи гласѣ, да ље доѣи
солдати Анѣиѣа за посѣду у Дубровникѣ. Башѣ у
очи самогъ воскресѣнѣя доѣу солдати, и суградѣи
много будући воѣника православѣи вѣре, доѣу у
светѣи храмѣ, да се Богу помѣло као на великѣи
праѣникѣ. Срби таѣи мало данѣ душомъ и просла-
ве мирѣи христова воскресѣнѣя. Но на жалѣи дѣ-
бровачкѣи Срба прене се овай воѣникѣ у Боку
которѣу — а овы остаю у бѣди и невољѣи.

Гласѣ овай стигне у Которѣ, ље су правосла-
вѣи Срби много прѣтежѣи. Которскѣи Срби по-
руче Дубровчанима, да нечѣи тамошню браћу, ерѣ
ако танну и еднѣи, они ни еднѣи Католика у жи-
вѣи оставити неѣе. Но и ова прѣтѣи разярене

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Пенковъ.

Издава се еженедѣлно. Чет-
вертъ.

Београдъ 15. Юнѣ.

Цѣна в година, 6, по-
год. 3, а на три мѣс. 2 цв.

ШУМЕ.

Шуме су тако исто нуждне свакомъ народу, како годъ и чиста земља за орашъ и пошеничъ, само у мањимъ простору одъ чисте земљи: ко познае нашу Србију пре 30 година; онъ може засведочити, да у насъ сада нема ни пола шуме колико е онда было. Истина, да е полезно крчити шуме и правити њиве и ливаде, али се треба обазрети да неостанемо и безъ шуме.

Нашъ Народъ кемилаци затире шуме; Правителство е то забранивало и забранено непрестано, по слабо успѣва у тому, и шуме се све еднако утамањиваю. Я мислимъ да не погођенъ начинъ къ той забрани, и да треба да се овако учини: да се изашли Инципири по целой Србији, и да опредѣле свакомъ селу, колико му треба шуме за грађевине, заграде, и за огревъ, на 40 — 50 година, па те шуме да се добро обграде, и да се разделе на талове, па сваке године да се сече по еданъ талъ, па докъ се тако сунути изађе на онай другій край пробѣже 40 — 50 година, па ће она најпире сечена, нарасти опетъ колика е и была па некъ се опетъ на ново почне сећи као и пре, али кудъ се еданъ путъ изсече шума, онуде не треба више нико ништа да сече, докъ іой опетъ редъ не дође, па ће онда народъ бити осигуранъ съ шумама за свагда. Аколи остане овако као што е данасъ, онда не знамъ обедули іонитъ наши унуци имати шума, али њива деда сигурно неће, па нели грота да потомци наши остану безъ шума, кодъ толки бивши, и іонитъ наодежи се шума наши? само шуме треба остављати гдѣ су властни места, да она равни остану за земљѣдѣліе, па што претече шуме одъ тако опредѣлене и забраниже, ако после слободно некъ се обраћа по потреби на њиве и ливаде.

Одъ Народа не треба очекивати да онъ ту свою ползу поиа и да се о тому побрине, ерѣ онъ о томъ не уме мислити. Народъ чува само сваки брањике, а общу шуму мисли да е туђа, па сваки граби одъ њъ колико више може, или да начини себи њиве и ливаде, или да насече грађе и дрва

да прода. Правителство данасъ треба да се о тому брине, ерѣ е оно народу то, што е отацъ деци, па треба да га натера на оно што ће за њѣга полезно бити и да му забрани чинати оно, што ће за њѣга бити шкодливо.

Наши люди кои сада живе, мисле само за себе и веде даће њива бити доста шуме докъ су они живи, а немисле никакѡ да народъ еданъ никадъ не умре, и да ће свагда у Србији народа бити, као што смо и ми садъ после наши праотца, и да треба и за њѣ оставити да се ползую плодонъ матери свои землѣ, као што су и наши стари нама оставили. Правителство дакле кое то ана, треба да се о томе брине, како ће и најпознији потомци србски уживати плодѡ свои матери землѣ, и труда свой праотца. И разуманъ отацъ брине се за будућностъ свои деце и свои унука, а колико више треба да се брине Правителство за будућностъ народа свога? Крайѣ е већъ време, да се оваковой забрани шума приступи. Али ће ми ко реће да нема Инципира, а и на то одговараѣ „нема се набавѣ.“ Реѣће ми да нема нонаца, а я велимъ „нека се Правителство о томъ стара, ерѣ къ цѣли се мора тежити, нити збогъ тога треба да народъ у своѣмъ напреду што трпи. „Неможемо ми на едномъ месту стати, него морамо напредъ, или ако то не чинимо, онда морамо натрагъ, тако е Богъ установио теченіе своіо ствари па свету, да неможе у едномъ стању стати, него мора или напредъ или натрагъ, или на више или на ниже. И Правителство бы ако стрѣшило народу, кадъ се небы за његово благополучіе старало, безъ кога ће онъ морално страдати. Па не само та потреба за шуме и за Инципири, него има таковы потреба сіасетъ божи, кои све за то стое, што се нема одъ кудъ да тронѣ, а то е грѣхъ одъ Бога. Нигде на беломъ свету народъ нема тако лакогъ данка и изобилія землѣ као кодъ насъ. Ево намъ примѣра преко Саве и Дунава кодъ наше браће Србази: и како колико еданъ човекъ плати само за сто ока соли, кодъ насъ за оне новце купѣи человекъ и сто ока соли и немало и савѣ данакъ плати.

НАРОДНА ШАЛА.

Каде самь было у мое младо доба старь човекъ, а я научимъ да крадемъ крушана, панъ самъ онда ишао, ишао, докъ додемъ до едне брескве, погледамъ узъ ту лбуку, поспенъмъ се на трешню те наберемъ шуна недра шल्या. Аъ это ти одъ некудъ едного млдогъ старца, на почне вкати и псовати ме! „Силази доле са те оскоруше докъ те нѣ љаво однео.“ Я га станемъ молати: „Немой чича молимъ те да наберемъ младо ора.“ Но онъ се наљути и почне се пизати къ мени узъ дудъ. Каде я то видимъ скочимъ съ вишиъ и пуно криво лепъ-няка проснемъ. — Онъ ти онда узме едну пивляку, што но зову врляка, на почне ме тући, но я самъ се браню добро и тако ља онъ на ме ља я подъ иѣга, ља врляка о мене ља я о врляку, най-после я се отнемъ и спучимъ бежати, а онъ онда зграби нешто бело, као тана, а округло као грабъ, те се съ тымъ бацы за мноимъ и удари ме выше колена у пету, тада се и я разлутимъ као онца, окренемъ се и почнемъ му претити: „Но, по чича, ако ти се само вратимъ опетъ нештъ ты мене тући.“ На то проснемъ потри онъ опетъ за мноимъ, но я прикупимъ сво име юнаштво, и почнемъ бежати да га стигнемъ. И тако самъ храбро бежао све преко некакихъ млада, и бежећи прескочимъ габе на раздеремъ панъ. Додемъ напоследку подъ едну врбу, на каде погледамъ на тай грив а оно видимъ на липи едно гвиздо пуно троє косовчи-ѣа. Станемъ мыслити како бы ин могао уватити; сетимъ се лако, — закуримъ добро да ме неваде, на се почнемъ пенати узъ глогъ, каде я у гвиздо завири аъ двоє утекосе а едно малъ неувати, это ти помыслимъ какне самъ реше! — Па се одатле ушутимъ те додемъ до едне बारे, каде тамо а оно лети едно лто дивль синия, а я се онда сети, да имамъ коды куѣ едну алатну пушку, на койой е картина до карике све чистымъ рогазомъ увезане. Додемъ съ томъ пушникомъ, и видимъ исто ато дивль патака, я зажмуримъ и добро навишанимъ — пуче пушна, ладе гуска, я ти онда уземъ тогъ голуба, те доишемъ мени грянцу, а она узме тогъ чворка, те одна скуна кокошъ, на ми донесе печену препельцу, а я ти се онако глдамъ приманимъ те се ситъ нагрукамъ кривогъ пасуля и най-финиѣгъ скроба. — (Оваковы чудноваты причина яма у нашемъ народу доста, кое они обично као за неку обиладу еданъ другомъ приповедаю, и то у дружествъ после рада или после какве игре, набу се по гдикон, кои еданъ другогъ се причама или са загонеткана на удвой позову, и обично кажу: „Оди да се надговарамо“, или што е свойственъ за начинъ овогъ приповедања кажу: „да се надлагуемо.“ И тако поеданъ редомъ говори, а други слушаю, и целе овакове забавне и празне приче имаю свагда при свиретку нешто, съ чимъ ље као свршити, и обично пуне су досетливости и то учтивост у приповедама много се више на-

блюдава неголи у колу каде се игра. — Ове приповедке гдѣ се надговараю наднаѣ су тако дугачке, да оспану надговараюћи се, еръ докъ еданъ приповеда, други нештъ сети се нове приповедке или измысли е за оно време. Трудомъ Г. Николѣна изашло е пре неколико година неколико свезий народимъ приповедкй, кое су дугачке, забавне и лепе, и кое су све у народу простомъ позанате, али шта ћемо каде е на малоге места одъ оны, кои су те приповедке преписали и издателю саобштили, начинъ приповедања и речи преокренуте, тако, да чимъ и човекъ почне читати, моћне одна примѣтити да е преко варошки уста прешла, и човекъ не наћи у нѣма такы изрѣза, кое е Видаковичъ употребљава у своимъ романчимъ, и таквы речй, кое се употребљава само у канцеларијама, а то е сво зато што е скупнители ради били да поправе простыи начинъ приповедања, а нису се сећали да су съ тымъ поварили што се неможе поправити. — —)

АНЕКДОТЕ.

— Бданъ ера комы е топъ обе ногѣ коды Србобрана одбио рекне: „Я самъ зато сам кривъ, еръ самъ свагда досаде молю се Богу за спасение душе, а проклеты ногу нигда е писамъ сећао.“

— „Петдесетъ година прошло е“, каже Абдераренъ III., „одавно самъ Калаѣъ постао; богатство, радость, честь, и све за то цело време уживаю самъ. Кралѣви почитовали су ме, бояли су ме се и завидили мойой срећи. Све што еданъ човекъ може на ономъ свету желити то е мени небо поконило; но у целомъ ономъ заиста дугачкомъ простору времена мога богатства, силе и блаженства, я самъ брово дане, у коима самъ био нранъ, задовољнъ, и у коима самъ чувствовалю праву срећу — таковы дана бави е свѣта четрнаестъ. — И по томе неа свакой суди овай свѣтъ и животъ.“

— Францъ I., краль французскй, састане се са папопъ Леомъ X., кои е се у свакомъ недиколѣпно и разкопню блѣстао. Краль зачуенъ рекне му: „У библиѣ стои да су душевни пастри били сиромо и сиромашно обучени, и просто безъ икакве параде ишли.“ „То е истина,“ одговори му папа, „али то е было у оно време, каде су кралѣви овце чували.“

— Маршалъ Блехеръ каде се повратио изъ рата и каде првыи путь оде на поклонѣ у дворъ, беше му суѣено да прво сретне у дворѣ овогъ слугу што фуруне ложы: Блехеръ одна скине капу и почне му се кланяти, по томъ поздравя ашутане и друге, и каде га запитаю: зашто се ономъ слуги кланя, одговори: „Я самъ чуо да свакой што се при дворѣ кланя, може шкодити или поноити, зато радъ самъ да никога неувредимъ.“ Иаа право Блехеръ

херь, ерѣ ко оне да срењанѣ буде треба да угоди не само владетелю и његовој породици, него и коцашима и куварима његовима.

— Еданѣ Гркѣ продавао едномѣ безѣ бркова Шваби дуванѣ, кои га запита: „Бли ово права бошча дуванѣ?“ да бы га Гркѣ у томе добро уверио, увати се за свой бркѣ говорени: „Господине, ако то nebude права бошча, да ми обрѣнешѣ то бркѣ, на да будемѣ сойтарѣ (комедѣ) ко то тебе.“

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

Милошѣ Стојановићѣ, еданѣ одѣ најболѣ млади Срба, кои се садѣ налазе у странѣмѣ земљима на науци, престаѣ се после петодневногѣ болованѣ у Паризу 29. Маја. Онѣ, пошто е овде свршио съ наиболѣшимѣ успѣхомѣ гимназиѣ и лицеумѣ, и пошто е на универзитету берлинскомѣ и хайделбергенскомѣ довршио съ наиболѣмѣ ревнѣшѣ течениѣ предметѣ наука, отишао е био веселѣ у у Паризѣ, и кадѣ е нешѣ и ту са своимѣ предметима био готовѣ, спремао е се да пође у давно ужелѣно своѣ отечество и своимѣ родителѣма, кои су нестрѣпљиво бродѣли данѣ, кадѣ ће свогѣ сына кога пуне четири годинѣ видѣли нису, загранти; но место њѣга дошао е само тужанѣ гласѣ — да е за нанѣмѣ у туђој земљѣ, далеко одѣ свогѣ отечества, одѣ свои родителѣ и пријатеља остао. — Овај несрећниј дотађај може се жалѣти али прежалѣти нѣгда. Онѣ е сараниѣ по обреду наше кривѣ, при комѣ е свашченоудѣствовао Архимандритѣ, кои се налази при рускомѣ посланичествѣ, на томѣ погребѣ, осѣмѣ тамошнихѣ Срба и другѣ своѣ Славѣна, участвовао е и великиј брой Француза при спровѣду, кои су уважавали њѣгову жељу за наукомѣ, кога га е тамо и одвѣла. Онѣ е у 24. својој години, у најлѣпшемѣ добу свогѣ живота, оставио овај светѣ. Парастѣсѣ држаѣ се у Суботу 17. о. м. у 6. сатиј изјутра у великој цркви, на кои се позивао сви пријатељи и познаницѣ покойника, и свакиј овај, кога е ягда у своѣмѣ срцу жалѣстѣ чувствовао.

— Съ концѣмѣ овога месеца свршава се прѣпогодишнѣ течениѣ Шумадинѣ, и позивајући на нову пенуерацију явљемо, да ће овај лѣстѣ одѣ Петровадѣ изапати два путѣ преко седмице, т. е. свакогѣ Вторника и Петка, и тога ради цена поштиваѣ се само съ 2 цванц. (за по годинѣ 6 цванц.) ГГ. досадишнихѣ Предбројничѣма шила ће се и далѣ за наступајуће течениѣ, ко пакѣ не би радѣ бы далѣ одѣ Петровадѣ овај лѣстѣ држати, нека намѣ прѣвий брой идѣћегѣ течѣния у истоѣмѣ завоѣ поврати. Ко се пакѣ жели одѣ новѣ читатѣла предброити, нека се до Петровадѣ прѣгне на Учредничѣство Шумадинѣ, съ више поменутомѣ предлатѣмѣ. Ко жели имати све броене овогѣ прошлогѣ течѣния до Петровадѣ, може сваки добити

изѣ окружни места по пошти; а одаѣде у Учредничѣству за 4 цванц. безѣ икаквогѣ далѣгѣ трошка. Ону ГГ. Предбројникѣ, кога до садѣ нису платѣли, мољимо и ономѣмѣмо садѣ последнѣмѣ путѣ да незабораве, и да бы имѣ трудѣ олажишали означѣмо за овде осѣмѣ Учредничѣства два места, гдѣ сваки кои нѣ платѣо, може се записати и своѣмѣмѣ изплатити, а то е у Читалишту и у дућану Г. Николе С. Шоповића. А изѣ окружни места нека намѣ одна по пошти пошало, ерѣ имена своѣа оны кои до Петровадѣ неплатѣ, печатаѣмо при свршетку овогѣ месеца.

— Годинишнѣ испитѣ у овдѣшнѣој гимназиѣ почеће 16. о. м., и траће до 27. заключитѣлно, свакиј данѣ осѣмѣ празника пре подне у 8, а после подне у 3 сата.

— Овѣмѣ данѣ донѣшена су у попечитѣлѣство финанѣсѣ два лепа гвоздена крѣста, кои су у нашѣмѣ споротворенѣмѣ рудѣма изкопѣна и саливѣна. Како Г. Попечитѣлѣ тако и многи узвићѣни радѣшѣ устѣла су и полюбиѣли овај прѣвий плодѣ одѣ нашегѣ домаћегѣ тѣвожѣа. Само треба да гледаѣмо добро да више нагда незарѣа.

СТРАНЕ НОВОСТѢ.

— Говори се да ће царѣ Никола съ прѣйскимѣмѣ принцѣмѣ поѣти у Лондонѣ; но овој вѣсти неможемо вѣровати, докѣ се неубѣдѣна.

— Изѣ Грчѣ пишу енглезскимѣ новинама „Тимесѣ“ ово: После повратѣна г. Вайса изѣ Саламѣне, обхождѣниѣ целогѣ дипломатѣчѣскогѣ корпусѣ свѣрама енглезскогѣ посланика, изузимајући само турско посланичѣство, одѣвѣ е неучтиво было. Одна почѣмѣ е г. Вайсѣ дошао у Атина поѣшти е све свое колеге. Њѣму пакѣ њѣгове колеге повратѣли су поѣшту сасвимѣ просто: оставѣвши му само поѣшту карту.

— Владѣка пригорскѣй отишао е у Италију поради опоравѣнья свога здравѣа, и остаѣ до Августа мѣсеца, одѣ кудѣ ће опѣтѣ у Цригѣгѣру. Мѣсто себе оставио е свогѣ брата и братучѣда княза Ђорђѣю Петровића Њѣгоша.

— Њѣмѣчанѣ новине по добивѣнимѣ писмама изѣ Цариграда явѣаю, да ће на мѣсто умрѣгѣ Тахирѣ-пашѣ доѣти Ризѣ-пашѣ.

— Енглезко правитѣлѣство наговѣра отоманску порту, да бы се установѣло слобѣдно пристаниште у Скадру у Арбѣани. Нѣтина е, да порѣдѣ Скадра тѣче рѣка Боѣна, кога стоѣ у сѣвѣзу са скадарскимѣмѣ езерѣмѣ; али, да бы бродѣви моглѣ Боѣанѣмѣмѣмѣ подѣ Скадарѣ поѣпати, требѣло бы найпре ону преграду срушити, гдѣ се вода заустѣла. Но ово ће тѣшѣко Скадрѣни допущити, знајући, да бы имѣ се ти-

ме рыболовъ у скадарскомъ эзеру знатно умалио. Паки ако се заиста подигне слободно пристаниште у Скадру, а зашто се не бы таково и у Београду (и у Крагуевцу на Лепеняци) установило, гди е средоточе трговине. Съ три стране може водоми трговина долазити, а преко тога сувимъ изъ свега турского царства. —

— Разноси се гласъ, да ће се наново подићи контуманъ у Земуну; но нашто бы био тай контуманъ, кадъ у читавой Србїи савршено здравль, у славу Бога, влада; а сваки добро знаде, да е то великий уштрбъ за трговану.

— Многие су новине юшть одавно писале и садъ писати неперстаю о Боки - Которской, говорехи, да ће Аустрија исту уступити Црногорца; а Русїа да ће станити у которскїи заливъ свою флоту. Црногорцима бы ово у добрый часъ было, а на то оны имаду и неко право, будући е познато, како су они 1813. год. Боку - Которскїи одъ Француза освоили. Ондашнїи црногорскїи Владика Петаръ првый драго е у обсади градъ Которъ са своима Црногорцима за три месеца, а после тога предаду Французи градъ, у кои Владика торжественно са своими Црногорцима уѣ. Нїе истина што Задарске новине пишу, да е аустрїйска войска освоила Которъ одъ Црногорца 1814. године. А зашто неће те новине да ставе у своїей препарки, како е Венер. Милутиновићъ юшть месеца Децембра 1813. год. дошао у которскїи заливъ и поискао одъ Владике, да му уступи градъ. То се знаде да е тако было; а знаде се и то, да е Владика поменутому Венералу одговорїо, да оны изъ града отаѣи неће докъ не добіе одговоръ одъ рускогъ или аустрїйскогъ двора. Тако е Милутиновићъ остао у которскїи заливу до месеца Юнїа 1814. године. Месеца Мая стигне писмо одъ рускогъ цара Александра изъ Париза, у коимъ явил Владика, да преда Боку-Которскїи Аустријцима, и да се оны са своими храбрыми Црногорцима поврати у свое горе. Тако се Владика 3. Юнїа крепко изъ Котора у Црнугору, полагаючи надежду на цара рускогъ, кои се обѣаю у своемъ писму, да ће Црногорцима у свое време помоћи и признать њїова храбра дѣла. О ономъ бы се могло и ише писати, но за то намъ остае юшть времена.

— Много су све новине писале о бановомъ повратку у Загребъ, садъ бѣше новине за извѣстно явлено, да е банъ баронъ блячинъ отишао изъ Беча у Загребъ, и до садъ ће већъ морати быти онде гди га давно очекую. Исте новине о господинъ баници ништа неговорятъ, кои бы морала съ нимъ заедно у обѣтовану землю доћи. Жао намъ е, што ће Хрвати морати съ младомъ банициномъ ѣмачки говорити; еръ кажу, добро извѣщенный

люди, да незна являло хрватски, илити право говорехи србски. Србски, зато велимъ, што су Хрвати изабрали и за право нашли языкъ србскїи, за языкъ книжевный; и тако нека га незнамыю нодъ насъ непознатимъ именомъ „аирскїи“, као што то само по единый люди чине. Инаде кодъ Хрвата врао честитый люди, кои знаду све оны цѣлїи што е народно и што се на братску узайимность односи.

— У Загребу имаде едавнъ црквенный листъ подъ именомъ „Католичскїи листъ“, и излази преко недель единомъ; онъ брани само католицизмъ, а православианя неспрашта гди може. Овакавъ бы листъ морало и наше свещество имати, ако не на другомъ месту, то бы заиста у Србїи могуће было, те да се и оно брани како може и како знаде; еръ црквене преширке неспадаю у политическїи ни у другїи, него у црквенный листъ. —

— У целой Аустриї излазе 229. повремены листова, одъ кои 102. листа излазе као политическїи новине, 127 као научни и забавни листови. По языкыма одъ тїхъ листовъ излазе 120. на немачкомъ языкъ, 58. на талианскомъ, 38. на славенскомъ, 11. на магарскомъ, 2. на румынскомъ (Србї за садъ у Аустриї немаю никавогъ ни политическогъ ни книжевногъ повременогъ листа.)

— Изъ Милана пишу, да е листъ подъ именомъ „Аустрија“ забранѣнъ; а да шта ће быти са онымъ кой носи име „республика?“ Али мора да е подтицала у живацъ и сама „Аустрија“ Аустрию, те су ю тако забранили. Аустрија на артіи, неданой на земљи и Аустрїй землиа мира — та свудъ се днѣ стяхіе уткнуу и морю еднане тежѣ имати, а днѣ увиѣамо мѣсто слоге неслогу: место напредка назадакъ.

— У Русїи у единомъ месту кодъ азовскогъ моря, появляи су се были некой айдуцы, кои су по бродовина отикали и съ собою носили разне stvari. Руса то ясу могли трпѣти, него ее побрину свакогю їй поватати, и тако су већъ у таванице позатварали.

— У Магарской имаде по доста айдука, кои саданїи аустрїйски нопи пандури ясу надри поватати, еръ често патаюби їи сами заглаве. Коже се неда — ономе се бадава мучати. Човекъ ради, аль кадъ му све изъ шака бежи, бадава ради, бадава се мучи — него мора тражити нешто друго и памятнїе себи за посло, пакъ неће быти Крииво Несретниковићъ.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учрединъ и издательъ Любомиръ П. Писановъ.

Издава се ежеседмично
въ Београдъ.

Београдъ 22. Юніа.

Цѣна въ годъ 8, а въ три мѣс. 2 цр.

ЕДАНЪ ДАНЪ ИЗЪ ПУТОВАЊА МОГЪ ПО СРБИНЪ У 1845. ГОДИНИ.

10-гъ Септ. оставимъ я Крагуевацъ и продолжимъ на колыма мое путовањъ. Бѣда самъ чекано да доѣдемъ на Делиградъ, да видимъ оно полѣ које е могае быти выше крвы полино, а ослободу него Косово. Путь е врло рѣвѣ и тесанъ тако да смо свагда хтели се препрнути надъ смо кола кола среди, али лепи предѣли надокнадили су ону маду неугодность. Докъ смо преко Црвог-връа прешли трајало е дуго, узбрдо и низѣбрдо а самъ нишао пешке, и често самъ изъ пушана пуцао, и одѣкъ по планини радо слушао. Кодъ свакогъ лепогъ возора сѣдио самъ и одмарао се, кочанъ съ колыма морао ме е непрестано изчепкати. Међу найвећимъ брдина надемъ едну леу бистру реку, и жао ми буде да е преѣмъ а да јој незнамъ име и изчепкивајући да когодъ одкуда проѣе, и да ми каже како се зове, нишао самъ уз исту реку съ камена на каменъ и натао самъ раке, тако да самъ далеко узъ реку заврлао, и одъ пута удалъ се, а кочанъ мислехъ да я идемъ за нѣмъ отишао на врѣбда, но пошто ме е дуго чекао, изпрегне коњ и врати се да не тражи, надъ ме жаје каже ми да идемъ што пре ерѣ вели: онуда има пуно айдука и дивныхъ зверова. Я се сетимъ да ме оъ вара, али и пакъ прачичо се уплашимъ и нигди се више ни самъ сиео одъ кола удалъ до Йгодине. У Йгодину доѣмо предъ вѣте, и одседнемо у едну меану. У меани беше пуно трговаца и други путника. Меанѣа постави вечеру за мене и за јошѣ четири трговца у соби, у пода вечеру чуемъ я гди неко изъ меане каже: „Иди на мети управо предъ оного Швабу.“ „Боже помози!“ помислихъ я у себѣ „садъ не доѣхъ никакъ лепо ело што е меанѣа за мене стогово.“ Кадъ аль ето ти момка меанѣа сного, па еданъ великий танѣръ пунъ сирдальна печени метне предаде. Печенъ е тако сирдло, да ми е сва вечера пресеа. „Шта е то?“ протрепъ се я, и бацмъ танѣръ за врата. Меанѣа одма уѣе я я га лютигъ запитахъ: „Што си ми послао оно

сирдально печенъ, оно небя ни пси али?“ На то меанѣа почне се правдати: „Оно печенъ остоао ми е одъ прекоче и садъ хтео самъ да га бацмъ, али поикаше ми люди: носи ономо Шваби, онъ не то едѣа дочекати, а я а самъ одъ много чуо“ продолжи меанѣа „да коды настъ слабо едо месо пре негъ што се мало усидри, па самъ мислио, башъ кадъ се стрѣфило айде да га почастамъ нева приповѣда на нѣластъ да и у Йгодину готове ела по немачку форту.“ Докъ е то говоріо и правдао се, вѣрло е баремъ десетъ людѣй прозъ врата, и гледали су да ли я едемъ сирдально печенъ. Я узмехъ и бацмъ мой пражки бѣли шенѣръ, и дамъ едма кочану два цванѣа да иде да ми купи фесъ или шубару.

Я самъ далъ вечеро бутѣли, али мислио самъ у себѣ, и тешно ми е было самъ собомъ изкусити, како нашъ народъ има криво и рѣво понятіе о овиымъ альянима. Га за Бога ово ясу альяне немачке, него альяне свакогъ човека у просвѣщену свету. Овакве альяне носе не само Немци, него и Англезы, Французы, Русы, Талѣаны и Американцы, и сѣи народы баремъ по варошима, ерѣ сѣи народъ после за себе има неке-форме альяна коя су заостале у народу, и то найвише у забаченнымъ правѣина. Бѣдѣ обичай други нѣтера, я тако се неия сѣе на свету. Обично у свакомъ народу проиѣну найбре люди ерѣ они нѣше путую, и гди нѣшъ се што болъ и лешие донадне присвои и удамаѣ же не пакъ остоао душе при своимъ старомъ номѣяу, то самъ примѣтио гди гди у Морави и у Ческой а найкше у Славоніи, гди же не јошѣ са своимъ носе се Ериѣговачки, ерѣ су се отудъ населили, а коды люди веѣхъ нема никаква трага. — Ми не треба да вичемо ни да ирзѣмо на ове альяне, ерѣ ово ясу альяне едного народа, него управо альяне свою людѣй, альяне коя су по самой природи скропѣне, за стѣсъ человѣчѣй, и коя су одъ чѣна е людѣя на свету поправљанъ и дотериване, и коя не е непрестано са своимъ нарантаемъ поправљати. Брѣ свуда у свако доба неѣхъ своимъ народима примѣти не человекъ да мѣаѣя нарантай нешто маѣ, друг-

чие правни и нося аљине одь стараца. Мы незнамо какъ су аљине наши старя пре Косова носили — после подналимо подь туђе господарство и съ тымъ и туђе рзо умешало се у наше. Садъ но бы апао што е наше, шта ли не, и кадъ бы скинуи сие оно што нѣ наше, остаи бы голи. Говори се у обште да су потуре и димлиѣ турске аљине, антериѣ и сабрава пошули грѣче, едну доламу што можемо казати да е наша стара аљина, а и то ни начеъ се другомъ не оснива него на прапо-ведмаца и съ тога што се често у нашимъ народ-нымъ вайстарямъ песмама спомяиъ, и у свакој на-родной песни све наше юнаке у долаии пѣаю. На а самъ сигуранъ да смо были у миру, и да смо се могли изображавати, ни бы до садъ крозь толи-ке векове доламу прекрили, мало skutove одсек-ли, мало рукаве попатрали, место тока и сребрни пуцета метули еѣтина дугнета, на бы до садъ та иста долама имала форму капута, само што бы се авала долама, е и садъ можемо тако и капутъ за-ти, и то е лесно ние е, веде да то значи: до коле-на. Међу тимъ и држимъ да е форма стари наши аљина, као што садъ Црногорци носе, коа опетъ нѣ ништа друго него долама. Црногорци нѣ ни една сила прегазила, ните се у њиове обичае и но-шав непадала. Она су за време србске царевине жи-вили по најпштомимъ местима простране ондаш-нѣ Србѣ; кадъ е царство пало, онда најбо-льи и најпштенѣ юнаци кои нису могли роб-ство трипти, прибегаи су у кршече и у стене Цр-ногорске, и пренели су са собомъ ношаво, поштеиъ, карактеръ и свободу наши праотца, и крозь то-лико некова бране све то уздржало свима силама. Ништа неможе човека отерати у оне стене да живи, него велико чувство свое чести, народности и сло-боде. — И тако црногорско ношаво то е наше старо ношаво; одъ какве су фарбе было пређе те аљине, то неможемо знати за цело, премда песме спомяио често зелене доламе. Црногорци као што е познато носе све одъ белегъ сука, но то е само зато што е почетна ни су имали кадъ фарбати су-кио, па се тако увело у обичај. — Што ми пакъ зовемо ове аљине немачке или швабеке аљине? — Зато што смо одъ њиъ приняли, а што готово по несрећи, положени смо тако съ нашимъ земљомъ да цела цивилизациѣ и просвета долази намъ пре-ко њиъ, крозь њиове доста прљиве руке, коа све називамо немачкимъ, да су Талиани или Енглези на месту Немца, и да смо преко њиъ приняли ово на-ло целомъ човечеству обити обичај, онда бы и ове аљине звали: енглескимъ или талианскимъ а-љинама, као што тако зову дамагинци у гди ко-ниъ краевима, а и Црногорци кадъ виде човека у онымъ аљинама некажу: Ево Швабе, него кажу: Ево Лацкана, т. е. Талиана, што они само Талиане виђаю у онымъ аљинама; а и самъ простый не-мачкий народъ зове ове аљине: французскимъ аля-виз, а и многи њиови спасители и садъ кадъ оне

да кажу да е когодъ обучеиъ у фраку, они кажу често: у французскомъ капуту. И слабобно смеиъ рећи да ове аљине нису начѣ, и башъ зато су свачиъ, еръ ни еданъ народъ неможе казати: да су ово њиове народне аљине. То е притажение своа народа, одъ тога не треба да се плашимо, не треба да ове аљине туђимъ аљинама зовемо. Пре-мда морали признати да сии Славени примаю не са-мо ове обште светсие аљине него и науку оста-логъ свега преко Немца; само треба да гледаю добро, што е добро, полезно и човечно да усво-имо, а шта видимо да невала да вратимо натрагъ некъ иде упрано у франкурты. Ми садъ зовемо ове аљине немачкимъ аљинама, а по времену, ако насъ Бугари неперекуте сами и ако одъ насъ као што бы требало, почну примати просвету, она ће исте аљине, ела, обичае, намештай у кући, и све што ми садъ зовемо немачкимъ звати србскимъ а-љинама и т. д. То е као годъ кадъ се кава стваръ изъ руке у руку непрестано продае, и свана е зове онымъ именомъ одъ когъ е добио, а међу тимъ о-но е свагда онога у чинъ е рукама. Одъ неко до-ба а особито у Београду учиниъ е доста велики коракъ у томъ имену, и повећој части садъ слабо-ко каже: Соба застрта Немцаи, или сати њи иде по Немачки, него на место тога ушло е у обичај едно правилие име и кажу: *Европейски*, а то зато што су трговци путовали у Пешту, Бечъ, Лайп-цигъ, Триестъ и даљ по свету, и видали су да на-носе само Немци пеширъ е ове аљине, него и Ма-цари, Срби и Талиани, па опетъ сваки ако и живи и носи се по европейски, любви и недроче се сво-га народа. Но и та речъ: *Европейски* и бы желю да се прекрене и да се уведу е обичај да се не-сто иъ каже: *Србски*, еръ докле годъ ми сматраю Европу и њѣну просвету за нешто туђе, у чему ми као страна учествуемо; дотле ће и насъ Европа сматрати за малу Азию. Зато јошъ еданпутъ на-жеиъ: Дайте да зовемо да е то *Србски*, све оно што данасъ кажемо да е по европейски, и онда теъ ступиѣ нашъ народъ, у велику ту фамилио изо-бражени европейски народи. И што смо досадъ говорила: Оны остали изображени европейски на-роди, имаѣмо право после казати: Мы изображе-ни Европейски народи. А докле се мы сами излю-чуемо изъ тога кола, дотле ће насъ, и они излюча-ти. И дотле ће агодасиѣ менациѣ шилати мени срдљиво печеиъ, коа ме е толико разлутало да самъ оволиво морао писати.

(Свршетакъ саѣду.)

ЕДАНЪ САНЪ.

Сваиъ се јошъ добро опомяиъ кава е ажа-виза была 1847. године (приповедаше еданъ) и еда-ногъ дана кадъ беше највећа зима задоцнимъ се

я и оставимъ до нево доба ноћи у Америници што
но садъ по моди зову: ново читалиште, гди место
пшита стои розола, малага, анери и горна ракиа,
а место ноаня на астау стои карте и домине, кое
су люди зато назвали новамъ читалиштемъ, што
кадъ седе до поноћи на кадь и жене несу и пи-
таю гди су была кажу обичаю да су се у новомъ
читалишту зачитали у новине на се тако одоцали,
а жене поверују и буде имъ мило да се и њиови
люди одали на читанъ, ерѣ оне мисле на оно право
читалиште. Кадъ буде поноћа (пришведаше далъ)
я поћемъ кући, а многи остану јоште да ченамъ
докъ прође зима на онда да иду. На пољу е якъ
ветаръ дукао и снегъ у очи као брашно сипао. Кадъ
будемъ близу куће осврнемъ се, и видимъ едно ве-
лико лешо псето, кое е изгледало као нахавъ ка-
сапски писанокъ, оно е имало лепъ литаръ оно
врата и трчало е непреставо замкомъ, а се сетимъ
да е заплрало и изгубило свогъ господара, и жао
ми буде да ека на таковъ зми, и смислимъ да
га пустимъ нека предъ моимъ вратима у кући но-
ћи, у томе ућемъ у кућу и оно замкомъ уђе, а про-
ћемъ крозъ кућну, но текъ што отворимъ врата
нов угреане собе, а то псето мимо мене протрчи и
легне за фуруу, я западнимъ свећу, я почнемъ га
на пољ гонати, но садъ да видите мое мукѣ; Псе-
то почне ужасно на мене лаяти и скочи на мой
крестъ и спреми се да се брани. Я се налутимъ
на тогъ могъ незнакогъ и безобразногъ госта, шче-
паимъ амреу и заманемъ да га ударимъ, но у тој
мгнотини како самъ заминуо ударимъ иза себе огле-
дало те разблѣмъ, за косеамъ месечну плату дао,
но кадъ га ударимъ а онъ шчепа мой свиленикъ а-
мреу те га свега издеца, и ту ми оде една месеч-
на плата. Я се налутимъ као пазъ но и мой не-
благодарни гость нехоти се као човѣкъ, а я био е
мудрий одъ многій людій, хтео самъ ићи на пољ да
зовемъ патрулу у помоћ но онъ ми се не дао ма-
ни, чимъ я поћемъ вратима и онъ полети съ кре-
вета и лаоћи зине да ме протута. Я се вратимъ
одъ врата, я онъ онда скочи опетъ на крестъ.
Кажемъ му: на пољ. — Но онъ само е гаедао у
право у мое очи, говорио самъ му и његовимъ зы-
комъ: Хинауѣ! Но онъ ни то неразумѣ, наипосле
почнемъ га утихо молити: Сија молия те баремъ
за фуруу. Но ништа. Наћемъ се у чуду, гди ѣу
спавати. Скретимъ руке, и стало самъ на средъ
собе и плакао самъ одъ мукѣ као дете. На самъ
знао шта да чинимъ, већ видимъ да или треба да
се колимъ съ њимъ по еоби или да поћимъ на па-
тоу. Волио самъ ово друго, зато узнемъ одну
столицу, рекимъ момъ несрећномъ госту утихо
лаку ноћ, на онда седнемъ на столицу и насло-
нимъ се на дуваръ, тако я онъ утича, ерѣ кадъ ви-
ди да се я спремимъ да спавамъ опурихъ све чети-
ри каалве ноге по момъ свиленомъ јоргану насло-
ни главу на лстукъ и вѣло е репомъ и подлоко ре-
жао е, кое значи да жели я онъ мени лаку и благоу

ноћ. Докъ е свећа горела ми смо стражарили е-
данъ другогъ, и кадъ кадъ режамъ смо еданъ на
другогъ; но кадъ свећа догори ч угаса се, я насло-
нимъ главу на дуваръ и засинимъ.

Но текъ што засинимъ почнемъ еданъ чуднозв-
ный санъ санати: Снимъ као да се изъ Париза по-
диже еданъ бео облакъ, я на њму блу криво напи-
сана речъ: Слобода, еднаностъ и братство. Той
облакъ бурно пређе преко Райне и простре се по
целоу Европи. Ветаръ е яко дувао, и оне три ре-
чи вићале су се частъ веће частъ мамъ написане. Но
тај се облакъ нѣ дуго кадъ Европомъ вѣло еданъ
страшанъ плюсакъ съ муниа и грмливомъ удари, и
те три речи узкомешао се наипосле она прва речъ
падне у Швайцерску а она последия у Црну гору, а
оне речи у среди са свимъ нестане, и оде као му-
ня на небо. На тогъ облаку беше после съ раз-
личнымъ боима написана речъ: Народностъ, и свако
слово беше веће одъ највишнѣгъ торона, и сви на-
роди остане свой посоа, скину капе дигну очи го-
ре, и почну ту речъ обожавати и њой се као не-
помъ божеству кланяти. Затимъ видимъ више сва-
когъ тога слова по неколико барика, кои су са
своимъ фарбамъ и грбовима представали свой
народъ. И усну мило ми е было видати међу
тимъ многобройнымъ баряцма и Србсвий бар-
якъ на когъ стаине написано: за цара, вой-
воду и Србство. Затимъ подиже се еданъ црнъ и
жуть облакъ, и сви повикаше: изгоре Бечъ. И я
самъ усну гаедао гди гори али онъ е горео као не-
сожитама кушина у пустини; и њвогъ пламень
доватао е и лизао ону речъ и оне барике, како се
кои барикъ запали, онъ е онда летио да и друге
припаи и уништи. И свакий народъ желио е да
принесе томо своимъ идолу на жертву свой сусѣд-
ный народъ. На еданпутъ видимъ далъ усну гди за
свакимъ тимъ барякомъ дети по неколико гусана и
кречале су изъ свакогъ гласа: слобода печатитъ, са-
юуъ Славена — и за свакомъ тогъ гускомъ лети-
ло е по неколико велики новина, одъ лонъ гди кое
пламень дочепа и протута. На ново загрни, земли
се затресе, киша опетъ пласне а тога свега не-
стане, а место тога, узаме се една велика узда
коя беше самымъ златомъ, чевякомъ и ордевымъ опи-
нена, тако да е изгледала као какавъ круна изъ
среднѣгъ века; а у облаку беше написано: Пова-
нуите се! Поредакъ, Цензура, и висока воля пра-
дѣна. Сва слона тѣхъ благодотнъ речѣхъ была съ одъ
топова у облаку начинѣна, место точне была е по
една кунбара, место удивителне баюнетъ, а место
запате сабл. Све се утиша, и я почнемъ далъ
санати али проклетъа столица преврне се и я полий
самъ дугъ на носъ душентъ. Кадъ се раздремъ а
оно беше свануло. Одна се сетимъ могъ синоѣ-
нѣгъ пса, я поћемъ превету да га гитамъ како е
спавано, аъ кадъ тамо њѣга нема, погледамъ по со-
би нема га нигди. Наипосле помисламъ да самъ я

то сано, но кадъ погледамъ изцепанъ амрель и разбіено огледало, увиришь се да нїе сано, и текъ што створимъ врата да видимъ да нїе у куйни, а ли онѣ насади'пути изподъ кривета на поредъ мене излети на полѣ. И одъ то доба радїе ѣу пустити свакога да у мојој куйни ноћи него пса.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Будући да досадашњи Учредникъ Шумадинке одма после Петровадне радъ е на неко неопредѣлено време одсуствовати; зато е умолио Г. М. Медаковића, кои се овде ради печатаня свое Црногорске Исторіе бави, да га привремено заступи, кои ће съ почеткомъ идущегъ месеца овай листъ подъ своимъ учредничествомъ као што слѣдуюћи позивъ гласи, издавати:

П О З Ы В Ъ.

на предплату

ШУМАДИНКЕ

за идущу половину године.

Овай лепо познатыи у нашемъ народу листъ починѣ съ почеткомъ Юліа мѣсеца излазити два путъ преко седмице и цѣна му се полугодишња опредѣлюе 6 францика за Србію, а за оне изванъ Србіе 2 ф. 20 кр. ср. Предбронти се може свакии на ближней ц. кр. пошти; они пакъ у князеству Србіи нека изводе управо на учредничество Шумадинке съ плаћенымъ писмомъ послати.

Поради слободнѣго прелазка у ц. кр. царство мы смо веѣхъ нужде коране преко овдашнихъ ц. кр. консулата училили, и надамо се за цело рѣшенїе получить.

А мы се обевамо нашимъ почитаемымъ читателяма, да ће овай листъ, подпомаганъ одъ най-способниѣ Срба, излазити у духу ербскогъ народа, и свега славенства. (Уиюляваю се сви осли славенски и славенске интересе заступаюи листови, да бы овай позивъ у своимъ листовима огласили, обеваваюи одъ наше стране исту узаймность.) Овай листъ дае се за свакии другїи политичный и княжевиный листъ у заѣну.

У Београду, 10 Юліа 1850.

Учредникъ: Милорадъ Медаковић.
Издаватель: Любомиръ П. Ненадовић.

СТРАНЕ НОВОСТМ.

— Опредѣлена войска за уталоженї буие бо-савскїи краишника, веѣ е стигла у Приштану подъ предводителствомъ Омеръ паше. Уобште се говори, да ће се овай непоредакъ мирнымъ путемъ на праву стази извести; но и за ово одъ потребе нани е имати мало стрїиїа докъ невидимо шта е у самоме дѣлу.

— Бѣль паробродъ и меномъ „Стадіумъ“ од-пловіо е изъ Трста у Цариградъ, и то зауставлюи се іошѣ у Крфу, Смирни, Метелину, Дарданелима и Галиполи, за 6 дана и 14 сатїи.

— Рускїи државный Канцлеръ и Попечитель иностранный дѣла графъ Неселроде, дошао е у Варшаву, одкудъ ће свое путовањ постраннымъ државана предуети.

— Банъ Бѣлачїи дошао е у Загребъ и радостно су га сви дочекали.

— У Пеншї затворили су Г. Богдановића сбогъ слободнѣго говора.

ОГЛАСЪ.

ПОЗИВЪ НА ПРЕДПЛАТУ.

Съ концемъ текућегъ мѣсеца свршуе се ово-годишњїи теченїе „Новина Србски.“ Овай садъ е-динный у ербству явный политичный органъ изла-зи три пута преко седмице, уторникомъ, четврт-комъ и суботомъ по подне, на читавомъ великомъ табакѣ. Правацъ и тежїа нїгова довольно е поз-ната, вїти намъ е потребно више што о томе го-ворити. Све, што годъсе клоня къ напредку и про-свѣтланю ербства у свакомъ обзирѣ, све, што жи-вотъ славенскїи подпомаже и подиже, то све ис-крено и вѣрно заступаю „Србске Новине.“ Далеко распространѣнїа корресподенцїя вїана доноси об-ширна извѣстїа о свима стварма народнымъ и до-гаѣанма свѣтскимъ. Позыва се дакле родолюбиво обществѣ на подпору овога общеполознаго пред-прїатїа. Цѣна е за Србію на по године 3 ф. ср. а на четвѣрть 1 ф. 30 кр.

Милошъ Поповићъ
Учредникъ и издаватель Србски
Новина.

Целокупна цѣла Досїтеа Обрадовића, кои су у Печатни Медаковића у Зеиуи пренечатана веѣ су овде приспѣла и могу у учредничеству Шума-динке кое е у сокану кадъ се изаѣе изъ варош-непїе на десно идуи на саву, за 5 ф. ср. добыти.
— Везане кнїге іошѣ вїсу стїгле.

Учредникъ.

† Мы имамъ два вида славянскѣ азбуке, една е црковна, а друга е грађанска. Такіе истѣ азбуке имамъ и Руса и вси Славени, кои се славянскомъ азбукомъ служе, па смо могли и мы нѣкоје и они наше кнѣжѣ читати на обѣдѣ азбуке, а то е управо было онѣмъ путѣ, нѣмъ насъ е водѣ къ единству славянскѣ народа, за кое су се толике тѣзили свою Славену, особито у ово нѣкоје време, показале.

Но ово коца прошлогъ столѣтѣ уведоше се у нашу грађанску азбуку нека нова писмена, кои су се видѣла да су нужна да се наше назимъ народнымъ языкомъ, као *и, ђ, ѣ*. Овимъ писменима изъ почетка служили су се наши списатели само у рукопису, а познѣ уведо су се и у кнѣжѣ печатане. И самъ имао прилику видѣти, кадъ Руса читаю ове наше кнѣжѣ, да ома застану надъ добу до овы новы писмена, и незнаду да ѣмъ прочитано, ербо ѣмъ у својо азбуки немаю. Шта смо дакле училили са уводѣмъ, она три писмена у нашу грађанску азбуку? Нашта друго, него отиснули одъ себе Русе и друге Славене, у колико они немогу да прочитано та наша нова писмена, а тѣмъ покаркали смо у неколико ону тежину къ седишнѣмъ свою Славену у кнѣжѣству. И за ово смо ми крива а не она.

Око 1820-те годинѣ появи се г. Вукъ Стефан. Караѣвичъ и съ другимъ новымъ писменима за нашу грађанску азбуку, као съ *ј, њ, љ*, и тако далѣ, као нужнама за писанѣ нашимъ языкомъ. Многи наши учени люди и признадо то за добро, и почну се нѣма у писано служати, а и сада се служе, а печатане су и многе кнѣжѣ съ нѣма, кое не заиста јошѣ далѣ удаляти одъ насъ у кнѣжѣству Славене, кои се славянскимъ писменима служе, па то е ошѣ наша кривца а нѣ нѣмова. Ако ми ко примѣти на ово, да ће сви нѣмѣ учени разумѣти те кнѣжѣ — одговарамъ, да се то седишнѣмъ у кнѣжѣству не може ниопшто разумѣти ни односити само на учене люди, него на све, кои читати знаду, чимъ желани рећи: на цѣо народъ, къ чему управо и тежимо.

Князь Милошѣ, у 1832-гои години, забранио е у Србѣ печатати кнѣжѣ съ тѣмъ новымъ писменима г. Вука, чега се и данѣ данашнѣмъ србско правителство придржава, и врло добро чини а јошѣ болѣ бы учили, да истине изъ наше грађанскѣ азбуке и она три писмена *и, ђ, ѣ*, да и она несметаюпрочеми Славенима у читано наши кнѣжѣ, те тако да се неудалѣма одъ желаногъ единства у кнѣжѣству, изъ чега послѣ и неће ползе произлазе.

Наше друштво србскѣ словесности могло е правителство, да учине ону забрану нѣ. Милошеву о печатанѣ г. Вуковѣ новы писмена, и да остави слободу колю литераторима србскимъ, да пише и печата свѣий съ нѣкимъ словима хоће, наводѣна да ће се тѣмъ начинамъ пронаћи najboljа граматика за србскѣ народнѣмъ языкъ; но правителство нѣ то уважило, и по момъ мнѣнѣю има свѣршено право, ербо да се допусти писати и печатати како ко хоће, онда неможемо предвидѣти, колико бы се јошѣ проблемѣ у писменима полило у будуће, и начинало бы се грядѣ замѣшательство у нашемъ кнѣжѣству тако, да се нѣмѣ ни мы нѣбу собомъ, а како ли са остальнимъ Славенимъ могли разумѣти, а до сто години, може бити, не бы се могли ни познати са садашнѣмъ кнѣжѣствомъ нашимъ, кои заиста невала да буде, и правителство е душно старати се о станости народнѣ азбуке, ербо то нѣ ничѣ приватно добро, него народно благо.

Я самъ чую, али незнамъ е ли истина, да руски учени люди жаде, што се нѣ десѣо накавъ наученъ човѣкъ

кодъ цара Петра Великого кадъ е уводѣ грађанску азбуку, да му наше, наша су писмена нужна за свойство руского языка, те да се онакова уведу у грађанску азбуку, а не одъ слова до слова црковна славянска. Но Богъ зна бы ли Великий Петаръ и послѣшао того човѣка, ерѣ онъ сигурно нѣ хтѣо удалѣати русскѣ народъ одъ цркви, кое е и нама за нашъ народъ врло нужно чинѣти.

Кадъ Руса мислѣ, да бы то онда требало учинѣти, а за што садѣ неучинѣ? Може быти рећинѣ ми некогда: да не могу за то, што имамъ много кнѣжѣ наштампаы съ овымъ правителствомъ, па бы се ове нове одѣ оны разликывале. А я велѣмъ да нѣ то, него неваляло за добро да то чинѣ; а кадъ бы учинѣли, та бы разлика была само еданъ путѣ, а нѣмѣ была толико пута као кодъ насъ, кадъ бы се то допустило да ишѣ и штамна свѣий како кои хоће.

Бди несе, да е глаголитсѣ азбука была славянска. Ако е то истина, онда е штѣта, што су ону онда изоставили, и уведи ону садашню славянску, ерѣ е тѣмъ доощащѣ кнѣжѣственность славянска отишла у таму, а съ нѣмъ и народность славянска, ерѣ нѣмѣи потомци и незнаду за нѣмѣ шта су были и шта су писали, нѣти знаду нѣмѣи кнѣжѣ читати. Тако ће бити и съ нама и съ нашимъ кнѣжѣствомъ до неколико стотина година, ако мы станемо овако нашу азбуку препичавати. Ето намъ у Влашкѣй живѣи примѣръ у тому. Власъ су имали славянска писмена и у грађанскимъ потребама своимъ, а садѣ су ѣмъ многа изоставили, и помѣняли латинска, па е одудѣ произишло то, да стари люди свѣштенници незнаду да читаю писма, кои су съ новымъ азбукомъ написана, а млада опѣтъ, кои ову азбуку уче, незнаду да читаю ону стару, и доишѣе време, кадъ ће они тражити редке люди, кои ће ѣмъ моћи читати старѣи словима писане документе, као годъ што садѣ траже, ко ће ѣмъ прочитати славянскѣ хрѣстовѣ и дипломе, кои су у стара времена на томъ языку даване.

У овомъ имамъ примѣръ и кодъ наше кућѣ; ерѣ колико людей одъ насъ знаду читати кнѣжѣ и списанѣ разна, кои имамъ одъ времена краљѣа наши? Заиста мало, а требало бы да ѣмъ сви знаду читати, кои годъ пишу и читаю, ербо се не састѣи у неколико людей народность, и кнѣжѣство, него у цѣломъ народу.

А узрокъ е тому то, што су онда писали съ тѣглама а данѣс не, и што су онда слова имали другѣи изгледѣ а данѣс другѣи.

Веле неки учени люди наши, да е наше кнѣжѣство садѣ у почетку своемъ, и да бы требало садѣ уредѣти азбуку, па тако и да остане, те бы была добра и свойственна нашемъ языку; а я писамъ тогъ мнѣнѣя, него да нѣ требало ни глаголитсѣ изоставѣти, ако е была наша, па было кнѣжѣство магарѣ и мало. И зарѣ се неће у познѣи времена имати учени людей, кои ће рећи, да ни та нѣмова азбука нѣ добра, по ондашнѣмъ изговарѣно народномъ како се буде измѣнило (као што се мора измѣнитѣ), па ће они нѣмѣи измѣнити другогѣи, као они садѣ нѣрѣлову, па нѣмѣа други другогѣи, и тако нѣмѣада нѣмѣи се знали шта смо были, нѣти бы се међусобомъ познавали, да смо одѣ едного племѣна славянскѣго.

Нема бы допустили, да су нововодеба се писмена боля за нашъ народнѣмъ языкъ, него досадашнѣ; но нећа е цѣль цѣлокупности народа, него правителство поедини нарѣчѣя племѣна славянскѣго. И за то болѣ е држати се цѣлокупности народа него правителство поедини нарѣчѣя, тѣмъ више што се нова нарѣчѣя

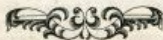
ніа у свакомъ столѣтію мѣняю, и што бы по нѣмъ
све однако напало нова писмена уводити и мѣняти,
кое бы нашъ Богъ зна кудъ одъ цѣля одвело. Сети-
мо се колико намъ е жао, што су се изгубили Сла-
вени у Пруской, и постали Нѣмци. Истина да е то-
му узрокъ и языкъ, али да су задржали своју азбу-
ку, и садъ бы и они сами знали, да су некадъ сла-
венскимъ языкомъ говорили.

Заръ Французи и Англези невиде, да ймѣ е
правописъ рѣшъ за нѣмове языке, па га неће да
мѣняю, и то сигурно за то, што хоће да остану они,
кои су и у прво време были, и да непостаю при
свакой нѣмѣнѣ азбуке за потомство нови народи.

Наша слова и нашъ правописъ несравниво су
за нашъ языкъ боля и савршеніа, него нѣмова за

нѣмѣнѣ; па за што мы да тражимо промѣну? Еда ли
смо наметни и просвѣтителъ одъ нѣя? И еда ли е
каква књига или какавъ рукописъ садашній, по
старомъ правопису остао, да га нисмо могли разумѣ-
ти или да га неразумѣмо? Не заиста, све смо разу-
мѣли и разумѣвамо, па на што намъ другій право-
писъ, кадъ намъ такову опасностъ за единство народа
собомъ доноси?

И ако бы кадъ време дошло, да се сви Славе-
ни согласе, да установе одну азбуку за сва нарѣчїа;
я опетъ небы было тога мѣнѣнѣ, да се азбука мѣня,
изъ прирѣчїа на незаборавностъ наши стародревно-
стїа, за кое бы желіо да остану понятне свагда за
савъ народъ, а не само за поедине чланове нѣмове. —

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЪНЬИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель. Любомиръ Н. Пендовикъ.

Издаванъ ежемѣсячно въ
тартва.

Београдъ 28 Юнія.

Цѣна в години. 8, по-
год. 4, а на три мес. 2 ца.

БДАНЪ ДАНЪ ИЗЪ ПУТОВАЊА МОГЪ ПО СРБИН У 1845. ГОДИНИ.

(Сърпстичка.)

Текъ што ми вечерано, аъ на врата уѣе е-
данъ старецъ, савъ изцепанъ и издрпанъ, онъ бе-
ше са свимъ босъ, кошуля на ѣму беше црна као
у ковача, а дровна као у пасторка. Онъ чинъ у-
ѣе къ нама, скиде свою масну шубару и заваши
тужнимъ гласомъ: „дайте кою пару да купишь ле-
ба.“ — Ко не чуо ове речи изъ ѣговы уста, и
ко не видю погурена и са белою косомъ старца
гди проси, незна шта е то чувствено сажалеѡи. И
самъ видю доста просека, ноа са здравимъ тѣломъ
просе, и на свакомъ томъ просаку може се изъ о-
чию читати да му е ѣгова рѣшлостъ просячку тор-
бу о вратъ обесила; али овај просякъ учини ми се
чудноватъ. Његово чело кое е шубара одъ пренеке
суица заклонила, было е бело и велико, ѣгови о-
кругли образи издавали су черте тихогъ и поште-
ногъ човека, у ѣговымъ великимъ но већъ мутнымъ
очима могло се читати чувствително срце, ѣгова
дуга бела коса покривала е далеко ѣгова плеча
— али мога би вештъ човекъ прихитити у свему
велику претрипну жалостъ и крайнѣ очажѡи. Њ-
гово просякъ станѣ пораѣало е у свакомъ любо-
пытствѣ. — „Боже мой“ помислихъ я у себя, „ка-
ко тай человекъ проведе свою младость, и свой го-
тово савъ живѡтъ а не био кадаръ или не хтео,
да наѣе себя посоа да рани. — Но не могуѣе
(помислихъ) да е крозь цео свой живѡтъ просио.“
И тражећи по цепену да му што годъ данъ, погле-
дамъ јоштъ еданпутъ на суждена старца, и не-
могнемъ се уздржати да га неупитамъ: „Старче,
рани ли тебе одавно тай просякъ итанъ?“ Онъ
на то мое итанѣ, само затресе главомъ, и онетъ
повтори: „Даѣте ми кою пару да купишь леба.“ —
Они трговци сваки даде му по нешто, а приѣмъ
му ближе и показемъ му цванцигъ, и онетъ га
запятамъ: „Старче, каки ми изашѣ ли ты кога и
просишь ли одавно? на ѣу ти онда дати овај цван-
цигъ.“ Но — чему се нисамъ нигда надао — на

то мое повторено итанѣ, трону старцу сузе као
ниша, и меѣуби свою шубару на главу, поѣе на
врата и крозь плачь само реке: „Боже да ѣми да
одъ дявлы зверова жалостивно просишь, само одъ
людѣи не.“ Тако говореѡи проѣе крозь меану и
изаѣе на полѣ. И потрачамъ за ѡнимъ и почнемъ
визати и молити га да прими цванцигъ, но онъ
е само ишао далѣ и ѣугао; я станемъ предъ ѣга,
нажемъ му: „старче, на ти двај цванцига!“ но онъ
обиѣе око мене и ѣугеѡи свой путъ продужи —
„старче, сво узми три цванцига“ но онъ се и не
осерче. И останемъ као каменъ уколени, и гледаю
самъ за ѡнимъ, и текъ кадъ е био према едномъ
гореемъ лучу, прихитиъ да на едну ногу рамиѣ,
и помислихъ у себя: то е може быти какавъ ста-
рый Делградскы войникъ, коя јоштъ одъ ране ра-
миѣ и коя му е сметала комадъ леба зарадити. —
Та мысао уздркти ноге изводѣ мене, наслоѡимъ се
на едне лотре одъ поза, и одъ свегъ срца плачуѡи
повычемъ: „О Велизарѣй, врати се даѣу тигди годъ
што ѡнамъ.“ — И бацямъ она три ѣму опреде-
лена цванцига за ѡнимъ, и помислихъ: „Ето, нека
Богъ види, да се я нисамъ са старцемъ шало.“

Понто самъ се повратио одъ те жалостие сце-
не, вратямъ се у собу гди е меанѣи приборѡи
трпезу приповедаю онымъ трговцима о томъ чуд-
новатомъ старцу. Чимъ я уѣемъ запятамъ одна
меанѣиу, да мени на ново приповеди ко е, и какавъ
е то старецъ. „А шта ти я знамъ друго о ѣму
пазати?“ реке ми меанѣиа скупиѡишѣ судове по тр-
пези. „Него оно што садъ приповедаю онымъ тр-
говцима. Тай старецъ е лудъ, као што си садъ
видю, и нано му ко што годъ реке, онъ мысла да
му се человекъ штогодъ подсмева, на онда оде у шуму
и вадзанъ плаче. И незнамъ много о ѣму ерь ѡи
самъ онде одавна, но люди кои га изъ одавна позна-
ю, приповедаю о ѣму да е онъ био врно богатъ
и не гласу трговца, и трговца е не само съ ду-
ханомъ него и съ марвомъ, имао е куѣу и банши-
ну, на садъ као што видите проси. „На како е кодъ
толикогъ изана дошао до проши?“ запятамъ я
меанѣиу, коя радъ беше да прекине свою припо-

ведку. Приповедаю да е се онъ за турското време на врло добро тука, и было е башъ у ономъ шанцу кадъ е айдуки Веаько погинуо, и онда е едну рану на леву ногу добью одъ коя и садъ раилъ. Онъ се никадъ несице и врло редко съ кимъ говори. Деца о нѣму знаду много приповедати, ерѣ кадъ се око нѣга накупѣ, и кадъ е онъ добре волѣ, онъ имъ приповеда, и кадъ кадъ дае имъ лешие и паметние совѣте одъ много учителя и философа, и често ће човеке чути, да кадъ се деца измеѣу себе оне да побю, да по гди кои рекне: „Немой да се тучете, знате како намъ оная чича каже да бой не за люде, и оная кои заслужи и добѣ батине, треба да се сматра за пола животного.“ При тимъ речма почне се меанѣи изъ света граа смеати и смеаюи се продажи даѣ: „О мой чича, колико бы до садъ животина више на свету было да е то тако, као што ти кашеши, па и теби бы веѣ одану рогови нарасли.“ „Шта, да и нѣга ласу каде годъ тунли?“ Заштамы и меанѣи кои радъ беше свою приповедку свршити па да иде да спава. „Та еъ тога е и полудю“ продажи меанѣи зеваяюи „ерѣ овице на нѣга капетанъ сбогъ едне нѣгове нѣвие кою е жеаю капетанъ да присвои, едномъ пошлѣ онъ свогъ слугу изъ кафане гди е играо картѣи, да му тай трговацъ пошлѣ уламы десетъ дуката, и кадъ оная не дао на паре доѣ онъ са своимъ пандурима коя су скуда за нѣмъ као перови дѣтали, и обали тогъ сирому трговца на средъ чаршиѣ и удари му 30. батина. То е было юштъ за оногъ времена кадъ е свакѣи чиновникъ много туни безъ протокола и суда. А садъ жала Богу о сигуранѣ е судомъ честь поштемъ люды. — И тако одъ тога дана тоне човеку омице светъ и животѣ, занемарѣ свою трговину, проиѣ се, разгурси све свое иманѣ, и напоследу полудѣу Меанѣи юштъ е приповедао по томъ намести намъ да спавано. И самъ целу ноѣ мисаю о томъ случаю, гди е цела една куѣа самоволствомъ едномъ човека упропашћена, и мисаю самъ какосе коды насъ слабо трогци уважавано и почитуно. Треба да знамо да у свакой држави трговци највише приносе жертве на свако обите благо, трговцы стараю се за сигурность вароши, подпوماжу инѣтаѣ, мисле на будућность, и кадъ трговина цвѣта онда и вароши онда и цела она држава цвѣта, и кадъ су трговци богати онда е и она земља гди живе богата. Зато треба спава она држава коя е рада своимъ напредку да осигура честь своимъ трговцима, ерѣ трговать неможе безъ чести трговать, честь е нѣгово прво прѣжитанѣ, и ко му у честь дарне, тай муе нѣговъ најлешѣи и највеѣи капиталъ одузео, и оставио га да полуди и да проси. Трговце треба боаѣ и више да почитуемо, па ће онда и трговина даеко напредѣи быти, а као што самъ казао цвѣтаюѣа трговина подижѣ вароши и цѣлу државу. —

ИЗЪ МАЛОГЪ БУКВАРА ЗА ВЕЛИКУ ДЕЦУ.

— Апостоли у томъ се променули што су прѣи пешне ишли, а садашњи се на четири коња возе.

— Браду на различнымъ людемъ различно сматраю; на сирому ружно стои, на турчину нѣнаѣмъ ни како чудо, браду на ансенину презиремо, а на калуђеру почитуемо.

— Хайриѣкъ другѣи, хтеде едномъ уловѣ да изаѣе, па запыта свогъ дворскогъ Астронома, оне ли были лето време? Астрономъ му каже, да може слободно иѣи у ловѣ неће нише быти. Краль оде, и текъ што изаѣе изъ вароши сретне едномъ селѣка гди тера предъ собомъ магарца, краль га запыта оне ли лето време быти? А селѣкъ му одговори да ће наѣлаѣ за четвѣртъ сата быти кише, „а одкуды ти то знаеш?“ Упыта га краль. „Брбо мой магарецъ уши спушта.“ Краль се насмеѣ и оде у ловѣ, но текъ што е четвѣртъ сата прошло, аа се едѣмъ страшнѣи пласакъ спушти. Краль се покае што селѣка не послушао, и чимъ доѣе натрагъ у дворѣ, отера свогъ астронома, а на место нѣга постави за дворскогъ астронома оногъ магарца. — По мене се чини да Хайриѣкъ не мудро учинио, ерѣ одъ то доба магарци су се потогорди и мисле много о себи, и свуда се око краљаѣ утискуно за службу.

— Жене могу се уподобити магнету, али юштъ нигда ни смо видели да магнетъ злато къ себи привлачи.

— Девойце сада нише посрѣу него у старо време, валада зато што су одвеѣи клизавѣ ципеле.

— У најстарѣи времена кадъ се што обеѣа требало е само речъ дати, па неће се промѣаути, коды нашѣи стари требало е само руку дати; коды насъ пакъ у нашемъ времену, мора быти ручный подпѣи; а коды наши потонача неће веровати еданъ другомъ долге, докѣ неосете прѣтъ или на велику облигацию целу руку, ради вѣства.

— Свѣштенници есу прави наслѣдници апостолски, и достойни дѣлательи у Христовомъ виноградѣ, само треба ло бы мало боаѣ да тераю чворкове.

— Цвѣзори су бабице свакогъ писменогъ сочѣненѣи, али много пута сбогъ нѣи дете сакаго остане.

— Удица е орудѣ съ коимъ се риба лови. што мутѣи вода, то боаѣи ловѣ. И люди често еданъ предъ другогъ бацаю удице. Владетели и велика господа меѣу на удице: Празне титуле, празна обеѣавѣи, милостивѣ погледе, орденѣ и милостивѣ осмѣивѣни; и сваки путъ улове свою рыбу; но и они се могу уватити кадъ се место тога метне на удицу: Притворность, похлѣбствѣи, ласкателство, похваа, рукоѣлованѣи, поклоненѣи, наоскиданѣи.

— Велика господа тако лепо молиш азад, да нѣ човѣкъ неможе — ништа одрѣш, што за моле.

— Ловаць лови дивлячѣ; господа титуле ордене, и достоинства; древноистинитатели римске пренове, феиѣре, и друге знаменитости. Трговци муштери; цензори лове слободно писанѣ; капетани лове аванпирани; шумадуника лове музе; еле ай-дуне нико не лови.

СОВЕТИ ЗДРАВОГЪ РАЗУМА.

1. Шта годъ радиши ради мудро и мысли на себе.

2. Свето писмо каже: любя свогъ ближнѣгъ, а ты си себи найближнѣ, зато любя себе найвнѣ; па онда текъ ако претече што годъ юшѣ одъ любви а ты е подели у свету.

3. Ако желишѣ да твои послони иду као што треба, а ты се не мешай нигда у туђе послове.

4. Съвое стране дува ветаръ на ону се страну и шовѣй, и чувай се добро да се о теби перенне да си поштенъ човѣкъ, ерѣ бешѣ онда одъ глади умрѣти. Гледай да немашѣ характера на бешѣ и-матѣ характера; кадѣ се о политикѣ говори а ти ћути, или ако и рекнешѣ што годъ а ты реци оно што е противу здравогъ разума па се мора допастѣ людѣма, единомъ речю: пиши, говори и ради тако, да шпѣни о тебѣ могу рећи: онѣ нити смрди ни миринѣ; и то е за садѣ у свету најлепша препорука.

5. Кадѣ идешѣ са твоимъ старимъ, а ты иди с' леве стране; и колико стотина галира одъ тебе вине има, толико корака иза нѣга изоставай. Кадѣ идешѣ сокакомъ на сретнѣшѣ твогъ старѣгъ а ты скини капу опетѣ у соразмѣрности справѣ платѣ, а итовѣ коя годъ сретнѣшѣ скини па десѣтъ корака капу и негледай имати кога у итову, него у кова гледай.

6. Кадѣ съ великомъ господомъ и са онима што ти могу помоћи или шкотишѣ говорѣшѣ, а ты само говори: *свѣтъ, тако е, то е и моя любѣна завета ми изъ уста* и т. д. и онда небож се ништа.

7. Свагда треба да се поводишѣ по свету, ерѣ лакше бешѣ ты едѣмъ претворити се као и други свѣтъ, него да-ти читашѣ свѣтъ дотерашѣ тодѣ твой калупѣ и да сви люди мысле као ты. Единомъ речю, нешѣ ти е свагда на памѣти она пословица: *кой оће крѣву дрину да исправи, поставѣ му крѣпа леѣа, а дрѣна остаѣе ко и была.* Како што видишѣ или чушѣшѣ на свету што ти се недопада и неиде по твојој ћуди, а ты се одма сети те пословице па ће ти много лакше бити, и моћи бешѣ овај свѣтъ подносити макаръ бѣо юшѣ, едѣмъ путѣ овако рѣвѣ.

8. Буди дуванѣ одъ своју прии и беди дуно-ва и лисѣца, али свагда кадѣ си у друштву нажи;

да си искренъ, да никоме зла не желишѣ и т. д. а међу тѣмъ треба свагда да едно мыслишѣ а друго да говоришѣ.

9. Не буди нивадѣ приврженикъ слободѣ и народа, ерѣ нѣкоја влада у сто година само еданъ путѣ пада и не траѣ дуже одъ две годинѣ. И нѣ-ова имена немой често споминати, ерѣ моји себи шкотишѣ, а кадѣ себи шкотишѣ онда си преступио све божѣ и човѣчѣ заповѣди.

10. Никадѣ неузнай у уста ту речѣ: *Зашто? небу, мое право*, и т. д. ерѣ колико годъ путѣ рекнешѣ своимъ старимъ зашто толико ти треба батѣна ударити.

11. Ако Петаръ мрзи на Павла, а ты ничѣ и грди предѣ Павломъ Петра, а предѣ Петромъ Павла — па ако ти ко годъ рекне да немашѣ право што нѣси искренъ — а ты га пошлѣ мѣна, а ћу битѣ твој адвокатѣ.

12. Најпосле вѣчи на шумадинку — (али е опетѣ платѣ и приљѣжно читай).

ЧИТАТЕЛЬНИМА ШУМАДИНКѢ.

Као што е већѣ објављено Шумадинка почѣ ће одъ данѣсѣ излазити подѣ учредническомъ Г. М. Медаконѣна познатогъ као учредника Славен-Юга; а самѣ овај листѣ уступѣо само дотле довѣ се я неповратѣмъ я ћу као што самѣ казао нѣко неопредѣлено време одсуствовати, а при томъ обѣ-навѣмъ се читательнима да ћу на овомъ истомъ ли-сту радити и изъ свѣтогъ края гдѣ годъ будемъ до-писѣ и књижевне прилоге шилати. Овај е листѣ до сада у свѣчѣму по мало рамао, а то е зато што самѣ га поредѣ мои значинѣ послѣна узгредѣ са-мо радѣо. Цѣлъ е Шумадинѣ као што самѣ у по-зѣмѣ казао, да читатѣла забавѣ, поучѣ и развесѣ-ли, ако самѣ кодѣ мои читатѣла ту цѣлъ постигао, онда то ће ми најлепша награда бити за мое не-преспавање ноћи. Садѣ съ данѣшнимъ листомъ прашѣмъ се са свѣма моимъ читательнима и мо-лимъ и да и одѣ садѣ као што су досадѣ участво-у у преумерациѣ Шумадинѣ и да е подпомажу. Сва писма коя се овогъ листа тѣчу као и пошлѣ-нѣ новаца за будућу, и до якошѣо предплатѣ коѣ юшѣ нѣсу изплатѣли, а тако исто кои имаю за књиѣге плаћати, мољамъ, за целогъ могъ одсуства да се адресираю и шалю на: *Учредничество Шу-мадинѣ.*

Учр. и издав. А. П. Н.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

— Школенѣ комисѣя држала е у прошлу субо-ту и пре и после подѣе засѣданѣ, у којѣма е под-комисѣя дала свои мнѣниѣ о толкованѣо грађанскогъ законѣика г. Матића; и друга подкомисѣя за прѣу-часть финанѣце г. Пукића, дала е свои мнѣниѣ, на основу коѣ комисѣя е одобрила и рѣшила да се приѣме и награде издаду. — Подкомисѣя опредѣлена за прегледѣ Немачѣне грамѣтинѣ, представѣла е ко

мисли да е граматика по добромъ ауктору врло добро изражена, али збогъ свое обширности и тешка примѣра была бы одвѣтъ тешка за ученике, и комисија е рѣшила да набере Ауктора по којој ће се лапца и мања нематна грамат. изадати. — Потомъ прочитана е у подпуномъ засѣданю србска историја одъ постановка Срба до давашнѣгъ дана, за основне школе изражена одъ Люб. П. Пенадонаѣа, — и одобрена е да се прими и печата, одредѣнѣу пакъ награду уступѣю е сачинатиѣ друштву србске словесности. — Потомъ прочитано е у пуномъ засѣданю „Писмена сачинениѣ“ за упражнениѣ ученика, изражено одъ г. Бранковиѣа, и одобрено е да се прими, и одредѣљна е награда. Съ овимъ засѣданjemъ свршила е школска комисија све научне предмете за основне школе, одъ кои веѣа е часть веѣи и печатана. Она два настуѣаюѣа месеца неће држати комисија своя редовна засѣданя, међу тимъ подкомисије непрестано ће радити.

— Изъ много краева добили смо извѣстия да су били невољне олуѣ и вѣтрови а много места градь е потукао; али у Крушевцу было е најгоре и сви су мислили да ће светъ да пропадне, четирѣ су грома ударила у Крушевца одъ кои еданъ е ударѣо у кулу кнеза Лазара, а други су запалили едну кућу, и многи су животомъ платили.

— О бугарској што ништа нејављемо то е узрокъ што незнамо ништа извѣстнѣгъ, у Бечу пре и извѣстие могу чути него ми овде. Зато и ћутимо. — Међу тимъ бугари су послали депутацију цару да имъ даде каква права, они имаю тонова и пушка доста и ко на нѣи на срце туку се.

— У Мѣсецу Юнио ступило е сунце у знакъ рана, а земља ступила е одна съ почетка ове године.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Ове године нема никакви важни мушкѣ новости, она е година женска, и садъ кадъ су све новине никаде и надале се да ће у Паризу букнути буна, садъ на еданъ путъ стигне гласъ опасакъ и страпашъ, гласъ кој свако мушко и храбро срце у брату меѣе, а то е да е у острову Ханти, направила царица са женама сазаклѣтѣ противу своѣгъ мужа и противу своѣу Генерала и Министра, све жене счепале су оружјѣ, и после дуге борбе одржеле су жене побѣду, царица примила е синктаръ, владе, свана Генералица сабно генералску, и тако свака жена своѣгъ мужа званѣи и чинѣ, а нѣвоѣе люде отерале су на нѣвоѣе стари посаѣ, чимъ су одржале побѣду и женску трупу установиле а люда свима пушке и сво оружјѣ одузеле издала е царица на све жене слѣдуюћу прокламацију: „Мы божию милостѣу Фаустина I. царица у Ханти, и прва ослободительна женскогъ пола. — Жене! гди годъ

која была у свимъ частима света, а особито имъ у Америки и Европѣ! Сестре жене! Я васъ познавамъ да све узмете оружјѣ, да се све сложию подигнете и да свуда прогласите женско царство! Женске владателѣ! и женска правительства! Сестре! Однако е Богъ светъ створио, люди су наши господари, люди са нама заповедаю, снапта се за слободу бори а мы седамъ илѣда година тримѣо мушко тиранство. Мы смо се ослабили на мушко срце но оно е клязиво и варљиво. Люди остали су намъ до данасъ неблагоприятни. Ко е родѣо великогъ Александра? него жена. Ко е родѣо Сократа, и све друге до данасъ и старе и нове юнаке и философе, кои други родѣо? него жена. Непредстављала се мудрѣостъ у лицу жене Микерве, све науке у лицу девѣтъ девојка, република у облику жене, добродѣтель у виду жене. Све што е славно дело и добро на овомъ свету то смо мы жене родиле и одгајале, али то све люди уживаю — за то устайте жене, негледайте на веру на языкъ и народнѣостъ, него само на свой полъ, да се сви одлучаю одъ людей, да се съ нѣима тучемо, осветимо наше правѣиѣе и прабабе. Зато ионѣ еданъ путъ позивамъ кое жена и женскогъ колена, нека узме оружјѣ и нека ослобѣде се као што смо ми у Ханти.“ — Та вѣстѣи и прокламација задаѣа е целѣу Европѣ и свимъ дипломатима бригу. Краљѣица Шпанска и Англезѣа заповедали су да се женама оружјѣ ладе, и кои човѣкъ не бы се покоравао жени бы ће изключѣнъ изъ друштва людскогъ. И у Паризу веѣшъ су чинѣна покушениѣ, и веѣшъ партия краљѣиска, покорила се женама, и срећно имъ иде свуда за рукомъ. — Оне се свуда боре храбро за свою слободу, како гди одрже побѣду, оне поставе судъ и управительѣ одъ жѣна кое се советую и воде чротокѣе а люде о-терату да са животинама ору и копаю.“ — Овакавъ догађај одъ како е света нѣе био, нитъ има примѣра у историји, и ни еданъ дипломатъ незна ништа да ради, сви се бојали да небуду покорию републики кадъ садъ на еданъ путъ да се покоре женама, а они да иду да перу судѣе, и предѣу кучѣе. Ђа-на чежамѣо шта ће људѣа пошта донети. Међу тимъ овај странашъ гласъ треба што се веѣма може одъ наши жѣна овде крѣти. Ђрѣ бы иначе зао было. — Међу тимъ Шумадинка изяснява се се за женску партию.

— Шпанска краљѣица текъ што нѣе родила, и кудъ се годъ на колима полако по сокаку вози свуда е сокакъ пескомъ посутъ да не бы кола штрѣцала.

— Хамбурске Новине јављѣо да су ловѣиѣкѣ пси ѣвогѣоѣ едѣиѣства краља ханѣверѣанскогъ изъ Шотландѣе у Хамбургъ сретно приспѣли, и одандѣ ће ѣни у краљѣвѣ зперѣиѣиѣкѣ гди ће имъ четѣри учителя Англезѣа давати лекциѣи и учѣти ѣ како ће ловѣиѣти.

Поклон
ЈОЦЕ ВУЈИЋА из Сента
УНИВЕРЗИТЕТ. БИБЛИОТЕЦИ
У БЕОГРАДУ

Библиотека
ЈОЦЕ ВУЈИЋА
у Сенти

Библиотека
ЈОЦЕ ВУЈИЋА
у Сенти

RECEIVED
JAN 11 1911
U. S. DEPT. OF AGRICULTURE